

tim4pinmagazin

SPECIJALIZIRANI ČASOPIS CENTRA ZA RAZVOJ
JAVNOG I NEPROFITNOG SEKTORA

www.tim4pin.hr

BROJ 2.

veljača 2022.

Izjava o fiskalnoj odgovornosti

U SUSRET UVOĐENJU EURA

Sprječavanje sukoba interesa

Zaduživanje JLP(R)S u 2022. godini

*Godišnja prijava poreza na
dohodak*

NAKLADNIK - tim4pin
Ulica Kneza Trpimira 15, 10 000 Zagreb | centar@tim4pin.hr
TISKANICA - poštarina plaćena u HP-u d.d. u sortirnici 10 200 Zagreb

2

ISSN 1848-7610

9 771848 761002

Novo! Izašlo iz tiska!

U TIJEKU SU PRETPLATE ZA 2022. GODINU

TISKANO
IZDANJE

ON-LINE
IZDANJE

TISKANO i
ON-LINE IZDANJE

Godišnja
pretplata

1.300,00 kn

1.000,00 kn

1.500,00 kn

Polugodišnja
pretplata

750,00 kn

600,00 kn

850,00 kn

Riječ glavnog urednika

Poštovani čitatelji!

Tek smo se snašli da je nastupila nova godina, a već je siječanj iza nas. Kažu, najdepresivniji mjesec u godini. Koliko su, već odavno predstavljeni, rezultati istraživanja o tome točni i u vašem osobnom slučaju, najbolje znate sami. Prema onome što nas okružuje, mogli bismo konstatirati da je to svakako doprinijelo tome da možemo reći „znamo i za bolje dane“. Pandemijskim viještima te uvjetima života i rada već smo prezasićeni, korona nas okružuje, na istoku Europe rastu opasne napetosti, inflacija nam je stigla na velika vrata, naši se vrhovni čelnici ponovo intenzivnije svađaju preko medija...

U ovakvom okruženju, „stisle“ su nas velike „sezonske“ siječanjske radne obveze. Uz redovno svakodnevno poslovanje, tu je i imperativ sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja za prethodnu godinu. U trenutku kada budete čitali ovaj tekst, za najveći dio vas, ova će obveza biti odrađena. A odmah potom, na redu je Upitnik o fiskalnoj odgovornosti. Rutinski je to, ali opsežan posao. No, prilika je to da napravimo „inventuru“ ispravnosti primjene propisa i internih procedura koje se od nas traže.

Godišnji obračun poreza na dohodak za prethodnu godinu, za najveći dio nas odradit će porezna uprava u posebnom postupku, no i tu postoje brojni izuzeci. O tome detaljnije pišemo u ovom broju časopisa.

Skoro uvođenje eura, kao službene valute u Hrvatskoj, tema je koja je sve prisutnija u medijima. Prijedlog Zakona o uvođenju eura pripremljen je i dostupan javnosti od koje se očekuju komentari, prijedlozi, kritike i sugestije. Predstavili smo ga u uvodnome tekstu ovoga broja, a pozivamo i vas da se s njime detaljno upoznate te kao stručnjaci i građani iznesete svoj stav po pojedinim pitanjima koja on regulira.

Nadamo se da smo i ostalim temama zastupljenima u časopisu zadovoljili potrebe za aktualnim informacijama te da će vam tekstovi biti korisni. Koristim priliku i ovdje istaknuti da smo za vas pripremili novo praktično izdanje „Primjena računskog plana proračuna“. Brojna pitanja knjiženja specifičnih, ali i tipičnih poslovnih događaja, predstavljena su obrazloženjima i potkrijepljena primjerima.

Također, molimo sve koji do sada nisu ažurirali svoj pretplatnički status u 2022. godini da to učine u što kraćem roku.

Na kraju, do idućega broja, pozdravljamo vas s poštovanjem!

Glavni urednik

Prof. dr. sc. Davor Vašiček

Impressum

TIM4PIN MAGAZIN

Časopis Centra za razvoj
javnog i neprofitnog sektora

Nakladnik:

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Zagreb, Šumetlička 41

tel: 01/5531 755

E-pošta: centar@tim4pin.hr

OIB 83718300522; MBS 2929236;

www.tim4pin.hr

Adresa uredništva:

Kršnjavoga 1 (The Westin hotel), Zagreb

Za nakladnika:

Tomislav Čakanić, struč.spec.ormo.

Glavni urednik:

prof.dr.sc. Davor Vašiček

Urednica:

Tena Tarle, mag.iur.

Tajnik uredništva: Jan Vašiček, mag.psych, mag.oec.

Uredništvo:

Prof.dr.sc. Nives Botica – Redmayne; doc. dr.sc.

Ivan Čevizović; dr.sc. Josip Čičak; izv.prof.dr.sc.

Saša Drezgic; dr.sc. Damir Juričić; Mladenka

Karačić, dipl.oec.; mr.sc. Mirjana Mahović-

Komljenović; mr.sc. Ivana Maletić; Ante Loboja,

mag.iur.; doc.dr.sc. Brankica Remenarić; mr.sc.

Nediljka Rogošić; mr.sc. Gorana Roje; dr.sc.

Desanka Sarvan; doc. dr.sc. Ana Marija Sikirić;

Danijela Stepić, mag.oec.; Ivana Vargašević

Čonka, dipl. oec.; prof.dr.sc. Vesna Vašiček;

Hana Zoričić, dipl. oec.

Lektura i korektura:

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Slike: TZ grada Križevaca

Grafička priprema i oblikovanje naslovnice:

Sveučilišna tiskara d.o.o.

Tisak: Sveučilišna tiskara d.o.o.,

Trg Republike Hrvatske 14, Zagreb

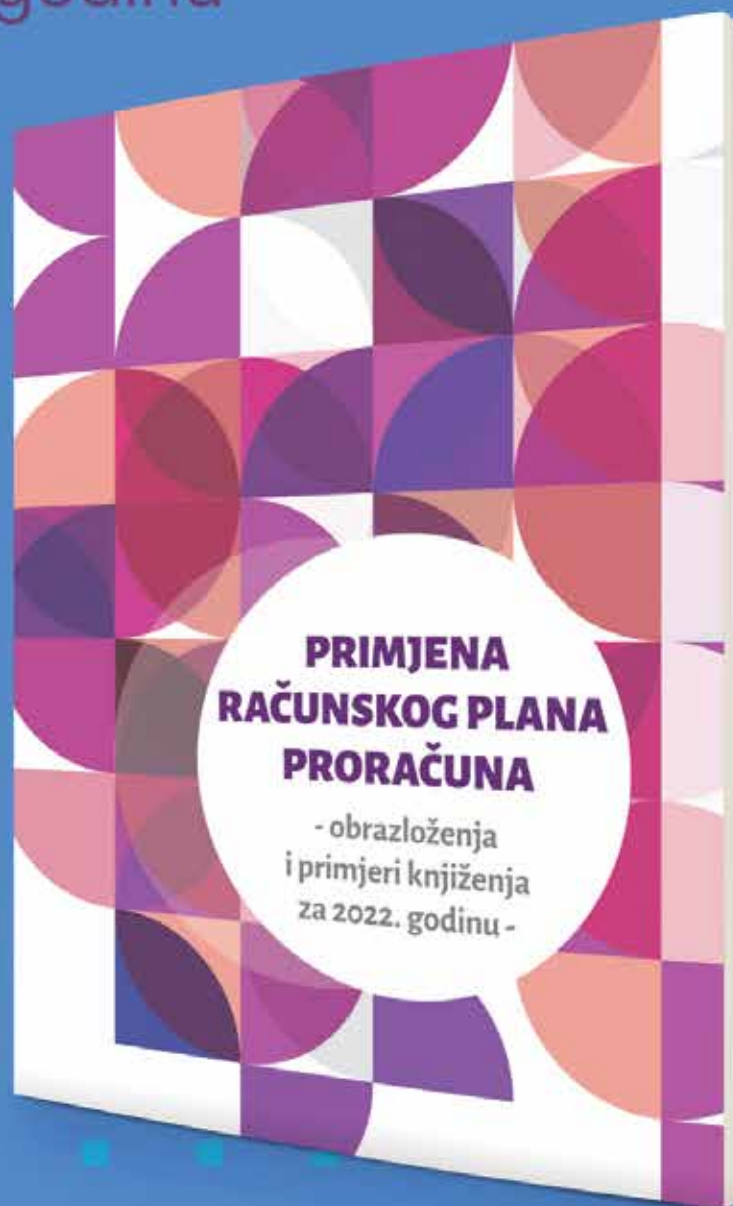
PRIMJENA RAČUNSKOG PLANA PRORAČUNA

- obrazloženja i primjeri knjiženja
za 2022. godinu -

350,00 kn
(PDV
uključen)

Elektroničko
izdanje gratis!

NOVO
IZDANJE
U PRODAJI!

Sadržaj

FINANCIJE I FINANCIJSKO POSLOVANJE

- 5 Zakon o uvođenju eura je pred donošenjem

Beskamatni zajmovi jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave iz državnog proračuna Republike Hrvatske

- 11 Danka Mihaljević

Dugoročno zaduživanje i davanje jamstava na lokalnoj razini temeljem novoga Zakona o proračunu

- 15 Nevenka Brkić

RAČUNOVODSTVO

Konsolidirani financijski izvještaji u sustavu proračuna za 2021. godinu

- 23 Ivana Jakir-Bajo
Martina Štefković

FINANCIJSKO UPRAVLJANJE I KONTROLA

Kontrole kod krajnjih korisnika pri isplati sredstava iz proračuna

- 35 Ana Zorić

Izjava o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu za proračunske i izvanproračunske korisnike

- 41 Ana Zorić

Godišnje izvještavanje o nepravilnostima

- 51 Davor Kozina
Ana Zorić

POREZI

Poseban postupak i podnošenje Obrascu ZPP-DOH građana za 2021. godinu

- 55 Mirjana Mahović Komljenović

PLAĆE I NAKNADE

Obračun plaće po sudskoj presudi za prethodna porezna razdoblja

- 64 Mirjana Mahović Komljenović

PRAVO

Pravo na godišnji odmor u 2022. godini

- 71 Sanja Rotim

Novi Zakon o sprječavanju sukoba interesa

- 77 Bernard Iljazović

Novine u usavršavanju i polaganju stručnog ispita iz zaštite na radu

- 80 Alan Vajda

JAVNA NABAVA

Nove vrijednosti EU pragova od 1. siječnja 2022. godine

- 84 Ante Loboja

Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave

- 89 Ante Loboja

EUROPSKA UNIJA I FONDOVI

Pregled otvorenih natječaja za sufinanciranje iz EU fondova

- 91

Mogućnosti financiranja javnog sektora iz poljoprivrednih fondova u programskom razdoblju 2021-2027

- 93 Davorka Žagar

TIM4PIN INFO

Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnicna i otpremnina

- 96

98 Naknade korisnika državnog proračuna

- 100 Plaće

Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

- 103

104 Drugi dohodak

105 Primici izuzeti od ovrhe

106 Financijske obavijesti

107 Ostale informacije

WEBINARI

10.2. 2022. FISKALNA ODGOVORNOST – novine, sastavljanje i predaja izjave za 2021.

28.2. 2022. POSTUPAK PREGLEDA I OCJENE PONUDA, PRIMJENA KRITERIJA ZA ODABIR PONUDE KROZ PRAKSU DKOM-a I VUS-a, ZELENA JAVNA NABAVA (8 bodova za obnovu certifikata)

I U 2022. GODINI
OSTAJEMO VAM
NA USLUZI!

centar@tim4pin.hr
pitajcentar@tim4pin.hr

01/5531-755
099/3037-677

SAVJETOVANJE, PRIPREMA I PROVEDBA EU PROJEKATA

U NAŠOJ PONUDI

Pružamo usluge savjetovanja, pripreme i provedbe projekata financiranih iz fondova Europske unije.

U financijskom razdoblju 2014. - 2020. osigurali smo za svoje klijente više od 40 milijuna kuna bespovratnih sredstava iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Nudimo besplatno savjetovanje o prihvatljivosti Vaše ideje u odnosu na raspisani natječaj.

Obratite nam se s povjerenjem.

U TIJEKU JE PRETPLATA NA

tim4pinmagazin

ZA 2022. GODINU

	TISKANO IZDANJE	ON-LINE IZDANJE	TISKANO I ON-LINE IZDANJE
GODIŠNJA PRETPLATA	1.300,00 kn	1.000,00 kn	1.500,00 kn
POLUGODIŠNJA PRETPLATA	750,00 kn	600,00 kn	850,00 kn

Zakon o uvođenju eura je pred donošenjem¹

U tekstu se daje pregled najvažnijih dijelova Nacrta prijedloga zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj koji je 17. siječnja 2022. godine javno predstavljen, a potom i objavljen na portalu e-Savjetovanja. Javno savjetovanje će trajati do 15. veljače 2022. godine, a njegovo donošenje se, nakon dva čitanja u Hrvatskom saboru, očekuje do kraja travnja ove godine. Uključivanje što šireg kruga dionika u javno savjetovanje pridonosi boljim i kvalitetnijim zakonskim rješenjima i adresiranju svih otvorenih pitanja, kao i područja koja je potrebno dodatno pojasniti. Stoga i čitatelje pozivamo da se uključe svojim stavovima, komentarima i prijedlozima.

1. Uvod

Nakon svibnja 2018. godine i donošenja Strategije za uvođenje eura kao službene valute u kojoj je pristupanje Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Hrvatska) europskom području određeno kao jedan od glavnih ciljeva u nadolazećem razdoblju, u zadnjih nekoliko mjeseci intenzivirale su se pripreme aktivnosti vezane za uvođenje eura. Najvažnija zakonodavna aktivnost vezana za ovaj proces je svakako donošenje krovnog zakona kojim se uređuju sva bitna pitanja vezana za uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj. Kako je i ranije najavljivano, ovaj krovni zakon sadrži osnovne odredbe opće naravi kojima se uređuje uvođenje eura kao službene valute, a donosi se sa svrhom da se stvori zakonita osnova za zamjenu službene valute u smislu osiguravanja pravne jasnoće i pravne sigurnosti. Nakon intenzivnog rada Koordinacijskog odbora za zakonodavne prilagodbe, kao i drugih koordinacijskih odbora koji su ustrojili odlukama Nacionalnog vijeća za uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, a u skladu s Nacionalnim planom zamjene hrvatske kune eurom (u daljnjem tekstu: Nacionalni plan). Naime, Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada) je u Nacionalnom planu, koji je usvojen na sjednici održanoj od 23. prosinca 2020. godine, dala pregled svih važnijih aktivnosti koje će sudionici priprema za uvođenje eura, iz privatnog i javnog sektora, provoditi u narednom razdoblju u okviru priprema za uvođenje eura kao službene valute u Hrvatskoj. U tom su dokumentu pojašnjena temeljna načela na kojima se temelji proces uvođenja eura i tijek procesa zamjene valuta. Dan je pregled pravnog okvira na razini Europske unije koji uređuje pitanje korištenja eura kao zajedničke valute te opisuje prilagodbe nacionalnog zakonodavstva potrebne za uvođenje eura. Uz to, pojašnjeni su glavni pojmovi te su objašnjene uloge glavnih dionika u procesu uvođenja eura, a u opisuju se i mjere koje će nadležna tijela primijeniti s ciljem zaštite od neopravdanog povećanja cijena i neispravnog preračunavanja cijena. Upravo je taj dokument i bio temelj za izradu Nacrta prijedloga zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: Prijedlog zakona o uvođenju eura) koji je 17. siječnja 2022. javno predstavljen

i objavljen na portalu **eSavjetovanje**¹ radi savjetovanja sa svima zainteresiranima. Javno savjetovanje o Prijedlogu zakona o uvođenju eura, koji se trenutno sastoji od 79 članaka, raspoređenih u deset dijelova, trajat će 30 dana, od 17. siječnja 2022. do 15. veljače 2022., a u nastavku se daje pregled njegovih najvažnijih dijelova.

2. Opće odredbe

Prvi dio Prijedloga zakona o uvođenju eura sadržava odredbe općenite naravi u kojima je pojašnjen predmet Zakona, navedeni su propisi Europske unije s kojima se ovim zakonom usklađuje hrvatski pravni sustav, odnosno čije se odredbe ovim Zakonom prenose u hrvatski pravni sustav, a koji se odnose na uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj. Uz to, definirani su pojmovi koji se koriste u Zakonu i pojašnjeno je u kojim su propisima definirani pojmovi koji se koriste i u ovom Zakonu. Od odredaba u ovom dijelu ističe se članak 5. Prijedloga zakona o uvođenju eura u kojem je predviđeno da će Vlada, nakon što Vijeće Europske unije donese odluku o usvajanju eura u Republici Hrvatskoj, u kojoj će utvrditi da Republika Hrvatska ispunjava sve potrebne uvjete za uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj i da donosi odluku o ukidanju odstupanja Republike Hrvatske prema članku 140. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije te uredbu u skladu s člankom 140. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, kojom će biti utvrđen fiksni tečaj konverzije, donijeti posebnu odluku kojom će objaviti datum uvođenja eura, fiksni tečaj konverzije, razdoblje dvojnog optjecaja i razdoblje dvojnog iskazivanja. Tom odlukom, koja će biti deklaratorne naravi i kojom će se pokrenuti provedba aktivnosti iz Prijedloga zakona o uvođenju eura, objavit će se da će **datum kada će euro postati službena valuta u Republici Hrvatskoj te fiksni tečaj konverzije**. Objavit će se i **razdoblje dvojnog optjecaja** koje će trajati 14 dana i u tih 14 dana prilikom gotovinskih transakcija istodobno će se u optjecaju koristiti kuna i euro kao zakonsko sredstvo plaćanja i to na način i pod uvjetima koji su propisani u detaljno razrađeni

¹ <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=19676>

u Prijedlogu zakona o uvođenju eura. Uz to, tom će odlukom biti objavljeno razdoblje **dvojnog iskazivanja**. To je razdoblje koje će početi prvog ponedjeljka u mjesecu koji slijedi nakon mjeseca u kojem će proteći trideset dana od dana objave odluke Vijeća EU o usvajanju eura u skladu s člankom 140. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i uredbe Vijeća EU u skladu s člankom 140. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije kojom će biti utvrđen fiksni tečaj konverzije i završava protekom 12 mjeseci od datuma uvođenja eura, a što je detaljno pojašnjeno u obrazloženju uz članak 38. ovoga Zakona.

Uz to, u člancima 7. do 11. Prijedloga zakona o uvođenju eura pojašnjeno je pet osnovnih načela na kojima se temelje i iz kojega proizlaze sve odredbe Prijedloga zakona o uvođenju eura i na kojima počiva provedba svih aktivnosti vezanih za uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj. Tih je pet načela ujedno neposredno ili posredno definirano i u Nacionalnom planu. Uz načela neprekidnosti pravnih instrumenata, učinkovitosti i ekonomičnosti te transparentnosti i informiranosti ističu se **načelo zaštite potrošača** te **načelo zabrane neopravdanoga povećanja cijena**. Sukladno načelu zaštite potrošača utvrđenom u članku 7. preračunavanje novčanih iskaza vrijednosti iz kune u euro provodi se primjenom fiksnog tečaja konverzije primjenom fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje bez naknade te se utvrđuje da potrošač zbog preračunavanja ne smije biti u financijski nepovoljnijem položaju nego što bi bio da euro nije uveden. Dodatno se primjenom ovoga načela osigurava da potrošaču budu dostupne pravovremene, jasne i točne informacije o postupku i pravilima zamjene gotovoga novca kuna za gotov novac eura, kao i svi bitni elementi preračunavanja i iskazivanja cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti iz kune u euro. Ovo načelo je dodatno razrađeno u članku 8. u kojem je utvrđeno je da je zabranjeno poslovnim subjektima, kreditnim institucijama i drugim financijskim institucijama, odnosno pružateljima financijskih usluga pri uvođenju eura povećati cijenu robe ili usluge prema potrošačima bez opravdanog razloga. Temeljem tog načela će se kroz niz mjera, s jedne strane poticati poslovne subjekte na pouzdano i transparentno poslovanje prilikom uvođenja eura, a s druge strane uspostaviti mehanizme kojima će se pratiti kretanja na tržištu te ako se primijeti kršenje ovog načela, ali i Etičkog kodeksa koji će biti donesen i u kojem će dodatno kao jedno od načela biti definirano tako da glasi: „Ne zloupotrebjavati postupak uvođenja eura za neopravdani rast cijena roba i usluga jer se tržišna cijena temelji na ponudi i potražnji.

3. Pravila za preračunavanje novčanih iskaza vrijednosti iz kune u euro

U drugom dijelu Prijedloga zakona o uvođenju eura utvrđena su opća pravila za preračunavanje novčanih iskaza vrijednosti iz kune u euro koja se primjenjuju horizontalno. Uz pravila preračunavanja, u Prijedlogu zakona o uvođenju eura su utvrđena i matematička pravila zaokruživanja kako bi se izbjegla bila kakva arbitrarnost prilikom primjene pravila utvrđenih u ovom dijelu Prijedloga zakona o

uvođenju eura. Od članaka iz ovog dijela Prijedloga zakona o uvođenju eura ističe se članak 13. koji će stupiti na snagu na datum uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj kada će euro postati kako službena novčana jedinica tako i zakonsko sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj, a koji se utvrđuje da će na datum uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj euro postati zakonsko sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj. Uz to, u ovom članku utvrđeno je još nekoliko odredaba općenite naravi koje će se horizontalno primjenjivati ako u bilo kojem pravnom instrumentu, podzakonskom aktu, registru, upisniku ili bilo gdje drugdje postoji pozivanje na kunu. Dakle, **iznosi navedeni u kunama u pravnim instrumentima**, podzakonskim propisima i registrima i (upisnicima) od datuma uvođenja eura **smatrat će se iznosima u eurima** uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Prijedloga zakona o uvođenju eura. Pritom je u obrazloženju pojašnjeno kako je pojam „pravni instrument“ definiran kroz odredbe Uredbe (EZ) br. 1103/97 koja utvrđuje da pojam „pravni instrumenti“ znači zakonske odredbe, upravni akti, sudske odluke, ugovori, unilateralni pravni akti, instrumenti plaćanja osim novčanica i kovanica, te ostali instrumenti s pravnim učinkom. To zapravo znači da je ovim je pojmom, odnosno formulacijom koja se koristi u Prijedlogu zakona o uvođenju eura pokriven najširi krug instrumenata koji po bilo kojoj pravnoj osnovi imaju pravni učinak, na koje će se ako sadržavaju pozivanja na kunu primijeniti pravila preračunavanja i zaokruživanja te fiksni tečaj konverzije kako bi utvrditi iznos u eurima.

U članku 14. definirana su pravila za preračunavanje i zaokruživanje cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti koja su utvrđena u člancima 4. i 5. Uredbe (EZ) br. 1103/97. Sukladno tome, definirano je da se cijene i drugi novčani iskazi vrijednosti preračunavaju se iz kune u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije, a preračunavanje iz kune u euro izvršava se primjenom **punoga brojanog iznosa fiksnog tečaja konverzije korištenjem pet decimala te zaokruživanjem dobivenog iznosa u skladu s matematičkim pravilima zaokruživanja, pri čemu se dobiveni rezultat zaokružuje na dvije decimale s točnošću od jednog centa, a na temelju treće decimale**. Matematičko pravilo zaokruživanja koje se primjenjuje prilikom zaokruživanja određuje da, **ako je treća decimale manja od pet, druga decimale ostaje nepromijenjena, a ako je treća decimale jednaka ili veća od pet, druga decimale povećava se za jedan**.

Od datuma uvođenja eura Hrvatska narodna banka prestat će objavljivati tečajnu listu Hrvatske narodne banke za kunu u odnosu na druge valute i počinje objavljivati tečajnu listu Hrvatske narodne banke za euro u odnosu na druge valute. To je izriekom propisano u članku 16. Srednji tečajevi Hrvatske narodne banke za euro u odnosu na druge valute objavljeni na tečajnoj listi moći će se upotrebljavati za sve potrebe za koje se trenutno upotrebljava srednji tečaj Hrvatske narodne banke za kunu u odnosu na druge valute. Na taj će se način osigurati zaštita potrošača te kontinuitet upotrebe srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke u svim pravnim instrumentima.

4. Opskrba i zamjena gotovog novca

U trećem dijelu Prijedloga zakona o uvođenju eura pojašnjene su sve procedure vezane uz opskrba i zamjena gotovog novca kune za gotov novac euro, kao i način kontrole nad obvezama subjekata koji će u tom cjelokupnom procesu sudjelovati. Od članaka iz ovog dijela zakona najveća pozornost je stavljena na članak 24. i članke koji slijede nakon toga u kojima je utvrđeno kako će se vršiti zamjena gotovog novca kune za gotov novac eura. Dakle, **12 mjeseci od datuma uvođenja eura građani će u bankama te poslovnicaма Financijske agencije (u daljnjem tekstu: FINA) i HP-Hrvatske pošte d.d.(u daljnjem tekstu: pošta) zamjenjuje gotov novac kune za gotov novac eura uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje.** Zamjena će se obavljati bez naknade ako se u jednoj transakciji mijenja 100 novčanica kuna i 100 kovanica kuna za iznos u euru. Potrošač koji želi može od banke zatražiti zamjenu i većeg broja novčanica (više od 100) i većeg broja kovanica (više od 100), ali će se za tu zamjenu moći naplatiti naknadu. Nakon proteka 12 mjeseci od datuma uvođenja eura gotov novac kune za gotov novac eura će se zamjenjivati u Hrvatskoj narodnoj banci i to bez naknade i bez vremenskog ograničenja za novčanice kune, dok će se kovanice kune moći zamjenjivati do isteka tri godine od datuma uvođenja eura.

5. Pravila postupanja u razdoblju dvojnog optjecaja

U četvrtom dijelu Prijedloga zakona o uvođenju eura definirani su svi detalji koji se odnose na pravila postupanja tijekom razdoblja dvojnog optjecaja. To je razdoblje koje će trajati 14 dana (od datuma uvođenja eura u 00:00 sati zaključno s četrnaestim danom u 24:00 sata od datuma uvođenja eura) u kojem će se prilikom transakcija gotovim novcem istodobno koristiti kuna i euro kao zakonsko sredstvo plaćanja. Ako datum uvođenja eura bude 1. siječnja 2023. godine razdoblje dvojnog optjecaja bit će razdoblje od 1. siječnja 2023. 00:00 sati do 14. siječnja 2023. u 24:00 sata. Tijekom tih 14 dana prilikom gotovinskih transakcija istodobno će se u optjecaju koristiti kuna i euro kao zakonsko sredstvo plaćanja i to na način i pod uvjetima koji su propisani u Prijedloga zakona o uvođenju eura, dakle potrošači će moći i dalje sve plaćati gotovim novcem kune. Tijekom tih 14 dana, koliko će trajati razdoblje dvojnog optjecaja, primatelj plaćanja npr. trgovac, pravna osoba s javnim ovlastima i svi drugi poslovni subjekti potrošaču koji će plaćati gotovim novcem kune ostatak vratiti u gotovom novcu eura. Tijekom tih 14 dana dvojnog optjecaja primatelj plaćanja će u trenutku naplate biti dužan prihvatiti do 50 komada kovanica kune u jednoj transakciji i odgovarajući broj novčanica kune, primjenjujući propise o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma koji se odnose na ograničenja naplate ili plaćanja u gotovini. Iznimno ako primatelj plaćanja nije u objektivnoj mogućnosti ostatak iznosa vratiti u gotovom novcu eura, može ostatak vratiti u gotovom novcu kune i gotovom novcu eura ili samo gotovom novcu kune. To bi se primjerice odnosilo na trgovine u ruralnim i slabije

naseljenim mjestima, čiji je pristup bankama ograničen te na druge primatelje plaćanja koji će tijekom razdoblja dvojnog optjecaja ostatak moći vratiti u gotovom novcu kune ako nije moguće ostatak iznosa vratiti u gotovom novcu eura.

6. Pravila vezana za dvojno iskazivanje

U petom dijelu Prijedloga zakona o uvođenju eura su detaljno utvrđeni svi detalji vezani za dvojno iskazivanje. Izriječno se propisuje koji subjekti imaju obvezu dvojnog iskazivanja prema potrošačima i razdoblje trajanja dvojnog iskazivanja. Osim obveze dvojnog iskazivanja koja se odnosi na potrošačke ugovore, propisuje se i obveza dvojnog iskazivanja i za druge subjekte u specifičnim područjima koja imaju znatan utjecaj na prava i obveze građana (prilikom izdavanja akata tijela javne vlasti kao što su, primjerice porezna rješenja te prilikom dostave isprave o isplati plaće i drugih naknada, primjerice jubilarne nagrade, regresa, božićnice i slično), kako bi se građane na transparentan i prikladan način upoznavalo s budućom službenom valutom. Razdoblje dvojnog iskazivanja je definirano tako da se razlikuje razdoblje **dobrovoljnog dvojnog iskazivanja i razdoblje obveznog dvojnog iskazivanja.**

Razdoblje dobrovoljnog dvojnog iskazivanja počinje kada se bude znao fiksni tečaj konverzije što je podatak bez kojega se ne može ispravno primijeniti pravilo preračunavanja. Obvezno dvojno iskazivanje je razdoblje koje započinje prvog ponedjeljka u mjesecu koji slijedi nakon mjeseca u kojem će proteći trideset dana od dana objave odluke Vijeća EU o usvajanju eura u i uredbe Vijeća EU donijeti kojom će biti utvrđen fiksni tečaj konverzije te završava protekom 12 mjeseci od datuma uvođenja eura. U javnosti je već i komunicirano da ako navedene odluka i uredba Vijeća EU budu donesene usprjnu 2022., rok od 30 dana će proteći u kolovozu i obveza dvojnog iskazivanja će nastupiti prvog ponedjeljka u rujnu, tj. 5. rujna 2022. godine. Dakle, poslovni subjekti mogu početi dvojno iskazivati cijene i druge novčane iskaze vrijednosti i ranije tj. nakon objave navedene odluke Vijeća EU o usvajanju eura i uredbe Vijeća EU sukladno kojoj će biti utvrđen fiksni tečaj konverzije koji je nužan kako bi se na ispravan način primijenile odredbe ovog dijela Zakona.

Odredbe članka 39. Prijedloga zakona o uvođenju eura propisuju obvezu dvojnog iskazivanja cijena roba i usluga za poslovne subjekte u poslovnim prostorijama na prodajnom mjestu ili na robi ili na cjeniku, na internetskoj stranici, u obavijestima koje se potrošaču daju prije ili tijekom sklapanja ugovora izvan poslovnih prostorija i ugovora na daljinu, u ponudi na trajnom mediju, tijekom provođenja oglašavanja u bilo kojem obliku, kojim se nudi prodaja robe ili usluge te putem drugih oblika iskazivanja cijena. Drugim riječima, prilikom dvojnog iskazivanja cijena prema potrošačima, potrebno je dvojno iskazati cijene na svaki dostupni način, te putem svih dostupnih medija. Također, propisuje se razdoblje unutar kojeg poslovni subjekt ima obvezu dvojno iskazati cijenu te da to mora učiniti na jasan, čitljiv, vidljiv i lako uočljiv način. Dodatno, propisana

je obaveza poslovnog subjekta jasno, čitljivo, vidljivo i lako uočljivo istaknuti fiksni tečaj konverzije prilikom dvojnog iskazivanja cijena u poslovnim prostorijama, na internetskoj stranici, u obavijestima koje se potrošaču daju prije ili tijekom sklapanja ugovora izvan poslovnih prostorija, u ponudi na trajnom mediju koju poslovni subjekt dostavlja potrošaču nakon telefonskog razgovora tijekom kojeg mu je dao ponudu, tijekom provođenja oglašavanja u bilo kojem obliku, a usmjereno je na promociju robe ili usluge i putem drugih oblika iskazivanja cijena.

U Prijedlogu zakona o uvođenju eura propisane su i određene iznimke od dvojnog iskazivanja koje se mogu podijeliti u tri kategorije. U prvoj kategoriji iznimaka su poslovni subjekti koji prodaju robu i usluge na specifičan način i na specifičnim lokacijama, gdje bi, obzirom na način (primjerice, putem automata), ograničen prostor (na štandovima) i metode prodaje (OPG-ovi, kiosci, pokretna prodaja, proizvodni objekti, prigodna prodaja, u prostorijama objekata s drugom namjenom), dvojno iskazivanje cijena rezultiralo većim troškovima za poslovne subjekte u odnosu na korist koju bi potrošač imao u slučaju da bi se cijene dvojno iskazivale, posebice zato što bi, radi ograničenosti prostora prilikom provođenja prodaje na navedenim lokacijama, dvojno iskazivanje cijena moglo rezultirati dovođenjem potrošača u zabludu radi nepreglednosti iskazanih cijena. Druga kategorija iznimaka odnosi se na one oblike iskazivanja cijena gdje bi dvojno iskazivanje putem navedenih oblika uzrokovalo nerazmjerne troškove poslovnim subjektima, posebice uzimajući u obzir da bi tehnička prilagodba softvera navedenih oblika iskazivanja iziskivala ne samo iznimne financijske troškove, već dugo vremensko razdoblje, radi čega bi postojala realna mogućnost da poslovni subjekti ne bi bili u mogućnosti pravovremeno osigurati dvojno iskazivanje cijena. Treća kategorija iznimaka od obveze dvojnog iskazivanja cijena odnosi se one situacije gdje je cijena u kunama već istaknuta na samoj robi te bi ponovno tiskanje/puštanje u promet takvih artikala s dvojno iskazanim cijenama predstavljalo nepotreban i prekomjeran trošak.

Potrebno je naglasiti da će u slučaju tih iznimaka od obveze dvojnog iskazivanja za određene poslovne subjekte, poslovni subjekti i dalje imati obvezu dvojno iskazivati cijene na računu koji ispostavljaju potrošačima, ali i putem drugih oblika i načina iskazivanja cijena koji nisu izuzeti (primjerice, u poslovnim prostorijama, na internetskim stranicama, prilikom oglašavanja i slično).

Institucije u financijskom sektoru će biti dužne dvojno iskazati bitne informacije koje su taksativno navedene u Zakonu, a koje su najvažnije potrošačima. U članku 44. Prijedloga zakona o uvođenju eura razrađena je obveza dvojnog iskazivanja u tijelima javne vlasti. Pod pojmom tijela javne vlasti podrazumijevaju se tijelo državne uprave i drugo državno tijelo, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunski i izvanproračunski korisnik, pravna osoba s javnim ovlastima te javna osoba koja obavlja javnu službu. Tijela javne vlasti dvojno će iskazivati cijene i druge novčane iskaze vrijednosti u svim aktima koje

donose. Tijela javne vlasti na potvrdi, uvjerenju, izvratku i drugoj javnoj ispravi o činjenicama o kojima vodi službenu evidenciju, dvojno iskazuju cijenu i drugi novčani iskaz vrijednosti za tekuću i buduću obvezu u razdoblju dvojnog iskazivanja. Tijela javne vlasti koja posluju isključivo s poslovnim subjektima, kreditnim institucijama, kreditnim unijama, institucijama za platni promet, institucijama za elektronički novac i pružateljima financijskih usluga koja nisu dužna dvojno iskazivati cijene i druge novčane iskaze vrijednosti u aktima koje donose. Iznimno, u razdoblju obveznog dvojnog iskazivanja iznosi na potvrdi, uvjerenju, izvratku i drugim javnim ispravama o činjenicama o kojima tijela javne vlasti vodi službenu evidenciju, a koja se odnose na razdoblja prije dvojnog iskazivanja, iskazuju se u kuni prema podacima iz službenih evidencija.

Uz obvezu dvojnog iskazivanja prema potrošačima i u aktima tijela javne vlasti, obveza dvojnog iskazivanja odnosit će se i na poslodavce za koje je u članku 45. definirano je poslodavac biti dužan na ispravi o isplati plaće i drugih naknada iz radnog odnosa dvojno iskazati barem ukupan iznos isplaćen radniku na račun. Naravno poslodavci mogu sve iznose na navedenim potvrdama iskazivati dvojno, međutim u svakom slučaju je to dužan učiniti za ukupan iznos isplaćen radniku na račun.

7. Primjena načela neprekidnosti pravnih instrumenta

U šestom dijelu Prijedloga zakona o uvođenju eura je kroz niz odredaba pojašnjeno kako se načelo neprekidnosti pravnih instrumenata, koje je utvrđeno u članku 9. Prijedloga zakona o uvođenju eura, primjenjuje na ugovore i druge pravne instrumente. Prema načelu neprekidnosti pravnih instrumenata uvođenje eura neće utjecati na valjanost postojećih pravnih instrumenata u kojima se navodi kuna. Ovo načelo je utvrđeno kroz Uredbu (EZ) br. 1103/97 i sukladno njemu, uvođenje eura ne smije utjecati na valjanost postojećih ugovora u kojima se navodi nacionalna valuta. Uredba (EZ) br. 1103/97 u pravne instrumente ubraja zakonske odredbe, upravne akte, sudske odluke, ugovore, unilateralne pravne akte, instrumente plaćanja, osim novčanica i kovanica, te ostale instrumente s pravnim učinkom. U pravnom sustavu Republike Hrvatske u ostale instrumente s pravnim učinkom možemo ubrojiti rješenja o ovrsi, uključujući i ona koja donose javni bilježnici, vrijednosne papire primjerice mjenicu, instrumente osiguranja plaćanja, primjerice zadužnicu, isprave koje se izdaju ili sklapaju u svrhu osiguranja tražbina, primjerice jamstva i dr. Drugim riječima, prelazak s nacionalne valute na euro ne daje pravo niti jednoj ugovornoj strani da jednostrano raskine valjani ugovor ili mijenja pojedine ugovorne odredbe. Posebno je u drugoj glavi utvrđeno kako će se preračunavati novčana sredstva na računu i kako će se operacija preračunavanja provesti kod ugovora o kreditu i ugovora o leasingu

U članku 48. Prijedloga zakona o uvođenju eura uređeno je **postupanje s nalogom za plaćanje u kuni koji je izdan (ispostavljen) za plaćanje prije datuma uvođenja eura**, a plaćanje po njemu provodi se nakon datuma uvođenja

eura tj. propisan je mehanizam za postupanja kreditne institucije s izdanim nalogom za plaćanje (uplatnicom) u papirnatom obliku, koje su pružatelji komunalnih usluga i drugi poslovni subjekti te tijela javne vlasti dostavili korisnicima svojih usluga. Kreditna institucija će pri tome biti dužna u razdoblju od šest mjeseci od datuma uvođenja eura tj. do isteka šest mjeseci od datuma uvođenja eura iznos s naloga za prijenos (uplatnice) koji je iskazan u kuni konvertirati u euro te ga u euru i izvršiti. Također, propisano je postupanje kreditnih institucija s nalogom za plaćanje u kuni koji je, najčešće elektronskim putem, zaprimljen prije datuma uvođenja eura, ali sa zadanim rokom izvršenja koji slijedi nakon datuma uvođenja eura, kao što su npr. nalog izravnog terećenja koji temeljem ovlaštenja korisnika usluga, u svrhu plaćanja izdanog računa, na izvršenje kreditnoj instituciji podnose pružatelji komunalnih, telekomunikacijskih ili drugih usluga. Kreditna institucija će ga u tom slučaju također biti dužna konvertirati kunki iznos u eure i izvršiti ga u euru.

U trećoj glavi su i detaljno razrađena pravila vezana za **prilagodbu kamatnih stopa** i to posebno za ugovore u kojima je ugovorena fiksna kamatna stopa i za ugovore u kojima je ugovorena promjenjiva kamatna stopa. Uz to, člankom 53. propisana su pravila i prilagodbe vezana za ugovore u kojima je ugovorena promjenjiva kamatna stopa.

Kroz četvrtu glavu detaljno su propisane odredbe vezane za **obavještavanje klijenata**, i to posebno vezano za obavještavanje klijenata kreditnih institucija, kreditnih unija, institucija za platni promet i institucija za elektronički novac, a posebno za klijente pružatelja financijskih usluga.

U petoj glavi detaljno su uređena pravila vezana za **preračunavanje nominalne vrijednosti vrijednosnih papira**, a u glavi šest pojašnjena su pravila vezana za **preračunavanje i izricanje novčanih kazni i novčanih obveza**. Člankom 61. Prijedloga zakona o uvođenju eura utvrđeno je kako će obveznik plaćanja biti dužan prije plaćanja iznosa novčanih kazni i novčanih obveza, odnosno drugih novčanih iskaza vrijednosti u kuni izrečenih prije datuma uvođenja eura, a koji nisu izvršeni, preračunati te iznose u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje. Dodatno u članku 62. utvrđeno je kako će tijela javne vlasti koje izriču novčane kazne ili nameću druge novčane obveze ako su postupci koje vode još uvijek u tijeku, odnosno u postupcima u kojima nije donesena pravomoćna i/ili izvršna odluka biti dužna po službenoj dužnosti sve novčane iskaze vrijednosti u kuni preračunati u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Prijedloga zakona o uvođenju eura.

Sedma glava odnosi se na pravila za **preračunavanje plaća, mirovina i socijalnih davanja**. Iz članka 63. jasno proizlazi da nakon datuma uvođenja eura neće biti potrebe mijenjati na bilo koji način ugovore o radu i druge akte već će se iznos u kunama u ugovorima smatrati iznosom u eurima, a prilikom isplata iznos u kunama će se preračunati u iznos u eurima uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i

sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje. Isto se odnosi i na mirovinska primanja i socijalna davanja.

8. Pravila o proračunima, financijskim planovima, poslovnim knjigama, financijskim izvještajima i porezima

U sedmom dijelu su pojašnjena pravila vezana za pripremu **proračuna i financijskih planova** u godini koja prethodi godini uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj. Također, utvrđuju se pravila za evidentiranje u poslovnim knjigama, ali i pravila za izvještavanje, kako u sustavu proračuna, tako i kod svih drugih subjekata. Na kraju je dan osvrt na prijavu poreza i drugih javnih davanja te na obveze koje se tiču službene statistike. U ovom dijelu dana je temeljna razrada, a dodatno se kroz rad i provedbu aktivnosti Koordinacijskog odbora za prilagodbu opće države očekuje razrada obveza i davanje upute o postupanju vezano za obveze iz ovog dijela Prijedloga zakona o uvođenju eura.

Od pojedinačnih odredaba skreće se pozornost na novinu kojom se će poslovni događaji koji se odnose na razdoblje nakon datuma uvođenja eura temeljem članka 66. evidentirati u poslovnim knjigama u eurima, a po potrebi i u stranoj valuti. Stanja u kunama prenesena iz poslovnih knjiga za godinu koja je prethodila godini u kojoj je uveden euro, preračunavaju se u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz ovoga Zakona. Knjigovodstvena isprava izražena u kuni ili u nekoj drugoj valuti, izdana prije datuma uvođenja eura, a koja se odnosi na obračunsko razdoblje nakon datuma uvođenja eura, preračunava se u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz ovoga Zakona, odnosno uz primjenu tečaja eura prema toj drugoj valuti. Razlike do kojih će doći zbog primjene pravila za preračunavanje i zaokruživanje iz ovoga Zakona evidentiraju se u poslovnim knjigama kao ostvareni financijski prihod odnosno financijski rashod. Isto tako, ako prilikom primjene pravila preračunavanja i zaokruživanja iznosi budu manji od jednog centa, po sili ovoga Zakona dug dužnika prema vjerovniku će se otpustiti tj. otpisati, odnosno tražbina vjerovnika prema dužniku će se otpisati po službenoj dužnosti.

Člankom 67. uređeno je **prijelazno razdoblje u odnosu na izvještavanje u sustavu proračuna**. Izvještaji čija obveza podnošenja proizlazi iz odredaba propisa kojim se uređuje proračun, financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija, a koji se odnose na razdoblje koje završava prije datuma uvođenja eura, sastavljat će se i objavljivati tako da se vrijednosti u izvještajima i izvješćima iskazuju u kunama. Za razdoblja nakon uvođenja eura izvještavanje u eurima. Ako navedeni izvještaji i izvješća sadržavaju i usporedne podatke za prethodne godine takvi se podaci prilikom sastavljanja izvještaja i izvješća za te godine preračunavaju se iz kune u euro.

Poslovni subjekti čija poslovna godina nije jednaka kalendarskoj godini, pa obuhvaća prijelazno razdoblje do uvo-

đenja eura te razdoblje nakon uvođenja eura, dužni su sve podatke u financijskim izvještajima iskazati u eurima.

U članku 69. uređuje se obveza prijave poreza i drugih javnih davanja u kontekstu uvođenja eura, a detaljnija razrada će uslijediti u podzakonskom propisu.

9. Nadzor, prekršajne, prijelazne i završne odredbe

U osmom dijelu koji se odnosi na nadzor utvrđena su tijela koja će svako u svom djelokrugu i prema području za koje su mjerodavni, nadzirati primjenu Prijedloga zakona o uvođenju eura U devetom dijelu su utvrđene prekršajne odredbe koje su podijeljene u dva posebna članka. Člankom 74. propisane su prekršajne odredbe u kunama koje će biti na snazi do datuma uvođenja eura, a u članku 75. propisane su prekršajne odredbe u kunama koje će biti na snazi od datuma uvođenja eura. U devetom dijelu dodatno je pojašnjena obveza primjene načela oportuniteta. Važno je naglasiti da se neće pokretati postupci niti naplaćivati kazne u slučajevima utvrđenog prekršaja prvi put ako nadzirana pravna ili fizička osoba tijekom inspeksijskog nadzora otkloni nepravilnosti i nedostatke, odnosno posljedice tih nepravilnosti i nedostataka. Naposljetku u desetom dijelu su definirani rokovi za donošenje podzakonskih propisa i obavijesti, a u članku 78. definiran je srednji tečaj Hrvatske narodne banke za euro koji se primjenjuje na dan koji prethodi datumu uvođenja eure te stupanje na snagu pojedinih odredaba.

10. Umjesto zaključka

Već je Nacionalnim planom predviđeno kako će za potrebe pune prilagodbe hrvatskog zakonodavstva uvođenju

eura, osim donošenja krovnog zakona o euru, biti potrebno izmijeniti niz važećih zakonskih i podzakonskih propisa koji sadržavaju odredbe povezane s kunom. S druge strane, propise koji samo u manjoj mjeri sadržavaju odredbe povezane s kunom neće biti neophodno mijenjati u razdoblju do uvođenja eura jer će krovnim zakonom o euru biti propisano da se iznosi iskazani u kunama smatraju iznosima u eurima uz primjenu pravila preračunavanja primjenom fiksnog tečaja konverzije. Odredbe tih propisa prilagodit će se uvođenju eura kada se propis bude mijenjao ili dopunjavao zbog neke druge potrebe. Slijedom toga identificirano je 113 propisa, 41 zakon i 72 podzakonska propisa koja je nužno izmijeniti prije datuma uvođenja eura. U Planu zakonodavnih aktivnosti za 2022. godinu kojeg je Vlada donijela na sjednici 30. prosinca 2021. godine identificirano je ukupno 78 zakonskih prijedloga koji će se mijenjati vezano za zamjenu kune u eura. Dakle, uz 41 zakon koji se sadržajno mora prilagoditi činjenici uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, dodatno će se 37 zakona već tijekom 2022. godine prilagoditi u tom smislu. U mjesecima koji nam predstoje provodit će se brojne aktivnosti kako bi se u potpunosti zakonodavno i operativno prilagodili prelasku na novu valutu. Na kraju se napominje kako će uključivanje što šireg kruga sudionika u javno savjetovanje o Prijedlogu zakona o uvođenju eura koje traje do 15. veljače 2022. godine pridonijeti boljim i kvalitetnijim zakonskim rješenjima i adresiranju svih otvorenih pitanja, kao i područja koja je potrebno dodatno pojasniti. Dodatno, kroz praćenje aktivnosti u mjesecima koji nam predstoje i kroz operativne dokumente čije je donošenje predviđeno, trebale bi na odgovarajući način biti razriješene sve dvojbe koje moguće postoje u svezi s procesom uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj.

AKTUALNA IZDANJA

Narudžbenicu
za pretplatu na časopis,
kao i za navedena izdanja
možete pronaći na
našoj internet stranici

WWW.TIM4PIN.HR

Beskamatni zajmovi jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave iz državnog proračuna Republike Hrvatske

Danka Mihaljević*

U sklopu mjera Vlade, poduzetnicima s poteškoćama u poslovanju uzrokovanih pandemijom koronavirusa omogućena je odgoda, obročna otplata te oslobođenje od plaćanja poreznih obveza i ostalih javnih davanja. To je rezultiralo promjenom dinamike i razine naplate prihoda JLP(R)S-a, HZZO-a i HZMO-a. Uz to katastrofalni potresi dodatno su rezultirali ugrožavanjem likvidnosti brojnih lokalnih jedinica. Stoga su, zbog očuvanja likvidnosti ovih subjekata, u državnom proračunu osigurana sredstva za isplatu beskamnatnih zajmova. Zbog aktualnosti povrata zajmova u 2022. i sljedećim godinama, u članku se sustavno obrađuje proces odobravanja i povrata ovih zajmova.

1. Uvod

Implementacija mjera pomoći poduzetnicima uslijed pandemije koronavirusa donesenih od strane Vlade Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Vlada) u prvom polugodištu 2020. godine utjecala je na likvidnost jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (dalje u tekstu: JLP(R)S), Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (dalje u tekstu: HZZO) i Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (dalje u tekstu: HZMO). Naime, poduzetnicima s poteškoćama u poslovanju uzrokovanih pandemijom koronavirusa omogućena je odgoda, obročna otplata te oslobođenje od plaćanja poreznih obveza i ostalih javnih davanja što je izmijenilo dinamiku naplate prihoda, posebice poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak JLP(R)S te doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje. S ciljem ublažavanja udara na likvidnost JLP(R)S te HZZO-a i HZMO-a, u državnom proračunu osigurana su sredstva za isplatu beskamnatnih zajmova (dalje u tekstu: zajmovi), a isplatom tih sredstava osigurana je dodatna likvidnost za očuvanje kontinuiteta u obavljanju njihovih funkcija. Pravni temelj za isplatu zajmova utvrđen je Zakonom o dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2020. godinu i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2020. godinu¹ (dalje u tekstu: Izmjene i dopune Zakona) donesenim na sjednicama Vlade u ožujku i travnju 2020. godine te Naputkom o načinu isplate beskamnatnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje² (u daljnjem tekstu: Naputak). Naputkom je propisano tko su korisnici zajma, namjena zajma, ispostava zahtjeva za zajam, visina i način doznačavanja sredstava zajma, opoziv zajma, povrat zaj-

ma, izvještavanje korisnika zajma te vođenje evidencija. Naputkom je naglašeno da je zajam namjenski te da se može koristiti isključivo za financiranje rashoda i izdataka neophodnih za obavljanje osnovnih poslova i funkcija korisnika zajma.

2. Korisnici beskamnatnog zajma temeljem Naputka

Vladinu mjeru pomoći za ublažavanje udara na likvidnost JLP(R)S, HZZO-a, HZMO-a u obliku beskamnatne pozajmice iz državnog proračuna mogli su koristiti HZZO, HZMO te sve JLP(R)S koje su utvrdile potencijalne probleme nastale zbog različite dinamike priljeva sredstava i dospijeca obveza uslijed odgode plaćanja i/ili obročne otplate, povrata, odnosno oslobođenja od plaćanja poreza na dohodak, prireza porezu na dohodak i doprinosa. Mjeru je koristilo 198 JLP(R)S i HZZO³. Ostale JLP(R)S ocijenile su da im mjera nije potrebna, a nerazmjer u dinamici naplate prihoda i dospijeca obveza, ublažavale su uštedama, smanjenjem rashodne strane proračuna i drugim mjerama.

3. Osnove za isplatu i rokovi povrata zajma isplaćenog temeljem Naputka

Naputkom je utvrđeno da se zajmovi mogu doznačavati temeljem zahtjeva JLP(R)S i HZZO-a dva puta mjesečno na račun korisnika zajma i to s osnove:

- odgode, obročne otplate i oslobođenja od plaćanja (otpis) poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak,

³ Napomena: HZMO sve prihode i rashode planira u državnom proračunu te kao područna riznica posluje sa svim izvorima financiranja isključivo preko jedinstvenog računa državnog proračuna. S obzirom na navedeno, za iznos odgođenih i obročnom oplatom, odnosno oslobođenjem od plaćanja doprinosa za mirovinsko osiguranje danih Naputkom, HZMO nije koristio beskamnatnu pozajmicu. Manjak prihoda od doprinosa za mirovinsko osiguranje zbog odgođenih, odnosno obročnom oplatom te oslobođenjem od plaćanja utvrđenih doprinosa za mirovinsko osiguranje u financijskom planu HZMO osiguran je iz izvora financiranja Opći prihodi i primici.

* Danka Mihaljević, dipl.oec, Ministarstvo financija RH, Zagreb

¹ NN, br. 32/20. i 42/20.

² NN, br. 46/20., 5/21. i 73/21.

- odgode, obročne otplate i oslobođenja od plaćanja (otpis) doprinosa i
- povrata poreza na dohodak po godišnjem obračunu za 2019. godinu.

Maksimalni iznos do kojeg su lokalne jedinice, odnosno HZZO, mogli zatražiti zajam iz državnog proračuna utvrđivala je Porezna uprava na osnovu podataka o iznosu odgode, obročne otplate i oslobođenja od plaćanja poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak, odnosno doprinosa za zdravstveno osiguranje. Korisnik zajma mogao je u razdoblju isplate zajma, odnosno u razdoblju od početka travnja do kraja srpnja 2020., u svakom trenutku Ministarstvu financija uputiti zahtjev za obustavu isplate zajma.

Povrat zajma u državni proračun isplaćen na ime poreza na dohodak, prireza porezu na dohodak i doprinosa čije je plaćanje bilo odgođeno ili je bila odobrena obročna otplata izvršavao se po naplati odgođenog ili obročnom otplatom utvrđenog poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak i doprinosa. Korisnici zajma nisu sami izvršavali povrat zajma s navedene osnove, nego je Financijska agencija (dalje u tekstu: FINA) kao pružatelj usluga platnog prometa za državni proračun, a temeljem podataka Porezne uprave, usmjeravala uplate odgođenih i obročnom uplatom utvrđenih poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak te doprinosa u državni proračun.

Zajam isplaćen na ime povrata poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak temeljem utvrđenog godišnjeg obračuna za 2019. godinu JLP(R)S su bile dužne vratiti na račun državnog proračuna u roku od godinu dana od dana doznake. Povrat poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak temeljem utvrđenog godišnjeg obračuna za 2019. godinu započeo je 12. lipnja 2020. i do kraja lipnja izvršen je gotovo u cijelosti. Dinamiku povrata zajma s ove osnove JLP(R)S su same određivale. Obveza je bila vratiti ga u roku od godine dana.

Zajam isplaćen na ime oslobođenja od plaćanja (otpis) poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak i doprinosa utvrđen je do tri godine, počevši od 2021. godine, što je regulirano Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2021. godinu⁴. Propisani rok od tri godine za povrat zajma s osnove oslobođenja od plaćanja, počevši od 2021., utvrđen je zato što su JLP(R)S i HZZO oslobođenjem, odnosno otpisom, navedenih obveza poduzetnicima ostali trajno bez tih prihoda. Dinamiku i iznos povrata zajma u propisanom roku HZZO i JLP(R)S određuju samostalno.

Istim propisom utvrđeno je da preostali iznos beskamatnog zajma isplaćen lokalnim proračunima ulazi u ukupnu godišnju obvezu JLP(R)S iz članka 121. Zakona o proračunu⁵ i to do visine prosječnoga godišnjeg anuiteta beskamatnog zajma.

Budući da je zakon o izvršavanju državnog proračuna jednogodišnji propis i u Zakonu o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu⁶ utvrđeno je da se

povrat preostalog dijela beskamatnog zajma isplaćen na temelju oslobođenja od plaćanja poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak, u skladu s Naputkom, JLP(R)S **vraćaju do kraja 2023.** godine, s tim da taj iznos ulazi u ukupnu godišnju obvezu JLP(R)S iz članka 121. Zakona o proračunu do visine prosječnoga godišnjeg anuiteta beskamatnog zajma. Osim toga, i povrat preostalog dijela beskamatnog zajma isplaćen HZZO-u na temelju oslobođenja od plaćanja doprinosa zdravstveno osiguranje vraća do kraja 2023. godine.

Nastavak pandemije koronavirusa i u 2021. dao je naslutiti da će njeni negativni učinci i dalje utjecati na manjak likvidnosti i probleme održivosti financiranja JLP(R)S i HZZO-a. Pojedine lokalne jedinice nisu mogle vratiti zajmove dane na ime povrata poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak temeljem utvrđenog godišnjeg obračuna za 2019. godinu u rokovima kako je prvotno bilo utvrđeno Naputkom. Akceptirajući poteškoće s kojima su se suočavali lokalni proračuni, ministar financija je 30. lipnja 2021. godine, a temeljem članka 69. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2021. godinu, donio **Naputak o izmjeni i dopuni Naputka o načinu isplate beskamatnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje⁷** (dalje u tekstu: Naputak o izmjeni i dopuni Naputka) u kojem je prolongiran rok povrata zajma dodijeljen JLP(R)S na ime povrata poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak temeljem utvrđenog godišnjeg obračuna za 2019. godinu. Rokovi povrata produženi su za dodatnih šest mjeseci tj. novi rok povrata utvrđen je do 31. prosinca 2021. s tim da su JLP(R)S same određivale iznos i dinamiku povrata preostalog dijela zajma s ove osnove.

U Naputku o izmjeni i dopuni Naputka utvrđen je postupak u slučaju da JLP(R)S zajam ne vrati u cijelosti do 31. prosinca 2021. Postupak je sličan postupku namirenja duga kod standardnih postupaka povrata poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po godišnjem obračunu, a u kojem participira državni proračun. Dakle, Naputkom o izmjeni i dopuni Naputka utvrđeno je da FINA, za preostali iznos dugovanja, ispostavlja naloge za povrat u četiri (4) jednaka mjesečna obroka i dostavlja ih na izvršenje banci u kojoj JLP(R)S ima otvoren račun proračuna. Nadalje, propisano je da u slučaju ako na računu proračuna JLP(R)S nema raspoloživih sredstava, banka naloge vraća FINA-i, a FINA nakon 7 dana ponavlja postupak. Ako i u ponovljenom postupku na računu proračuna JLP(R)S nema raspoloživih sredstava, banka nalog ponovno vraća FINA-i koja nalog dostavlja nadležnoj JLP(R)S na izvršenje i o tome obavještava Ministarstvo financija, Državnu riznicu. JLP(R)S je dužna izvršiti nalog u roku od 15 kalendarskih dana, a u slučaju da ne postupi kako je propisano, FINA o tome obavještava Ministarstvo financija koje obustavlja isplate iz državnog proračuna i provodi prijebod do namirenja duga, odnosno pokreće ovršni postupak ako za pojedinu JLP(R)S nema nikakvih isplata iz državnog proračuna.

U razdoblju od siječnja do travnja 2022. ispostavljaju se nalozi za povrat preostalog duga s navedene osnove u

⁴ NN, br. 135/20., 69/21. i 122/21.

⁵ NN, br. 144/21.

⁶ NN, br. 140/21.

⁷ NN, br. 73/21.

četiri (4) jednaka mjesečna obroka i dostavljaju na izvršenje banci u kojoj JLP(R)S ima otvoren račun proračuna.

Ovdje je bitno osvrnuti se i na JLP(R)S na područjima pogođenim potresima u prosincu 2020. godine, a za koje je Vlada na sjednici 4. siječnja 2021. proglasila katastrofu donijevši Odluku o proglašenju katastrofe na području pogođenom potresom⁸. Za lokalne jedinice na područjima Sisačko-moslavačke županije, Zagrebačke županije i Karlovačke županije izvršena je dopuna Naputka⁹ (dalje u tekstu: Naputak o dopuni Naputka) kojom je lokalnim jedinicama korisnicama zajma dana mogućnost odgode povrata preostalog dijela zajma isplaćenog na ime odgođenog poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak, odnosno povrata preplaćenog poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po godišnjem obračunu za 2019. godinu do kraja 2021. godine. Naputkom o dopuni Naputka utvrđene su JLP(R)S koje su mogle podnijeti zahtjev za odgodu povrata preostalog dijela zajma. S obzirom na to da u vrijeme donošenja Naputka o dopuni Naputka nisu bile poznate sve jedinice lokalne samouprave koje su pretrpjele štete uzrokovane razornim potresima, mimo specificiranih Naputkom o dopuni Naputka, mogle su se javiti i druge jedinice lokalne samouprave s područja za koje je Vlada proglasila katastrofu, ali su trebale dokazati da su pretrpjele štetu od potresa.

Zahtjev za odgodu uputilo je 9 JLP(R)S na područjima pogođenim posljedicama razornih potresa dok 3 JLP(R)S, koje je Naputkom o dopuni Naputka dana ta mogućnost, nisu zatražile odgodu.

Budući da je Naputkom o dopuni Naputka za spomenute lokalne jedinice regulirana odgoda povrata preostalog dijela zajma isplaćenog na ime odgođenog poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak, odnosno povrata preplaćenog poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po godišnjem obračunu za 2019. godinu samo do kraja 2021., **Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu utvrđen je novi rok povrata do tri godine, počevši od 2022. godine.** Istim propisom utvrđeno je da preostali iznos beskamalnog zajma po ovim osnovama ulazi u ukupnu godišnju obvezu JLP(R)S iz članka 121. Zakona o proračunu do visine prosječnoga godišnjeg anuiteta beskamalnog zajma. Osim toga, **zajam isplaćen na temelju oslobođenja od plaćanja poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak lokalne jedinice pogođene potresima vraćaju do kraja 2023. godine kao i ostale JLP(R)S korisnice zajma.**

4. Beskamalni zajmovi JLP(R)S uslijed pada prihoda

Nastavak trajanja pandemije tijekom 2020. generirao je dodatne poteškoće vezane uz likvidnost i financiranje lokalnih jedinica. Mjera dodjele zajmova JLP(R)S iz državnog proračuna za premošćivanje situacije nerazmjera između ostvarenja prihoda i dospijeaća obveza uslijed odgode, obročne otplate i oslobođenja od plaćanja poreznih obveza poduzetnika utvrđena početkom pandemije koronavirusa u 2020. godini nije bila dostatna za osiguranje održivi-

vosti financiranja. Analize ostvarenja prihoda JLP(R)S tijekom 2020. ukazivale su na činjenicu da je kod određenih JLP(R)S došlo do značajnijeg gubitka prihoda posebice kod JLP(R)S čiji prihodi znatno ovise o gospodarskim kretanjima u sektoru turizma. Premošćivanje poteškoća u financiranju JLP(R)S uzrokovanih padom prihoda omogućeno je osiguranjem sredstava i isplatom beskamatnih zajmova iz državnog proračuna za pad prihoda.

Izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2020. godinu¹⁰ u studenom 2020. utvrđena je pravna osnova za isplatu sredstava na ime beskamalnog zajma JLP(R)S uslijed pada prihoda u 2020. godini u odnosu na 2019. Istim propisom utvrđeno je da JLP(R)S, ovisno o padu prihoda, mogu zatražiti beskamatni zajam s rokom otplate do tri godine te da iznos zajma ulazi u ukupnu godišnju obvezu JLP(R)S iz članka 121. Zakona o proračunu do visine prosječnoga godišnjeg anuiteta isplaćenog beskamalnog zajma. Način i kriteriji za isplatu sredstava beskamalnog zajma JLP(R)S koje su imale pad prihoda u 2020. u odnosu na 2019. godinu, kao i način povrata beskamalnog zajma, propisani su Naputkom o isplati sredstava beskamalnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave uslijed pada prihoda¹¹. U spomenutom naputku (Prilog 1.) navedene su JLP(R)S koje imaju pravo na zajam te najviši iznos zajma koji je JLP(R)S mogla zatražiti sukladno utvrđenim kriterijima. Kriterij za mogućnost korištenja beskamalnog zajma uslijed pada prihoda je ostvarenje prihoda 2020. (razdoblje siječanj - rujanj) u odnosu na isto razdoblje 2019. Izračun pada prihoda temeljen je na ostvarenim prihodima od poreza i prireza na dohodak umanjenog za udio poreza na dohodak za preuzete decentralizirane funkcije, poreza na promet nekretnina, poreza na potrošnju, boravišne pristojbe te komunalne naknade.

Beskamatni zajam uslijed pada prihoda u 2020. godini zatražile su 3 županije, 24 grada te 36 općina od ukupno 259 JLP(R)S kojima je Naputkom utvrđena mogućnost isplate beskamalnog zajma uslijed pada prihoda.

Novi beskamatni zajam uslijed pada prihoda JLP(R)S u 2021. isplaćen je temeljem Odluke Vlade o dodjeli beskamalnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave uslijed pada prihoda¹² (dalje u tekstu: Odluka). Odluka je donesena 10. prosinca 2021. sukladno članku 30. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2021. godinu.

Odlukom se uređuje dodjela beskamalnog zajma te način i kriteriji za isplatu sredstava beskamalnog zajma JLP(R)S kao i način povrata zajma. Kriterij za isplatu sredstava beskamalnog zajma JLP(R)S je pad prihoda u 2021. u odnosu na 2019. godinu. U Prilogu 1. Odluke navedene su JLP(R)S koje su imale pravo na zajam te najviši iznos zajma koji je JLP(R)S mogla zatražiti sukladno utvrđenim kriterijima. Kriterij za mogućnost korištenja beskamalnog zajma uslijed pada prihoda u 2021. slični su kriterijima uzetim u obzir kod isplate beskamalnog zajma na ime pada prihoda u 2020. godini.

⁸ NN, br.1/21.

⁹ NN, br. 5/21.

¹⁰ NN, br. 124/20.

¹¹ NN, br. 130/20.

¹² NN, br. 136/21.

Dakle, kriterij je ostvarenje prihoda JLP(R)S u 2021. u razdoblju siječanj - rujna u odnosu na isto razdoblje 2019. godine. Izračun pada prihoda temeljen je na ostvarenim prihodima od poreza i prireza na dohodak umanjenog za udio poreza na dohodak za preuzete decentralizirane funkcije, poreza na dohodak za preuzete decentralizirane funkcije, poreza na potrošnju, boravišne pristojbe te komunalne naknade.

Sredstva zajma koja su isplaćena JLP(R)S u skladu s odredbama Odluke ulaze u ukupnu godišnju obvezu korisnika zajma iz članka 121. Zakona o proračunu do visine prosječnog godišnjeg anuiteta isplaćenog zajma, a korisnici zajma dužni su ih vratiti na račun državnog proračuna najkasnije u roku od tri godine od dana isplate sredstava zajma iz državnog proračuna.

Zajam uslijed pada prihoda u 2021. godini zatražile su 1 županija, 8 gradova te 15 općina od ukupno 141 JLP(R)S koje su sukladno utvrđenim kriterijima dobile tu mogućnost.

Uzimajući u obzir kriterije za dodjelu beskamratne pozajmice za pad prihoda i broj JLP(R)S koje su tu mogućnost koristile u 2020. i 2021. godini razvidno je da se broj JLP(R)S korisnica zajma uslijed pada prihoda u 2021. godini smanjio u odnosu na 2020. godinu. Navedeno također ukazuje kako je velik broj JLP(R)S tijekom protekle 2021. godine ipak uspio konsolidirati svoje financijske tokove i izvršiti potrebne fiskalne prilagodbe u svojim proračunima.

5. Beskamratni zajmovi JLP(R)S pogođenim potresima na području Grada Zagreba, Zagrebačke, Krapinsko-zagorske, Sisačko-moslavačke i Karlovačke županije

Snažan potres iz ožujka 2020. godine koji je pogodio Grad Zagreb, Krapinsko-zagorsku županiju i okolice te potresi iz prosinca 2020. na području Sisačko-moslavačke županije, Karlovačke županije i Zagrebačke županije uzrokovali su velike materijalne štete što je, uz posljedice pandemije koronavirusa, dodatno destabiliziralo financijske tokove proračuna JLP(R)S pogođenim potresima.

Zbog razornih potresa koji su u prosincu 2020. pogodili Sisačko-moslavačku, Zagrebačku i Karlovačku županiju Vlada je na sjednici održanoj 4. siječnja 2021., a temeljem članka 22. stavka 3. i članka 54. stavka 1. Zakona o sustavu civilne zaštite¹³, donijela spomenutu Odluku o proglašenju katastrofe na području pogođenom potresom. Potom je Ministarstvo financija već početkom 2021. godine provelo žurne dopune Naputka kojima je JLP(R)S pogođenim prosinačkim potresima dana mogućnost odgode povrata preostalog dijela zajma isplaćenog u 2020. godini na ime odgođenog poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak, odnosno povrata preplaćenog poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po godišnjem obračunu za 2019. godinu, isplaćenog također u 2020. godini.

Međutim, razmjeri šteta na svim potresom pogođenim područjima ukazivali su na potrebu osiguranja dodatnih financijskih sredstava za podmirenje dijela troškova vezanih za sanaciju posljedica potresa. Stoga je Vlada u rujnu 2021., s ciljem osiguranja dodatnih sredstava za podmirenje dijela troškova vezanih uz sanaciju posljedica potresa JLP(R)S

pogođenim potresima, a temeljem članka 30. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2021. godinu, donijela Odluku o dodjeli beskamratnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su pogođene posljedicama razornih potresa na području Grada Zagreba, Zagrebačke županije, Krapinsko-zagorske županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije za sanaciju šteta od potresa¹⁴. Osim što je tom odlukom omogućeno JLP(R)S korištenje sredstava beskamratnog zajma, utvrđeni su i kriteriji i način za podnošenje zahtjeva, isplatu i način povrata beskamratnog zajma. U Odluci je navedeno da se JLP(R)S koje su pogođene posljedicama razornih potresa na području Grada Zagreba, Zagrebačke županije, Krapinsko-zagorske županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije sredstva beskamratnog zajma mogu dodijeliti u ukupnom iznosu do 400.000.000,00 kuna. Iznos sredstava beskamratnog zajma namijenjen pojedinoj JLP(R)S pogođenoj posljedicama razornih potresa na navedenim područjima određuje odlukom povjerenstvo u sastavu utvrđenom spomenutom odlukom.

Ministarstvo financija sredstva beskamratnog zajma donosilo je JLP(R)S dva puta mjesečno, zaključno s 31. prosinca 2021. godine, a na temelju zahtjeva kojeg su JLP(R)S upućivale Ministarstvu financija putem Obrascu *Mfin-zajam-potres* kao sastavnog dijela spomenute Odluke. JLP(R)S su mogle zatražiti dodjelu beskamratnog zajma u tranšama, sukladno potrebama, a najviše do iznosa utvrđenog za svaku pojedinu JLP(R)S odlukom povjerenstva.

Sredstva beskamratnog zajma JLP(R)S vraćaju u kvartalnim obrocima u roku do tri godine, počevši od 2024., s dospelom prvog obroka na dan 31. ožujka 2024. godine. Osim toga, iznos beskamratnog zajma isplaćen temeljem navedene Odluke, sukladno članku 33., stavak 6. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu ulazi u ukupnu godišnju obvezu JLP(R)S iz članka 121. Zakona o proračunu i to od 1. travnja 2024. godine.

Jedan od izvora financiranja obnove i sanacije posljedica oba potresa su i sredstva iz Fonda solidarnosti Europske unije a JLP(R)S korisnici tih sredstava koje ostvaruju putem javnih poziva raspisanih od strane provedbenih tijela odgovornih za provedbu financijskog doprinosa sukladno odlukama Vlade. S obzirom na navedenu mogućnost i s obzirom na to da su postupci realizacije refundacija troškova obnove i sanacije posljedica potresa iz Fonda solidarnosti Europske unije u tijeku, Odlukom je utvrđeno da su JLP(R)S dužne po ostvarenju refundacije troškova iz Fonda solidarnosti Europske unije, a koji su prethodno podmireni iz sredstava beskamratnog zajma, uplatiti u državni proračun Republike Hrvatske na ime povrata beskamratnog zajma i to u roku od 30 radnih dana od dana refundacije troškova. Slijedom navedenog, sredstva beskamratnog zajma isplaćena temeljem spomenute Odluke mogu se koristiti i za sanaciju posljedica potresa prihvatljivih za refundaciju iz Fonda solidarnosti Europske unije, odnosno za premošćivanje jaza između dinamike obveze plaćanja dospjelih troškova sanacije i dinamike refundacije prihvatljivih troškova iz Fonda solidarnosti Europske unije.

¹³ NN, br. 82/15., 118/18., 31/20. i 20/21.

¹⁴ NN, br. 101/21.

Dugoročno zaduživanje i davanje jamstava na lokalnoj razini temeljem novoga Zakona o proračunu

Nevenka Brkić*

Hrvatski sabor je na svojoj sjednici 15. prosinca 2021. godine donio novi Zakon o proračunu koji je objavljen u Narodnim novinama, br. 144/21, a na snazi je od 1. siječnja 2022.² Ovim Zakonom se uređuje planiranje, izrada, donošenje i izvršavanje proračuna, upravljanje imovinom i obvezama, upravljanje dugom općeg proračuna, zaduživanje i jamstva Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, računovodstvo, proračunski nadzor i druga pitanja vezana uz upravljanje javnim financijama, a tema ovoga članka je dugoročno zaduživanje i davanje jamstava jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U odnosu na prethodni zakonodavni okvir, odredbama ovoga Zakona dorađene su odredbe o dugoročnom zaduživanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

1. Uvod

Osim Zakonom o proračunu, dugoročno zaduživanje i davanje jamstava na lokalnoj razini propisano je odredbama Pravilnika o postupku zaduživanja te davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN, br. 55/09 i 139/10, dalje u tekstu: Pravilnik), koji ostaje u primjeni u dijelu koji nije propisan Zakonom o proračunu i to samo do donošenja novoga pravilnika koji je propisan odredbama čl. 120. st. 7. Zakona o proračunu. Pravilnik², koji ministar financija donosi temeljem navedenog članka Zakona, propisivat će postupak dugoročnog zaduživanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te postupak davanja suglasnosti i jamstava, obvezan sadržaj zahtjeva, obvezne priloge i dokumentaciju te način izvještavanja o zaduživanju, danim suglasnostima i jamstvima.

Osim Zakonom o proračunu i Pravilnikom, **odredbama zakona o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske koji se donosi za svaku proračunsku godinu** regulirane su ovlasti Vlade Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Vlada) prilikom donošenja odluke o davanju suglasnosti za dugoročno zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne)

samouprave. **Zakonom o proračunu**, između ostaloga, propisana su **ograničenja** dugoročnog zaduživanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunskih i izvanproračunskih korisnika i drugih pravnih osoba u njihovom većinskom izravnom ili neizravnom vlasništvu i ustanova čiji je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te ograničenja za davanje jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (čl. 118., 120. – 130.), a **Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu** (NN, br. 140/21) regulirane su ovlasti Vlade prilikom donošenja odluke o davanju suglasnosti za dugoročno zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

2. Ograničenja dugoročnog zaduživanja propisana Zakonom o izvršavanju

Odredbama čl. 29. važećeg Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu³ (dalje u tekstu: Zakon o izvršavanju) propisano da Vlada može dati suglasnosti jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za dugoročno zaduživanje najviše do tri posto ukupno ostvarenih prihoda poslovanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, iskazanih u financijskom izvještaju o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. (Obrazac: PR – RAS u stupcu 5 pod oznakom AOP 001). Navedeno **ograničenje ne odnosi se na:**

1. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kojima je Vlada dala suglasnosti do 31. prosinca 2021., a nisu korištene u 2021. godini,
2. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na potpomognutim područjima,

* Nevenka Brkić, dipl. oec., Ministarstvo financija Republike Hrvatske, Zagreb

¹ Osim dvije odredbe propisane čl. 161. koje glase: „(1) Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na izradu i donošenje proračuna i financijskih planova te njihovih izmjena i dopuna primjenjuju se u proračunskim procesima koji su povezani s izradom i donošenjem proračuna i financijskih planova za razdoblje od 2023. do 2025. i njihovih izmjena i dopuna te nadalje. (2) Odredba članka 121. stavka 2. ovoga Zakona, sukladno kojoj se u iznos ukupne godišnje obveze iz članka 121. stavka 1. ovoga Zakona nepodmirene dospjele obveze iskazuju sukladno zadnjem raspoloživom financijskom izvještaju primjenjuje se od 1. siječnja 2023. do kada će se u ukupnim godišnjim obvezama iskazivati nepodmirene dospjele obveze iz prethodnih godina.“

² Čl. 162. Zakona o proračunu propisano je da će ministar financija u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona donijeti pravilnik propisan čl. 120. st. 7. Zakona.

³ Za vrijeme pisanja ovoga članka u pripremi je novi Zakon o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu.

3. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje se zadužuju za projekte koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije do iznosa prihvatljivih troškova te
4. projekte unapređenja energetske učinkovitosti u kojima sudjeluju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Odluke o danim suglasnostima jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za dugoročno zaduživanje koje je Vlada donijela do 31. prosinca 2021. godine, a koje se mogu koristiti od 1. siječnja 2022. godine, **ulaze u ograničenje od tri posto** ukupno ostvarenih prihoda poslovanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave do kojih Vlada može dati suglasnosti za zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

3. Davanje suglasnosti za dugoročno zaduživanje

Odredbama Zakona o proračunu (dalje u tekstu: Zakon), a vezano za dugoročno zaduživanje i davanje jamstava, propisano je da za dugoročno zaduživanje općine, grada ili županije uzimanjem dugoročnog **suglasnost daje Vlada ili ministar financija. Suglasnost može dati i osnivač ili većinski vlasnik**, ovisno o tome radi li se o dugoročnom zaduživanju proračunskog korisnika, odnosno ustanove ili se radi o dugoročnom zaduživanju izvanproračunskog korisnika, odnosno ostalih pravnih osoba u vlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. U čijoj je nadležnosti davanje suglasnosti za dugoročno zaduživanje propisano je odredbama Zakona kako slijedi:

- davanje **suglasnosti Vlade** jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za dugoročno zaduživanje, na prijedlog ministra financija, propisano je odredbama st. 4. čl. 120. Zakona, a **iznimka** od navedenoga je kada se radi o projektu koji se sufinancira iz sredstava Europske unije, što je propisano st. 6. istoga članka Zakona, tada **suglasnost daje ministar financija**.
- davanje suglasnosti **ministra financija ili Vlade** jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave za dugoročno zaduživanje za **projekte sufinancirane iz sredstava Europske unije** detaljnije je propisano odredbama čl. 122. Zakona,
- da je ugovor o dugoročnom zaduživanju sklopljen bez suglasnosti Vlade ili ministra financija ništetan, propisano je st. 3. čl. 123. Zakona,
- davanje suglasnosti **ministra financija ili Vlade** (ovisno o visini godišnjeg anuiteta) jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave za **refinanciranje ili reprogramiranje ostatka duga** po osnovi kredita ili zajma propisano je odredbama st. 1. i 2. čl. 124. Zakona,
- davanje suglasnosti **Vlade** jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave za **refinanciranje ili reprogramiranje ostatka duga po osnovi izdanih vrijednosnih papira** uzimanjem kredita kod kreditne institucije propisano je odredbama st. 3. čl. 124. Zakona),
- da se može **mijenjati i/ili dopunjavati namjena zaduživanja** za koju je dobivena **suglasnost Vlade, odnosno ministra financija** i to uz prethodno dobivenu **suglasnost ministra financija** i uz uvjet da je izmjena namjene zaduživanja u skladu sa st. 1. čl. 120. Zakona, propisano odredbama st. 4. čl. 124. Zakona,

- da jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **ne smije davati instrumente osiguranja** za uredno izvršenje obveza privatnog partnera **za zaduživanje privatnog partnera za provedbu projekata energetske učinkovitosti**, propisano je odredbama čl. 125. Zakona,
- da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, njihovi proračunski i izvanproračunski korisnici, ustanove čiji je osnivač jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe u većinskom vlasništvu jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **moгу sklopiti ugovor o javno-privatnom partnerstvu**, propisano je odredbama čl. 126. Zakona,
- da se **proračunski korisnici** jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i **ostale ustanove** čiji su osnivači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **moгу dugoročno zaduživati** samo za namjene utvrđene st. 1. čl. 120. Zakona i **refinancirati ili reprogramirati ostatak duga po osnovi kredita ili zajma uz suglasnost osnivača** sukladno aktu o osnivanju, propisano odredbama st. 1. čl. 127. Zakona,
- da se **izvanproračunski korisnici** jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i **ostale pravne osobe** u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **moгу dugoročno zaduživati i refinancirati ili reprogramirati ostatak duga po osnovi kredita ili zajma uz suglasnost većinskog vlasnika**, propisano odredbama st. 2. čl. 127. Zakona,
- zaduživanje **izvanproračunskih korisnika** jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i **ostalih pravnih osoba** u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **kod međunarodne financijske institucije uz suglasnost ministra financija** propisano odredbama st. 3. čl. 127. Zakona,
- davanje **suglasnosti ministra financija jedinici područne (regionalne) samouprave na odluku o davanju jamstva jedinici lokalne samouprave** na svom području propisano je odredbama st. 1. čl. 129. Zakona,
- davanje **suglasnosti ministra financija** jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave na odluku o **davanju jamstva** za dugoročno zaduživanje **proračunskog i izvanproračunskog korisnika** jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, **pravnoj osobi u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu** jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i **ustanovi čiji je osnivač** propisano je odredbama st. 3. čl. 129. Zakona.

4. Namjena, uvjeti i ograničenja dugoročnog zaduživanja

4.1. Namjena dugoročnog zaduživanja

Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinice i ustanove čiji je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te izvanproračunski korisnici proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave temeljem **st. 1. čl. 120. Zakona mogu se dugoročno zaduživati za:**

- **investiciju** koja se financira iz njezina proračuna
- **kapitalne pomoći** trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave radi realizacije investicije koja se sufinancira iz fondova Europske unije i za investicije, odnosno projekte čija je realizacija utvrđena posebnim propisima i
- **financiranje obveza** na ime povrata neprihvatljivih troškova koji su bili sufinancirani iz fondova Europske unije

Pod investicijom se smatraju rashodi za nabavu nefinancijske imovine (osim prijevoznog sredstva u cestovnom prometu – osobnog automobila) i drugi rashodi izravno povezani s takvom investicijom. Suglasnost za navedeno zaduženje **daje Vlada na prijedlog ministra financija** (st. 4. čl. 120. Zakona) pod uvjetom da je ukupna godišnja obveza jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u okviru od 20 posto ostvarenih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se zadužuje. Iznimno, suglasnost **daje ministar financija** (st. 6. čl. 120. Zakona) ako se jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave zadužuje za realizaciju projekta koji se sufinancira iz sredstava Europske unije i to samo u slučajevima kada se jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dugoročno zadužuje **najviše do iznosa ukupno prihvatljivog troška** projekta sufinanciranog iz sredstava Europske unije. **Predstavničko tijelo** jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, **prije traženja suglasnosti** Vlade ili ministra financija za dugoročno zaduživanje, **donosi odluku o dugoročnom zaduživanju** jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave **za namjenu** propisanu st. 1. čl. 120. Zakona.

Ministar financija pravilnikom propisuje postupak zaduživanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te postupak davanja suglasnosti i jamstava, obvezan sadržaj zahtjeva, obvezne priloge i dokumentaciju, način izvještavanja o zaduživanju, danim suglasnostima i jamstvima.

4.2. Ukupna godišnja obveza JLP(R)S

Važno je istaknuti da investicija za koju se jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dugoročno zadužuje **mora biti planirana u proračunu** za proračunsku godinu za koju se traži suglasnost za zaduženje. Čl. 121. Zakona propisani su **uvjeti** pod kojima se jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može dugoročno zaduživati. **Jedan od uvjeta** je da **ukupna godišnja obveza** jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, koja se zadužuje uzimanjem kredita, zajmova i izdavanjem vrijednosnih papira, **može iznositi najviše do 20 posto ostvarenih proračunskih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se jedinica zadužuje**. **Pod ostvarenim proračunskim prihodima podrazumijevaju se ukupno ostvareni prihodi pojedine jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave umanjene za prihode:**

1. od pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna te donacija i
2. s osnove dodatnih udjela u porezu na dohodak za financiranje decentraliziranih funkcija

Navedeno ograničenje ne odnosi se na:

- jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje se dugoročno zadužuju najviše do iznosa ukupno prihvatljivog troška projekta sufinanciranog iz sredstava Europske unije i na
- zaduživanje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za investicije iz područja unapređenja energetske učinkovitosti.

4.3. Opseg mogućeg zaduživanja JLP(R)S

U opseg mogućeg zaduživanja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno **u ukupne godišnje obveze uključuju se:**

1. **iznos prosječnog godišnjeg anuiteta po kreditima, zajmovima, obvezama na osnovi izdanih vrijednosnih papira** (za novo zaduženje i za zaduženja iz prethodnih godina),
2. **iznos prosječnog godišnjeg anuiteta za dana jamstva** (za novo jamstvo i za jamstva iz prethodnih godina),
3. **iznos prosječnog godišnjeg anuiteta za dane suglasnosti proračunskim korisnicima** jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **i ostalim ustanovama** čiji su osnivači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji se mogu dugoročno zaduživati samo za namjene utvrđene st. 1. čl. 120. Zakona te
4. **dospjele obveze iskazane u zadnjem raspoloživom financijskom izvještaju.**

Godišnje obveze na osnovi izdanih vrijednosnih papira utvrđuju se **za anuitetne obveznice** u iznosu godišnjeg anuiteta, a za **obveznice kod kojih se amortizira glavnica o dospijeću** godišnje obveze utvrđuju se za pretpostavljeno dospjeće pripadajućega godišnjeg dijela glavnice i pripadajućih kamata.

Uključivanje dospjelih obveza iskazanih u zadnjem raspoloživom financijskom izvještaju u ukupne godišnje obveze jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave je novost u odnosu na način kako se izračunavala ukupna godišnja obveza jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave do stupanja na snagu novoga Zakona. Do stupanja na snagu novoga Zakona u opseg mogućeg zaduživanja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u izračun su ulazile dospjele obveze jedinice iz godina koje prethode godini u kojoj se jedinica zadužuje i to na dan podnošenja zahtjeva. Međutim, ovim Zakonom je propisano da u opseg mogućeg zaduživanja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u izračun ukupne godišnje obveze jedinice ulaze dospjele obveze iskazane u zadnjem raspoloživom financijskom izvještaju. Na taj se način na jasniji i transparentniji način utvrđuje fiskalni kapacitet pojedine jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Primjena ove odredbe (st. 2. čl. 121. Zakona) odgađa se na godinu dana što znači da se primjenjuje od 1. siječnja 2023. kako bi se jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave prilagodile na nove uvjete dugoročnog zaduživanja.

Izuzetak od primjene ograničenja ukupne godišnje obveze do 20 posto ostvarenih proračunskih prihoda propisan je za zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje se dugoročno zadužuju najviše do iznosa ukupno prihvatljivog troška projekta sufinanciranog iz sredstava Europske unije i za zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje se dugoročno zadužuju za investicije iz područja unapređenja energetske učinkovitosti.

5. Prilozi i dokumentacija uz zahtjev za dugoročno zaduživanje

Zahtjev za dugoročno zaduživanje podnosi se Ministarstvu financija dopisom uz odgovarajuću priloge i dokumentaciju u skladu s odredbama Zakona i važećeg Pravilnika⁴. U prilogu dopisa za dugoročno zaduženje potrebno je dostaviti cjelovitu dokumentaciju, a to je popunjeni obrazac ZJS – Zahtjev za davanje dobivanje suglasnosti za zaduživanje/davanje jamstva/suglasnosti te ostalu dokumentaciju kako slijedi:

1. Usvojeni plan proračuna za godinu u kojoj se zadužuju. Opći dio plana proračuna, uz račun prihoda i rashoda, sadrži i račun financiranja s **planiranim iznosima primitaka od financijske imovine i zaduživanja** te s **izdacima za financijsku imovinu i otplatu zajmova**. U posebnoj dijelu plana proračuna trebaju biti razvidni rashodi za nabavu nefinancijske imovine te rashodi za ostale namjene dugoročnog zaduživanja koje su propisane st. 1. čl. 120. Zakona za koje se županija, grad ili općina zadužuju.
2. Financijski plan projekta – investicije te rashodi za ostale namjene dugoročnog zaduživanja koje su propisane st. 1. čl. 120. Zakona, na obrascu FPP⁵ u kojem je navedena investicija, kapitalna pomoć / obveza na ime povrata neprihvatljivih troškova za koju se zadužuju, iskazani svi rashodi povezani s investicijom, kapitalnom pomoći / obvezom na ime povrata neprihvatljivih troškova koja će teretiti proračune sljedećih godina, i izvori financiranja za izvedbu investicije, kapitalne pomoći / obveze na ime povrata neprihvatljivih troškova.
3. Odluka o izvršavanju proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za proračunsku godinu u kojoj je **utvrđen iznos novoga duga i/ili jamstva** u tijeku proračunske godine **te očekivani iznos ukupnoga duga na kraju proračunske godine**.
4. Ugovor o sufinanciranju, ako neku investiciju, odnosno drugu namjenu dugoročnog zaduživanja iz stavka 1. članka 120. Zakona financira više subjekata ili ako se investicija sufinancira iz sredstava Europske unije.
5. Odluka predstavničkog tijela o dugoročnom zaduživanju, davanju jamstva i suglasnosti. Odluka sadržava namjenu dugoročnog zaduživanja i naziv kreditora/davatelja zajma u skladu s točkom 7. ovoga popisa potrebnih priloga i dokumentacije.
6. Stupanjem na snagu Zakona o javnoj nabavi (NN br. 120/16) ova odluka od 1. siječnja 2017. nije dio cjelovite dokumentacije i ne treba je dostavljati uz zahtjev za zaduživanje.
7. Ponuda, prijedlog ugovora ili pismo namjere kreditora/davatelja zajma s uvjetima kreditiranja te plan otplate sa svim nabrojenim uvjetima (iznos kredita/zajma, rok otplate, kamatna stopa, razdoblje počeka, sredstva osiguranja i drugi troškovi).
8. Ovjereni Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za prethodnu godinu na Obrascu: PR – RAS, razina: 22, u skladu s Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu⁶.
9. Izračun iznosa ostvarenih prihoda poslovanja i prihoda od prodaje nefinancijske imovine iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac: PR-RAS, razina: 22) za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca godine koja prethodi godini u kojoj se traži suglasnost za dugoročno zaduženje, umanjeni za prihode:
 - od pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna te donacija i
 - s osnove dodatnih udjela u porezu na dohodak za financiranje decentraliziranih funkcija⁷.
10. Izvješće o otplati prethodnih zaduženja, danih jamstava i suglasnosti na Obrascu IZJS – *Izvješće o zaduženju/jamstvu*^{*1}/*suglasnosti*^{*2} u trenutku podnošenja zahtjeva.
11. Stanje dospjelih obveza iskazanih u zadnjem raspoloživom financijskom izvještaju⁸.
12. Zadnje konačno izvješće Državnog ureda za reviziju o obavljenoj reviziji financijskih izvještaja i poslovanja.
13. Izjava načelnika, gradonačelnika ili župana da pod materijalnom i kaznenom odgovornošću jamči za ispravnost dokumentacije, koja se podnosi sa zahtjevom.

Stupanjem na snagu Zakona o javnoj nabavi iz 2016., od 1. siječnja 2017. jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravna osoba u njezinom većinskom vlasništvu ili suvlasništvu, ustanova čiji je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i izvanproračunski korisnik proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave prije podnošenja zahtjeva za dobivanje suglasnosti za zaduživanje uzimanjem kredita/zajma ne

⁶ Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (NN br. 3/15, 93/15, 135/15, 2/17, 28/17, 112/18, 126/19, 145/20 i 32/21)

⁷ Što se podrazumijeva pod ostvarenim proračunskim prihodima propisano je odredbama st. 4. čl. 121. Zakona o proračunu, a navedeno u tekstu podnaslova 4.2. te točki 9. naslova 5. ovoga članka.

⁸ **St. 2. čl. 161. Zakona odgađa se primjena odredbe st. 2. čl. 121. Zakona**, sukladno kojoj se u iznos ukupne godišnje obveze iz čl. 121. st. 1. Zakona nepodmirene dospjele obveze iskazuju sukladno zadnjem raspoloživom financijskom izvještaju, **navedena odredba primjenjuje se od 1. siječnja 2023.** do kada će se u ukupnim godišnjim obvezama iskazivati nepodmirene dospjele obveze iz prethodnih godina.

⁴ Do donošenje novoga pravilnika na snazi je Pravilnik o postupku zaduživanja te davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN br. 55/09 i 139/10), a prilozi koje je jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dužna dostaviti Ministarstvu financija uz zahtjev za dugoročno zaduživanje u ovom su članku prilagođeni odredbama novoga Zakona o proračunu.

⁵ Kod izrade novoga pravilnika nužno je prilagoditi obrascu namjeni dugoročnog zaduživanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja je propisana st. 1. čl. 120. Zakona.

mora provesti postupak javne nabave i ne mora uz zahtjev za zaduženje dostaviti Ministarstvu financija odluku o odabiru ponude za nabavu financijskih sredstava/zajma (čl. 10., st. 1., t. 6. Pravilnika). Međutim, da bi se ugovor o pribavljenim sredstvima (čl. 10., t. 7. Pravilnika) mogao realizirati, nužno je ishoditi suglasnost nadležnog tijela, odnosno Vlade ili ministra financija [ovisno o tome tko se i za što dugoročno zadužuje – jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i ostale ustanove čiji su osnivači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili izvanproračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i ostale pravne osobe u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave].

6. Zaduživanje za provedbu projekata koji se sufinanciraju iz fondova Europske unije

Temeljem članaka 120. Zakona o proračunu, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može se zadužiti **za investiciju koja se sufinancira iz njezina proračuna, za kapitalne pomoći** trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave radi realizacije investicije koja se sufinancira iz fondova Europske unije i za investicije, odnosno projekte čija je realizacija utvrđena posebnim propisima i za **financiranje obveza na ime povrata neprihvatljivih troškova** koji su bili sufinancirani iz fondova Europske unije, **ali** ukupne godišnje obveze jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu iznositi najviše do 20 posto ostvarenih proračunskih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se zadužuje, umanjениh za prihode iz st. 4. čl. 121. Zakona, to jest za prihode od pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna te donacija i umanjениh za prihode s osnove dodatnih udjela u porezu na dohodak za financiranje decentraliziranih funkcija.

Odredbama čl. 121. (st. 5. alineja 1.) Zakona propisano je da se kontrola fiskalnog ograničenja od navedenih 20 posto **ne odnosi na projekte koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije do iznosa ukupno prihvatljivog troška projekta** u kojima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sudjeluju. U navedenim slučajevima nije potrebna suglasnost Vlade za zaduženje stoga se jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za projekte koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije mogu zadužiti **uz suglasnost ministra financija do iznosa ukupno prihvatljivog troška projekta** (st. 1. čl. 122. Zakona). Ako se jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave zadužuje za realizaciju projekta koji se sufinancira iz sredstava Europske unije **iznad iznosa ukupno prihvatljivog troška projekta, suglasnost daje Vlada** (st. 2. čl. 122. Zakona).

Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja se zaduži **za provedbu projekata koji se sufinanciraju iz fondova Europske unije obvezna je primljena sredstva** Europske unije i/ili pomoći za sufinanciranje iz državnog proračuna vezano za realizaciju projekta za koji se zadu-

žila **utrošiti na otplatu zaduženja** koje se odnosi na dio projekta za koji su primljena sredstva Europske unije i/ili pomoći za sufinanciranje iz državnog proračuna (čl. 122. st. 3. Zakona).

Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave je, uz zahtjev za ishođenje suglasnosti za dugoročno zaduženje za projekte koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije, **dužna** (u prilogu dopisa/zahtjeva) **Ministarstvu financija podnijeti sve priloge i dokumentaciju** propisanu Pravilnikom.

7. Zaduženje za projekte iz područja unapređenja energetske učinkovitosti

Kada je u pitanju iznos mogućeg godišnjeg zaduživanja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kod zaduživanja za investicije iz područja unapređenja energetske učinkovitosti postupa se na sličan način kao i kod ishođenja zaduživanja uzimanjem kredita za projekte koji se financiraju iz sredstava Europske unije. Još od 7. prosinca 2012. godine, odnosno od stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o proračunu (NN br. 136/12), jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave potiču se na aktivnije sudjelovanje u projektima **iz područja unapređenja energetske učinkovitosti, tako da se zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za investicije iz ovog područja isključuje iz iznosa mogućeg godišnjeg zaduživanja jedinice** (121., st. 5. al. 2. Zakona), odnosno **ne ulazi u ograničenje do 20 posto ostvarenih proračunskih prihoda** u godini koja prethodi godini u kojoj se zadužuje, umanjениh za prihode od pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna te donacija i umanjениh za prihode s osnove dodatnih udjela u porezu na dohodak za financiranje decentraliziranih funkcija.

Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može se dugoročno zadužiti za investicije iz područja unapređenja energetske učinkovitosti uz suglasnost Vlade. Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave je uz zahtjev za ishođenje suglasnosti Vlade za dugoročno zaduženje za realizaciju investicije iz područja unapređenja energetske učinkovitosti **dužna** (u prilogu dopisa/zahtjeva) **Ministarstvu financija podnijeti sve priloge i dokumentaciju** propisanu člankom 10. Pravilnika.

Odredbama čl. 125. Zakona propisano je da jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ne smije davati instrumente osiguranja za zaduživanje privatnog partnera za provedbu projekata energetske učinkovitosti koje privatni partner ima namjeru koristiti za uredno izvršenje svojih obveza.

8. Refinanciranje, reprogramiranje i izmjene suglasnosti za zaduživanje

Refinanciranje ili reprogramiranje kredita ili zajma jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave propisano je čl. 124. st. 1. Zakona. Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može podnijeti zahtjev za dobi-

vanje suglasnosti za refinanciranje ili reprogram ostatka duga **po osnovi dugoročnog kredita ili zajma uz prethodno dobivenu suglasnost ministra financija, ako se ne povećava ukupan godišnji anuitet (obveze)**. U ukupan godišnji anuitet (obveze) ulaze obveze po kreditima, zajmovima, obveze po osnovi izdanih vrijednosnih papira, danih jamstava i suglasnosti iz čl. 127. st. 1.⁹ Zakona te dospjele obveze iskazane u zadnjem raspoloživom financijskom izvještaju¹⁰.

Čl. 124. st. 2. Zakona propisano je da jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može podnijeti zahtjev za dobivanje suglasnosti za refinanciranje ili reprogramiranje ostatka duga **po osnovi dugoročnog kredita ili zajma** i u slučajevima kada **se povećava ukupan godišnji anuitet uz prethodno dobivenu suglasnost Vlade, odnosno ministra financija za zaduživanje iz čl. 122. st. 1. Zakona.**¹¹

Refinanciranje ostatka duga po osnovi izdanih vrijednosnih papira uzimanjem kredita kod kreditne institucije propisano je čl. 124. st. 3. Zakona¹².

Mijenjati i/ili dopunjavati namjenu zaduživanja za koju je dobivena suglasnost Vlade, odnosno ministra financija **može se uz prethodno dobivenu suglasnost ministra financija uz uvjet da je izmjena namjene u skladu s člankom 120. stavkom 1. Zakona**, to jest da ukupna godišnja obveza jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iznosi najviše do 20 posto ostvarenih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se zadužuje (čl. 124. st. 4. Zakona).

Uz zahtjev za refinanciranje ili reprogramiranje ostatka duga po osnovi kredita ili zajma, odnosno za zamjenu postojećeg kredita ili zajma novim kreditom ili zajmom općina, grad ili županija je obvezna podnijeti priloge i dokumentaciju propisanu Pravilnikom¹³. Kod refinanciranja ili reprogramiranja ostatka duga po osnovi kredita ili zajma, odnosno kod zamjene postojećeg kredita ili zajma novim kreditom ili zajmom, važno je da se iz dostavljene dokumentacije može utvrditi povećava li se ili ne povećava ukupan godišnji anuitet (obveze) jer o tome ovisi treba li za to refinanciranje ili reprogramiranje prethodno ishoditi suglasnost Vlade ili ministra financija.

9. Zaduživanje izdavanjem vrijednosnih papira i refinanciranje ostatka duga po osnovi izdanih vrijednosnih papira

Zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **izdavanjem vrijednosnih papira** (uglavnom su to obveznice) provodi se temeljem čl. 118., čl. 120., 121. i čl. 123. Zakona. Postupak zaduživanja izdavanjem vrijednosnih papira je isti kao i u slučaju zaduživanja uzimanjem kredita i zajmova. Zahtjev za suglasnost Vlade za zaduživanje izdavanjem vrijednosnih papira podnosi se Ministarstvu financija na Obrascu ZJS – *Zahtjev za davanje suglasnosti za zaduživanje/davanje jamstva/suglasnosti*, koji je sastavni dio Pravilnika. Zahtjev podnosi izvršno tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno načelnik, gradonačelnik ili župan.

Refinanciranje ostatka duga po osnovi izdanih vrijednosnih papira uzimanjem kredita kod kreditne institucije **propisano je čl. 124. st. 3. Zakona**. Navedenom odredbom Zakona propisano je da jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **može refinancirati ostatak duga po osnovi izdanih vrijednosnih papira** uzimanjem kredita kod kreditne institucije **uz prethodno dobivenu suglasnost Vlade** i to pod sljedećim uvjetima:

- ako rok otplate novoga kredita kojim se refinancira ostatak duga nije duži od roka na koji su izdani vrijednosni papiri na čije je izdavanje Vlada dala suglasnosti i
- ako je ukupan godišnji anuitet u skladu s čl. 121. Zakona, to znači da ukupna godišnja obveza jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave može iznositi najviše do 20 posto ostvarenih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se jedinica zadužuje.

Sa zahtjevom za ishođenje suglasnosti Vlade za dobivanje suglasnosti za refinanciranje ostatka duga po izdanim vrijednosnim papirima uzimanjem kredita kod banke – općina, grad ili županija dužna je u prilogu dopisa/zahtjeva Ministarstvu financija dostaviti Pravilnikom propisane priloge i dokumentaciju.

10. Dugoročno zaduživanje te refinanciranje ili reprogramiranje ostatka duga po osnovi kredita ili zajma proračunskih korisnika i ostalih ustanova te izvanproračunskih korisnika i ostalih pravnih osoba JLP(R)S

Dugoročno zaduživanje te refinanciranje ili reprogramiranje ostatka duga po osnovi kredita ili zajma **proračunskih korisnika i ostalih ustanova** čiji su osnivači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **te izvanproračunskih korisnika i ostalih pravnih osoba** u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave propisano je odredbama čl. 127. Zakona.

Proračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **i ostale ustanove** čiji su osnivači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **možu se dugoročno zaduživati, samo za namjene utvrđene u članku 120. stavku 1. ovoga Za-**

⁹ Radi se o danim jamstvima i suglasnostima proračunskim korisnicima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i ostalim ustanovama čiji su osnivači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji se mogu dugoročno zaduživati uz suglasnost svog osnivača sukladno aktu o osnivanju.

¹⁰ Primjenjuje se od 1. siječnja 2023., a do tada će se u ukupnim godišnjim obvezama iskazivati nepodmirene dospjele obveze iz prethodnih godina.

¹¹ Čl. 122. st. 1. Zakona propisano je da u slučajevima kada se jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dugoročno zadužuje najviše do iznosa ukupno prihvatljivog troška projekta sufinanciranog iz sredstava Europske unije, suglasnost daje ministar financija.

¹² Više o zaduživanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izdavanjem vrijednosnih papira i refinanciranju ostatka duga po osnovi izdanih vrijednosnih papira u poglavlju 8. ovoga članka.

¹³ Do donošenja novoga pravilnika iz čl. 120. st. 7. Zakona.

kona¹⁴ i refinancirati ili reprogramirati ostatak duga po osnovi dugoročnog kredita ili zajma **uz suglasnost osnivača** sukladno aktu o osnivanju (čl. 127. st. 1. Zakona). Suglasnosti dane za navedenu namjenu **uključuju se u opseg mogućeg zaduživanja** jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, **razmjerno osnivačkim pravima i sukladno aktu o osnivanju** (čl. 127. st. 4. Zakona).

Istim člankom Zakona (čl. 127. st. 2.) propisana je **moćnost dugoročnog zaduživanja i refinanciranja ili reprogramiranja ostatka duga po osnovi kredita ili zajma izvanproračunskih korisnika i ostalih pravnih osoba u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu** jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i **to uz suglasnost većinskog vlasnika. Izvanproračunskim korisnicima i ostalim pravnim osoba u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave**, za razliku od proračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i ostalih ustanova čiji su osnivači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, **Zakonom nije propisana/ograničena namjena za koju se mogu zadužiti.**

Međutim, ako se **izvanproračunski korisnik** jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i **ostala pravna osoba** u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave **dugoročno zadužuje kod međunarodne financijske institucije**, na odluku o davanju suglasnosti za dugoročno zaduživanje pravne osobe u svom većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **obvezna je prethodno ishoditi suglasnost ministra financija** (čl. 127. st. 3. Zakona).

Odredbama Pravilnika propisano je **koje priloge i koju dokumentaciju podnose** općine, gradovi ili županije čije se pravne osobe zadužuju kod međunarodnih financijskih institucija. Općina, grad ili županija uz zahtjev za davanje suglasnosti pravnoj osobi u svom većinskom vlasništvu ili suvlasništvu **za dugoročno zaduženje kod međunarodne financijske institucije** podnosi obvezne priloge i dokumentaciju propisanu odredbama Pravilnika¹⁵.

Odluku o davanju suglasnosti za dugoročno zaduženje proračunskih korisnika i ostalih ustanova čiji su osnivači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **kao i odluku o davanju suglasnosti za zaduženje izvanproračunskih korisnika i ostalih pravnih osoba** u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **donosi predstavničko tijelo** jedinice lokalne i područne (re-

gionalne) samouprave, sve dok se statutom ili odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ne propiše drugačije.

11. Davanje jamstava JLP(R)S i ministra financija za ispunjenje obveza po dugoročnom zaduživanju

11.1. Davanje jamstava za ispunjenje kreditnih obveza

Odredbama članka 129. Zakona o proračunu propisano je da:

1. **jedinica područne (regionalne) samouprave može dati jamstvo** jedinici lokalne samouprave na svom području, uz prethodno dobivenu **suglasnost ministra financija** (čl. 129. st. 1. Zakona),
2. **jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može dati jamstvo** za dugoročno zaduživanje svom proračunskom i izvanproračunskom korisniku, ustanovi čiji je ona osnivač i pravnoj osobi u svom većinskom vlasništvu ili suvlasništvu, **za ispunjenje njihovih kreditnih obveza, uz prethodno dobivenu suglasnost ministra financija** (čl. 129. st. 3. Zakona). Pod **pojmom „kreditne obveze“** podrazumijeva se ispunjenje obveza nastalih dugoročnim zaduživanjem proračunskih korisnika i ostalih ustanova čiji su osnivači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te dugoročnim zaduživanjem izvanproračunskih korisnika i ostalih pravnih osoba u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Zakonom propisana **dana jamstva uključuju se u opseg mogućeg zaduživanja** jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iz čl. 121. Zakona, koje može iznositi najviše do 20 posto ostvarenih prihoda jedinice u godini koja prethodi godini u kojoj jedinica daje jamstvo za zaduženje (kreditne obveze svog proračunskog i izvanproračunskog korisnika, ustanove čiji je ona osnivač i pravne osobe u svom većinskom vlasništvu ili suvlasništvu), **razmjerno osnivačkim pravima i sukladno aktu o osnivanju odnosno udjelu u vlasništvu** (st. 4. čl. 129. Zakona). **Jamstva dana za zaduženje do ukupno prihvatljivog troška projekta sufinanciranog iz sredstava Europske unije je iznimka i ne uključuju se u opseg mogućeg zaduživanja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave** (st. 5. čl. 129. Zakona).

Odluku o davanju jamstava, za obveze nastale dugoročnim zaduživanjem proračunskog i izvanproračunskog korisnika, ustanove čiji je jedinica osnivač i pravne osobe u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinice, za namjene propisane st. 1. čl. 120. Zakona, donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ako statutom ili odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nije propisano tko odlučuje o jamstvu.

Sukladno odredbama Zakona, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **može dati samo i jedino JAMSTVO i nikako ne može biti jamac-platac/suoduznik** za ispunjenje obveza po dugoročnom zaduživanju proračun-

¹⁴ Temeljem članka 120. stavka 1. Zakona o proračunu mogućnosti za dugoročno zaduživanje su sljedeće:

- za investiciju koja se financira iz njezina proračuna
- za kapitalne pomoći trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave radi realizacije investicije koja se sufinancira iz fondova Europske unije i za investicije, odnosno projekte čija je realizacija utvrđena posebnim propisima i
- za financiranje obveza na ime povrata neprihvatljivih troškova koji su bili sufinancirani iz fondova Europske unije.

¹⁵ Do donošenja novoga pravilnika iz čl. 120. st. 7. Zakona.

skih korisnika i ostalih ustanova čiji su osnivači ili suosnivači jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno za ispunjenje obveza po dugoročnom zaduživanju izvanproračunskih korisnika i ostalih pravnih osoba u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

11.2. Ugovori i izvještavanje o danim jamstvima

Ugovor o jamstvu, za jamstvo dano jedinicama lokalne samouprave i jamstvo dano za ispunjenje obveza po dugoročnom zaduživanju proračunskog korisnika i drugih ustanova te izvanproračunskih korisnika i drugih pravnih osoba, u ime jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sklapa načelnik, gradonačelnik, odnosno župan po dobivanju suglasnosti ministra financija. Ako jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave da jamstvo bez prethodno dobivene suglasnosti ministra financija, u tom slučaju se jamstvo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave smatra ništetnim.

Zakonom je propisano da je jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **dužna izvijestiti Ministarstvo financija o sklopljenom ugovoru o danim jamstvima u roku od osam dana od dana sklapanja ugovora**. Osim o sklopljenom ugovoru o danim jamstvima, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave **dužna je izvještavati Ministarstvo financija unutar proračunske godine, tromjesečno, do 10. u mjesecu za prethodno izvještajno razdoblje o stanju aktivnih jamstava za koja je prethodno dana suglasnost**.

12. Zaključno

Novim Zakonom, u odnosu na prethodni, propisano je da se jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, osim za investiciju koja se financira iz njezina proračuna, može zadužiti i za kapitalne pomoći trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te za realizaciju investicije koja se sufinancira iz fondova Europske unije kao i za investicije, odnosno projekte, čija je realizacija utvrđena posebnim propisima, a kojima se stvara obveza sudjelovanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Zakonom se također omogućava zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za financiranje obveza na ime povrata neprihvatljivih troškova koji su bili sufinancirani iz fondova Europske unije.

Novim Zakonom propisano je da se u iznos ukupne godišnje obveze (najviše do 20 posto ostvarenih proračunskih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se jedinica zadužuje/daje jamstvo/suglasnost) uključuju dospjele obveze iskazane u zadnjem raspoloživom financijskom izvještaju dok je u prethodnom zakonu bilo propisano da u izračun ulaze dospjele nepodmirene obveze iz prethodnih godina. Primjena ove odredbe odgođena je do 1. siječnja 2023. godine.

Prethodnim zakonom bilo je propisano da se u izračun godišnje obveze ne uključuju projekti koji se sufinanciraju iz pretpristupnih programa i fondova Europske unije. Novim Zakonom dodatno je uređen proces zaduživanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za projekte sufinancirane iz fondova Europske unije. Novi Zakon propisuje da u izračun godišnje obveze jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ne ulazi iznos zaduživanja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za projekte sufinanciranje iz fondova Europske unije do iznosa ukupno prihvatljivog troška projekta sufinanciranog iz fondova Europske unije.

Novi Zakon propisuje u čijoj je nadležnosti davanje suglasnosti za dugoročno zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za realizaciju projekta koji se sufinancira iz sredstva Europske unije. U slučajevima kada se jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dugoročno zadužuje najviše do iznosa ukupno prihvatljivog troška projekta sufinanciranog iz sredstava Europske unije, suglasnost daje ministar financija, a ako se jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave zadužuje za realizaciju projekta koji se sufinancira iz sredstava Europske unije iznad iznosa prihvatljivog troška, suglasnost daje Vlada.

Osim navedenoga, novi Zakon propisuje obvezu jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave da primljena sredstva Europske unije i/ili pomoći za sufinanciranje iz državnog proračuna vezano za realizaciju projekta za koji se zadužila, utroši na otplatu zaduženja koje se odnosi na dio projekta za koji su primljena sredstva Europske unije i/ili pomoći za sufinanciranje iz državnog proračuna.

Novi Zakon propisuje da se izvanproračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i ostale pravne osobe u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (izuzev ustanova), u svrhu efikasnijeg upravljanja likvidnošću, mogu dugoročno zadužiti i za namjene koje nisu vezane isključivo za investiciju. Navedeno zaduživanje se ne uključuje u opseg zaduživanja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, osim u slučaju kada jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave daje jamstvo za dugoročno zaduživanje svog izvanproračunskog korisnika, odnosno pravne osobe u svom većinskom vlasništvu ili suvlasništvu.

Temeljem odredaba prethodnih propisa jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogle su reprogramirati ili refinancirati dug samo po određenim uvjetima. Novim Zakonom uvodi se dodatna decentralizacija upravljanja dugovima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kroz olakšavanje mogućnosti refinanciranja i reprogramiranja postojećih kredita i zajmova. **Ako se primjerice refinanciranjem ili reprogramom ne povećava stopa zaduženosti jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, suglasnost daje ministar financija, a u slučajevima kada se stopa zaduženosti povećava suglasnost daje Vlada.**

Konsolidirani financijski izvještaji u sustavu proračuna za 2021. godinu

Ivana Jakir-Bajo
Martina Štefković*

U članku se predstavlja metodološki i stručni okvir konsolidacije financijskih izvještaja proračunskih subjekata na državnoj i na lokalnoj (regionalnoj) razini za 2021. godinu. Radi se o opsežnom i zahtjevnom zadatku za računovodstvene službe. Kvaliteta konsolidiranih financijskih izvještaja ovisi u najvećoj mjeri o ispravnosti provedenih računovodstvenih postupaka kod svih subjekata uključenih u opću državu. Upravo stoga, tijekom proračunske godine iznimno je važna pravilna i dosljedna primjena Pravilnika o proračunskom računovodstvu i uputa koje nadležno ministarstvo kontinuirano daje.

1. Uvod

Ovogodišnja **Okružnica o sastavljanju, konsolidaciji i predaji financijskih izvještaja proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna te proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021.** (KLASA: 400-02/21-01/25; URBROJ: 513-05-03-21-5, dalje u tekstu: Okružnica) od 27. prosinca 2021. podsjetila je na obveznike i rokove sastavljanja godišnjih financijskih izvještaja, ali i konsolidiranih financijskih izvještaja. Vezano uz konsolidaciju, Okružnica donosi tri bitne informacije.

Prva, obrasci financijskih izvještaja koji su korišteni za sastavljanje i predaju godišnjih financijskih izvještaja za 2020. razlikuju se od obrazaca koje je potrebno koristiti za sastavljanje i predaju financijskih izvještaja, a time i konsolidiranih financijskih izvještaja za 2021. Podsjetimo, Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (NN, br. 108/20; dalje u tekstu: Izmjene i dopune Pravilnika) iz listopada 2020. provedene su brojne izmjene u Računskom planu, prvenstveno vezane za način evidentiranja protestiranih jamstava. S obzirom da su Izmjene i dopune Pravilnika stupile na snagu 1. siječnja 2021., promijenjeni su obrasci PR-RAS, Bilanca i Obveze kako bi uključivali izmjene i dopune iz Računskog plana.

Drugo, pri sastavljanju konsolidiranih izvještaja za 2021. obveznici su dužni prilagoditi podatke koji se odnose na 2020. koristeći izmijenjene obrasce. Dakle, stupac „Ostvareno u izvještajnom razdoblju prethodne godine” u konsolidiranom obrascu PR-RAS neće se popunjavati samo na način da se prepisu podaci iz konsolidiranog obrasca prethodne godine budući da je Okružnicom dana posebna uputa kako se ovaj stupac u obrascu PR-RAS (nekonsolidiranom) popunjava. U stupac „Ostvareno u izvještajnom razdoblju prethodne godine” obrasca PR-RAS unose se podatci o prihodima i primicima, rashodima i izdacima prilagođeni izmjenama metodologije evidentiranja protestiranih jamstava i novostima iz Računskog plana. To svakako utječe i na način popunjavanja stupca „Ostvareno

u izvještajnom razdoblju prethodne godine” u konsolidiranom obrascu PR-RAS. Nadalje, stupac „Stanje 1. siječnja” u Bilanci također je potrebno popuniti prilagođenim podacima o stanjima potraživanja za dana jamstva koja su protestirana, kao i podatak o stanju obveza na dan 1. siječnja 2021. u izvještaju o obvezama, za obveze za primljena jamstva koja su protestirana. Sukladno navedenom, potrebno je napraviti prilagodbe i u konsolidiranim obrascima. Također, s obzirom na to da su se u 2020. plaćanja po protestiranim jamstvima iskazivala u okviru razreda 5 Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova i nisu ulazila u obrazac RAS-funkcijski, a od 2021. se navedena plaćanja iskazuju u okviru razreda 3 Rashodi poslovanja, u konsolidiranom obrascu RAS-funkcijski potrebno je prilagoditi podatke u stupcu „Ostvareno u prethodnoj godini”.

Treće, konsolidirani financijski izvještaji za 2021. po posljednji će se puta predavati Financijskoj agenciji iako je prvotno bilo planirano da se prvi financijski izvještaji putem nove aplikacije Ministarstva financija – RKPFI predaju za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. Zbog tehničkih zapreka prvi financijski izvještaji koji će se predavati putem aplikacije bit će za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka 2022.

S obzirom na to da se obrasci za predaju financijskih izvještaja u elektroničkom obliku FINA-i razlikuju od obrazaca koji su se koristili za izvještavanja u prethodnim kvartalima, za predaju godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja potrebno je koristiti obrasce s ugrađenim kontrolama (**verzija 7.0.3.**) objavljene na internetskim stranicama Ministarstva financija (www.mfin.gov.hr → *Istaknute teme* → *Državna riznica* → *Računovodstvo* → *Financijsko izvještavanje* → *Obrasci financijskih izvještaja*).

Uz spomenutu Okružnicu, za sastavljanje godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja uz odredbe Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (NN, br. 3/15, 93/15, 135/15, 2/17, 28/17, 112/18, 126/19, 145/20 i 32/21), važno je primijeniti i **Uputu za konsolidaciju financijskih izvještaja u sustavu proračuna.** Uputa je objavljena u veljači 2019. godine na web stranici <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/drzavna-riznica/racunovodstvo/upute-nalozi-i-ostalo/179>. U njoj su dani i pojašnjeni obvezni postupci konsolidacije godišnjih financijskih izvještaja koji su primjenjivi i u procesu konsolidacije financijskih izvještaja za 2021. godinu, a uvažavajući specifičnosti konsolidacije financijskih izvještaja na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i na državnoj razini.

* Mr. sc. Ivana Jakir-Bajo, HNB, Zagreb (Stavovi autorice izneseni u ovom radu osobni su i stručni stavovi autorice i ne odražavaju nužno stavove institucije u kojoj je zaposlena, niti je na bilo koji način obvezuju.).

** Martina Štefković, mag. oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb.

Također valja spomenuti i posebne **upute vezane za sadržaj Bilješki uz konsolidirane financijske izvještaje, kako za razdjelje, tako i za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave** dostupne na prethodno istaknutoj web stranici.

2. Postupak konsolidacije

2.1. Obuhvat konsolidacije

Sukladno članku 18. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, konsolidirani financijski izvještaji su izvještaji u kojima su podaci za grupu (više međusobno povezanih proračuna i/ili proračunskih i izvanproračunskih korisnika) prezentirani kao da se radi o jedinstvenom subjektu.

Vezano uz obuhvat konsolidiranih financijskih izvještaja, on je definiran odredbama Zakona o proračunu (NN, br. 87/8, 136/12 i 15/15), odnosno Registrom proračunskih i izvanproračunskih korisnika sukladno Pravilniku o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o načinu vođenja Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika (NN, br. 128/09 142/14, 23/19 i 83/21).

Ministarstvo financija jednom godišnje, najkasnije do kraja svibnja, u Narodnim novinama objavljuje popis proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave iz Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika. Međutim, zbog osnivanja novih korisnika, gašenja i statusnih promjena i u razdoblju nakon objave Registra u Narodnim novinama, ažurirani popis objavljuje se mjesečno na internetskim stranicama Ministarstva financija.

Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika pomaže ministarstvima i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave odlučivanju koje sve subjekte treba konsolidirati. Istodobno, Registar osigurava dosljednost obuhvata koja je neophodna u statističkim analizama.

Popis proračunskih i izvanproračunskih korisnika za 2021. godinu objavljen je u Narodnim novinama, br. 54/21 u Podacima iz Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika. Svaki korisnik objavljen je uz navođenje broja iz Registra (RKP broja) što dokazuje njegovu institucionalnu pripadnost sektoru općeg proračuna, a na temelju financijskih izvještaja tih korisnika sastavlja se konsolidirani financijski izvještaj općeg proračuna.

Izvanproračunski korisnici državnog proračuna koji se konsolidiraju za 2021. godinu jesu: Hrvatske autoceste d. o. o., HŽ Infrastruktura d. o. o., HŽ Putnički prijevoz d. o. o., Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatske ceste d.o.o., Hrvatske vode, Centar za restrukturiranje i prodaju, Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka i Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost.

Izvanproračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave su županijske uprave za ceste.

Razdjeli državnog proračuna i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužni su, da bi Ministarstvo financija moglo izvršiti konsolidaciju općeg proračuna, provesti konsolidaciju financijskih izvještaja svih proračunskih korisnika u njihovoj nadležnosti koji se nalaze u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika.

Postupak konsolidacije svih elemenata općeg proračuna u Republici Hrvatskoj propisan je člankom 107. Zakona o proračunu,

odnosno člankom 18. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu:

- (1) *Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela konsolidiraju financijske izvještaje proračunskih korisnika, koji su prema organizacijskoj klasifikaciji u njihovoj nadležnosti, i svoj financijski izvještaj te sastavljaju konsolidirani financijski izvještaj razdjela koji dostavljaju Ministarstvu financija.*
- (2) *Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave konsolidira financijske izvještaje proračunskih korisnika, koji su prema organizacijskoj klasifikaciji u njezinoj nadležnosti, i svoj financijski izvještaj te sastavlja konsolidirani financijski izvještaj proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koji dostavlja Ministarstvu financija.*
- (3) *Ministarstvo financija konsolidira:*
 - *konsolidirani financijski izvještaj iz stavka 1. i financijski izvještaj državnog proračuna te sastavlja konsolidirani financijski izvještaj državnog proračuna*
 - *konsolidirani financijski izvještaj državnog proračuna iz točke 1. i financijske izvještaje izvanproračunskih korisnika državnog proračuna te sastavlja konsolidirani financijski izvještaj središnjeg proračuna*
 - *konsolidirane financijske izvještaje proračuna svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i financijske izvještaje svih izvanproračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te ih iskazuje u konsolidiranom financijskom izvještaju*
 - *konsolidirani financijski izvještaj središnjeg proračuna iz točke 2. i konsolidirane financijske izvještaje iz točke 3. te sastavlja konsolidirani financijski izvještaj općeg proračuna.*

2.2. Primjena jednakih računovodstvenih pravila

Preduvjet koji mora biti zadovoljen kako bi konsolidirani financijski izvještaj općeg proračuna mogao pružiti relevantne informacije o općem proračunu kao cjelini je pravilno evidentiranje svih poslovnih događaja u poslovnim knjigama nadležnih proračuna i njihovih proračunskih korisnika. Računovodstvena metodologija je jedinstveno propisana Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (NN, br. 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20) kako za proračune, tako i za njihove korisnike. Time se osigurava konsolidacija financijskih izvještaja sastavljenih korištenjem jednakih računovodstvenih pravila i politika za jednake transakcije i poslovne događaje.

Kontinuitet, odnosno dosljednost u primjeni metoda konsolidacije podrazumijeva da se prezentiranje financijskih izvještaja svih proračunskih i izvanproračunskih korisnika provodi dosljedno. To je važno za praćenje konsolidiranih podataka u vremenskim serijama, što osiguravaju odredbe Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu i Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

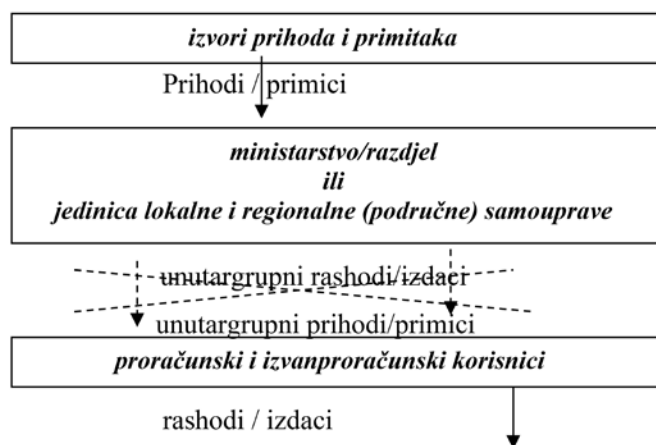
2.3. Postupci konsolidacije

U postupak konsolidacije financijskih izvještaja nadležnog proračuna ulaze nadležnoj instituciji u propisanim rokovima dostavljeni financijski izvještaj nadležnog proračuna te pojedinačni financijski izvještaji proračunskih korisnika, i to: Bilanca na Obrascu: BIL, Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima na Obrascu: PR-RAS, Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji na Obrascu: RAS-funkcijski, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza na Obrascu: P-VRIO, Izvještaj o Obvezama na Obrascu: OBVEZE.

U Bilješkama uz konsolidirane financijske izvještaje objavljuju se unutar grupe transakcije koje su u konsolidiranim izvještajima eliminirane (izostavljene/isključene), manjak ili višak u poslovanju grupe, pregled strukture manjka / viška po proračunskim i izvanproračunskim korisnicima te pozicije iz financijskih izvještaja proračuna i/ili proračunskih i izvanproračunskih korisnika na kojima je ostvareno značajnije odstupanje u odnosu na prethodnu godinu.

Kako bi se u konsolidiranim financijskim izvještajima vidjelo kolika je sredstva i iz kojih izvora dobila grupa kao cjelina, te pratila ukupna potrošnja grupe, potrebno je **pri konsolidaciji primijeniti dva temeljna postupka**. Prvi je **zbrajanje jednakih pozicija** financijskih izvještaja nadležne jedinice i jedinica u njenom sastavu, kao da se radi o jednom računovodstvenom subjektu. Drugi je **eliminiranje unutar grupnih transakcija i poslovnih događaja** kako se ne bi udvostručili potraživanja / obveze, prihodi / primici i rashodi / izdaci na razini grupe.

Slika 1. Temeljni postupci u konsolidaciji financijskih izvještaja

Iz prikaza je razvidno da bi se u konsolidiranom financijskom izvještaju, kada se ne bi eliminirale unutar grupne transakcije, dobili udvostručeni prihodi / primici i rashodi / izdaci.

2.4. Rokovi predaje konsolidiranih financijskih izvještaja

Člancima 22. i 24. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu propisani su rokovi, način i mjesto predaje konsolidiranih financijskih izvještaja.

Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela konsolidiraju financijske izvještaje proračunskih korisnika, koji su prema organizacijskoj klasifikaciji proračuna u njihovu sastavu, i svoj financijski izvještaj te ih iskazuju u **konsolidiranim financijskim izvještajima** koje dostavljaju područnom uredu **FINA-e do 28. veljače 2022.**

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave konsolidiraju financijske izvještaje proračunskih korisnika za koje su nadležne i financijski izvještaj jedinice te ih iskazuju u **konsolidiranim financijskim izvještajima** koje također **dostavljaju područnom uredu FINA-e do 28. veljače 2022. Prikaz izvještaja, obveznika i rokova za 2021. godinu sadržan je u sljedećoj tablici.**

www.tim4pin.hr

Obveznik	Konsolidirani financijski izvještaji	Rok predaje	Predaja
razdjeli državnog proračuna	<ul style="list-style-type: none"> Bilanca Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji Izvještaj o obvezama Bilješke 	do 28. veljače	☐ područnom uredu FINA-e (Obrazac: BIL, Obrazac: PR-RAS, Obrazac: RAS-funkcijski, Obrazac: P-VRIO i Obrazac: OBVEZE)
		do 10. ožujka	☐ Ministarstvu financija (Bilješke)
jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave	<ul style="list-style-type: none"> Bilanca Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza Izvještaj o obvezama Bilješke 	do 28. veljače	☐ područnom uredu FINA-e (Obrazac: BIL, Obrazac: PR-RAS, Obrazac: RAS-funkcijski, Obrazac: P-VRIO i Obrazac: OBVEZE)
		do 10. ožujka	☐ Ministarstvu financija (Bilješke)

Bilješke uz konsolidirane godišnje financijske izvještaje dostavljaju se na adresu elektroničke pošte biljeske@mfin.hr te je važno da budu u strojno čitljivom formatu budući da podaci iz skeniranih dokumenata, PDF dokumenata i slično nisu pogodni za daljnju obradu.

3. Konsolidacije financijskih izvještaja JLP/R/S i njihovih korisnika

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave konsolidiraju vlastite izvještaje s izvještajima proračunskih korisnika kojima su nadležni i to:

- zbrajanjem jednakih stavki imovine, obveza, vlastitih izvora, prihoda i rashoda nadležne jedinice te njenih proračunskih korisnika.
- eliminacijom unutar grupnih transakcija i unutar grupnih salda, kao posljedice međusobnih transakcija, kako bi konsolidirani financijski izvještaji prikazali financijske informacije o grupi kao da se radi o jednom poslovnom subjektu.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u svojim izvještajima razine 23 (konsolidirani proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave) konsolidiraju vlastiti financijski izvještaj razine 22 (proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave) te cjelovite financijske izvještaje svih proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti razine 21 (proračunski korisnik jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave) i razine 31 (proračunski korisnik jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koji obavlja poslove u sklopu funkcija koje se decentraliziraju).

Izuzetak su financijski izvještaji centara za socijalnu skrb koji su korisnici decentraliziranih sredstva, ali osnivačka prava još su uvijek na državi. Zbog toga Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike cijelosti konsolidira financijske izvještaje centara za socijalnu skrb. Centri za socijalnu skrb sredstva koja ostvare od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave iskazuju na osnovnom računu u okviru podskupine 636 Pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iskazuju u financijskim izvještajima sva sredstva koja su dozna-

čile centrima na podskupini računa 366 Pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna. Navedeno je nužno radi ispravnog postupka konsolidacije. Sredstva za ogrjev koja se daju krajnjim korisnicima iskazuju se na podskupini 372 Ostale naknade građanima i kućanstvima iz proračuna.

Tako konsolidirani financijski izvještaj razine 23 daje podatak o ukupnim prihodima i rashodima, imovini i obvezama jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te proračunskih korisnika u njenoj nadležnosti.

Konsolidacija financijskih izvještaja za 2021. godinu provodi se za Bilancu na Obrascu: BIL, Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima na Obrascu: PR-RAS, Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji na Obrascu: RAS-funkcijski, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza na Obrascu: P-VRIO, Izvještaj o Obvezama na Obrascu: OBVEZE te Bilješke uz konsolidirane izvještaje.

3.1. Konsolidacija izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima

Postupak konsolidacije Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima provodi se zbrajanjem istih pozicija iz Obrascu: PR-RAS jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave s pozicijama iz obrazaca: PR-RAS proračunskih korisnika.

Podsjećamo, što je već naglašeno u uvodnom dijelu, kako se u stupac „Ostvareno u izvještajnom razdoblju prethodne godine” u konsolidiranom Obrascu: PR-RAS unose prilagođeni podatci o prihodima i primicima, rashodima i izdacima budući da je, zbog izmjena Računskog plana tijekom 2021., izmijenjen Obrazac: PR-RAS.

Prije same konsolidacije, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezne su uskladiti evidencije s proračunskim korisnicima iz svoje nadležnosti kako bi iznos koji proračun iskazuje na podskupini 367 Prijenosi proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti bio jednak ukupnom iznosu koje proračunski korisnici iz nadležnosti proračuna iskazuju na podskupini 671 Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskih korisnika.

Navedeno je preduvjet da bi se, sukladno članku 52. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i računskom planu, u procesu izrade konsolidiranog financijskog izvještaja proračuna prihodi koje proračunski korisnici ostvare iz nadležnog proračuna, a evidentiraju se prema novčanom načelu, i prijenosi proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti mogli sučeliti i eliminirati.

Dakle, u financijskom izvještaju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave razine 22 sredstva koja su namijenjena proračunskim korisnicima iskazuju se na podskupini računa 367 prema gotovinskom načelu (samo plaćeni rashodi proračunskih korisnika financirani iz prihoda jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave). Korisnici prihode iz nadležne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iskazuju također prema gotovinskom načelu. Pri izradi konsolidiranih financijskih izvještaja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (razina 23) prihodi koje proračunski korisnici ostvaruju iz nadležnog proračuna (671) i prijenosi proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti (367) međusobno se sučeljavaju i eliminiraju.

Slijedom navedenog, na Obrascu: PR-RAS AOP 130 potrebno je sučeliti s AOP-om 236, AOP 131 s AOP-om 237, AOP 132 s AOP-om 238, što mora rezultirati eliminacijom između AOP-a 129 i AOP-a 235.

RAZINA 22	RAČUN		RAZINA 21 RAZINA 31	RAČUN
AOP 129	671	◀ ELIMINACIJA ▶	AOP 235	367
AOP 130	6711	◀ ELIMINACIJA ▶	AOP 236	3672
AOP 131	6712	◀ ELIMINACIJA ▶	AOP 237	3673
AOP 132	6714	◀ ELIMINACIJA ▶	AOP 238	3674

Podskupina 369 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna obuhvaća prijenose koje iznimno proračunski korisnici daju drugim proračunskim korisnicima u nadležnosti istog proračuna na temelju propisa ili natječaja, a uz prethodnu suglasnost upravnog tijela za financije. Podskupina 639 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna obuhvaća prijenose koje iznimno proračunski korisnici prime od drugih proračunskih korisnika u nadležnosti istog proračuna na temelju propisa ili natječaja, a uz prethodnu suglasnost upravnog tijela za financije. Prethodnu suglasnost koja je nužna za provođenje prijenosa temeljem propisa ili natječaja nije potrebno tražiti za prijenose EU sredstava između proračunskih korisnika istog proračuna.

Prijenosi koje proračunski korisnici daju drugim proračunskim korisnicima u nadležnosti istog proračuna na temelju propisa ili natječaja, a uz prethodnu suglasnost upravnog tijela za financije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave moraju biti iznimka, a ne pravilo.

U praksi, međutim, nije neuobičajeno da jedan upravni odjel jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave raspiše natječaj na kojeg se javi proračunski korisnik iste te jedinice, ali iz nadležnosti drugog upravnog odjela. Navedeno se ne bi smjelo događati iz razloga što se proračunom jedinice osiguravaju sredstva za rad njenih proračunskih korisnika, a sredstva temeljem natječaja koje raspisuje jedinica bi trebala biti usmjerena na subjekte izvan proračuna jedinice. Za iznimke koje postoje, preporuka je provesti preraspodjelu sredstava na način da se rashodi iskažu prema ekonomskoj klasifikaciji na glavi upravnog odjela u čijoj nadležnosti je proračunski korisnik. S obzirom na to da natječaj raspisuju upravni odjeli jedinice koji najčešće žele da se rashodi iskažu unutar njihove proračunske glave, u takvim slučajevima upravni odjeli se u smislu članaka 52. i 67. Pravilnika tretiraju kao proračunski korisnici. Navedeno znači da upravni odjel jedinice koji je raspisao natječaj, prijenos sredstava proračunskom korisniku iskazuje u okviru podskupine 369. Proračunski korisnik primljena sredstva od nenadležnog upravnog odjela temeljem raspisanog natječaja iskazuje u okviru podskupine 639 (izvor financiranja *Pomoći*). Konačan rashod proračunskog korisnika iskazat će se na glavi njemu nadležnog upravnog odjela jedinice.

Kod knjigovodstvenog evidentiranja EU projekata gdje su proračun i njegov proračunski korisnik partneri na projektu, preporučljivo je, gdje god je isto moguće, izbjegavati iskazivanje prijenosa sredstava preko podskupina 369 i 639, već će prihode i rashode svaki zasebno iskazati kako proračun tako i proračunski korisnik. Ako ugovorom navedeno nije dopušteno, iznimno se, za prijenose EU sredstava proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna mogu koristiti podskupine 369 i 639.

U slučaju da proračunski korisnici jedinice koriste podskupine 369 i 639 za prijenose sredstava, važno je da ih uključe i u proces planiranja proračuna. Jedinice pri izradi uputa za pripremu proračuna trebaju utvrditi kriterije i proceduru za dobivanje prethodne suglasnosti od upravnog tijela za financije te o navedenome obavijestiti proračunske korisnike iz svoje nadležnosti.

U konsolidaciji financijskih izvještaja proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (razina 23) podskupine 369 i 639 evidentirane u financijskim izvještajima proračunskih ko-

risnika (razina 21 i 31) odnosno AOP-i 072 i 242, 073 i 243, 074 i 244, 075 i 245 te 076 i 246 na obrascu: PR-RAS razine 23 moraju se u potpunosti eliminirati.

RAZINA 21 RAZINA 31	RAČUN		RAZINA 21 RAZINA 31	RAČUN
AOP 072	639	◀ ELIMINACIJA ▶	AOP 242	369
AOP 073	6391	◀ ELIMINACIJA ▶	AOP 243	3691
AOP 074	6392	◀ ELIMINACIJA ▶	AOP 244	3692
AOP 075	6393	◀ ELIMINACIJA ▶	AOP 245	3693
AOP 076	6394	◀ ELIMINACIJA ▶	AOP 246	3694

Da bi se podskupine 369 i 639 mogle uspješno eliminirati, nužno je da primatelji i davatelji sredstava ispravno evidentiraju poslovne događaje na navedenim podskupinama te da usklade svoje evidencije o prenesenim sredstvima.

Zbog važnosti navedenog usklađivanja u Upitniku o fiskalnoj odgovornosti, koji je sastavni dio Uredbe o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila (NN, br. 95/19) postoji i pitanje koje glasi: *Proračunski korisnik koji je doznačio sredstva proračunskom korisniku istog proračuna, a iskazao ih je unutar podskupine računa 369 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna, uskladio je evidencije s proračunskim korisnikom koji su sredstva primili i iskazali ih unutar podskupine računa 639 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna (odgovaraju proračunski korisnici državnog proračuna i proračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ako su njeni upravni odjeli dodjeljivali sredstva proračunskim korisnicima u nadležnosti drugih upravnih odjela te jedinice).* Kako bi proračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji daju sredstva drugim proračunskim korisnicima kojima je nadležan isti proračun, odnosno sama jedinica čiji su upravni odjeli dodjeljivali sredstva proračunskim korisnicima u nadležnosti drugih upravnih odjela jedinice, mogli potvrdno odgovoriti na navedeno pitanje, moraju imati pisani dokaz:

- da su primatelja sredstava izvijestili da su dodijeljena sredstva evidentirana na podskupini računa 369
- da je primatelj tih sredstava u svojim poslovnim knjigama prijenos iskazao na podskupini računa 639
- da su podaci međusobno usklađeni (da je iznos evidentiran kod davatelja sredstava na podskupini 369 jednak iznosu evidentiranom kod primatelja na podskupini 639).

3.2. Konsolidacija bilanci

Konsolidirani Obrazac: BIL prikazuje imovinu te obveze i vlastite izvore jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te proračunskih korisnika koji su u njihovoj nadležnosti kao da se radi o jednoj cjelini.

S obzirom da je u 2021. godini zbog izmjena računskog plana promijenjen Obrazac: BIL kod konsolidacije ovih obrazaca potrebno je posebnu pažnju posvetiti stupcu "Stanje 1. siječnja". To znači da je konsolidirani Obrazac: BIL potrebno popuniti prilagođenim podacima o stanjima potraživanja za dana jamstva koja su protestirana.

Konsolidirani podaci o nefinancijskoj imovini dobivaju se zbrajanjem istovrsnih stavaka bilance nadležnog proračuna i proračunskih korisnika. Također, treba podsjetiti kako u slučaju da nadležna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave nabavi nefinancijsku imovinu za proračunskog korisnika iz svoje nadležnosti, jedinica nakon što prosljedi nabavljenu imovinu

svom proračunskom korisniku isknjižava imovinu (posredstvom podskupine 915 Računskog plana). Proračunski korisnik evidentira dobivenu imovinu u razredu 0 istovremeno odobravajući račun podskupine 915, ne iskazujući rashod za nabavu imovine. Rashod je iskazan u razredu 4 kod jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Navedeni poslovni događaj rezultira smanjenjem u obujmu imovine jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, a kod korisnika povećanjem imovine. Ne smije doći do dvostrukog iskazivanja imovine.

U slučaju da proračunski korisnik od nadležnog proračuna imovinu dobije na korištenje, bez prijenosa vlasništva, evidentira će je izvanbilančno.

RAZINA 22		RAZINA 21 RAZINA 31
AOP 002 – 062	◀ ZBRAJANJE ▶	AOP 002 – 062

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje imaju proračunske korisnike u svojoj nadležnosti, a čije se poslovanje na temelju čl. 60. Zakona o proračunu odvija isključivo preko računa jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (nemaju otvoren vlastiti račun u poslovnoj banci) u konsolidiranom obrascu: BIL na AOP-u 065 iskazuju samo novčana sredstva iz obrasca bilance jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (razina 22).

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave čiji proračunski korisnici imaju otvorene račune u poslovnim bankama te na tim računima imaju novčana sredstva koja nisu uplaćena u riznicu, prilikom sastavljanja konsolidiranog obrasca: BIL razine 23 trebaju novčanim sredstvima na računu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave pribrojati novčana sredstva na računima njihovih proračunskih korisnika.

RAZINA 22	RAČUN		RAZINA 21 RAZINA 31	RAČUN
AOP 065	111	◀ ZBRAJANJE ▶	AOP 065	111

Prema članku 49. Zakona o proračunu, namjenski prihodi i primici koji nisu iskorišteni u prethodnoj godini prenose se u proračun za tekuću proračunsku godinu. Međutim, za više doznačena sredstva proračunskim korisnicima iz općih prihoda i primitaka, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu tražiti povrat sredstava. U tom slučaju, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u konsolidiranom obrascu: BIL eliminiraju dio AOP-a 081 Ostala potraživanja iz obrasca: BIL razine 22 koji se odnosi na osnovni račun 12941 Potraživanja proračuna od proračunskih korisnika za povrat u nadležni proračun i dio AOP-a 182 Ostale tekuće obveze iz obrazca: BIL razine 21 i 31 koji se odnosi na osnovni račun 23958 Obveze proračunskih korisnika za povrat u proračun.

RAZINA 22	RAČUN		RAZINA 21 RAZINA 31	RAČUN
AOP 081	12941	◀ ELIMINACIJA ▶	AOP 182	23958

U slučaju da proračunski korisnici nemaju otvorene račune, već u cijelosti posluju preko jedinstvenog računa nadležne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, i sredstva na osnovi predumova, depozita i primljenih jamčevina uplaćuju se na račun jedinice. Korisnik i u tom slučaju, kao i za uplaćene vlastite te namjenske prihode i primitke, evidentira 16721 Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun. I u 2020. se koristio isti račun s tim da je on prethodne godine promijenio naziv. Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (NN, br. 108/20) iz listopada 2020. godine, ovaj račun 16721

promijenio je naziv iz “Potraživanja za prihode proračunskih korisnika uplaćene u proračun” u “Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun”.

Navedena su sredstva jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave evidentirale na računu 23956 Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika. Podsjetimo da je i ovaj osnovni račun obveza promijenio naziv iz “Obveze proračuna za naplaćene prihode proračunskog korisnika” u “Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika”.

U procesu konsolidacije eliminiraju se na AOP-u 156 iz bilance razine 21 i 31 iznosi predujmova, depozita i primljenih jamčevina iskazani na računu 16721 te dio AOP-a 182 iz obrasca: BIL razine 22 za predujmove, depozite i jamčevine iskazane na osnovnom računu 23956 Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika.

Sukladno odredbama Zakona o proračunu, proračunski korisnici obvezni su vlastite i namjenske prihode i primitke uplaćivati na jedinstveni račun proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Budući da su to i dalje prihodi raspoloživi proračunskim korisnicima koji su ih naplatili, njihovu uplatu na jedinstveni račun proračuna proračunski korisnici evidentiraju zaduženjem računa 16721 Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun uz odobrenje odgovarajućeg računa prihoda ili primitka. Plaćanje obveza iz vlastitih i namjenskih izvora (vlastiti prihodi, namjenski prihodi, pomoći i donacije) evidentiraju se zaduženjem odgovarajućeg računa obveza uz odobrenje računa 16721 Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun. Saldo računa 16721 svih proračunskih korisnika mora odgovarati podatku na računu 23956 Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika. Prilikom konsolidacije financijskog izvještaja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave razine 22 s razinom 21 i 31 proračunskih korisnika eliminiraju se 16721 Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun (AOP 156) iz obrazaca: BIL razina 21 i 31 te 23956 Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika (AOP 182) iz Obrasca: BIL razine 22.

RAZINA 22	RAČUN		RAZINA 21 RAZINA 31	RAČUN
AOP 182	23956	◀ ELIMINACIJA ▶	AOP 156	16721

U postupku konsolidacije obveza, podaci o obvezama iz bilance jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (razina 22) i podaci o obvezama iz bilanci korisnika razine 21 i 31 se zbrajaju, osim u navedenim slučajevima.

Kod postupka konsolidacije rezultata poslovanja rezultati se zbrajaju i prebijaju. Prebijaju se računi viškova i manjkova prema istovrsnim kategorijama i izvorima financiranja na razini osnovnog računa. Rezultat može ostati iskazan na tri osnovna računa rezultata; kao višak ili manjak prihoda od poslovanja (AOP 241 ili AOP 245), kao višak ili manjak prihoda od nefinancijske imovine (AOP 242 ili AOP 246) te kao višak ili manjak primitaka od financijske imovine (AOP 243 ili AOP 247) i ne može se istovremeno iskazati i višak i manjak po istim kategorijama. S obzirom na to da se konsolidirani rezultati dobivaju tako da se zbroje i prebiju rezultati jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i njenih korisnika, u konsolidiranim Bilješkama potrebno je naznačiti rezultat svakog od korisnika prije konsolidacije.

3.3. Konsolidacija izvještaja o obvezama

U procesu konsolidacije istovrsne stavke Obrasca: OBVEZE jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave zbrajaju se

s odgovarajućim stavkama iz obrazaca: OBVEZE proračunskih korisnika.

Izvještaj o obvezama sadrži i podatke o međusobnim obvezama proračunskih korisnika koje je potrebno uključiti u postupak konsolidacije. Pod pojmom međusobne obveze proračunskih korisnika podrazumijevaju se sve obveze stvorene između proračunskih korisnika objavljenih u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika. One se u evidencijama korisnika vode na računima obveza za rashode poslovanja, nabavu nefinancijske imovine i obveze za financijsku imovinu, ali se za potrebe Izvještaja o obvezama ne razdvajaju prema navedenim vrstama nego se klasificiraju u spomenutu zajedničku kategoriju. Osnovni kriterij da se obveza stavi u ovu kategoriju jest njen nastanak u odnosu između dva proračunska korisnika. Važno je naglasiti kako se obveze za poreze, doprinose iz i na plaće, obveze za PDV, carine i ostala slična davanja državi prikazuju kao dio izvorne obveze kojoj pripadaju te se ne tretiraju kao međusobne obveze proračunskih korisnika.

Za međusobne proračunske obveze i potraživanja između nadležne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i njenih proračunskih korisnika, jedinica mora provesti eliminaciju. Za to je potrebno da podatak o međusobnim obvezama u obrascima: OBVEZE prate detaljnije Bilješke.

3.4. Konsolidacija izvještaja P-VRIO

Međusobni prijenosi nefinancijske imovine između jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i njenih proračunskih korisnika evidentiraju se kao smanjenje kod subjekta koji prenosi imovinu te povećanje kod subjekta koji prima imovinu. U postupku konsolidacije pojedinačnih financijskih izvještaja te pozicije se eliminiraju. Na razini grupe takav poslovni događaj nema nikakav učinak jer se prijenosom imovine s jednog člana grupe na drugog stanje imovine u bilanci ne mijenja.

Treba podsjetiti da ni jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao ni proračunski korisnici kod popunjavanja Obrasca: P-VRIO, razine 21, 22 i 31 ne prebijaju iznose iskazane na istoj oznaci AOP-a, već ih iskazuju i na strani povećanja i na strani smanjenja jer je riječ o dva različita poslovna događaja s različitim utjecajem na imovinu.

Iskazani iznosi smanjenja i povećanja imovine u pojedinačnim obrascima: P-VRIO u konsolidaciji se zbrajaju, osim ako je riječ, kako je već naglašeno, o prijenosima nefinancijske imovine između jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i proračunskih korisnika.

3.5. Konsolidacija izvještaja o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji

Proces konsolidacije Izvještaja o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji provodi se zbrajanjem pozicija iz Obrasca: RAS-funkcijski jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te obrazaca: RAS-funkcijski razine 21 (proračunski korisnik jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave) i razine 31 (proračunski korisnik jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koji obavlja poslove u sklopu funkcija koje se decentraliziraju).

RAZINA 22		RAZINA 21 RAZINA 31
AOP 001 – 137	◀ ZBRAJANJE ▶	AOP 001 – 137

S obzirom na to, kako je već ranije navedeno, da su se u 2020. plaćanja po protestiranim jamstvima iskazivala u okviru razre-

da 5 Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova i nisu ulazila u obrazac RAS-funkcijski, a od 2021. se navedena plaćanja iskazuju u okviru razreda 3 Rashodi poslovanja, u konsolidiranom obrascu RAS-funkcijski potrebno je prilagoditi podatke u stupcu „Ostvareno u prethodnoj godini” novoj metodologiji evidentiranja protestiranih jamstava.

3.6. Konsolidacija bilješki

S obzirom na to da konsolidirani financijski izvještaji prikazuju podatke za grupu (više međusobno povezanih proračuna i/ili proračunskih korisnika) kao da se radi o jedinstvenom subjektu, tako i Bilješke uz konsolidirane financijske izvještaje opisno, brojčano i kombinirano dopunjuju prikazane konsolidirane podatke s pojašnjenjima propisanim Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu. Označavaju se rednim brojevima s pozivom na oznaku AOP-a izvještaja na koju se odnose.

U Bilješkama se iskazuju:

- unutar grupe transakcije koje su u izvještajima eliminirane, kao, primjerice:
 - eliminacije međusobnih obveza nastalih između jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i proračunskih korisnika odnosno proračunskih korisnika unutar iste jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u Obrascu: OBVEZE
 - eliminacije prijenosa između nadležnog proračuna i njegovih proračunskih korisnika, kao i između njegovih proračunskih korisnika u Obrascu: P-VRIO
 - iznose za koje je provedena eliminacija na AOP-u ako u konsolidaciju ulazi samo dio AOP-a i ostale eliminacije istaknute u tekstu.
- pregled strukture manjka / viška po proračunskim korisnicima
- pozicije iz financijskih izvještaja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i proračunskih korisnika na kojima je ostvareno značajnije odstupanje u odnosu na prethodnu godinu.

U pojašnjenju promjena pojedinih stavki financijskih izvještaja, u Bilješkama nije dovoljno navesti isključivo iznos ili postotak promjene stavke (koji je vidljiv i iz samog izvještaja), već je potrebno navesti razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja od ostvarenja u izvještajnom razdoblju prethodne godine. Zna-

čenje većih odstupanja nije definirano jer 10 % od malog iznosa, primjerice, kamata od 5.000,00 kuna nije relevantna veličina dok je na iznos od 50.000.000,00 kuna potrebno obrazložiti i odstupanje manje od 10 %.

Primjer bilješke u kojoj je ispravno i sažeto obrazloženo smanjenje jednog rashoda iz financijskog izvještaja:

Smanjenje iskazano na AOP-u 160 Službena putovanja za 73,21% odnosno 211.401 kn u tekućoj godini u odnosu na prethodnu uzrokovano je smanjenjem broja službenih putovanja i usavršavanja zaposlenika zbog otkazanih konferencija, međunarodnih skupova i studijskih putovanja uslijed epidemije uzrokovane virusom COVID-19.

AOP 178 – Zdravstvene usluge – u 2021. godini realizacija je manja za 46,3 % jer su u 2020. godini ponavljana uzorkovanja vode (četiri puta) na tri različite lokacije u centralnom objektu s obzirom na to da nalazi nisu zadovoljavali zdravstvenu kakovu vode. U 2021. godini su ispitivanja bila ponavljana, ali dva puta i na samo jednom mjestu budući da se nakon provedenih postupaka sanacije razina kvalitete vode podigla.

Primjer bilješki u kojima nije dobro obrazložen uzrok značajnog povećanja/smanjenja stavki financijskog izvještaja:

Financijski rashodi (AOP 191) – ostvareni su u iznosu 549.035 kn i bilježe pad od 24,4% u odnosu na prethodnu godinu. Kamate za primljene kredite i zajmove smanjene su za 6%, a ostali financijski rashodi za 42% u odnosu na prethodnu godinu.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine (AOP 292) – cjelokupan iznos od 120.804.473 kn iskazao je Grad X. Prihodi od prodaje materijalne imovine iznose 118.455.472 kn što je povećanje od 442 % u odnosu na 2020. godinu, a prihodi od prodaje nematerijalne imovine iznose 2.349.001 kn i povećali su se u odnosu na 2020. godinu za 147 %.

Isto se odnosi i na stavke financijskog izvještaja koje u jednom od prikazanih izvještajnih razdoblja nemaju iskazan podatak dok je u drugom razdoblju iskazan značajan iznos.

Takav je primjer dan u nastavku. Ovaj proračunski korisnik je u 2021. godini ostvario značajne prihode na osnovi prihoda od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga kojih nije bilo u 2020. godini, ali nije dao nikakvo obrazloženje u Bilješkama.

66	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga, i prihodi od donacija te povrati po protestiranim jamstvima (AOP 120+123)	119	0	443.431	-
661	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga (AOP 121+122)	120	0	443.431	-
6614	Prihodi od prodaje proizvoda i robe	121		432.173	-
6615	Prihodi od pruženih usluga	122		11.258	-
663	Donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan općeg proračuna i povrat donacija po protestiranim jamstvima (AOP 124 do 127)	123	0	0	-

Kako bi se izbjeglo dvostruko prikazivanje podataka, u Bilješkama nadležni proračun mora navesti transakcije koje su u konsolidiranim financijskim izvještajima eliminirane. Ako se prilikom konsolidacije eliminira iznos na nekom AOP-u, u Bilješkama je potrebno navesti iznos koji je uzet u eliminaciju.

Primjer bilješke s kvalitetnim obrazloženjem provedene eliminacije kod grada:

U procesu konsolidacije eliminiraju se prihodi iskazani u okviru konta 671 (AOP 129) i rashodi iskazani u okviru računa 367 (AOP 235), ukupno 104.088.055 kn, što je za 10.930.964 kn više u odnosu na 2020. Povećanje u okviru ovoga AOP-a prvenstveno je posljedica potrebe za osiguranjem dodatnih

sredstava za nesmetano funkcioniranje poslovanja dijela proračunskih korisnika, ugroženog uslijed pandemije virusa COVID-19. To se prvenstveno odnosi na Dječji vrtić „X”, Hrvatsko narodno kazalište u „Y” i Dječje kazalište „Z”.

Primjer bilješke koja sadrži obrazloženje provedene eliminacije, uz napomenu nedostatka prikaza AOP-a na kojima je eliminacija izvršena:

U Bilanci stanja na dan 31. 12. 2021. godine zbrojeni su svi AOP-ovi Grada „X” i proračunskih korisnika.

U procesu konsolidacije eliminirana su stanja na računu 16721 Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u

nadležni proračun (razina 21) i stanje na računu 23956 Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika u iznosu od **969.966 kn** (razina 22), te stanje na računu 23958 Obveze proračunskih korisnika za povrat u proračun (razina 31) i stanje na računu 12941 Potraživanja proračuna od proračunskih korisnika za povrat u proračun (razina 22) u iznosu od **125.135 kn**.

Primjer bilješke uz Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza koja sadrži detaljno obrazloženje međusobnih prijenosa nefinancijske imovine između jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i njenih proračunskih korisnika koji se u postupku konsolidacije eliminiraju:

U okviru i povećanja i smanjenja AOP-a 021 izvršena je eliminacija u ukupnom iznosu od 10.872.180 kn koja se odnosi na prijenos ulaganja u dugotrajnu nefinancijsku imovinu s Grada „X“ na proračunske korisnike Grada. Dakle, postupkom konsolidacije iz ovog izvještaja su eliminirane sljedeće transakcije između Grada i proračunskih korisnika:

- na OŠ „A“ prenijela se u vlasništvo imovina u ukupnom iznosu 34.943 kn (projektna dokumentacija i ulaganje u opremu)

- na OŠ „B“ prenijela se imovina u vrijednosti 135.397 kn (ulaganja u sanaciju krovista zgrade)
- na OŠ „C“ prenijela se imovina u vrijednosti 1.401.733 kn (ulaganje u energetska obnova zgrade i izgradnja nadstrešnice)
- na OŠ „D“ prenijela se imovina u vrijednosti 700.171 kn (ulaganja u zamjenu pokrova zgrade područne škole, izgradnja i rekonstrukcija školskog igrališta te ulaganje u opremu)
- na POU „E“ prenijela se imovina u vrijednosti 8.599.936 kn (dodatno ulaganje i opremanje zgrade konferencijske dvorane).

Također, nadležni proračun u Bilješkama mora iskazati manjak ili višak u poslovanju grupe ako je ostvaren te prikazati pregled strukture manjka / viška po proračunskim i izvanproračunskim korisnicima.

Primjer preglednog tabličnog prikaza viškova i manjkova nadležnog proračuna te proračunskih korisnika u njegovoj nadležnosti:

Pregled ostvarenih viškova i manjkova prihoda i primitaka za pokriće u sljedećem razdoblju po proračunskim korisnicima:

PRORAČUNSKI KORISNIK	AOP 632 Ukupni prihodi i primici	AOP 633 Ukupni rashodi i izdaci	AOP 634 Višak prihoda i primitaka	AOP 635 Manjak prihoda i primitaka	AOP 636 Višak prihoda i primitaka-preneseni	AOP 637 Manjak prihoda i primitaka-preneseni	AOP 638 Višak prihoda i primitaka- za prijenos	AOP 639 Manjak prihoda i primitaka- za prijenos
Knjižnica	1.298.030,00	1.280.006,00	18.024,00	0,00	0,00	90.113,00	0,00	72.089,00
Muzej	1.605.304,00	1.646.972,00	0,00	41.668,00	0,00	268.254,00	0,00	309.922,00
VP	6.692.955,00	6.452.021,00	240.934,00	0,00	0,00	385.032,00	0,00	144.098,00
POU	2.409.657,00	2.026.230,00	383.427,00	0,00	0,00	374.004,00	9.423,00	0,00
Dječji vrtić	14.124.056,00	13.951.022,00	173.034,00	0,00	0,00	955.005,00	0,00	781.971,00
ŠC	5.366.218,00	5.064.881,00	301.337,00	0,00	922.482,00	0,00	1.223.819,00	0,00
OŠ [redacted]	2.421.556,00	2.363.601,00	57.955,00	0,00	28.180,00	0,00	86.135,00	0,00
OŠ [redacted]	5.429.196,00	5.472.385,00	0,00	43.189,00	184.608,00	0,00	141.419,00	0,00
OŠ [redacted]	9.419.905,00	9.465.076,00	0,00	45.171,00	0,00	169.720,00	0,00	214.891,00
OŠ [redacted]	7.746.835,00	7.879.832,00	0,00	132.997,00	0,00	154.037,00	0,00	287.034,00
OŠ [redacted]	10.296.221,00	10.273.199,00	23.022,00	0,00	0,00	67.927,00	0,00	44.905,00
OŠ [redacted]	9.615.425,00	9.868.646,00	0,00	253.221,00	248.464,00	0,00	0,00	4.757,00
GRAD [redacted]	107.135.110,00	100.136.835,00	6.998.275,00	0,00	1.106.733,00	0,00	8.105.008,00	0,00
UKUPNO	183.560.468,00	175.880.706,00	8.196.008,00	516.246,00	2.490.467,00	2.464.092,00	9.565.802,00	1.859.667,00

Konačni iznos AOP 638 Višak prihoda i primitaka raspoloživ u sljedećem razdoblju je 7.706.135 kn.

Za potrebe izrade Bilješki uz konsolidirane godišnje financijske izvještaje općeg proračuna, **jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezne su najkasnije do 10. ožujka 2022. Ministarstvu financija dostaviti Bilješke uz konsolidirane godišnje financijske izvještaje (razina 23, odnosno 12).** Bilješke uz konsolidirane godišnje financijske izvještaje dostavljaju se **na adresu elektroničke pošte biljeske@mfin.hr u strojno čitljivom formatu (dakle, ne dostavljati skenirane dokumente, PDF i slično).**

4. Konsolidacija financijskih izvještaja razdjela državnog proračuna

Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela državnog proračuna konsolidiraju vlastite financijske izvještaje s financijskim izvještajima proračunskih korisnika kojima su nadležni i to:

- zbrajanjem jednakih stavaka imovine, obveza, vlastitih izvora, prihoda i rashoda
- eliminacijom unutar grupnih transakcija i unutar grupnih salda, kao posljedice međusobnih transakcija, kako bi konsolidirani financijski izvještaji prikazali financijske informacije o grupi kao da se radi o jednom poslovnom subjektu.

Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela u svojim izvještajima razine 12 (razdjel – konsolidirani izvještaj) konsolidiraju izvještaje razine 11 (proračunski korisnici državnog proračuna).

Za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. razdjeli državnog proračuna konsolidiraju Bilancu na Obrascu: BIL, Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima na Obrascu: PR-RAS, Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji na Obrascu: RAS-funkcijski, Izvještaj o promjenama u

vrijednosti i obujmu imovine i obveza na Obrascu: P-VRIO, Izvještaj o Obvezama na Obrascu: OBVEZE te Bilješke uz konsolidirane izvještaje.

4.1. Konsolidacija izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima

Postupak konsolidacije Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima provodi se zbrajanjem istih pozicija iz Obrascu: PR-RAS razdjela državnog proračuna (glava 05) s pozicijama iz obrazaca: PR-RAS proračunskih korisnika iz nadležnosti tog razdjela.

Napominjemo kako se u stupac „Ostvareno u izvještajnom razdoblju prethodne godine” u konsolidiranom Obrascu: PR-RAS unose prilagođeni podatci o prihodima i primicima, rashodima i izdacima budući da je tijekom 2021. izmijenjen Obrazac: PR-RAS zbog izmjena Računskog plana.

Nadležno ministarstvo zbrojit će na Obrascu: PR-RAS AOP 129, AOP 130, AOP 131, AOP 132 iz financijskih izvještaja glave 05 nadležnog ministarstva i AOP 129, AOP 130, AOP 131, AOP 132 iz obrazaca: PR-RAS proračunskih korisnika u svojoj nadležnosti.

GLAVA 05	RAČUN		RAZINA 11	RAČUN
AOP 129	671	◀ ZBRAJANJE ▶	AOP 129	671
AOP 130	6711	◀ ZBRAJANJE ▶	AOP 130	6711
AOP 131	6712	◀ ZBRAJANJE ▶	AOP 131	6712
AOP 132	6714	◀ ZBRAJANJE ▶	AOP 132	6714

Podskupina 369 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna obuhvaća prijenose koje iznimno proračunski korisnici daju drugim proračunskim korisnicima u nadležnosti istog proračuna na temelju propisa ili natječaja, a uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija. Podskupina 639 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna obuhvaća prijenose koje iznimno proračunski korisnici prime od drugih proračunskih korisnika u nadležnosti istog proračuna na temelju propisa ili natječaja, a uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija. Prethodnu suglasnost koja je nužna za provođenje prijenosa temeljem propisa ili natječaja nije potrebno tražiti za prijenose EU sredstava između proračunskih korisnika istog proračuna.

Člankom 20. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu propisano je modificirano računovodstveno načelo nastanka događaja temeljem kojeg se prihodi priznaju u izvještajnom razdoblju u kojemu su postali raspoloživi i pod uvjetom da se mogu izmjeriti, odnosno u trenutku kada su naplaćeni. To znači da se prihodi na podskupini 639 iskazuju u trenutku naplate (gotovinsko načelo). Kako bi se omogućila konsolidacija, i rashodi temeljem prijenosa između proračunskih korisnika istog proračuna iskazuju se u trenutku plaćanja, znači po gotovinskom načelu, a ne po nastanku događaja. Stoga uz podskupinu 369 nije otvoren odgovarajući odjeljak u razredu 2 *Obveze*, niti su uz podskupinu 639 otvoreni odgovarajući odjeljci podskupina 163 *Potraživanja za pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna* i 963 *Obračunate pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna*.

Ministarstva i drugi razdjeli državnog proračuna pri sastavljanju konsolidiranog izvještaja razine 12 (razdjel – konsolidirani izvještaj) eliminiraju iznose iskazane u izvještajima u okviru podskupina 369 i 639 koji se odnose na prijenose između proračunskih korisnika istog razdjela državnog proračuna. Sredstva dana ili dobivena na podskupinama 369 i 639 od drugih razdjela državnog proračuna ili proračunskih korisnika u nadležnosti drugih razdjela državnog proračuna ne eliminiraju se u postupku izrade

izvještaja razine 12 tog razdjela, već kod izrade konsolidiranog financijskog izvještaja državnog proračuna.

GLAVA 05	RAČUN		GLAVA 05	RAČUN
AOP 072	639	◀ ELIMINACIJA ▶	AOP 242	369
AOP 073	6391	◀ ELIMINACIJA ▶	AOP 243	3691
AOP 074	6392	◀ ELIMINACIJA ▶	AOP 244	3692
AOP 075	6393	◀ ELIMINACIJA ▶	AOP 245	3693
AOP 076	6394	◀ ELIMINACIJA ▶	AOP 246	3694

Kao što je već naglašeno kod pojašnjavanja postupka eliminacije podskupine 369 i 639 u financijskim izvještajima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, preduvjet uspješne eliminacije je ispravno evidentiranje poslovnih događaja na navedenim podskupinama kod primatelja i davatelja sredstava te međusobno usklađenje evidencija o prenesenim sredstvima. Unatoč jasnim pravilima i uputama vezano uz način evidentiranja, praćenja i usklađivanja prihoda i rashoda na podskupinama računa 369 i 639 koje je Ministarstvo financija nekoliko puta dostavljalo proračunskim korisnicima, proračunski korisnici državnog proračuna i dalje neispravno evidentiraju međusobne prijenose te ih međusobno ne usklađuju, čime je onemogućena konsolidacija navedenih podskupina na razini državnog proračuna.

Državni ured za reviziju, koji također kontinuirano ukazuje na uočene nepravilnosti kod evidentiranja u okviru podskupina 369 i 639, u Izvješću o reviziji Godišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna za 2018. predložio je ojačati sustave kontrola u pripremi državnog proračuna u vezi s planiranjem međusobnih prijenosa sredstava između proračunskih korisnika državnog proračuna s obzirom na znatnu razliku između planiranih rashoda i prihoda (više planirano na rashodnoj strani) u vezi s prijenosima sredstava između proračunskih korisnika u državnom proračunu za 2018. Također, u Izvješću o reviziji godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna za 2019. predložio je Ministarstvu financija utvrditi proračunske korisnike koji su najvećim dijelom doprinijeli nepravilnostima pri planiranju i evidentiranju prijenosa sredstava između proračunskih korisnika na podskupinama 369 i 639 te poduzeti daljnje radnje prema navedenim proračunskim korisnicima u cilju uklanjanja nepravilnosti.

Stoga je još u *Uputama za izradu prijedloga državnog proračuna Republike Hrvatske za razdoblje 2020. – 2022.* iz kolovoza 2019., određeno da su nadležna ministarstva i ostali proračunski korisnici državnog proračuna koji će u financijskom planu iskazati rashode u okviru podskupine 369 obvezni u slučaju kada je poznat proračunski korisnik državnog proračuna – primatelj navedenih sredstva, pisano obavijestiti primatelja sredstava da u svom financijskom planu planira prihode u okviru podskupine 639 te Ministarstvu financija dostaviti dokaze o dostavi navedenih obavijesti.

Budući da su i nadalje utvrđene velike nepravilnosti kod evidentiranja ovih prijenosa sredstava, Ministarstvo financija je Uputama za izradu Prijedloga državnog proračuna za razdoblje 2021. – 2023. godine propisalo da rashode u okviru podskupine 369 mogu u svom financijskom planu iskazati samo oni proračunski korisnici kojima je poznat proračunski korisnik državnog proračuna, primatelj navedenih sredstava, u kojem slučaju se isti mora pisano obavijestiti da sredstva planira na prihodnoj strani u okviru podskupine 639. Ministarstvu financija bilo je potrebno dostaviti dokaze o dostavi navedenih obavijesti drugim proračunskim korisnicima. Kod dostavljanja prijedloga financijskih planova za razdoblje 2021. – 2023. davatelji sredstava su se držali ove upute. Međutim, ovaj put je veći iznos iskazan na podskupini 639.

Slijedom navedenog, Ministarstvo financija je *Uputama za izradu Prijedloga državnog proračuna za razdoblje 2022. – 2024.* proračunskim korisnicima propisalo da rashode u okviru podskupine 369 mogu u svom financijskom planu iskazati samo oni korisnici kojima je poznat proračunski korisnik državnog proračuna, primatelj navedenih sredstava, kojeg se mora pisano obavijestiti da sredstva planira na prihodnoj strani u okviru podskupine 639. Također, prihode u okviru podskupine u svom financijskom planu mogu iskazati samo oni proračunski korisnici koje je proračunski korisnik državnog proračuna, davatelj navedenih sredstava, pisano obavijestio da sredstva planiraju na prihodnoj strani u okviru podskupine 639, a Ministarstvo financija bez dostave dokaza da je primatelj ovih sredstava obaviješten o navedenom neće omogućiti unos planiranih prijenosa u SAP sustav za izradu plana državnog proračuna.

Istovremeno je kroz *Zakon o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu* (NN, broj 140/21), kao što je bilo propisano i zakonima o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2020. i 2021., omogućena fleksibilnost kod planiranja ovih sredstava na način da se ista, ukoliko nisu planirana u potrebnom iznosu budući da u trenutku izrade financijskog plana nije bio poznat primatelj sredstava, mogu tijekom proračunske godine preraspodjeljivati, i to bez ograničenja unutar aktivnosti s kojih se ova sredstva dodjeljuju. Korisnik koji na svojim aktivnostima planira sredstva u okviru podskupine 369 dužan je očekivane primatelje sredstava pisano obavijestiti da sredstva planiraju na prihodnoj strani u okviru podskupine 639 te nakon doznake sredstava s primateljima uskladiti evidencije.

Također, kako bi utjecalo na ispravno evidentiranje prihoda i rashoda na podskupinama 369 i 639, Ministarstvo financija uvelo je u *Uputnik o fiskalnoj odgovornosti*, koji je sastavni dio *Uredbe o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila*, pitanje čija je provjera obvezna, a koje glasi: *Proračunski korisnik koji je doznačio sredstva proračunskom korisniku istog proračuna, a iskazao ih je unutar podskupine računa 369 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna, uskladio je evidencije s proračunskim korisnikom koji su sredstva primili i iskazali ih unutar podskupine računa 639 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna (odgovaraju proračunski korisnici državnog proračuna i proračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ako su njeni upravni odjeli dodjeljivali sredstva proračunskim korisnicima u nadležnosti drugih upravnih odjela te jedinice).* Kako bi proračunski korisnici državnog proračuna koji daju sredstva drugim proračunskim korisnicima državnog proračuna mogli potvrdno odgovoriti na navedeno pitanje, moraju imati pisani dokaz:

- da su primatelja sredstava izvijestili da su dodijeljena sredstva evidentirana na podskupini računa 369
- da je primatelj tih sredstava u svojim poslovnim knjigama prijenos iskazao na podskupini računa 639
- da su podaci međusobno usklađeni (da je iznos evidentiran kod davatelja sredstava na podskupini 369 jednak iznosu evidentiranom kod primatelja na podskupini 639).

Negativan odgovor i djelomično potvrđan odgovor na pitanje upućuje na postojanje slabosti i/ili nepravilnosti u upravljaju sredstvima koja su čelnicima na raspolaganju te u tom slučaju oni ne mogu dati Izjavu na obrascu 1.a kojom potvrđuju da sredstva koriste zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav unutarnjih kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno u okviru proračunom odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava.

4.2. Konsolidacija bilanci

Konsolidirani Obrazac: BIL prikazuje imovinu te obveze i vlastite izvore proračunskih korisnika državnog proračuna koji se prema organizacijskoj klasifikaciji državnog proračuna klasificiraju kao razdjel te proračunskih korisnika koji su, prema organizacijskoj klasifikaciji, u njihovoj nadležnosti, kao da se radi o jednoj cjelini.

Konsolidirani podaci o nefinancijskoj imovini dobivaju se zbrajanjem istovrsnih stavaka bilance nadležnog ministarstva i proračunskih korisnika. **Budući da je u 2021. godini zbog izmjena računskog plana promijenjen Obrazac: BIL, kod konsolidacije ovih obrazaca potrebno je posebnu pažnju posvetiti stupcu "Stanje 1. siječnja". To znači da je konsolidirani Obrazac: BIL potrebno popuniti prilagođenim podacima o stanjima potraživanja za dana jamstva koja su protestirana.**

Također, treba podsjetiti kako u slučaju da nadležno ministarstvo nabavi nefinancijsku imovinu za proračunske korisnike iz svoje nadležnosti, ministarstvo isknjižava imovinu (posredstvom podskupine 915 Računskog plana) nakon što proslijedi nabavljenu imovinu svom proračunskom korisniku. Proračunski korisnik evidentira dobivenu imovinu u razredu 0, istovremeno odobravajući račun podskupine 915, ne iskazujući rashod za nabavu opreme. Rashod je iskazan u razredu 4 kod nadležnog ministarstva. Navedeni poslovni događaj rezultira smanjenjem u obujmu imovine nadležnog ministarstva, a kod korisnika povećanjem imovine. Ne smije doći do dvostrukog iskazivanja imovine.

U slučaju da proračunski korisnik od nadležnog proračuna imovinu dobije na korištenje, bez prijenosa vlasništva, evidentirat će je izvanbilančno.

GLAVA 05		RAZINA 11
AOP 002 – 062	◀ ZBRAJANJE ▶	AOP 002 – 062

Ako svi proračunski korisnici nadležnog razdjela državnog proračuna posluju isključivo preko sustava državne riznice i nemaju otvorene poslovne račune u nekoj od banaka, nema iskazanog salda na računu u konsolidiranom Obrascu: BIL.

Međutim, ako proračunski korisnici nadležnog razdjela i dalje imaju otvorene račune u nekoj od poslovnih banaka, a sve ili samo dio svojih namjenskih prihoda moraju uplatiti u proračun, u konsolidiranom stanju na računu bit će iskazan isključivo zbroj salda na računima proračunskih korisnika.

Financijska imovina skupina 12 Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo, 13 Potraživanja za dane zajmove, 14 Vrijednosni papiri, 15 Dionice i udjeli u glavnici i 19 Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda glave 05 nadležnog ministarstva, odnosno razdjela iskazana je u bilanci razdjela i glavnoj knjizi, a navedena financijska imovina proračunskih korisnika u nadležnosti razdjela iskazana je u bilancama i glavnim knjigama korisnika. Podaci se, stoga, na tim skupinama u procesu konsolidacije zbrajaju.

Proračunski korisnici državnog proračuna koji posluju preko jedinstvenog računa državne riznice na osnovnom računu 16721 Potraživanja za prihode proračunskih korisnika uplaćene u proračun evidentiraju sredstva koja se uplate u riznicu, a njihov su vlastiti ili namjenski prihod ili primitak. Podsjetimo, sukladno odredbama Zakona o proračunu, proračunski korisnici obvezni su vlastite i namjenske prihode i primitke uplatiti u državni proračun. Budući da su to i dalje sredstva koja su raspoloživa proračunskim korisnicima koji su ih naplatili, njihovu uplatu na račun državnog proračuna proračunski korisnici evidentiraju za duženjem računa 16721 Potraživanja za prihode proračunskih korisnika uplaćene u proračun uz odobrenje odgovarajućeg ra-

čuna prihoda ili primitka. Ministarstva, odnosno razdjeli u procesu konsolidacije zbrajaju podatke na AOP-u 156 iskazane u Obrascu: BIL glave 05 nadležnog ministarstva i obrascima: BIL proračunskih korisnika u svojoj nadležnosti.

GLAVA 05	RAČUN		RAZINA 11	RAČUN
AOP 156	16721	◀ ZBRAJANJE ▶	AOP 156	16721

Potraživanja evidentirana na osnovnom računu 16721 Potraživanja za prihode proračunskih korisnika uplaćene u proračun smanjuju se plaćanjem obveza proračunskog korisnika s računa državnog proračuna. Stanje potraživanja na navedenom računu je protustavka osnovnom računu 23956 Obveze proračuna za naplaćene prihode proračunskog korisnika u državnom proračunu. U procesu konsolidacije sučeljava se i eliminira dio AOP-a 156 koji se odnosi na stanje potraživanja ministarstava odnosno razdjela (razina 12) za vlastite i namjenske prihode i primitke evidentirano na osnovnom računu 16721 te dio AOP-a 182 koji se odnosi na stanje na osnovnom računu 23956 u državnom proračunu. Navedeno znači da nadležna ministarstva odnosno razdjeli u procesu konsolidacije zbrajaju podatke na AOP-u 156 iskazane u financijskim izvještajima glave 05 nadležnog razdjela i proračunskih korisnika u svojoj nadležnosti, a opisani korak eliminacije vrši se u konsolidaciji financijskog izvještaja državnog proračuna (razina 13) i konsolidiranih izvještaja razine 12.

Analizom financijskih izvještaja proračunskih korisnika državnog proračuna utvrđeno je da kod jednog dijela proračunskih korisnika nije iskazano potraživanje za prihode proračunskih korisnika koji su uplaćeni na jedinstveni račun državnog proračuna. Analiza je obuhvatila usporedbu zaduženja osnovnog računa 16721 Potraživanja za prihode uplaćene u proračun iskazanog na AOP-u 279 u Bilanci proračunskih korisnika (razina 11) sa stanjem obveza nadležnog proračuna na osnovnom računu 23956 Obveze proračuna za naplaćene prihode proračunskog korisnika iz SAP sustava Državne riznice, te su utvrđena odstupanja u evidentiranju potraživanja i obveza na navedenim računima.

Osim netočnog prikaza financijskog stanja kod pojedinih proračunskih korisnika državnog proračuna, nedostatak podataka o tim potraživanjima dovodi i do nemogućnosti ispravnog konsolidiranja financijskih izvještaja državnog proračuna i njegovih proračunskih korisnika.

U postupku konsolidacije obveza, podaci o obvezama iz bilance glave 05 nadležnog ministarstva i podaci o obvezama iz bilanci proračunskih korisnika u nadležnosti razdjela se zbrajaju. Obveze za rashode poslovanja i za nabavu nefinancijske imovine evidentiraju se na temelju vjerodostojne knjigovodstvene isprave (ulazna faktura, obračuni i slično) što znači da glava 05 nadležnog ministarstva u svojoj bilanci (i glavnoj knjizi) nema obveze svojih proračunskih korisnika, već se obveze proračunskih korisnika nalaze u njihovim bilancama razine 11, bez obzira na to posluju li preko riznice ili ne.

Kod postupka konsolidacije rezultata poslovanja, rezultati se zbrajaju i prebijaju. Prebijaju se računi viškova i manjkova prema istovrsnim kategorijama i izvorima financiranja na razini osnovnog računa. Rezultat može ostati iskazan na tri osnovna računa rezultata; kao višak ili manjak prihoda od poslovanja (AOP 241 ili AOP 245), kao višak ili manjak prihoda od nefinancijske imovine (AOP 242 ili AOP 246) te kao višak ili manjak primitaka od financijske imovine (AOP 243 ili AOP 247) i ne može se istovremeno iskazati i višak i manjak po istim kategorijama. S obzirom na to da se konsolidirani rezultati dobivaju tako da se zbroje i prebiju rezultati glave 05 nadležnog razdjela i njegovih korisnika, u konsolidiranim Bilješkama potrebno je naznačiti rezultate svakog od korisnika koji ulaze u konsolidirani rezultat na razini razdjela.

4.3. Konsolidacija izvještaja o obvezama

U Obrascu: OBVEZE prate se obveze prema osnovnim grupama podataka:

- stanje obveza 1. 1.
- povećanje obveza u izvještajnom razdoblju
- podmirene obveze u izvještajnom razdoblju
- stanje obveza na kraju izvještajnog razdoblja.

Svaka od osnovnih grupa podataka razrađuje se prema vrsti obveze i većim je dijelom prilagođena strukturi obveza koju su korisnici dužni pratiti prema Pravilniku o proračunskom računovodstvu i Računskom planu. U skladu s tim dijeli se na četiri kategorije:

1. međusobne obveze proračunskih korisnika
2. obveze za rashode poslovanja
3. obveze za nabavu nefinancijske imovine
4. obveze za financijsku imovinu.

U procesu konsolidacije istovrsne stavke Izvještaja o obvezama glave 05 nadležnog ministarstva zbrajaju se s odgovarajućim stavkama iz izvještaja o obvezama proračunskih korisnika. Međutim, u postupak konsolidacije potrebno je uključiti i *međusobne obveze proračunskih korisnika*, odnosno sve obveze stvorene između obveznika predaje godišnjih financijskih izvještaja objavljenih u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika koje se u evidencijama korisnika vode na računima obveza za rashode poslovanja, nabavu nefinancijske imovine i obveza za financijsku imovinu. Za međusobne proračunske obveze i potraživanja između nadležnog razdjela i njegovih proračunskih korisnika, nadležni razdjel mora provesti eliminaciju.

Važno je naglasiti kako se obveze za poreze, doprinose iz i na plaće, obveze za PDV, carine i ostala slična davanja državi prikazuju kao dio izvorne obveze kojoj pripadaju te se ne tretiraju kao međusobne obveze proračunskih korisnika.

Nadalje, podatak o stanju obveza na dan 1. siječnja 2021. potrebno je prilagoditi za obveze za primljena jamstva koja su protestirana s obzirom da se s 1. siječnja 2021. promijenila metodologija iskazivanja navedenih jamstava.

4.4. Konsolidacija izvještaja P-VRIO

Pojedinačni događaji (ostvarene vrijednosti u izvještajnom razdoblju tekuće godine) unose se u Obrazac: P-VRIO kao smanjenje ili povećanje u vrijednosti i obujmu imovine ili obveza. Promjene u vrijednosti i obujmu evidentiraju se na odgovarajućim računima imovine ili obveza, u korist ili na teret računa u podskupini 915. Svaka promjena se s računa podskupine 915 također prenosi u korist ili na teret vlastitih izvora, tako da **na kraju obračunskog razdoblja račun podskupine 915 nema stanja.**

U Obrascu: P-VRIO **jedan poslovni događaj** iskazuje se, ovisno o efektu koji ima na imovinu / obveze, **ili u stupcu 4 – kao iznos povećanja ili u stupcu 5 – kao iznos smanjenja** (nikako i jedno i drugo). Međutim, može se dogoditi da **kod evidentiranja dva poslovna događaja** jedan predstavlja povećanje, a drugi smanjenje obujma imovine te se iskazuju na istoj oznaci AOP-a, ali i na strani povećanja i smanjenja. U pojedinačnim Obrascima: P-VRIO navedeno se ne smije prebijati, već se iskazuje i povećanje i smanjenje.

Dakle, u obrascima: P-VRIO korisnika za različite poslovne događaje i transakcije istovremeno mogu biti popunjeni stupac 4 – Iznos povećanja i stupac 5 – Iznos smanjenja na istoj oznaci AOP-a.

U konsolidaciji se kod prijenosa nefinancijske imovine između proračuna i proračunskih korisnika **iznos povećanja imovine iskazan kod korisnika i iznos smanjenja kod proračuna eliminiraju**. U tom slučaju, u konsolidiranom Obrascu: P-VRIO nema podatka ni o smanjenju ni o povećanju imovine.

Međusobni prijenosi nefinancijske imovine između glave 05 nadležnog razdjela i njegovih proračunskih korisnika evidentiraju se kao smanjenje kod subjekta koji prenosi imovinu te povećanje kod subjekta koji prima imovinu. U postupku konsolidacije pojedinačnih financijskih izvještaja te se pozicije eliminiraju. Na razini grupe takav poslovni događaj nema nikakav učinak jer se prijenosom imovine s jednog člana grupe na drugog stanje imovine u bilanci ne mijenja.

4.5. Konsolidacija izvještaja o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji

Funkcijski se klasificiraju rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine dok se izdaci za financijsku imovinu i obveze ne razvrstavaju funkcijski, a time i ne uključuju u ovaj izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji. Dakle, ministarstva prije konsolidacije izvještaja o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji svojih korisnika trebaju za svaki izvještaj provjeriti da zbroj rashoda po svakoj od funkcija, odnosno AOP 137 Obrascu: RAS-funkcijski odgovara iznosu iskazanom na AOP 407 Ukupni rashodi u Obrascu: PR-RAS u oba stupca: *Ostvareno u prethodnoj godini* i *Ostvareno u tekućoj godini*.

Proces konsolidacije izvještaja o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji provodi se zbrajanjem pozicija iz Obrascu: RAS-funkcijski razine 11 (proračunski korisnici državnog proračuna) u okviru istog razdjela.

S obzirom na to da su se u 2020. plaćanja po protestiranim jamstvima iskazivala u okviru razreda 5 Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova i nisu ulazila u obrazac RAS-funkcijski, a od 2021. se navedena plaćanja iskazuju u okviru razreda 3 Rashodi poslovanja, u konsolidiranom obrascu RAS-funkcijski potrebno je prilagoditi podatke u stupcu „Ostvareno u

prethodnoj godini” novoj metodologiji evidentiranja protestiranih jamstava.

4.6. Konsolidacija bilješki

Više o Bilješkama uz konsolidirane financijske izvještaje dano je u dijelu 3.6 ovoga teksta.

Način sastavljanja Bilješki uz konsolidirane financijske izvještaje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovih korisnika, primjenjive su i na ministarstva, odnosno razdjele državnog proračuna.

U potrebe izrade Bilješki uz konsolidirane godišnje financijske izvještaje općeg proračuna, iz *Okružnice o sastavljanju, konsolidaciji i predaji financijskih izvještaja proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna, te proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021.* proizlazi obveza za proračunske korisnike državnog proračuna razine razdjela da Ministarstvu financija dostave Bilješke uz konsolidirane godišnje financijske izvještaje (razina 23, odnosno 12) izrađene u skladu sa člancima 13., 14., 15., 16. i 17. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu. Bilješke uz konsolidirane godišnje financijske izvještaje dostavljaju se **na adresu elektroničke pošte biljeske@mfin.hr u strojno čitljivom formatu (dakle, ne dostavljati skenirane dokumente, PDF i slično) najkasnije do 10. ožujka 2022.**

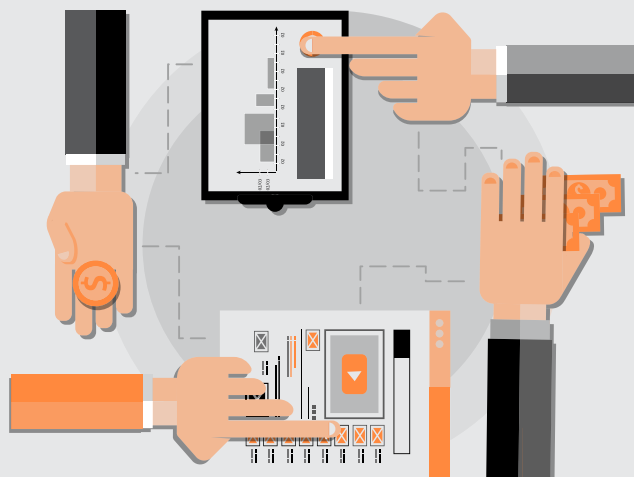
U pojašnjenju promjena pojedinih stavki financijskih izvještaja u Bilješkama nije dovoljno navesti isključivo iznos ili postotak promjene stavke (koji je vidljiv i iz samog izvještaja), već je potrebno navesti razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja od ostvarenja u izvještajnom razdoblju prethodne godine. Isto se odnosi i na stavke financijskog izvještaja koje u jednom od prikazanih izvještajnih razdoblja nemaju iskazan podatak dok je u drugom razdoblju iskazan značajan iznos zbog, primjerice, novog prihoda ili primitka, rashoda ili izdatka koji je ostvaren u jednom od promatranih razdoblja.

DJELOVANJE CENTRA

tim4pin

MOŽETE PRATITI NA

WWW.TIM4PIN.HR

Kontrole kod krajnih korisnika pri isplati sredstava iz proračuna

Ana Zorić*

U tekstu autorica, u svjetlu primjene novoga Zakona o proračunu i važećeg okvira, podsjeća na osnovna pitanja o kojima institucije u javnom sektoru trebaju voditi računa prije isplate sredstava krajnjim korisnicima. Upute iz ovoga članka bi trebale pomoći korisnicima usmjeravanjem njihove pozornosti na bitne elemente o kojima je potrebno voditi računa prilikom odluke o dodjeli sredstava kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri osiguralo da dodijeljena javna sredstva budu u konačnici utrošena zakonito, namjenski i svrhovito.

1. Uvod

Odgovornost za izvršavanje svih rashoda i izdataka u skladu s namjenama već je dugi niz godina utvrđena za sve proračunske korisnike i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kroz niz odredaba Zakona o proračunu¹. Osobito je to bilo vidljivo u članku 95. navedenog Zakona u kojem je posebno istaknuta odgovornost čelnika. U novom zakonu o proračunu odgovornost čelnika je utvrđena u članku 17. u kojemu je navedeno kako je upravo čelnik između ostalog odgovoran za zakonitost, svrhovitost, učinkovitost, ekonomičnost i djelotvornost u raspolaganju sredstvima tijela koje vodi. Ova je odgovornost dodatno naglašena od 2011. godine, kada je na snagu stupio Zakon o fiskalnoj odgovornosti², a i kroz daljnji razvoj sustava fiskalne odgovornosti, kroz obvezu davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti za trošenje proračunskih sredstava (u daljnjem tekstu: Izjava). Tako se obvezom davanja Izjave jasno izrazilo kako je čelnik odgovoran za zakonito, namjenski i svrhovito trošenje sredstava koja ima na raspolaganju.

Tri navedene komponente odgovornosti stavljaju naglasak na činjenicu da odgovornost čelnika postoji čak i prije same isplate sredstava, a osobito nakon toga. Baš zbog toga, načelo dobrog financijskog upravljanja i dobar sustav unutarnjih financijskih kontrola zahtijevaju da se uz različite oblike naknadnih kontrola, u poslovanju uspostave i prethodnih i naknadnih kontrola koje ponajviše ovise o poslovnim procesima svakog pojedinog obveznika.

2. Kontrole prije isplate sredstava

Kontrola koja prethodi isplati sredstava jedno je od temeljnih prava, ali i obveza isplatitelja sredstava iz javnih izvora koji uvijek mora provesti sve potrebne korake, odnosno osigurati sve nužne preduvjete kako bi u najvećoj mogućoj mjeri izbjegao situacije u kojima se dodijeljena sredstva ne bi utrošila u skladu sa namjenom za koju su ista dana,

odnosno u kojoj bi sredstva bila utrošena nezakonito i nesvrhovito. Kako bi se to osiguralo isplatitelj sredstava ima slobodu uspostavljanja procedure temeljem koje može i prije utroška sredstava tražiti dokumentaciju temeljem koje se sredstva traže. Štoviše, takvo je postupanje predviđeno u članku 33. Zakona o fiskalnoj odgovornosti u kojem stoji da se tijekom izvršavanja proračuna (koje ne podrazumijeva samo samu isplatu sredstava pojedinom korisniku već cjelokupni proces izvršavanja proračuna i financijskog plana koji započinje već prvoga dana njegovog stupanja na snagu tj. 1. siječnja) može obavljati financijska kontrola zakonitog i namjenskog korištenja proračunskih sredstava kod proračunskog korisnika i krajnjih korisnika. Ova se odredba primjenjuje i na jedinice lokalne samouprave (čl. 33. st. 4.), pa i bez obzira što još uvijek nije donesen naputak predviđen u stavku 6. istoga članka. Do donošenja navedenog naputka provedba ovih prethodnih kontrola se utvrđuje ovisno o okolnostima, na način koji najbolje odgovara konkretnim potrebama isplatitelja sredstava. Takvo postupanje je ne samo dopušteno, već štoviše, ukazuje na veći stupanj pažnje prije same dodjele sredstava, a time i na ispravno postupanje koje je u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja.

Primjer za takvo postupanje je situacija u kojoj, temeljem sporazuma o isplati subvencija trgovačkom društvu ili tekuće pomoći pravnim osobama u suvlasništvu, jedinica lokalne samouprave može u trenutku zaprimanja zahtjeva za isplatu sredstava, a prije same isplate sredstava, tražiti kopije računa, zapisnike, ali i svu drugu dokumentaciju za koju smatra da ju je nužno provjeriti vezano uz namjenski utrošak. U tom smislu bilo bi svrsishodno takvu mogućnost predvidjeti u ugovoru o dodjeli sredstava koji je temeljna isprava, ali i podloga za isplatu sredstava. Takva ugovorna odredba koja obvezuje krajnjeg korisnika na dostavu sve dokumentacije koju zatraži isplatitelj i prije same isplate je nužna i neophodna u situacijama u kojima je dodjela sredstava krajnjim korisnicima utemeljena na refundiranju sredstava koja krajnji korisnici prethodno utroše. Međutim, i u svim drugim modelima isplate sredstava moguće je tražiti dostavu dokumentacije, odnosno uvid u svu dokumentaciju dolaskom na lice mjesta kod krajnjeg

* Ana Zorić, dipl. iur., Ministarstvo financija RH, Zagreb.

¹ NN, br. 87/08, 136/12 i 15/15

² NN, br. 139/10 i 19/14

troška jer u ovim situacijama pravila postavlja isplatelj kod kojega je potrebno osigurati sve kako bi dodijeljena sredstva bila utrošena zakonito, namjenski i svrhovito te kako bi se u tom smislu osiguralo postupanje u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja.

3. Naknadna provjera namjenskih isplata i korištenja doznačenih sredstava

Kako je i naprijed navedeno, obveza sastavljanja i predaje Izjave kojom čelnici svih razina svake godine za prethodnu proračunsku godinu, za razdoblje u kojem su obnašali dužnost, potvrđuju zakonito, namjenski i svrhovito korištenje sredstava te učinkovito i djelotvorno funkcioniranje sustava financijskog upravljanja i kontrola u okviru proračunom utvrđenih sredstava, uvedena je od 2011. godine tj. od stupanja na snagu Zakona o fiskalnoj odgovornosti. Čelnik Izjavu daje na temelju prethodno popunjenog Upitnika o fiskalnoj odgovornosti (u daljnjem tekstu: Upitnik), raspoloživih informacija o radu tijela, rezultata rada unutarnje i vanjske revizije te vlastite procjene. Upravo Upitnik, uz uobičajene kontrole i uspostavljene procedure koje su usmjerene na poslovne procese unutar institucije i koje prvenstveno uređuju postupanja koja prethode isplatama ili uplatama, zahtijeva i postojanje određenog broja procedura i provedbu kontrola koje su usmjerene na provjere koje se provode nakon isplate sredstava.

Od samog početka, Upitnik u području izvršavanja sadržava obvezu davatelja sredstava da provjeri kod krajnjih korisnika kako su utrošene namjenski isplaćene donacije, pomoći, subvencije i drugi transferi.

Uz to, obveza provjera namjenskog utroška sredstava isplaćenih neprofitnim organizacijama, a vezano za to i mogućnost provedbe posredne ili neposredne kontrole na licu mjesta utvrđena je Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija³ koji je stupio na snagu 1. siječnja 2015. Takva odredba stoji i u novom Zakonu o proračunu u članku 63. u kojem je navedeno da su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunski i izvanproračunski korisnici obvezni provjeriti zakonito i namjenski korištenje sredstava isplaćenih proračunskim i izvanproračunskim korisnicima, odnosno krajnjim korisnicima. Dodatno je kroz odredbe Zakona o fiskalnoj odgovornosti svim obveznicima dana mogućnost kontrole na licu mjesta već tijekom izvršavanja proračuna, a ne samo naknadno tj. nakon što su sredstva u cijelosti potrošena (iskorištena). Provjera namjenskog korištenja sredstava isplaćenih krajnjim korisnicima predstavlja jedan od elemenata učinkovitog i djelotvornog sustava financijskog upravljanja i kontrola. Riječ je o „ex post“ kontrolama koje su se počele intenzivnije provoditi potaknute upravo naprijed navedenim pitanjem iz Upitnika. Pitanje je od prvih inačica Upitnika sadržavalo i tri potpitanja kroz koja se provjeravalo jesu li davatelji sredstava na odgovarajući način i u dovoljnoj mjeri imali saznanja o tome za što su korištena sredstva isplaćena iz njihovih proračuna i financijskih planova.

Kroz potpitanja se od početka provjerava postojanje tri elementa:

- postoji li podloga za isplatu,
- postoji li izvješće od krajnjeg korisnika o utrošku sredstava i
- jesu li kod određenog broja krajnjih korisnika provedene kontrole na licu mjesta.

Sadašnje pitanje 22. glasi: „Pratilo se i kontroliralo namjensko isplaćivanje donacija, pomoći, subvencija do krajnjeg korisnika te korištenje istih“. Ovo pitanje se sastoji od tri potpitanja koja glase:

22.1. Dostupne su preslike, odnosno reference ugovora koji su podloga za isplatu (dokaz: preslika, odnosno referenca ugovora na uzorku od 5% ukupnog broja svih transfera i minimalno 5% ukupne vrijednosti svih transfera, a najviše 100)

22.2. Postoji izvješće od krajnjeg korisnika o utrošku sredstava/realizaciji projekta (dokaz: preslika, odnosno referenca izvješća na uzorku od 5% ukupnog broja svih transfera i minimalno 5% ukupne vrijednosti svih transfera, a najviše 100)

22.3. Obavljene su provjere na licu mjesta na odabranom uzorku od onih krajnjih korisnika kojima je na godišnjoj razini isplaćeno 20.000,00 kuna ili više (dokaz: preslika, odnosno referenca zapisnika o izvršenoj kontroli kod 10%, a najviše 100 krajnjih korisnika kojima je na godišnjoj razini isplaćeno 20.000,00 kuna ili više)

Kroz tri potpitanja u ovom pitanju jasno su vidljiva tri koraka provedbe kontrola nakon isplate sredstava. Prva dva koraka, koja se opisuju u nastavku, trebaju postojati prilikom svake isplate, dok će potreba kontrole na licu mjesta ovisiti o visini isplaćenih sredstava. U svakom od koraka važno je imati na umu nekoliko bitnih činjenica koje se navode u nastavku teksta.

a) Ugovor o isplati sredstava

Prvi korak tj. korak koji prethodi samoj isplati sredstava jest postojanje ugovora koji je podloga za isplatu, a ujedno je to i vjerodostojna knjigovodstvena isprava kojom se dokazuje obveza plaćanja u smislu ranijeg članka 54. Zakona o proračunu. Sada je takva obveza u novom Zakonu o proračunu utvrđena u članku 62. u kojem stoji da se plaćanje rashoda i izdataka proračuna iz financijskog plana mora temeljiti na vjerodostojnoj knjigovodstvenoj ispravi kojom se dokazuje obveza plaćanja, a odgovorna osoba dužna je prije isplate provjeriti pravni temelj i visinu obveze koja proizlazi iz knjigovodstvene isprave. U tom smislu ovo pitanje provjerava je li, usprkos postojanju dokumenta ili isprave koja je po svojoj pravnoj prirodi jednostrani akt (kao što je npr. rješenje, odluka i slično), prije isplate sklopljen i ugovor sa primateljem sredstava. Preporuka Ministarstva financija je oduvijek bila sklapanje ugovora s primateljem sredstava. Naime, ugovor kao dvostranoobvezni pravni posao obvezuje obje strane, dakle isplatelja (davatelja) sredstava obvezuje na isplatu (iako ta obveza u ovom slučaju ima deklaratornu narav), a krajnjeg korisni-

³ NN, broj 121/14

ka, kao primatelja sredstava obvezuje na dostavu izvješća o utrošku sredstava i dostavu dokumentacije kojom se potvrđuje namjenski utrošak. Istodobno se u ugovoru može odmah utvrditi pravo kontrole na licu mjesta, a svakako se treba navesti i obveza vraćanja sredstava, ako sredstva ne budu utrošena namjenski ili nepravodobno.

b) Izvješće o utrošku sredstava za realizaciju projekta

Drugi korak u procesu isplate transfera krajnjim korisnicima provjerava se kroz potpitanje 22.2. koje glasi: „Postoji izvješće od krajnjeg korisnika o utrošku sredstava/realizaciji projekta“. Forma izvješća o utrošku sredstava ovisit će o tome kome su sredstva isplaćena. Naime, ako su sredstva isplaćena neprofitnim organizacijama, za formu izvješća bit će mjerodavan Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija i njegovi podzakonski propisi, dok za druge krajnje korisnike forma izvješća nije propisana.

• Izvještaj o potrošnji proračunskih sredstava za neprofitne organizacije

Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija koji je stupio na snagu 1. siječnja 2015., a gotovo istodobno i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o proračunu⁴ iz 2015. godine po prvi su puta za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunske i izvanproračunske korisnike na državnoj, ali i lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini, propisale obvezu kontrole korištenja namjenski isplaćenih proračunskih sredstava neprofitnim organizacijama. Takva je odredba sada sadržana u članku 63. novog Zakona o proračunu. Osnovni element praćenja korištenja isplaćenih sredstava utvrđen je kroz obvezu dostave **izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava** koji moraju dostavljati neprofitne organizacije koje ostvaruju sredstva iz javnih izvora, uključujući i sredstva državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Izgled i sadržaj izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava propisani su Pravilnikom o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija⁵ gdje je propisano da se izvještaj o potrošnji obvezno sastavlja za poslovnu godinu i dostavlja davatelju sredstava u roku od 60 dana od isteka poslovne godine. Međutim, ako to zatraži davatelj sredstava, izvještaj o potrošnji se može sastavljati i za razdoblja u tijeku poslovne godine. Izvještaj o potrošnji može se dostaviti davatelju sredstava i u različitim rokovima, ako je rok utvrđen u drugim propisima ili aktima. Detaljnije o predmetnom sadržaju i posljedicama nedostavljanja istog navodi se u pojašnjenju uz pitanje 28.

• Izvješće o utrošku sredstava od drugih krajnjih korisnika

Svi drugi krajnji korisnici dostavljaju izvješće o utrošku sredstava u formi koja u pravilu nije zadana. Ako to smatra potrebnim, davatelj sredstava može odrediti formu u kojoj će se dostaviti izvješće o utrošku što će ponajprije

ovisiti o namjeni za koju se isplaćena sredstva trebaju utrošiti. Ako davatelj sredstava nije odredio formu, krajnji korisnik može izvješće dostaviti u slobodnoj primjerenosti. Iz izvješća o utrošku treba biti razvidno jesu li sredstva utrošena svrhovito te je li postignuta svrha za koju su sredstva dana. Izvješće o utrošku sredstava mora biti u pisanom obliku. Međutim, ako krajnji korisnik dostavi račune iz kojih je vidljivo za što su utrošena isplaćena sredstva, a iz takvih računa je vidljiva i svrha utroška sredstava, ne mora dodatno dostavljati i izvješće u pisanom obliku. To je bilo često pitanje u praksi zbog činjenice da se određene isplate krajnjim korisnicima vrše radi pokrivanja troškova tzv. „hladnog pogona“ tj. za plaćanje režijskih troškova poslovnih prostora. U takvim se slučajevima sredstva obično doznačuju u jednom iznosu, čiji se utrošak periodično obrazlaže dostavom plaćenih računa ili se sredstva dostavljaju mjesečno nakon što krajnji korisnik dostavi iznos računa koji je potrebno platiti. U takvim slučajevima, dakle nije potrebno još i dodatno tražiti od krajnjeg korisnika izvješće o utrošku sredstava jer isplatiatelj (davatelj sredstava) u najvećoj mogućoj mjeri kontrolira za što su sredstva utrošena. Dodatno obrazloženje utroška sredstava nije potrebno niti u slučajevima kada krajnji korisnici dostavljaju račune isplatiatelju koji sredstva doznačuje izravno dobavljačima. Međutim, u svim takvim slučajevima davatelj sredstava svakako mora znati jesu li navedena sredstva utrošena za onu svrhu za koju su dana npr. jesu li održavani treninzi u prostorijama za koje se podmiruju troškovi „hladnog pogona“, koriste li se prostorije za održavanje radionica i slično. Samo pravdanje utroška sredstava nije dovoljno ako se iz toga ne vidi je li utrošak sredstava bio svrhovit. Dodatno obrazloženje neće biti potrebno ako su sredstva isplaćena radi primjeric kupnje određenog uređaja pa krajnji korisnik dostavi dokaz da je takav uređaj kupljen (npr. dostavi račun). Pretpostavlja se da je u takvim slučajevima, prije odluke o dodjeli sredstava, davatelj sredstava utvrdio postoji li potreba za nabavom takvog uređaja i je li nabava opravdana pa je temeljem ocjene opravdanosti dodijelio sredstva potrebna za nabavu.

Kako bi se dodatno ojačala odgovornost za upravljanje proračunskim sredstvima, još izmjenama iz 2015. godine u Zakon o proračunu dodan je članak 54.a kojim je jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i proračunskim i izvanproračunskim korisnicima, za isplate kojima je unaprijed utvrđena namjena propisana obveza praćenja da su isplaćena sredstva korištena zakonito i namjenski. Sada je to propisano u članku 63. novog Zakona o proračunu kojim su predviđene i novčane kazne za nepoštivanje navedenih odredbi. Za ovaj prekršaj zapriječene su kazne za odgovornu osobu u iznosu od 10.000,00 do 50.000,00 kuna.

c) Provjere na licu mjesta

Treći korak prilikom isplate sredstava krajnjim korisnicima tj. nakon isplate provjerava se kroz potpitanje 22.3. koje glasi: „Obavljene su provjere na licu mjesta na odabranom uzorku od onih krajnjih korisnika kojima je na godišnjoj ra-

⁴ NN, broj 15/15

⁵ NN, broj 31/15

zini isplaćeno 20.000,00 kuna ili više.“ Ovo pitanje se mijenjalo nekoliko puta, a kako bi se izbjegle dvojbe u primjeni promijenjena je i referenca te je pojašnjeno da se **kontrolle na licu mjesta ne moraju vršiti za svaku isplatu koja iznosi 20.000,00 kuna ili više na godišnjoj razini**. Pitanje je neznatno izmijenjeno u odnosu na prethodnu godinu i to samo na način da je definirano da i ako je isplaćen iznos od točno 20.000,00 kuna, ta isplata ulazi u one od kojih se bira uzorak za odlazak u kontrole na licu mjesta, a pitanje je dorađeno i u jezičnom smislu. Dakle, prilikom odabira uzorka tj. krajnjih korisnika kod kojih će se otići u kontrole na licu mjesta, potrebno je od svih krajnjih korisnika koji su na godišnjoj razini ostvarili 20.000,00 kuna ili više od obveznika davanja Izjave otići u kontrolu na licu mjesta kod 10% njih, a najviše 100. U uzorak ulaze i neprofitne organizacije i oni krajnji korisnici kojima je primjerice četiri puta godišnje isplaćen iznos od 5.500,00 kuna jer im je na godišnjoj razini isplaćeno 20.000,00 kuna i više, ali i korisnici kojima je svaki mjesec u godini isplaćeno primjerice 2.000,00 kuna jer im je na godišnjoj razini isplaćeno 24.000,00 kuna što je 20.000,00 kuna i više.

Kako je navedeno, uzorak bira sam obveznik, s tim da je od ukupnog broja svih transfera krajnjim korisnicima koji su na godišnjoj razini iznosili 20.000,00 kuna ili više potrebno otići u kontrole na licu mjesta kod najmanje 10 % krajnjih korisnika kojima je isplaćeno 20.000,00 kuna ili više, s tim da ako je takvih više od 100 potrebno je otići u kontrolu na licu mjesta kod najmanje 100 krajnjih korisnika.

Ovim provjerama se kod krajnjeg korisnika kontrolira jesu li odobrena sredstva namjenski i zakonito korištena npr.: je li kupljena predviđena oprema, koristi li se; je li izgrađeno planirano postrojenje, odgovara li dimenzijama, kvalitetom ugrađenih materijala postrojenju za čiju su izgradnju sredstva dana; provodi li se edukacija čija je priprema i početak financiran iz donacije/subvencije; je li zasađen višegodišnji nasad koji se prema odluci financirao kroz subvenciju, jesu li održavani treninzi, utakmice, kulturne manifestacije i slično.

Još jednom napominjemo da nije potrebno otići u kontrolu na licu mjesta kod svakog krajnjeg korisnika kojemu je na godišnjoj razini isplaćeno 20.000,00 kuna ili više. Ako je takvih isplata bilo primjerice 100, u kontrole na licu mjesta ide se kod 10 % ukupnog broja svih transfera koji su na godišnjoj razini iznosili 20.000,00 kuna ili više, što znači da čak i ako se kod deset krajnjih korisnika ode u kontrole na licu mjesta to je dovoljno radi ispunjavanja obveza u sustavu fiskalne odgovornosti. Naravno da bi bilo dobro ići u kontrole na licu mjesta kod što većeg broja krajnjih korisnika, međutim zbog ograničenih resursa, ali i zbog nedostatka administrativnih kapaciteta, to je za sada uređeno na naprijed opisani način tj. davatelji sredstava mogu sami odabrati kod kolikog broja krajnjih korisnika će otići u kontrole na licu mjesta. Praksa je pokazala da čak i ako davatelj sredstava ode u svega nekoliko kontrola na licu mjesta (a najmanje kod 10 % primatelja transfera 20.000,00 kuna ili više na godišnjoj razini, a najviše 100) vrlo se brzo među krajnjim korisnicima kojima on uobičajeno daje sredstva o

tome „proširi glas“ pa svi krajnji korisnici pozornije postupaju sa svim sredstvima koja su im na raspolaganju.

Kako je naprijed navedeno, nadležna tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugi davatelji sredstava iz javnih izvora imaju pravo vršiti kontrole na licu mjesta. Vežano za neprofitne organizacije to i izrijekom stoji u članku 6. stavku 2. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. U nastavku se detaljnije pojašnjavaju glavne odrednice kontrole na licu mjesta.

Kontrole na licu mjesta (eng. *“on-the-spot controls”*) su alat putem kojega se provjerava jesu li dodijeljena i isplaćena sredstva utrošena zakonito, namjenski i svrhovito. Kontrole na mjestu korištenja sredstava obuhvaćaju kontrole ispravnog korištenja proračunskih sredstava, unutar predviđenog vremenskog razdoblja, izvršenja aktivnosti u smislu vremena, količina i kvalitete. Prema predmetu kontrole, kontrole na licu mjestu mogu biti kontrole roba, radova, usluga, transfera i slično.

Način odabira procedura, kao i provođenje i učestalost provjera koji su osnova za pripremu provedbe kontrola navode se za svaku pojedinu vrstu rashoda, a prema predmetu kontrole.

Kao i niz drugih stvari, po prvi puta se potreba provedba kontrola na licu mjesta javila vezano za korištenja sredstava iz fondova Europske unije i prije nego smo postali njezina članica. Takve kontrole su tada, a i danas usmjerene u prvom redu na provjeru utroška sredstava s ciljem onemogućavanja prijevara i sprečavanja drugih mogućih nepravilnosti.

Tko će u praksi obavljati kontrole na licu mjesta ovisi o situacijama u kojima će se kontrole obavljati, a ako smatraju potrebnim, davatelji sredstava mogu prije provedbe kontrola na licu mjesta pripremiti kontrolne liste. Kontrolna lista predstavlja popis pitanja koja pomažu pri provođenju kontrole na licu mjesta. Osobe koje provode kontrolu mogu ovisno o vrsti projekta i stanju u provedbi postaviti dodatna pitanja i zabilježiti pitanja i odgovore na dodatnoj listi koju će samo kreirati.

Na početku, osobe koje provode kontrolu na licu mjesta, trebaju se kratko predstaviti korisniku, opisati cilj kontrole i istaknuti o čemu žele razgovarati (stanju u provedbi projekta, pitanjima koja je korisnik postavljao u izviješćima, vođenju projekta, određenoj dokumentaciji i slično).

Može se od korisnika tražiti da pripremi kratku prezentaciju o projektu (ciljevima, aktivnostima, trenutnom stanju, problemima – ako ih ima).

Kontrolu na licu mjesta obavljaju uvijek najmanje dvije osobe. Svakako bi trebala sudjelovati osoba odgovorna za projekt kod davatelja sredstava, i druga osoba koju odredi čelnik odnosno osoba koju je on ovlastio.

Radi olakšavanja organizacije i provedbe kontrola na licu mjesta u skladu s najboljom praksom, Sektor za harmonizaciju unutarnje revizije i financijske kontrole (Središnja harmonizacijska jedinica – SHJ) izradio je Smjernice za

obavljanje kontrola na licu mjesta kod primatelja transfera iz proračuna. Navedenim Smjernicama uređene su obveze korisnika proračuna, organiziranje obavljanja kontrola na licu mjesta, postupak planiranja i obavljanja kontrola, izrada izvješća i postupanje po provedenim kontrolama. Smjernice su zamišljene kao dokument informativnog karaktera za one korisnike koji već imaju uspostavljen sustav obavljanja kontrola na licu mjesta, odnosno kao pomoć korisnicima koji još nisu osmislili postupak obavljanja kontrola tj. koji nisu do sada takve kontrole uopće obavljali. Sve navedeno u Smjernicama je podložno promjeni i to pogotovo radi prilagođavanja potrebama korisnika i specifičnostima u njegovom poslovanju. Smjernice za obavljanje kontrola na licu mjesta kod primatelja transfera iz proračuna, kao i primjeri obrazaca koji se mogu koristiti dostupni su na mrežnim stranicama Ministarstva financija <https://mf.in.gov.hr/> *Istaknute teme – Središnja harmonizacijska jedinica – Financijsko upravljanje i kontrole – Regulatorni okvir.*

Treba voditi računa kako je u uvjetima u kojima se još uvijek nalazimo, uslijed okolnosti nastalih pojavom bolesti COVID-19 uzrokovanom epidemijom virusa SARS-CoV-2 u Republici Hrvatskoj, preporuka da se fizički kontakti smanje na najmanju moguću mjeru te se preporučuje održavanje sastanaka video vezom i pojačavanje telefonske i e-mail komunikacije. Slijedom toga, Ministarstvo financija je 20. prosinca 2020.⁶ dalo uputu da se do dana proglašenja prestanka epidemije u Republici Hrvatskoj suštinske provjere iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti za pitanje pod rednim brojem 22.3. provode bez fizičkog odlaska u kontrolu. Za davanje potvrdnog odgovora na predmetno pitanje potrebno je na odabranom uzorku od krajnjih korisnika zatražiti dostavu dokumentacije poštom ili e-mailom te istu provjeriti unutar institucije ili video vezom.

4. Financijske kontrole tijekom izvršavanja proračuna/financijskog plana

Zakonom o fiskalnoj odgovornosti se u članku 33. proširuje i na detaljniji način uređuje pravilo za jačanje fiskalne odgovornosti kojim se jača i sustav nadzora i kontrola nad korištenjem proračunskog novca. Zakon o fiskalnoj odgovornosti je u članku 33. dao i dodatnu mogućnost provedbe određenih kontrola već tijekom izvršavanja proračuna, odnosno financijskog plana. Osnovna ideja uvođenja ove vrste kontrola bila je uvesti mehanizam „*ex ante*“ i „*on going*“ kontrola. Kod takvih kontrola neće biti potrebno čekati da se sredstva počnu trošiti i da budu u cijelosti utrošena, već se i prije te tijekom trošenja sredstava omogućava provedba provjera, što je osobito važno prilikom trošenja financijski značajnijih sredstava. Važno je naglasiti da se odredbe članka 33., u kojemu su utvrđena pravila za jačanje fiskalne odgovornosti, na jednak način primjenjuju i na jedinice lokalne i područne (regionalne) samo-

uprave koje temeljem navedenog članka mogu provoditi kontrole na licu mjesta kod svojih proračunskih korisnika, kao i kod krajnjih korisnika sredstva iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Kako bi se u budućnosti kontrole provodile na što učinkovitiji način, predviđeno je i da će na temelju Zakona o fiskalnoj odgovornosti ministar financija donijeti naputak u kojemu će na detaljniji način propisati kako je predmetne kontrole potrebno provoditi, a do tada korisnici sami svojim internim aktima uređuju način provedbe kontrola koje su usmjerene na provjeru jesu li osigurani svi preduvjeti da bi se sredstva koristila zakonito, namjenski i svrhovito i je li u konačnici tako i bilo.

5. Postupanje s uočenim nepravilnostima

Ako po provedenim kontrolama osobe koje su provodile kontrole utvrde da postoji sumnja na kazneno djelo ili je počinjen prekršaj, odnosno da su sredstva utrošena ne-namjenski o tome obavještavaju čelnika koji poduzima mjere sukladno Pravilniku o postupanju i izvještavanju o nepravilnostima u upravljanju sredstvima institucija u javnom sektoru (u daljnjem tekstu: Pravilnik o upravljanju nepravilnostima, NN br. 78/20). Naime, sprječavanje rizika nepravilnosti i poduzimanje mjera u slučaju utvrđenih nepravilnosti u upravljanju sredstvima institucije uvijek je obveza odgovorne osobe. U člancima 11., 12. i 13. Pravilnika o upravljanju nepravilnostima razrađen je način postupanja u institucijama kada se utvrdi postojanje nepravilnosti i tu se razlikuje postupanje, ovisno o tome je li institucija obvezna imenovati osobu za nepravilnosti ili ne te postoji li povjerljiva osoba. Kako je naprijed navedeno, u institucijama koje nemaju obvezu imenovanja osobe za nepravilnosti, a imaju povjerljivu osobu, prijave o nepravilnostima u upravljanju sredstvima institucije dostavljaju se povjerljivoj osobi ili drugoj osobi koju je za tu svrhu odredio čelnik. Ako je nepravilnost utvrđena, o tome je potrebno obavijestiti odgovornu osobu, a ako povjerljiva osoba ili druga osoba procijeni kako je zaprimljena prijava o nepravilnostima osnovana, odgovorna osoba je dužna poduzeti odgovarajuće mjere utvrđene u članku 12. Pravilnika o upravljanju nepravilnostima. U institucijama koje nemaju obvezu imenovati ni osobu za nepravilnosti niti povjerljivu osobu, sve prijave o nepravilnostima koje se odnose na upravljanje sredstvima institucije dostavljaju se odgovornoj osobi koja poduzima odgovarajuće mjere u utvrđene u članku 12. Pravilnika o upravljanju nepravilnostima.

Koje su to odgovarajuće mjere koje je odgovorna osoba dužna poduzeti definirano je u članku 12. Pravilnika o upravljanju nepravilnostima. Konkretno, u slučaju utvrđenih nepravilnosti za koje postoji sumnja na kazneno djelo, predmet s dokazima u prilogu dostavlja na postupanje nadležnom državnom odvjetništvu. U slučaju utvrđenih nepravilnosti koje imaju obilježje prekršaja propisanog Zakonom o proračunu, predmet s dokazima u prilogu dostavlja na postupanje nadležnoj ustrojstvenoj jedinici Ministarstva financija u čijem je djelokrugu proračunski nadzor tj. Sektoru za financijski i proračunski nadzor. Dakle,

⁶ <https://mf.in.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/proracun/izjava-fiskal/Kontrola%20na%20licu%20mjesta%20kod%20primatelja%20transfera%20iz%20proracuna%20-%20uputa,%20daje%20se.pdf>

kada se utvrdi da su sredstva korištena suprotno zakonu ili proračunu, čelnik obveznika odmah mora zahtijevati povrat proračunskih sredstava u proračun ili podnosi zahtjev za obavljanje proračunskog nadzora radi donošenja rješenja o povratu sredstava u proračun. Ova obveza proizlazi iz članka 59. Zakona o proračunu, odnosno iz članka 70. novog Zakona o proračunu. Sukladno navedenom članku, ako se naknadno utvrdi da je isplata iz proračuna izvršena nezakonito i/ili neopravdano, proračunski korisnik mora odmah zahtijevati povrat proračunskih sredstava u proračun. Pojašnjenje navedenog članka za proračunske korisnike državnog proračuna dano je u članku 15. Pravilnika o načinu i uvjetima izvršavanja državnog proračuna te o načinu povrata sredstava u državni proračun i vođenja evidencija o povratu sredstava gdje je utvrđeno da je proračunski korisnik koji je dao nalog za plaćanje dužan odmah zatražiti povrat sredstava u državni proračun ako se naknadno utvrdi da je isplata sredstava iz državnog proračuna izvršena nezakonito i/ili neopravdano. Navedena se sredstva u takvim slučajevima vraćaju u državni proračun u korist rashoda/izdatka koji je terećen u trenutku isplate ako je povrat ostvaren u godini u kojoj je izvršena isplata. Ako se sredstva odnose na rashode/izdatke izvršene prethodnih godina sredstva koja se vraćaju, vraćaju se u državni proračun u korist ostalih nespomenutih prihoda. U takvim će slučajevima proračunski korisnik državnog proračuna koji je dao nalog za plaćanje dati i uputu o povratu sredstava u državni proračun.

Isto tako, ako se proračunskim nadzorom utvrdi da su sredstva korištena suprotno zakonu ili proračunu, inspektor proračunskog nadzora donosi rješenje o povratu

sredstava u proračun. Sredstva za koja se proračunskim nadzorom utvrdi da su korištena suprotno zakonu ili državnom proračunu i za koja je inspektor proračunskog nadzora donio rješenje o povratu sredstava u državni proračun, vraćaju se u državni proračun na način kako je naprijed opisan povrat sredstava koji zahtijeva sam proračunski korisnik. Pritom je proračunski korisnik državnog proračuna koji je dao nalog za plaćanje i uputu o povratu sredstava u državni proračun dužan voditi i evidencije o povratu sredstava u državni proračun. Protiv rješenja u postupku proračunskog nadzora žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor. Uz sve navedeno, postoji i mogućnost da čelnik izravno na temelju članka 116. Zakona o proračunu Ministarstvu financija uputi zahtjev za obavljanje proračunskog i/ili financijskog nadzora.

U slučaju utvrđenih nepravilnosti koje imaju obilježje prekršaja propisanog Zakonom o računovodstvu, predmet s dokazima u prilogu dostavlja na postupanje Ministarstvu financija, Poreznoj upravi. U slučaju utvrđenih nepravilnosti koje imaju obilježje prekršaja propisanog posebnim zakonima iz nadležnosti drugih tijela državne uprave, predmet s dokazima u prilogu dostavlja na postupanje nadležnom tijelu državne uprave.

Ako osobe koje provode kontrole na licu mjesta utvrde da su postojale određene nepravilnosti za koje nisu propisane kazne, mogu korisniku sredstava naložiti i poduzimanje određenih mjera kako bi se utvrđene nepravilnosti otklonile tj. kako se više ne bi ponavljale, a ujedno kako bi korisnik u trošenju sredstava iz javnih izvora i općenito u svom poslovanju postupao u čim većoj mjeri u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja.

tim4pinmagazin

Izjava o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu za proračunske i izvanproračunske korisnike

Ana Zorić*

Kraj veljače svake je godine za proračunske i izvanproračunske korisnike obilježen obvezom davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti. U tekstu autorica podsjeća na obveze proračunskih i izvanproračunskih korisnika koji do 28. veljače 2022. nadležnom ministarstvu, odnosno drugom državnom tijelu na razini razdjela organizacijske klasifikacije ili nadležnoj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave predaju Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu.

1. Uvod

Čelnici proračunskih korisnika na državnoj i lokalnoj te na regionalnoj razini od 2011. godine obvezni su dati Izjavu o fiskalnoj odgovornosti (u daljnjem tekstu: Izjava). Ovi su subjekti u krugu obveznika koji od samih početaka razvoja sustava fiskalne odgovornosti početkom svake godine provode samoocjenu i samoprocjenu sustava financijskog upravljanja i kontrola te utvrđuju kako upravljaju sredstvima koja su im na raspolaganju i to ponajprije provedbom testiranja po područjima iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti (u daljnjem tekstu: Upitnik). Obveza davanja Izjave nastavljena je i nakon stupanja na snagu zadnjeg Zakona o fiskalnoj odgovornosti¹, koji je na snagu stupio 1. siječnja 2019., a rokovi i postupak davanja Izjave nisu se mijenjali. Kako je na temelju Zakona o fiskalnoj odgovornosti bilo predviđeno donošenje nove uredbe kojom će biti detaljnije uređena pitanja koja se odnose na predaju, ali i na sam sadržaj Izjave, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 3. listopada 2019. donijela Uredbu o sastavljanju i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila² (u daljnjem tekstu: Uredba) koja se u cijelosti primjenjuje od 2020. godine tj. od procesa davanja Izjave za 2019. godinu.

U odnosu na 2021. godinu nije bilo izmjena pa se ni postupak predaje, ali ni rokovi nisu mijenjali. Proračunski korisnici na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini svoje Izjave predaju nadležnoj općini ili gradu, odnosno županiji čiji su proračunski korisnik, dok proračunski korisnici državnog proračuna svoje Izjave predaju nadležnom ministarstvu. Jedina iznimka od ovog pravila je Hrvatska matica iseljenika koja svoju Izjavu predaje Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske čiji je proračunski korisnik.

Krajnji rok do kad proračunski i izvanproračunski korisnici na lokalnoj, županijskoj i državnoj razini trebaju predati Izjave za 2021. godinu je **28. veljače 2022. godine.**

2. Postupak davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti

Najvažniji alat za davanje Izjave je popunjeni Upitnik te rezultati rada unutarnje i vanjske revizije te raspoložive informacije. Ako se na temelju navedenog utvrdi da su sredstva korištena zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav unutarnjih kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno u okviru proračunom, odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava čelnik daje Izjavu na obrascu 1.a. Od kraja 2019. godine za davanje Izjave na obrascu 1.a uvedeni su dodatni kriteriji. Nalazi Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije, ali i unutarnje revizije utječu na postupak davanja Izjave. Kada je riječ o Državnom uredu za reviziju, od stupanja na snagu Zakona o Državnom uredu za reviziju³ zakonski predstavnik subjekta revizije, odnosno zakonski predstavnik subjekta na kojeg se odnosi dani nalog i/ili preporuka, obavezan je u roku 60 dana od dana primitka konačnog izvješća o obavljenoj reviziji, dostaviti Državnom uredu za reviziju plan provedbe naloga i preporuka, koji će sadržavati planirane aktivnosti za otklanjanje nepravilnosti i planirano vrijeme za njihovu provedbu. Postupanje koje je sada utvrđeno zakonom je i do sada bilo uobičajeno u praksi, međutim za nepostupanje na navedeni način nije bilo posljedica. Novost uvedena Zakonom o Državnom uredu za reviziju je proširivanje prekršajne odgovornosti. Naime, uz ranije propisane prekršajne sankcije kažnjavanje je uvedeno za još dva slučaja:

- ako subjekt revizije u propisanom roku ne dostavi plan provedbe naloga i preporuka i
- ako subjekt revizije ne provede naloge i preporuke dane u izvješću o obavljenoj reviziji u rokovima i na način naveden u planu provedbe naloga i preporuka.

* Ana Zorić, dipl. iur., Ministarstvo financija RH, Zagreb.

¹ NN, br. 111/18.

² NN, br. 95/19.

³ NN, br. 25/19.

Upravo je ta činjenica bila i poticaj za davanje većeg značaja nalazima i mišljenjima Državnog ureda za reviziju, ali i vanjske revizije i u postupku davanja Izjave. Slijedom toga, **ako nalozi i preporuke koje je dao Državni ured za reviziju ili vanjska revizija iz ranijih godina još nisu provedeni ne može se dati Izjava na obrascu 1.a i tako je potrebno postupati sve dok se nalozi i preporuke ne provedu u cijelosti.** Iako je postojala ideja da se Izjava na obrascu 1.a može dati i u slučaju da nalozi i preporuke Državnog ureda za reviziju nisu provedeni u godini za koju se daje Izjava ako prema planu provedbe naloga i preporuka (a kojeg je potvrdila Državna revizija) nalog ili preporuka nije niti trebala biti provedena u toj, već u narednim godinama, ne može se zanemariti činjenica da u godini za koju se daje Izjava postoje neprovedeni nalozi ili preporuke što minimalno ukazuje na činjenicu da sustav unutarnjih kontrola ne funkcionira kako bi mogao funkcionirati da su svi nalozi i preporuke provedeni.

Dodatno, **Izjava na obrascu 1.a ne može se dati niti** u slučaju da su svi nalozi i preporuke prevedeni, ali čelnik na temelju nekih **drugih raspoloživih informacija** (koje je potrebno navesti u samoj Izjavi) nije u mogućnosti potvrditi da su sredstva korištena zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav unutarnjih kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno u okviru proračunom, odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava. To je primjerice situacija u kojoj nadležna tijela provode izvide i druge radnje zbog sumnje na pronevjeru ili slično.

Čelnik ne daje samo Izjavu, već uz Izjavu dostavlja i popunjeni Upitnik, Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti, Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine i Mišljenje unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana. Sadržaj i oblik priloga detaljno je propisan Uredbom.

Iako nalozi i preporuke Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije iz ranijih godina koji još nisu provedeni mogu biti razlog davanja Izjave 1.b, Uredbom je i nadalje propisano da se Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti sastavlja isključivo na temelju pitanja iz Upitnika, odnosno za pitanja na koje je odgovoreno negativno i djelomično. Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti ne treba se sastavljati za slabosti i nepravilnosti koje su utvrđene Izjavom, a na temelju naloga i preporuka Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije i raspoloživih informacija. Kako je naprijed i navedeno, za naloge i preporuke Državnog ureda za reviziju zakonska je obveza subjekta revizije utvrditi plan provedbe naloga i preporuka propisan Zakonom o Državnom uredu za reviziju pa bi dodatno popunjavanje i Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti temeljem Uredbe bilo suvišno.

Preslika dokumentacije koja se prilaže uz Izjavu i svi drugi dokumenti koji su podloga bilo za davanje Izjave bilo za odgovaranje na pojedina pitanja iz Upitnika čuvaju se u Predmetu o fiskalnoj odgovornosti za određenu godinu. Predmet se ne dostavlja uz Izjavu, već se čuva kod obveznika kako je bilo i do sada.

3. Podsjetnik na Upitnik o fiskalnoj odgovornosti

Upitnik i nadalje ostaje ključni alat za samoocjenu i samoprocjenu rada sustava kojoj je cilj utvrditi koriste li se sredstva zakonito, namjenski i svrhovito te funkcionira li sustav unutarnjih kontrola učinkovito i djelotvorno. Upitnik se razlikuje ovisno o tome tko ga popunjava, a svi proračunski i izvanproračunski korisnici popunjavaju Upitnik iz Priloga 2.a koji obuhvaća pitanja iz područja planiranja, izvršavanja, javne nabave, računovodstva i izvještavanja, a od 2019. godine i područja transparentnosti i upravljanja imovinom. Upitnik je uz raspoložive informacije, rezultate rada unutarnje i vanjske revizije i vlastitu procjenu, temelj za davanje Izjave. Kroz pitanja iz Upitnika se po procesima testiraju minimalni zahtjevi za dobro financijsko upravljanje, a kako bi se moglo procijeniti postupa li se i do koje mjere u skladu s propisanim zakonodavnim okvirom, provode se testiranja po pitanjima iz Upitnika. Negativan odgovor i djelomično potvrđan odgovor na pitanja iz pojedinog područja Upitnika upućuje na postojanje slabosti i/ili nepravilnosti. Svi odgovori testiraju se na uzorku i na način definiran u Upitniku za svako pojedino pitanje u stupcu Referenca. Stupac Referenca se ne popunjava, već su u njemu dane upute koja je vrsta dokaza podloga za davanje odgovora na pitanja. Dokaze koji su podloga za davanje odgovora na pitanja nije potrebno dostavljati uz Izjavu. Svi dokazi i podloge za davanje odgovora na pitanja iz Upitnika čuvaju se u Predmetu o fiskalnoj odgovornosti za pojedinu godinu. Uz stupac Referenca, Upitnik ima i stupce DA, NE, i DJELOMIČNO. Sva pitanja u Upitniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake "X" u odgovarajući stupac. Ako neko od pitanja nije primjenjivo na obveznika na pitanje se odgovara: »Nije primjenjivo (N/P)«. Od kraja 2019. godine tj. od davanja izjave za 2019. godinu u provođenju postupka testiranja i odgovaranja na pitanja u obzir se uzima i Mišljenje unutarnje revizije. Ako su utvrđene slabosti i nepravilnosti iz Mišljenja unutarnje revizije otklonjene u godini za koju se daje Izjava, odnosno ako su provedene preporuke unutarnje revizije iz ranijih razdoblja, Mišljenje unutarnje revizije ne utječe na odgovaranje na pitanja iz Upitnika. U nastavku se daje pregled pitanja za proračunske i izvanproračunske korisnike po pojedinim područjima iz Upitnika.

3.1. Područje planiranja

Upitnik sadrži 12 pitanja iz područja planiranja.

Proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna odgovaraju na pitanja 3. i 5.

Proračunski i izvanproračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovaraju na pitanja 4., 5. i 9. tj. na potpitanja 9.1. i 9.2.

Na sva ostala pitanja navedene grupe korisnika daju odgovor „nije primjenjivo N/P“.

U nastavku se skreće pozornost na dva nova pitanja u ovom dijelu, pitanje 3. i pitanje 9.

Pitanje 3. glasi: „Financijski plan proračunskog i izvanproračunskog korisnika državnog proračuna za naredno

trogodišnje razdoblje je uravnotežen, uključujući i procjenu donosa sredstava iz prethodne, odnosno odnosa u sljedeću godinu“.

Na njega odgovaraju svi proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna dok svi ostali na ova pitanja odgovaraju „NIJE PRIMJENJIVO – N/P“ uz napomenu da na ovo pitanje nije moguće dati djelomičan odgovor. **Dokaz o obavljenom testiranju ovog pitanja predstavlja preslika, odnosno referenca financijskog plana. Za Izjavu za 2021. godinu, odnosno Upitnik za 2021. godinu testira se sadržaj financijskog plana za razdoblje 2022.-2024. koji je trebao biti usvojen do 31. prosinca 2021.** Svi proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna koji nisu izradili financijski plan na način da su u uravnoteženje uključili kategorije donosa i odnosa na ovo pitanje odgovaraju s „NE“.

Pitanje 9. glasi: U slučaju sukcesivnog planiranja trošenja viškova, odnosno pokrića manjkova, uz proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno financijski plan proračunskog i izvanproračunskog korisnika proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave doneseni su odgovarajući akti.

Pitanje se sastoji od dva potpitanja na koja se daje konkretan odgovor

9.1. U slučaju sukcesivnog planiranja trošenja viškova donesen je akt koji sadrži analizu nastanka tako značajnog viška, mjere za smanjenje ili ukidanje određenih naknada koje se naplaćuju za usluge koje pružaju proračunski korisnici te način i svrhu za koju će se upotrijebiti navedeni višak

Dokaz o obavljenom testiranju ovog pitanja predstavlja preslika, odnosno referenca akta usvojenog od strane predstavničkog tijela i upravnog vijeća ili drugog upravljačkog tijela korisnika do 31. prosinca. Za Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu, odnosno Upitnik o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu testira se akt donesen uz financijski plan za razdoblje 2022.-2024. koji je trebao biti usvojen do kraja 2021. godine. Ako proračunski i izvanproračunski korisnik proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave predloži financijski plan u kojem je prikazan značajan višak koji se prenosi iz prethodne godine, a koristit će se u sljedeće dvije, odnosno najduže tri godine, a da pri tom ne predloži svom upravnom vijeću, ali i predstavničkom tijelu nadležne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (uz proračun jedinice u kojem je sadržan i financijski plan proračunskog korisnika) akt kojim obrazlaže:

1. nastanak tako značajnog viška,
2. stvaranje mogućnosti za smanjenje ili ukidanje određenih naknada koje se naplaćuju za usluge koje pruža jedinica te
3. način i svrhu za koju će se upotrijebiti navedeni višak u zadanom trogodišnjem okviru,

mora negativno odgovoriti na ovo pitanje iz Upitnika. Akt mora biti usvojen do 31. prosinca.

Potpitanje 9.2. glasi: „U slučaju pokrića manjkova donesen je akt koji sadrži analizu i ocjenu postojećeg financijskog stanja, prijedlog mjera za otklanjanja utvrđenih uzroka nastanka negativnog poslovanja te mjera za stabilno održivo poslovanje te akcijski plan provedbe navedenih mjera (s opisom mjere, načinom provedbe, rokom provedbe, imenom i prezimenom odgovorne osobe) s očekivanim financijskim i ekonomskim učinkom“

1. Dokaz o obavljenom testiranju ovog pitanja predstavlja preslika, odnosno referenca akta usvojenog od strane predstavničkog tijela i upravnog vijeća ili drugog upravljačkog tijela korisnika do 31. prosinca. Za Izjavu za 2021. godinu, odnosno Upitnik za 2021. godinu testira se akt donesen uz financijski plan za razdoblje 2022.-2024. koji je trebao biti usvojen do kraja 2021. godine. Ako proračunski i izvanproračunski korisnik proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave predloži financijski plan u kojem je prikazan značajan manjak koji se prenosi iz prethodne godine, a podmirit će se u sljedeće dvije, odnosno najduže tri godine, a da pri tom ne predloži svom upravnom vijeću, ali i predstavničkom tijelu nadležne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (uz proračun jedinice u kojem je sadržan i financijski plan proračunskog korisnika) akt kojim obrazlaže: analizu i ocjenu postojećeg financijskog stanja,
2. prijedlog mjera za otklanjanje utvrđenih uzroka nastanka negativnog poslovanja te mjera za stabilno održivo poslovanje te
3. akcijski plan provedbe navedenih mjera (s opisom mjere, načinom provedbe, rokom provedbe, imenom i prezimenom odgovorne osobe) s očekivanim financijskim i ekonomskim učinkom,

mora negativno odgovoriti na ovo pitanje iz Upitnika. Navedeni je akt morao biti usvojen uz financijski plan do 31. prosinca.

3.2. Područje izvršavanja

Područje izvršavanja sadrži 17 pitanja uz napomenu da četiri pitanja sadrže ukupno 15 potpitanja.

Proračunski korisnici državnog proračuna odgovaraju na pitanja 13., 14., 15., 17., 18., 19.2., 20., 21., 22. (uključujući sva potpitanja), 23.2., i pitanja 24. do 29.

Proračunski i izvanproračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovaraju na pitanja 13, 14, 15, 17, 18, 19.2, 20, 21, 22 i pitanja 24. do 29.

U ovom području uz tri procedure koje je bilo potrebno donijeti i temeljem ranije važećeg zakonodavnog okvira, a to su procedura stvaranja ugovornih obveza (pitanje 13.), procedura naplate prihoda (pitanje 17.) i procedura zaprimanja računa, njihove provjere u odgovarajućim ustrojenim jedinicama/upravnim odjelima i pravovremenog plaćanja (pitanje 25.) od kraja 2019. traži se postojanje i još dvije procedure, i to procedure blagajničkog poslovanja kojom su definirane sve aktivnosti vezane uz promet gotovim novcem (pitanje 26.) i procedure izdavanja i obračunavanja putnih naloga (pitanje 27.).

Ovdje skrećemo pozornost na činjenicu da jednom kada je bilo koja od procedura donesena nije ju potrebno donositi ponovno svake godine, ona je na snazi i primjenjuje se dok se ne promjene okolnosti koje imaju utjecaja na njen sadržaj, odnosno dok se u tom smislu ne promijeni zakonodavni ili institucionalni okvir. Ako neka od procedura ili internih akata nisu bili doneseni, da bi se mogao dati potvrđan odgovor u Upitniku za 2021. godinu iste je bilo potrebno usvojiti najkasnije 30. lipnja 2021. Ako to nije učinjeno, na predmetna se pitanja daje odgovor NE i za njih se sastavlja Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti. Pritom je važno uzeti u obzir da aktivnosti iz Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti trebaju biti provedene, a i procedure i interni akti i formalno usvojeni do 30. lipnja 2022. kako bi se na predmetna pitanja mogao dati potvrđan odgovor prilikom davanja Izjave za 2022. godinu. Uz to, ako je procedura ili interni akt donesen u razdoblju od 30. lipnja 2021. pa do dana sastavljanja Izjave ta bi činjenica tako trebala biti zabilježena u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti u kojemu u tom slučaju neće biti potrebno navoditi nikakve aktivnosti, već će biti utvrđeno da je nepravilnost u međuvremenu otklonjena i da će na navedeno pitanje uslijed toga biti moguće dati potvrđan odgovor. Prilikom sastavljanja i utvrđivanja procedura i internih akata važno je imati na umu da isti moraju biti primjenjivi u praksi i da se po njima mora postupati. Naime, nerijetko se u naknadnim kontrolama kod obveznika utvrdi da procedure i interni akti postoje, doneseni su u skladu sa svim utvrđenim zahtjevima, štoviše iznimno su i složeni. Međutim, kada se po njima treba postupati utvrdi se da su akti i procedure zastarjele jer primjerice prate ustrojstvo koje je u međuvremenu mijenjano. Isto tako, često ih je zbog njihove složenosti nemoguće primjenjivati. Za takve procedure i interne akte, ali i sve procedure i akte po kojima se ne postupa u praksi može se smatrati kao da nisu niti donesene. Bit donošenja svih procedura je u postupanju u skladu s njima. Zbog navedenog, uvijek je preporuka imati što jednostavnije akte i procedure u skladu s kojima će se u praksi postupati. Uz to, moguće je sve procedure i interne akte usvojiti u jednom cjelovitom dokumentu u kojemu će onda biti objedinjena sva postupanja iz područja financijskog upravljanja. Takav će se dokument (koji se može zvati pravilnik, uputa, metodologija, pravila postupanja i sl.) mijenjati po potrebi i ovisno o okolnostima, a u skladu s promjenama propisa kojima se uređuje materijalno-financijsko poslovanje u sustavu proračuna i drugih primjenjivih propisa. U tom smislu napominje se kako je važno da akti koji možda već postoje u institucijama sadržajno odgovaraju procedurama i aktima koji se traže kroz Upitnik i u tom će slučaju takvi dokumenti biti podloga za davanje potvrđenog odgovora na odgovarajuća pitanja iz Upitnika.

Uz potrebu postojanja procedura posebna se pozornost skreće na potpitanje 22.3. te pitanja 28. i 29.

Vezano za potpitanje pod rednim brojem 22.3. koje glasi „Obavljene su provjere na licu mjesta na odabranom uzorku od onih krajnjih korisnika kojima je na godišnjoj razini isplaćeno 20.000,00 kuna ili više“ važno je sljedeće.

Pitanje 22. glasi: Pratilo se i kontroliralo namjensko isplaćivanje donacija, pomoći, subvencija do krajnjeg korisnika te korištenje istih. Ovo pitanje se sastoji od tri potpitanja koja glase:

22.1. Dostupne su preslike, odnosno reference ugovora koji su podloga za isplatu (dokaz: preslika, odnosno referenca ugovora na uzorku od 5% ukupnog broja svih transfere i minimalno 5% ukupne vrijednosti svih transfere, a najviše 100)

22.2. Postoji izvješće od krajnjeg korisnika o utrošku sredstava/realizaciji projekta (dokaz: preslika, odnosno referenca izvješća na uzorku od 5% ukupnog broja svih transfere i minimalno 5% ukupne vrijednosti svih transfere, a najviše 100)

22.3. Obavljene su provjere na licu mjesta na odabranom uzorku od onih krajnjih korisnika kojima je na godišnjoj razini isplaćeno 20.000,00 kuna ili više (dokaz: preslika, odnosno referenca zapisnika o izvršenoj kontroli kod 10%, a najviše 100 krajnjih korisnika kojima je na godišnjoj razini isplaćeno 20.000,00 kuna ili više)

Kroz potpitanja se od početaka provjerava postojanje tri elementa:

- postoji li podloga za isplatu,
- postoji li izvješće od krajnjeg korisnika o utrošku sredstava i
- je li se kod određenog broja krajnjih korisnika otišlo u kontrole na licu mjesta.

Kroz tri potpitanja u ovom pitanju jasno su vidljiva tri koraka provedbe kontrola nakon isplate sredstava. Prva dva koraka trebaju postojati prilikom svake isplate, dok će potreba kontrole na licu mjesta ovisiti o visini isplaćenih sredstava. Dakle, trećim korakom prilikom isplate sredstava krajnjim korisnicima tj. nakon isplate provjerava se kroz potpitanje 22.3. koje glasi: „Obavljene su provjere na licu mjesta na odabranom uzorku od onih krajnjih korisnika kojima je na godišnjoj razini isplaćeno 20.000,00 kuna ili više.“ Ovo pitanje se mijenjalo nekoliko puta, a kako bi se izbjegle dvojbe u primjeni promijenjena je i referenca, te je pojašnjeno da se **kontrole na licu mjesta ne moraju vršiti za svaku isplatu koja iznosi 20.000,00 kuna ili više na godišnjoj razini**. Pitanje je neznatno izmijenjeno u odnosu na prethodnu godinu i to samo na način da je definirano da i ako je isplaćen iznos od točno 20.000,00 kuna ta isplata ulazi u one od kojih se bira uzorak za odlazak u kontrole na licu mjesta, a pitanje je doručeno i u jezičnom smislu. Dakle, prilikom odabira uzorka tj. krajnjih korisnika kod kojih će se otići u kontrole na licu mjesta, potrebno je od svih krajnjih korisnika koji su na godišnjoj razini ostvarili 20.000,00 kuna ili više od obveznika davanja Izjave otići u kontrolu na licu mjesta kod 10% njih, a najviše 100. U uzorak ulaze i neprofitne organizacije i oni krajnji korisnici kojima je primjerice četiri puta godišnje isplaćen iznos od 5.500,00 kuna jer im je na godišnjoj razini isplaćeno 20.000,00 kuna i više, ali i korisnici kojima je svaki mjesec u godini isplaćeno primjerice 2.000,00 kuna jer im je na godišnjoj razini isplaćeno 24.000,00 kuna što je 20.000,00

kuna i više. Kako je i navedeno, uzorak bira sam obveznik, s tim da je od ukupnog broja svih transfera krajnjim korisnicima koji su na godišnjoj razini iznosili 20.000,00 kuna ili više potrebno otići u kontrole na licu mjesta kod najmanje 10 % krajnjih korisnika kojima je isplaćeno 20.000,00 kuna ili više, s tim da ako je takvih više od 100, potrebno je otići u kontrolu na licu mjesta kod najmanje 100 krajnjih korisnika. Ovim provjerama se kod krajnjeg korisnika kontrolira jesu li odobrena sredstva namjenski i zakonito korištena npr.: je li kupljena predviđena oprema, koristi li se; je li izgrađeno planirano postrojenje, odgovara li dimenzijama, kvalitetom ugrađenih materijala, postrojenju za čiju su izgradnju sredstva dana; provodi li se edukacija čija je priprema i početak financiran iz donacije/subvencije; je li zasađen višegodišnji nasad koji se prema odluci financirao kroz subvenciju, jesu li održavani treninzi, utakmice, kulturne manifestacije i slično.

Zbog posebnih okolnosti nastalih pojavom bolesti COVID-19 uzrokovanom epidemijom virusa SARS-CoV-2 u Republici Hrvatskoj glavni državni rizničar je još 2. prosinca 2020. godine dao uputu o provedbu kontrola na licu mjesta kod primatelja transfera iz proračuna (KLASA: 400 02/20-01/17, URBROJ: 513-05-04-20-70)⁴. Naime, kako je preporuka da se fizički sastanci smanje na najmanju moguću mjeru te da se sastanci održavaju video vezom, kao i da se više koristi telefonska i e-mail komunikacija, do dana proglašenja prestanka epidemije u Republici Hrvatskoj suštinske provjere iz Upitnika moguće je provoditi bez fizičkog odlaska u kontrolu. U tom smislu za davanje potvrdnog odgovora na predmetno pitanje potrebno je na odabranom uzorku od krajnjih korisnika zatražiti dostavu dokumentacije poštom ili e-mailom te istu provjeriti unutar institucije ili video vezom.

Pitanje 28. glasi: *Prije isplate sredstava neprofitnoj organizaciji sklopljen je ugovor u kojem su definirana prava i obveze neprofitne organizacije i isplatelja.*

Ovo je pitanje usko povezano s pitanjem 22. i potpitanjem 22.1., a posebno je usmjereno na isplatu sredstava neprofitnim organizacijama. Naime, prije nego što sredstva budu isplaćena bilo kojem krajnjem korisniku, pa tako i neprofitnim organizacijama potrebno je s njima sklopiti ugovor kojim će biti definirana prava i obveze kako isplatelja, tako i neprofitne organizacije. Naime, Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija koji je stupio na snagu 1. siječnja 2015., a gotovo istodobno i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o proračunu iz 2015. godine po prvi su puta za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunske i izvanproračunske korisnike na državnoj, ali i lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini, propisale obvezu kontrole korištenja namjenski isplaćenih proračunskih sredstava

neprofitnim organizacijama. Osnovni element praćenja korištenja isplaćenih sredstava utvrđen je kroz obvezu dostave izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava koji moraju dostavljati neprofitne organizacije koje ostvaruju sredstva iz javnih izvora, uključujući i sredstva državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Izgled i sadržaj izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava propisani su u Pravilniku o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija gdje je utvrđeno da se izvještaj o potrošnji obvezno sastavlja za poslovnu godinu i dostavlja ga davatelju sredstava u roku od 60 dana od isteka poslovne godine. Međutim, ako to zatraži davatelj sredstava izvještaj o potrošnji se može sastavljati i za razdoblja u tijeku poslovne godine. Izvještaj o potrošnji može se dostaviti davatelju sredstava i u različitim rokovima, ako je rok utvrđen u drugim propisima ili aktima.

Izvještaj o potrošnji proračunskih sredstava sastavlja se na Obrascu: PROR-POT koji je objavljen u prilogu Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija i njegov je sastavni dio. Ako drugim propisima ili aktima nije utvrđen detaljniji sadržaj i izgled obrasca izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava, izvještaj o potrošnji se sastavlja na navedenom obrascu. Uz to, davatelj sredstava može, prilikom donošenja odluke ili drugog akta o odobrenju sredstava neprofitnoj organizaciji, dopuniti obrazac izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava i drugim podacima s obzirom na specifičnosti financiranja. Ako je propisom ili drugim aktom temeljem kojeg su proračunska sredstva dodijeljena definirano da sredstva ne moraju biti utrošena u poslovnoj godini u kojoj su doznačena, u Izvještaju o potrošnji proračunskih sredstava navodi se podatak o sredstvima prenesenim iz prethodne poslovne godine i načinu njihove potrošnje.

Uz sam izvještaj o potrošnji, davatelj sredstava od neprofitne organizacije može tražiti da dostavi i kopiju vjerodostojne dokumentacije na temelju koje je rashod/izdatak iskazan u Obrascu: PROR-POT. Kako bi se dokazalo davanje odgovora na ovo pitanje, potrebno je od svih isplata neprofitnim organizacijama u uzorak uzeti 5%, a najviše 20 takvih isplata i utvrditi postoje li ugovori u kojima su definirana prava i obveze neprofitne organizacije kojoj se sredstva isplaćuju te prava i obveze isplatelja sredstava. Ako se prilikom testiranja pokaže da je u 98% i više slučajeva prije isplate sklopljen ugovor sa neprofitnom organizacijom daje se odgovor DA. Ako je taj postotak 90 i manji daje se odgovor NE. Ako je izračunati postotak veći od 90, a manji od 98 daje se odgovor DJELOMIČNO.

Također se skreće pozornost na pitanje 29. koje glasi: *Pravomoćne presude izvršavale su se bez postupka prisilne naplate.* Poticaj za dodavanje ovog pitanja u Upitnik bila je činjenica da još uvijek učestalo dolazi do ovrha sredstava s računa državnog proračuna zbog činjenice da pojedini proračunski korisnici obveze po pravomoćnim sudskim presudama ili arbitražama ne plaćaju u roku određenom za dobrovoljno ispunjenje obveze. I Državni ured za reviziju je u Izvješću o obavljenoj reviziji godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna Republike

⁴ Uputa je dostupna na mrežnim stranicama Ministarstva financija – Proračun – Izjava o fiskalnoj odgovornosti – Kontrole na licu mjesta kod primatelja transfera iz proračuna – uputa, odnosno na poveznici <https://mf.in.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/proracun/izjava-fiskal/Kontrole%20na%20licu%20mjestu%20kod%20primatelja%20transfera%20iz%20proracuna%20-%20uputa,%20daje%20se.pdf>

Hrvatske za 2018. godinu naveo kako se ovrhe sredstava s računa državnog proračuna uglavnom provode nakon dužeg razdoblja od pravomoćnosti presude, zbog čega dolazi do znatnih dodatnih troškova s obzirom na to da se pri ovrhama, osim iznosa navedenog u sudskom rješenju, plaćaju i zakonske zatezne kamate za razdoblje nakon isteka roka određenog za dobrovoljno ispunjenje obveze, kao i troškovi ovršnog postupka. U tom smislu je Državni ured za reviziju Ministarstvu financija dao preporuku da naloži proračunskim korisnicima da plaćanja po pravomoćnim sudskim presudama obavljaju u roku koji je određen presudom, kako bi se izbjegli dodatni rashodi za kamate i naknade za ovrhe. Također je predložio naložiti proračunskim korisnicima da za svaku ovrhu dostave obrazloženje u kojem će biti navedeni razlozi zašto obveza po presudi nije plaćena bez postupka prisilne naplate. U ovom dijelu je važno napomenuti nekoliko činjenica. Svrha donošenja sudske presude ogleda se u zakonitosti koja se takvom presudom uspostavlja u zajednici u kojoj je donesena. U tom smislu činjenica je kako se sudski postupak može smatrati uspješno okončanim tek ako je sudska presuda izvršena. Temeljna je pretpostavka učinkovitosti svake presude apsolutno pokoravanje svih subjekata u zajednici autoritetu suda te poštivanje i provođenje volje suda u svakom konkretnom slučaju. Pravno idealnom situacijom može se ocijeniti ona u kojoj svaka stranka u sporu dobrovoljno izvrši obvezu koja joj je presudom nametnuta. Kada bi se odluke sudova i upravnih tijela uvijek dobrovoljno izvršavale, pravne norme o izvršenju odluka, sadržane u procesnim zakonima, uopće ne bi bile potrebne. Međutim, kako takva razina pravne discipline još nigdje nije dosegnuta, a vjerojatno neće ni biti, upravo potreba omogućavanja prisilnog izvršenja glavni je razlog reguliranja materije izvršenja. Međutim, kada tijela javnopravne vlasti krše osnovne principe zakonitog postupanja, a pritom takvim svojim postupanjem dovode do kršenja osnovnih proračunskih načela, u prvom redu načela dobrog financijskog upravljanja, a posebno i načela ekonomičnosti, učinkovitosti te djelotvornosti, takvo je postupanje iznimno problematično. U tom dijelu, a u skladu s naprijed navedenim postulatima zakonitog postupanja i poštivanja autoriteta sudova ovim se pitanjem skreće pozornost da je pravomoćne presude sudova, kao i arbitražne odluke, potrebno izvršavati u roku za dobrovoljno izvršenje utvrđenom u presudama, odnosno arbitražnim odlukama. Kako bi se dokazalo jesu li pravomoćne odluke izvršene u roku potrebno je za sve pravomoćne presude koje su izvršene ili su trebale biti izvršene u godini za koju se daje Izjava tj. za koje je u godini za koju se daje Izjava istekao rok za dobrovoljno ispunjenje utvrđen u presudi, provjeriti jesu li te presude izvršene dobrovoljno ili su izvršene u postupku prisilne naplate. Uz to, u uzorak se uzimaju i plaćanja po presudama čiji je rok dobrovoljnog izvršenja protekao u ranijim godinama, a prisilno su izvršene u godini za koju se daje Izjava. Dakle, u uzorak je potrebno uzeti sve pravomoćne presude koje su dospjele i plaćene u godini za koju se daje Izjava, ali i pravomoćne presude koje su dospjele u ranijim godinama, a nisu izvršene mirnim putem već su izvršene prisilno u godini za koju se daje Izjava. Ako se prilikom testiranja pokaže

da su u 98% i više slučajeva presude izvršene u mirnom postupku tj. bez provedbe postupka prisilne naplate, daje se odgovor DA. Ako je taj postotak 90 i manji daje se odgovor NE. Ako je izračunati postotak veći od 90, a manji od 98 daje se odgovor DJELOMIČNO. Odgovor „nije primjenjivo N/P“ daje se ako obveznik nije imao pravomoćnih presuda čije je dospjeće bilo u godini za koju se daje Izjava i ako nije jedna presuda nije prisilno izvršena.

3.3. Područje javne nabave

Područje javne nabave obuhvaća 10 pitanja. Na sva pitanja iz ovog područja odgovaraju svi proračunski i izvanproračunski korisnici, kako na državnoj, tako i na lokalnoj razini. U ovom se području obveznike dodatno podsjeća koje su njihove obveze iz Zakona o javnoj nabavi⁵ što se u praksi pokazalo kao iznimno korisno pogotovo za one koji nisu primjenjivali Zakon o javnoj nabavi, ali su ipak morali obratiti pozornost na njegove određene dijelove. Uz odredbe Zakona o javnoj nabavi, u ovom se području provjerava i kako su u praksi implementirana neka od osnovnih načela koja su navedena u Zakonu o proračunu, a koja se primjenjuju i na cjelokupni javni sektor. Naime, do sada se nije točno znalo što primjerice znači načelo dobrog financijskog upravljanja pa se u praksi događalo da obveznici isto tumače na različite načine. Uputnik sada u cijelosti pobliže razjašnjava što bi obveznici trebali imati, odnosno kako bi njihovo poslovanje trebalo izgledati, a da bi bilo u skladu s propisima kojima se uređuje poslovanje obveznika davanja Izjave. Odgovori na pitanja u području javne nabave dokazuju se testiranjem na uzorku od 20% financijski najznačajnijih ugovora/objava/provedenih postupaka javne nabave, a najviše 50. U tom smislu je uzorak prilično strogo određen te je potrebno postupati u skladu s tim. Ako je provođenje postupaka javne nabave objedinjeno na razini osnivača, obveznik na pitanja koja se odnose na konkretne postupke odgovara s „NIJE PRIMJENJIVO – N/P“. Centraliziranje postupaka javne nabave na razini osnivača se preporučuje s obzirom na kompleksnost provedbe postupaka javne nabave, odnosno ako kod obveznika financije i računovodstvo vodi jedna ili dvije osobe. Za razliku od početnih godina kada je bilo pravilo da ako se u godini za koju se daje Izjava nisu provodili postupci javne nabave, na sva pitanja iz ovog područja odgovara se „NIJE PRIMJENJIVO – N/P“, to je promijenjeno još 2015. godine. Naime, Zakon o javnoj nabavi propisuje određene obveze i za obveznike koji ne provode postupke javne nabave pa slijedom toga iako ne provodi postupke javne nabave obveznik mora odgovoriti na sljedeća četiri pitanja:

Pitanje 34. Donesen je i redovito ažuriran plan nabave koji je objavljen na mrežnim stranicama u skladu s propisima o javnoj nabavi.

Pitanje 37. Naručitelj vodi registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma koji je objavljen na mrežnim stranicama, a sadrži podatke u skladu s propisima o javnoj nabavi.

⁵ NN, br. 120/16.

Pitanje 38. Do 31. ožujka tijelu nadležnom za politiku javne nabave dostavljeno je statističko izvješće o javnoj nabavi za prethodnu godinu koje sadrži podatke sukladno Zakonu o javnoj nabavi.

Pitanje 39. Donesen je akt kojim su uređena pitanja jedinstvene nabave za nabavu robe i usluga, odnosno za nabavu radova na koje se ne primjenjuje Zakon o javnoj nabavi te je akt objavljen na mrežnim stranicama

3.4. Područje računovodstva

Područje računovodstva obuhvaća 19 pitanja i proračunski i izvanproračunski korisnici na državnoj i lokalnoj te regionalnoj razini odgovaraju na sva pitanja iz ovog područja.

U ovom se području skreće pozornost i na obveze iz pitanja 53. koje sadrži dva potpitanja koja glase

53. Prati se stvaranje ugovornih obveza i njihov financijski učinak

53.1. Uspostavljena je evidencija svih ugovora, uključujući ugovore vezane uz zaposlene

53.2. Organizacijska jedinica, odnosno osoba zadužena za financijsko-računovodstvene poslove ima uvid u sve sklopljene ugovore iz kojih proizlaze financijski učinci

Pitanje 53. je u odnosu na prijašnju inačicu Upitnika prošireno pa je temeljno pitanje povezano s uspostavom sustava temeljem kojega se prati stvaranje ugovornih obveza i njihov financijski učinak. Uz evidenciju ugovora čije se postojanje i ranije zahtijevalo (ranije pitanje 60. glasilo je „Uspostavljena je evidencija svih ugovora“) sada se kroz pitanje 53.1. pojašnjava da uspostavljena evidencija svih ugovora mora obuhvatiti i ugovore vezane uz zaposlene (bez obzira zovu li se isti ugovor o radu ili rješenja ili odluke i sl.). U potpitanju 53.2. zahtjev je da organizacijska jedinica, odnosno osoba zadužena za financijsko-računovodstvene poslove ima uvid u sve sklopljene ugovore iz kojih proizlaze financijski učinci. Odgovori na oba potpitanja mogu biti DA, NE i djelomično te „nije primjenjivo N/P“ što će biti slučaj u vrlo malom broju slučajeva i to najčešće kod novoosnovanih korisnika.

Odgovor DA na potpitanje 53.1. daje se ako je uspostavljena evidencija svih ugovora. Djelomičan odgovor daju obveznici koji su ustrojili evidenciju ugovora, ali ona nije cjelovita. S NE se odgovara ako nije ustrojena objedinjena evidencija svih ugovora.

Odgovor DA na potpitanje 53.2. daje se ako organizacijska jedinica, odnosno osoba zadužena za financijsko-računovodstvene poslove ima uvid u sve sklopljene ugovore iz kojih proizlaze financijski učinci. Djelomičan odgovor daju obveznici kod kojih organizacijska jedinica ili osoba zadužena za financijsko-računovodstvene poslove ima uvid u dio sklopljenih ugovora iz kojih proizlaze financijski učinci. S NE se odgovara ako organizacijska jedinica ili osoba zadužena za financijsko-računovodstvene poslove nema uvida u sklopljene ugovore iz kojih proizlaze financijski učinci.

Ovo pitanje povezano je odnosno nastavlja se na pitanje 13. Procedura stvaranja ugovornih obveza jasno je definirana i dostupna svim ustrojstvenim jedinicama/upravnim odjelima iz područja izvršavanja proračuna/financijskog plana. Uspostavljene evidencije svih ugovora u skladu su s pravilima dobrog financijskog upravljanja. Iako ugovori nisu osnova za izravnu evidenciju obveza i rashoda u glavnoj knjizi, isti imaju financijski učinak u budućnosti i zato ih je potrebno sustavno evidentirati. Višegodišnje planiranje i evidencija/registar ugovora daje veću kontrolu nad stvaranjem ugovornih obveza koje se protežu na nekoliko godina i time značajniju dozu transparentnosti jer osvjetljava utjecaj pojedinih odluka na financijske planove narednih godina. Evidencija svih ugovora može biti uspostavljena od najjednostavnijih oblika kao primjerice tablice u excelu do web aplikacija u koju svaka ustrojstvena jedinica unosi ugovore iz svoje nadležnosti i prati njihovo izvršavanje, a pristup takvoj evidenciji ima i organizacijska jedinica ili osoba zadužena za financijsko-računovodstvene poslove. Čelnik obveznika koji će na ovo pitanje odgovoriti s NE ili djelomično u obrazloženju treba opisati razloge zbog kojih nije ustrojena evidencija svih ugovora. Nadalje, u planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti nužno je definirati aktivnosti koje će rezultirati ustrojanjem ove evidencije. Odgovor na ovo pitanje testira se na način da se u Predmet prilaže preslika dijela evidencije ugovora ili navodi klasifikacijska oznaka odnosno druga odgovarajuća oznaka pod kojom se vodi ova evidencija te se procedure iz koje je razvidno da se kopije ugovora dostavljaju na znanje ustrojstvenoj jedinici za financije.

Uz pitanje 53. skreće se pozornost na **pitanje 55. koje glasi: Proračunski korisnik koji je doznačio sredstva proračunskom korisniku istog proračuna, a iskazao ih je unutar podskupine računa 369 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna, uskladio je evidencije s proračunskim korisnikom koji su sredstva primili i iskazali ih unutar podskupine računa 639 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna.** Na ovo pitanje odgovaraju proračunski korisnici državnog proračuna i proračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Ovo pitanje ima za cilj postići veću usklađenost evidencija sredstva pomoći unutar općeg proračuna, a nalaže proračunskim korisnicima koji dodjeljuju sredstva pomoći usklađivanje evidencija s primateljima. Proračunski korisnik koji daje sredstva evidentira ih u okviru podskupine rashoda 369, a proračunski korisnik koji prima sredstva u okviru podskupine prihoda 639. Prema nalazu Državnog ureda za reviziju, razlika između planiranih rashoda i prihoda u vezi s prijenosima sredstava između proračunskih korisnika je znatna, što upućuje na činjenicu da pojedini proračunski korisnici navedene prijenose nisu pravilno planirali. Najvećim dijelom se to odnosi na proračunske korisnike koji sredstva primaju. Pravilnim planiranjem i evidentiranjem prijenosa proračunskih sredstava između proračunskih korisnika, u proračunu i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna, podaci o iznosu za koji su uvećana proračunska sredstva na temelju prijenosa sredstava između proračunskih korisnika, bi bili

točniji. Ako proračunski korisnici istog proračuna pravilno planiraju međusobne prijenose sredstava, ukupno planirani rashodi u okviru podskupine 369, trebaju biti jednaki ukupno planiranim prihodima u okviru podskupine 639.

Pitanje 58. glasi: Najkasnije u roku od 15 dana od isplate naknade za bolovanje na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO), HZZO-u je dostavljen zahtjev za refundaciju

Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju⁶ utvrđuje u kojim slučajevima osiguranici imaju pravo na naknadu plaće za vrijeme bolovanja. Za prvih 42 dana, odnosno za prvih sedam dana za invalida rada, te za radnike zaposlene u pravnoj osobi za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, naknadu plaće za vrijeme bolovanja isplaćuje poslodavac na teret svojih sredstava. U tom razdoblju naknada plaće ne može biti niža od 70% od osnovice za naknadu. Od 43. odnosno, osmog dana privremene nesposobnosti za rad naknadu isplaćuje također poslodavac, ali na teret sredstava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. U tom razdoblju, za prvih šest mjeseci neprekidne privremene nesposobnosti za rad, naknada plaće iznosi 70 % od osnovice za naknadu. Ako privremena nesposobnost za rad traje dulje od šest mjeseci neprekidno, naknada plaće iznosi 80% od osnovice za naknadu počevši od prvog idućeg dana nakon isteka prethodnog šestomjesečnog perioda neprekidnog trajanja privremene nesposobnosti za rad. Kada se naknada plaće isplaćuje na teret sredstava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, ona ne može iznositi više od 4.257,28 kuna. U svim navedenim slučajevima kada poslodavac, u kontekstu Zakona o izvršavanju proračunski korisnik državnog proračuna, isplati naknadu za bolovanje svojim zaposlenicima iz svojih sredstava, a postoji zakonska osnova za terećenje sredstava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje potrebno je najkasnije u roku od 15 dana od dana isplate naknade za bolovanje dostaviti Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje zahtjev za refundaciju sredstava.

Podsjetimo da tako isplaćena sredstva zaposleniku proračunski korisnik kao poslodavac u izvršenju proračuna, ali i knjigovodstvenim evidencijama, nije iskazao kao rashod, već potraživanje od Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Pravovremenim podnošenjem zahtjeva za refundacijom sredstava se u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja, a pažnjom dobrog gospodara vodi briga o pravodobnoj i potpunoj naplati potraživanja. Smatrat će se da je obveza dostave zahtjeva za refundacijom Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje poštovana ako se najkasnije u roku od 15 dana od isplate naknade za bolovanje na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje podnese zbirni zahtjev za refundaciju sredstava. Takav je zahtjev potrebno dostaviti svakog mjeseca u kojem je isplaćena predmetna naknada za bolovanje kako bi se postupalo u skladu s odredbom članka 35. Zakona o izvršavanju.

3.5. Područje izvještavanje i ostalo

Iako ovo područje sadrži ukupno devet pitanja proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna i proračunski i izvanproračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovaraju na pitanja 59. i 62.

Pitanje 59. glasi: Kod predaje financijskih izvještaja poštivali su se rokovi i način predaje utvrđeni Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu.

Na ovo pitanje odgovaraju svi obveznici primjene proračunskog računovodstva. Podsjećamo, izvještava se tromjesečno – za razdoblja od 1. siječnja do 31. ožujka i 1. siječnja do 30. rujna, polugodišnje – za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja te godišnje – Bilanca, PR-RAS, P-VRIO, RAS funkcijski, Izvještaj o obvezama, Bilješke. Davanje odgovora dokazuje se prilaganjem preslika ili navođenjem referenci na referentne stranice financijskih izvještaja.

Pitanje 62. glasi: Izvještaj o izvršenju financijskog plana izrađen je i dostavljen upravljačkom tijelu.

Na ovo pitanje odgovaraju proračunski i izvanproračunski korisnici jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te proračunski korisnici državnog proračuna ako imaju upravljačka tijela. Ostali proračunski i izvanproračunski korisnici daju odgovor „nije primjenjivo N/P“.

3.6. Područje transparentnost

Temelj za pitanja u ovom području nalazi se u primjeni načela transparentnosti kao jednog od osnovnih proračunskih načela. U ovom području nema mogućnosti davanja djelomičnog odgovora pa je sukladno tome moguće dati potvrđan ili negativan odgovor, odnosno odgovor „nije primjenjivo N/P“.

Proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna u ovom području odgovaraju na pitanja 71. i 72., a proračunski i izvanproračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne samouprave odgovaraju samo na pitanje 72.

Pitanje 71. glasi: Nakon usvajanja državnog proračuna od strane Hrvatskog sabora, odnosno upravljačkih tijela, financijski planovi objavljeni su na vlastitim mrežnim stranicama, odnosno na mrežnim stranicama nadležnog ministarstva ako ne posjeduju mrežnu stranicu

Pitanje 72. glasi: Godišnji financijski izvještaji objavljeni su u roku od 8 dana od propisanog roka za predaju godišnjih financijskih izvještaja na vlastitim mrežnim stranicama, odnosno na mrežnim stranicama nadležnog proračuna ako ne posjeduju mrežnu stranicu

Svi proračunski i izvanproračunski korisnici sukladno članku 12. Zakona o proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, objavljuju godišnje financijske izvještaje na svojim internetskim stranicama najkasnije u roku od osam dana od dana njihove predaje. Proračunski i izvanproračunski korisnici koji nemaju vlastite internetske

⁶ Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13., 137/13. i 98/19.)

stranice objavljuju godišnje financijske izvještaje na internetskim stranicama nadležnog razdjela organizacijske klasifikacije državnog proračuna, odnosno nadležne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, u roku od osam dana od dana njihove predaje.

Prilikom davanja odgovora testira se objava godišnjih financijskih izvještaja za godinu koja prethodi godini za koju se daje Izjava. To znači da se prilikom davanja Izjave za 2021. godinu testira jesu li na mrežnim stranicama objavljeni godišnji financijski izvještaji za 2020. godinu koji su trebali biti predani u 2021. godini, a potom u daljnjem roku od osam dana od predaje i objavljeni na mrežnim stranicama i to bilo vlastitim, bilo na stranicama nadležnog proračuna.

3.7. Područje upravljanje imovinom

Područje upravljanja imovinom je područje u Upitniku koje je dodano zadnjim izmjenama Upitnika s kraja 2019. godine. Naime, Upitnik do tada nije uopće sadržavao pitanja koja su se odnosila na upravljanje imovinom. S imovinom je potrebno upravljati, njome se koristiti i s istom raspolagati pažnjom dobrog gospodara, što znači da imovina treba biti u funkciji obavljanja poslova institucije, ali i u funkciji stvaranja nove vrijednosti i ostvarivanja veće ekonomske koristi. U ovom području i proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna i proračunski i izvanproračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovaraju na pitanje 74. i pitanja 76. do 84.

Pri tome su pitanja 74., 77., 78., 79., 80. i 84. povezana i mogu se objediniti. **Naime, navedena pitanja glase:**

74. Za nekretnine u vlasništvu upisane su vlasnička prava u zemljišnim knjigama.

77. Utvrđena je namjena nekretnina s kojima se upravlja i raspolaze.

78. Za nekretnine kojima je definirana namjena utvrđeno je jesu li u funkciji ili ne, odnosno koriste li se ili ne u skladu s namjenom.

79. Za nekretnine koje nisu u funkciji poduzimane su aktivnosti za stavljanje istih u funkciju, odnosno korištenje prema utvrđenoj namjeni.

80. Za imovinu za koju nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi poduzimane su aktivnosti za rješavanje istih.

84. Postoji pisana procedura kojom su detaljno utvrđeni poslovi upravljanja i raspolaganja nekretninama te ovlasti i nadležnosti zaposlenika za obavljanje i kontrolu navedenih poslova.

Svi obveznici za nekretnine koje su u njihovom vlasništvu provjeravaju u zemljišnim knjigama upisana vlasnička prava (pitanje 74), je li utvrđena namjena nekretnina s kojima se upravlja i raspolaze (pitanje 77) te jesu li nekretnine u funkciji i koriste li se u skladu s utvrđenom namjenom (pitanje 78). Ako vlasnička prava nisu upisana potrebno je provjeriti jesu li poduzimane mjere za rješavanje imovinsko-pravnih odnosa (pitanje 80.)

Za male proračunske korisnike prijedlog je u pisanoj proceduri koja se zahtijeva kroz pitanje 84. utvrditi koje su nekretnine na raspolaganju i korištenju. Dakle, u tom dokumentu potrebno je imati popis nekretnina koje se koriste za obavljanje osnovne djelatnosti. U popisu nekretnina uz navođenje naziva nekretnine navedite podatak o nekretnini iz zemljišnih knjiga (pitanje 74.), podatak o tome je li utvrđena namjena nekretnine (npr. obavljanje vlastite djelatnosti, pitanje 77.), podatak koriste li se nekretnine u skladu s utvrđenom namjenom (pitanje 78.), podatak o tome poduzimaju li se radnje za stavljanje nekretnina u namjenu za one nekretnine koje se ne koriste u skladu s utvrđenom namjenom (pitanje 79., ako se sve nekretnine koriste u skladu s namjenom daje se odgovor „nije primjenjivo N/P“), ako nisu uređeni imovinsko-pravni odnosi za nekretnine jesu li poduzimane aktivnosti za njihovo rješavanje (pitanje 80., ako su za sve nekretnine riješeni imovinsko-pravni odnosi dajete odgovor „nije primjenjivo N/P“).

Uz ova pitanja u pitanju 76. provjerava se je li ispravno evidentirana državna imovina koja je proračunskim korisnicima dana na korištenje. Ako takvom imovinom korisnik ne raspolaze daje se odgovor „nije primjenjivo N/P“. Na pitanje 82. proračunski korisnici odgovaraju ako su tijekom 2021. godine isknjižavali imovinu iz poslovnih knjiga u kojem je slučaju imovina mogla biti isknjižena samo na temelju izlaznog računa, ugovora o kupoprodaji, zapisnika o uništenju, potvrde o odvozu na otpad i druge slične dokumentacije. Ako imovina nije bila isknjižavana tijekom 2021. daje se odgovor „nije primjenjivo N/P“.

Na pitanje 81. proračunski korisnici odgovaraju samo ako su stjecali nekretnine u godini za koju se daje Izjava u kojem slučaju je prije stjecanja nekretnina bilo potrebno provesti analizu iz koje je vidljivo da je nekretnina stečena na opravdani način. Ako nije bilo stjecanja nekretnina u 2021. godini daje se odgovor „nije primjenjivo N/P“.

Na pitanje 83. proračunski korisnici odgovaraju ako imaju službene automobile u kojem je slučaju potrebno internim aktom urediti njihovo korištenje. Ako korisnik nema službenih automobila daje se odgovor „nije primjenjivo N/P“. Postojanje internog akta o načinu korištenja službenih automobila, kojim će biti ujednačen način postupanja za sve zaposlene, pridonosi učinkovitijem korištenju proračunskih sredstava u upravljanju voznim parkom. Službenim bi se automobilom u tom smislu smatrao osobni automobil kako je definiran Zakonom o sigurnosti prometa na cestama (NN, br. 67/08, 48/10, 74/11, 80/13, 158/13, 92/14, 64/15, 108/17, 70/19 i 42/20) u vlasništvu obveznika ili vozilo ugovoreno putem operativnog leasinga čija se uporaba podmiruje iz sredstava državnog proračuna ili proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno iz financijskih planova njihovih proračunskih i izvanproračunskih korisnika koji se koristi isključivo za potrebe tijela. Potreba donošenja internog akta o načinu korištenja službenih automobila proizašla je iz dobrog iskustva u primjeni Smjernica za upravljanje voznim parkom koje su donesene temeljem točke VI. stavka 2. Odluke o uvjetima korištenja službenih automobila, mobilnih telefona, redovnih zrakoplovnih linija, poslovnih kreditnih

kartica, sredstava reprezentacije te načinu odobravanja službenih putovanja (NN, broj 37/16). Navedene su Smjernice objavljene na mrežnim stranicama Ministarstva uprave, a donio ih je ministar uprave u suradnji s ministrom financija i državnim tajnikom Središnjeg državnog ureda za središnju javnu nabavu. Naravno, kao i u svim drugim slučajevima u kojima se kroz pitanja iz Upitnika zahtijeva postojanje procedura, prilikom sastavljanja i utvrđivanja internih akata općenito, pa tako i ovog koji se zahtijeva kroz pitanje 83. važno je imati na umu da isti moraju biti primjenjivi u praksi i da se po njima mora postupati. Naime, nerijetko se u naknadnim kontrolama kod obveznika utvrdi da interni akti postoje, doneseni su u skladu sa svim utvrđenim zahtjevima, štoviše iznimno su i složene. Međutim, kada se po njima treba postupati utvrdi se da su zastarjeli jer primjerice prate ustrojstvo koje je u međuvremenu mijenjano. Isto tako, često ih je zbog njihove složenosti nemoguće primjenjivati. Za takve interne akte, ali i sve procedure po kojima se ne postupa u praksi, već su donesene „pro forme“ tj. koje su usvojene zbog pukog zadovoljavanja zahtjeva iz Upitnika, može se smatrati kao da nisu niti donesene. Bit donošenja svih akata je u postupanju u skladu s njima. Zbog navedenog, uvijek je preporuka imati što jednostavnije interne akte i procedure u skladu s kojima će se u praksi postupati. Uz to, moguće je sve interne akte i procedure usvojiti u jednom cjelovitom dokumentu u kojemu će onda biti objedinjena sva postupanja iz područja financijskog upravljanja. Takav dokument (koji se može zvati pravilnik, uputa, metodologija, pravila postupanja i sl.) će se mijenjati po potrebi i ovisno o okolnostima, a u skladu s promjenama propisa kojima se uređuje materijalno-financijsko poslovanje u sustavu proračuna i drugih primjenjivih propisa. U tom smislu napominjemo kako je važno da akti koji možda već postoje u institucijama sadržajno odgovaraju aktima i procedurama koje se traže kroz Upitnik i u tom će slučaju takvi dokumenti biti podloga za davanje potvrdnog odgovora na odgovarajuća pitanja iz Upitnika.

Kao dokaz odgovoru na ovo pitanje u Predmet se prilaže preslika, odnosno referenca na interni akt. Kako bi se mogao dati potvrđan odgovor na ovo pitanje potrebno je prilikom testiranja provjeriti

- je li interni akt donesen i
- sadrži li interni akt najmanje podatke o osobama koje smiju i koji mogu koristiti službene automobile, načinu financijskog praćenja troškova te načinu izvještavanja o korištenju službenih automobila.

4. Zaključno

Svi obrasci potrebni za davanje Izjave za 2021. godinu dostupni su u formatu Word na internetskoj stranici Ministarstva financija (www.mfin.hr/hr/izjava-o-fiskalnoj-odgovornosti). Uz to, Ministarstvo financija će, kao i svake godine, do sredine veljače izdati posebnu uputu o davanju Izjave koja će biti dostupna na mrežnim stranicama Ministarstva financija. Kao i do sada, preporuka je Ministarstva financija omogućiti dostavljanje Izjava elektroničkim putem, što je osobito značajno i važno u uvjetima u ko-

jima su na snazi epidemiološke mjere usmjerene na suzbijanje epidemije koronavirusa koja u Republici Hrvatskoj traje još od ožujka 2020. godine. Napominje se i kako je od 1. siječnja 2022. na snagu stupio novi Zakon o proračunu koji je objavljen u „Narodnim novinama“ broj 144 iz 2021. godine. Iako je u javnoj raspravi i tijekom rasprave u Hrvatskom saboru ogroman naglasak bio stavljen na jačanje transparentnosti važno je reći da je novi Zakon o proračunu donesen s ciljem poboljšanja proračunskog planiranja, kontrole izvršavanja rashoda i unapređenja fiskalne statistike, slijedom čega se stvaraju preduvjeti za osiguranje srednjoročne i dugoročne održivosti javnih financija. Kroz prijelazne i završne odredbe novog Zakona o proračunu utvrđeno je kako će se odredbe novog Zakona o proračunu koje se odnose na izradu i donošenje proračuna i financijskih planova te njihovih izmjena i dopuna primjenjivati u proračunskim procesima koji su povezani s izradom i donošenjem proračuna i financijskih planova za razdoblje od 2023. do 2025. i njihovih izmjena i dopuna te nadalje. Ako tijekom 2022. godine bude potrebno mijenjati i/ili dopunjavati kako proračune, tako i financijske planove donesene u skladu s odredbama starog Zakona o proračunu koji je bio na snazi do 1. siječnja 2022., pravila za to su utvrđena u člancima 164., 165., 166. i 167. Dodatno je u članku 168. utvrđen sadržaj polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu i projekcija za 2023. i 2024. godinu, kao i sadržaj polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana izvanproračunskog korisnika za 2022. godinu i projekcija za 2023. i 2024. godinu. Te se odredbe na odgovarajući način odnose i na općine, gradove i županije, dok se u odnosu na donošenje primjenjuju odredbe novog Zakona o proračunu. Dakle, osim odredaba o proračunskom procesu sve druge odredbe posebice odredbe koje se odnose na izvršavanje, računovodstvo, zaduživanje, izvještavanje itd., primjenjuju se od 1. siječnja 2022. Zanimljivo je za primijetiti da dio novih rješenja proizlazi iz prakse koja je proizišla iz primjene zakonodavnog okvira vezanog za sustav fiskalne odgovornosti. Dodatno, zbog predstavljenih novih zakonskih rješenja očekuju nas i izmjene u sustavu fiskalne odgovornosti, međutim sve to odrazit će se tek na postupak davanja Izjave za 2022. godinu koji će se odvijati u 2023. godini.

AKTUALNA IZDANJA

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i za navedena izdanja možete pronaći na našoj internet stranici

WWW.TIM4PIN.HR

Godišnje izvještavanje o nepravilnostima

Davor Kozina

Ana Zorić*

Pravilnikom o postupanju i izvještavanju o nepravilnostima u upravljanju sredstvima institucija u javnom sektoru koji je stupio na snagu 16. srpnja 2020. propisana je obveza godišnjeg izvještavanja o nepravilnostima. Do 28. veljače 2022. godine predaje se godišnje izvješće o nepravilnostima za 2021. godinu. O obveznicima, rokovima i načinu popunjavanja godišnjeg izvješća autori detaljnije pojašnjavaju u nastavku.

1. Uvod

Zakonom o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru¹ uređen je sustav upravljanja nepravilnostima u Republici Hrvatskoj.

Nepravilnost je navedenim Zakonom definirana kao nepridržavanje ili pogrešna primjena zakona i drugih propisa koja proizlazi iz radnji ili propusta obveznika, koja ima ili bi mogla imati štetan utjecaj na proračunska sredstva i sredstva iz drugih izvora, bilo da se radi o prihodima/prihodicima, rashodima/izdacima, povratima, imovini, potraživanjima ili obvezama te je protivna etičkim načelima u javnom sektoru.

Odgovorna osoba institucije (pod kojim se pojmom podrazumijevaju čelnici proračunskih i izvanproračunskih korisnika, uključujući ravnatelje škola, gradonačelnici i općinski načelnici te župani, kao i predsjednici uprava trgovačkih društava i direktori, ravnatelji i drugi čelnici pravnih osoba) **dužna je sprječavati rizik nepravilnosti, ali i poduzimati mjere ako se nepravilnosti uoče ili budu prijavljene.**

Na temelju Zakona, a radi uređenja sustava upravljanja nepravilnostima na cjelovit i sustavan način ministar financija je u srpnju 2020. godine donio **Pravilnik o postupanju i izvještavanju o nepravilnostima u upravljanju sredstvima institucija u javnom sektoru² (u daljnjem tekstu: Pravilnik o upravljanju nepravilnostima)**. Time je prestao važiti Naputak o otkrivanju, postupanju i izvješćivanju o nepravilnostima u upravljanju sredstvima proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika³.

Pravilnik o upravljanju nepravilnostima obvezni su primjenjivati svi proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave utvrđeni u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Uz njih, odredbe Pravilnika o upravljanju nepravilnostima odnose se i na trgovačka

društva u vlasništvu Republike Hrvatske i/ili jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i druge pravne osobe kojima je osnivač Republika Hrvatska i/ili jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave utvrđene u Registru trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti koji objavljuje Ministarstvo financija⁴.

2. Izvještavanje o nepravilnostima

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru⁵ iz 2019. godine uvedena je obveza predaje godišnjeg izvješća o nepravilnostima na dvije razine:

- odgovorne osobe proračunskih i izvanproračunskih korisnika na državnoj i lokalnoj te regionalnoj razini, te odgovorne osobe trgovačkih društava i drugih pravnih osoba koje su obveznici davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti (u daljnjem tekstu: **institucije iz nadležnosti** ili odgovorne osobe institucija iz nadležnosti) obvezni su do 28. veljače tekuće godine nadležnoj osobi za nepravilnosti dostaviti godišnje izvješće o nepravilnostima iz prethodne godine, koje sadrži podatke o nepravilnostima prijavljenim od strane zaposlenika, građana ili anonimnih prijavitelja, odnosno kada nepravilnosti nisu utvrđene tijekom nadležnog postupanja državnih institucija.
- odgovorne osobe nadležnih ministarstava i drugih državnih tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (u daljnjem tekstu: **nadležne institucije** ili odgovorne osobe nadležnih institucija) dužne su nadležnoj ustrojstvenoj jedinici u Ministarstvu financija u čijem je djelokruhu proračunski nadzor do 31. ožujka tekuće godine dostaviti objedinjeno godišnje izvješće o nepravilnostima iz prethodne godine, koje sadrži podatke o nepravilnostima koje se odnose na rad nadležnih ministarstava i drugih državnih tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije te jedinica lokalne i područne (regionalne)

* Davor Kozina, mag. oec., Ana Zorić, mag.iur., Ministarstvo financija RH, Zagreb.

¹ NN, br. 78/15 i 102/19.

² NN, br. 78/20.

³ NN, br. 70/12.

⁴ Registar trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti dostupan je na poveznici <https://mf.in.gov.hr/proracun-86/izjava-o-fiskalnoj-odgovornosti/612>.

⁵ NN, br. 102/19.

samouprave te podatke o nepravilnostima u institucijama iz nadležnosti.

Za nepoštivanje navedenih obveza propisane su prekršajne odredbe pa će prekršajna odgovornost postojati:

- ako odgovorna osoba institucije iz nadležnosti do 28. veljače tekuće godine ne dostavi nadležnoj osobi za nepravilnosti godišnje izvješće o nepravilnostima iz prethodne godine
- ako odgovorna osoba nadležne institucije do 31. ožujka ne dostavi Sektoru za financijski i proračunski nadzor Ministarstva financija godišnje objedinjeno izvješće o nepravilnostima.

Za počinjenje predmetnih prekršaja propisana je novčana kazna za čelnika i to u rasponu od 5.000,00 kuna do 25.000,00 kuna.

3. Godišnja izvješća o nepravilnostima

Pravilnikom o upravljanju nepravilnostima propisano je izvještavanje o nepravilnostima institucija iz nadležnosti te sastavljanje i predaja godišnjeg objedinjenog izvješća o nepravilnostima, za što su odgovorna ministarstva i druga državna tijela razine razdjela odnosno jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U odnosu na Naputak iz 2012. godine, Pravilnikom o upravljanju nepravilnosti ukinuta je obveza dostavljanja polugodišnjeg izvještaja o nepravilnostima Ministarstvu financija, Sektoru za financijski i proračunski nadzor. Prva izvješća o nepravilnostima na temelju Pravilnika o upravljanju nepravilnostima predavala su se u 2021. godini za 2020. godinu, a u 2022. godini se ta obveza nastavlja predavanjem izvješća o nepravilnostima za 2021. godinu. Odredbama članaka 15. i 16. Pravilnika o upravljanju nepravilnostima propisano je izvještavanje o nepravilnostima institucija iz nadležnosti te sastavljanje i predaja godišnjeg objedinjenog izvješća o nepravilnostima, za što su odgovorna ministarstva i druga državna tijela razine razdjela odnosno općine, gradovi i županije.

3.1. Godišnje izvješće o nepravilnostima institucija iz nadležnosti

Odgovorna osoba institucije iz nadležnosti (primjerice, ravnatelj agencije, škole, vrtića, muzeja, doma zdravlja, dekan, predsjednik uprave ili direktor društva) dužna je osobi za nepravilnosti u nadležnom ministarstvu, odnosno u nadležnoj općini, gradu ili županiji **do 28. veljače tekuće godine dostaviti godišnje izvješće o nepravilnostima iz prethodne godine. To znači da se do 28. veljače 2022. godine predaje godišnje izvješće o nepravilnostima za 2021. godinu.**

Važno je istaknuti da godišnje izvješće sadrži podatke o nepravilnostima prijavljenim od strane zaposlenika, građana ili anonimnih prijavitelja, odnosno u izvješću se ne navode nepravilnosti koje su primjerice utvrđene tijekom nadležnog postupanja državnih institucija (nepravilnosti koje je utvrdio Državni ured za reviziju, Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije, proračunski

nadzor, Državni inspektorat ili neka druga državna institucija koja provodi nadzor).

Godišnje izvješće također sadrži i nepravilnosti utvrđene po provedenim provjerama (formalnim i suštinskim) Izjava o fiskalnoj odgovornosti. Nadležna ministarstva odnosno nadležne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave provjeravaju formalni sadržaj Izjave o fiskalnoj odgovornosti i Upitnika o fiskalnoj odgovornosti koje im institucije dostavljaju, ali također tijekom proračunske godine provjeravaju za svaku instituciju iz nadležnosti, na odabranom uzorku pitanja iz Upitnika, Izjavu i Upitnik koje im institucije dostavljaju sukladno propisima kojima se uređuje davanje Izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Međutim, treba istaknuti da za razliku od izvještavanja koje je uređeno Naputkom iz 2012., nepravilnosti koje svaka institucija uoči prilikom popunjavanja Upitnika o fiskalnoj odgovornosti nisu predmet izvještavanja o nepravilnostima (ne popunjava se obrazac Podaci o prijavljenoj nepravilnosti – Prilog 2) nego se o njima, a sukladno propisima kojima se uređuje davanje Izjave o fiskalnoj odgovornosti o uočnim slabostima, izvještava isključivo kroz obvezu sastavljanja Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti u kojemu se navode aktivnosti koje će se poduzeti kako bi se uočene slabosti i nepravilnosti uklonile u narednom razdoblju.

Godišnje izvješće institucija iz nadležnosti sastavlja se na obrascu Izvješće o nepravilnostima (Prilog 4 Pravilnika o upravljanju nepravilnostima), a sadrži sljedeće podatke:

- ukupan broj prijavljenih nepravilnosti u izvještajnoj godini
- ukupan broj utvrđenih nepravilnosti
- kratak opis po svakoj utvrđenoj nepravilnosti
- pregled broja utvrđenih nepravilnosti prema vrstama nepravilnosti
- ukupnu procjenu fiskalnog učinka za utvrđene nepravilnosti
- pregled poduzetih mjera po svakoj od propisanih mjera
- status rješavanja utvrđenih nepravilnosti (broj zatvorenih slučajeva i broj utvrđenih nepravilnosti čiji je postupak u rješavanju).

Godišnje izvješće o nepravilnostima za instituciju iz nadležnosti priprema povjerljiva osoba ili osoba koju odredi odgovorna osoba institucije. Navedena osoba sastavlja godišnje izvješće o nepravilnostima na temelju podataka iz:

- obrasca Podaci o prijavljenoj nepravilnosti (Prilog 2 Pravilnika o upravljanju nepravilnostima) i
- obrasca Postupanje po utvrđenoj nepravilnosti (Prilog 3 Pravilnika o upravljanju nepravilnostima).

Pravilnikom je također propisan način izvještavanja o nepravilnostima u trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama kojima je vlasnik odnosno osnivač više općina, gradova i/ili županija.

Odgovorna osoba trgovačkog društva ili druge pravne osobe u tom slučaju, godišnje izvješće o nepravilnostima u prethodnoj godini dostavlja osobi za nepravilnosti u općini, gradu ili županiji koja ima najveći udio u vlasništvu, a

koja to godišnje izvješće uključuje u objedinjeno godišnje izvješće o nepravilnostima.

Ako u vlasništvu trgovačkog društva s jednakim omjerom sudjeluju dvije ili više općina, gradova i/ili županija, godišnje izvješće o nepravilnostima u prethodnoj godini dostavlja se svim općinama, gradovima i/ili županijama koje se trebaju dogovoriti koja od njih će to godišnje izvješće uključiti u objedinjeno godišnje izvješće o nepravilnostima. Ako se one o tome ne dogovore tada sve imaju obvezu godišnje izvješće trgovačkog društva uključiti u objedinjeno godišnje izvješće o nepravilnostima.

Pravilnik o upravljanju nepravilnostima također propisuje način izvještavanja o nepravilnostima ako u prethodnoj godini nije bilo zaprimljenih prijava o nepravilnostima. U tom slučaju, umjesto godišnjeg izvješća o nepravilnostima **odgovorna osoba dostavlja osobi za nepravilnosti u nadležnoj instituciji, dopis kojim izjavljuje da u izvještajnom razdoblju nisu prijavljene nepravilnosti.**

3.2. Godišnje objedinjeno izvješće o nepravilnostima nadležnih institucija

Na temelju dostavljenih izvješća, odgovorna osoba ministarstva, drugog državnog tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije odnosno župan, gradonačelnik, načelnik općine u obvezi je Ministarstvu financija, Sektoru za financijski i proračunski nadzor, **do 31. ožujka tekuće godine dostaviti godišnje objedinjeno izvješće o nepravilnostima iz prethodne godine. To znači da se do 31. ožujka 2022. Ministarstvu financija, Sektoru za financijski i proračunski nadzor, dostavlja godišnje objedinjeno izvješće o nepravilnostima iz 2021. godine.** Objedinjeno izvješće priprema osoba za nepravilnosti, a sadrži podatke o nepravilnostima koje se odnose na rad ministarstva, drugog državnog tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije odnosno županije, grada, općine te podatke o nepravilnostima u radu institucija iz nadležnosti. Godišnje objedinjeno izvješće priprema osoba za nepravilnosti na obrascu Objedinjeno izvješće o nepravilnostima koji se nalazi u Prilogu 5 Pravilnika o upravljanju nepravilnostima.

Objedinjeno izvješće osim podataka o instituciji koja izrađuje godišnje objedinjeno izvješće i o osobi za nepravilnosti (povjerljivoj osobi koja je ujedno osoba za nepravilnosti), sadrži sljedeće podatke za nadležnu instituciju i za svaku instituciju iz nadležnosti:

- ukupan broj utvrđenih nepravilnosti
- pregled broja utvrđenih nepravilnosti prema vrstama nepravilnosti
- ukupnu procjenu fiskalnog učinka za utvrđene nepravilnosti
- pregled poduzetih mjera
- status rješavanja utvrđenih nepravilnosti
- kratak opis po svakoj utvrđenoj nepravilnosti.

Osoba za nepravilnosti priprema godišnje objedinjeno izvješće objedinjavanjem podataka iz obrasca Podaci o prijavljenoj nepravilnosti (Prilog 2) i obrasca Postupanje po utvrđenoj nepravilnosti (Prilog 3), koji se odnose na

nepravilnosti u ministarstvu, drugom državnom tijelu na razini razdjela organizacijske klasifikacije odnosno u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave utvrđene tijekom godine za koju se objedinjeno godišnje izvješće sastavlja te podataka iz godišnjih izvješća o nepravilnostima zaprimljenih od institucija iz nadležnosti.

Dakle, osoba za nepravilnosti nije u obvezi pripremiti posebno godišnje izvješće o nepravilnostima za svoju nadležnu instituciju (obrazac – Prilog 4), već izrađuje objedinjeno godišnje izvješće o nepravilnostima u kojem su sadržani bitni podaci o nepravilnostima za nadležnu instituciju, ali i za njene institucije iz nadležnosti.

Pravilnik o upravljanju nepravilnostima također propisuje i način izvještavanja o nepravilnostima u slučajevima kada u prethodnoj godini nisu zaprimljene prijave o nepravilnostima niti u nadležnoj instituciji niti u institucijama iz nadležnosti. U takvom slučaju osoba za nepravilnosti ne izrađuje objedinjeno godišnje izvješće o nepravilnostima. Umjesto navedenog izvješća **odgovorna osoba dostavlja dopis Ministarstvu financija, Sektoru za financijski i proračunski nadzor, u kojem izjavljuje da u izvještajnom razdoblju nije bilo prijavljenih nepravilnosti.**

4. Umjesto zaključka

Osnovna je obveza svih čelnika sprječavati rizik nepravilnosti i poduzimati mjere kako bi se u slučaju utvrđene nepravilnosti one čim prije otklonile, tj. kako bi se poslovanje uskladilo s važećim zakonodavnim okvirom te najboljom praksom i utvrđenim načelima rada.

Institucije iz nadležnosti izvješćuju o nepravilnostima koje su prijavljene od strane građana, zaposlenika i anonimnih prijavitelja. Ministarstva i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave uz navedeno izvješćuju i o nepravilnostima koje su utvrdili prilikom formalne i suštinske provjere dostavljenih Izjava o fiskalnoj odgovornosti institucija iz nadležnosti.

U nastavku se daje pregled obveza prema pojedinim grupama obveznika primjene Pravilnika o upravljanju nepravilnostima.

- a) odgovorne osobe proračunskih korisnika državnog proračuna koji nisu razina razdjela organizacijske klasifikacije, izvanproračunskih korisnika državnog proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave – dužne su:
 - odrediti osobu koja će zaprimati prijave o nepravilnostima i pripremati godišnje izvješće o nepravilnostima (to može biti povjerljiva osoba, ako su je imenovali ili druga osoba koju čelnik tj. odgovorna osoba institucije odredi za tu svrhu)
 - **osobi za nepravilnosti u nadležnoj instituciji do 28. veljače 2022. dostaviti godišnje izvješće o nepravilnostima iz 2021. godine** (u protivnom je moguće pokretanje prekršajnog postupka protiv čelnika) ili **dopis kojim izjavljuje da u izvještajnom razdoblju nisu prijavljene nepravilnosti**
 - nisu u obvezi imenovati osobu za nepravilnosti.

b) odgovorne osobe trgovačkih društava u vlasništvu Republike Hrvatske i/ili jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih pravnih osoba kojima je osnivač Republika Hrvatska i/ili jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave – dužne su:

- odrediti osobu koja će zaprimati prijave o nepravilnostima i pripremati godišnje izvješće o nepravilnostima (to može biti povjerljiva osoba, ako su je imenovali ili druga osoba koju čelnik tj. odgovorna osoba institucije odredi za tu svrhu)
- **osobi za nepravilnosti u nadležnoj instituciji do 28. veljače 2022. godine dostaviti godišnje izvješće o nepravilnostima iz 2021. godine** (u protivnom je moguće pokretanje prekršajnog postupka protiv čelnika) ili **dopis kojim izjavljuje da u izvještajnom razdoblju nisu prijavljene nepravilnosti**
- nisu u obvezi imenovati osobu za nepravilnosti.

c) ministri i odgovorne osobe drugih državnih tijela razine razdjela organizacijske klasifikacije te načelnici općina, gradonačelnici i župani

- **svi čije institucije imaju manje od 50 zaposlenih dužni su:**
 - o imati osobu za nepravilnosti,
 - o odluku o imenovanju osobe za nepravilnosti imati objavljenu na mrežnim stranicama i/ili oglasnoj ploči institucije zajedno s njezinim kontakt podacima
 - o obavijestiti institucije iz nadležnosti tko je osoba za nepravilnosti
- **svi čije institucije imaju imenovanu povjerljivu osobu, koja je ujedno i osoba za nepravilnosti, dužni su:**
 - o na mrežnim stranicama i/ili oglasnoj ploči imati objavljene kontakt podatke te o tome obavijestiti institucije iz nadležnosti
 - o provjeriti je li odluka o imenovanju povjerljive osobe dopunjena s obvezama osobe za nepravilnosti
- o svakoj promjeni podataka u roku od osam dana obavijestiti institucije iz nadležnosti i Ministarstvo financija, Sektor za financijski i proračunski nadzor.
- **do 31. ožujka 2022. dostaviti Ministarstvu financija, Sektoru za financijski i proračunski nadzor, godišnje objedinjeno izvješće o nepravilnostima za 2021. godinu u kojem su sadržani bitni podaci o nepravilnostima za ministarstvo i drugo državno tijela razine razdjela organizacijske klasifikacije, odnosno za općinu, grad ili županiju, ali i za njihove institucije iz nadležnosti** (u protivnom je moguće pokretanje prekršajnog postupka protiv čelnika) ili **dopis kojim izjavljuje da u izvještajnom razdoblju nisu prijavljene nepravilnosti.**

tim4pin.doo
ZA SAVJETOVANJE

CJENIK

ZA OGLAŠAVANJE
U ČASOPISU

tim4pinmagazin

1. **OMOTNE STRANICE**
(cijela stranica - 205 x 285 mm):
str. II - 1.500,00 kn
str. III - 1.000,00 kn
str. IV - 2.500,00 kn
2. **KOLORNE STRANICE KNJIŽNOG BLOKA**
(cijela stranica - 205 x 285 mm):
str. 1-4 - 1.000,00 kn
3. **DVOBOJNE STRANICE KNJIŽNOG BLOKA**
- **750,00 kn** (cijela stranica 205 x 285 mm)
- **500,00 kn** (pola stranice 177 x 126 mm vodoravno ili 86 x 259 mm - okomito)

U cijenu oglašavanja nije uključen PDV.
Odobravamo popust za dogovoreno višekratno objavljivanje.
Rok za predaju oglasa do 25. u mjesecu.
Oglas je potrebno dostaviti u TIFF, JPEG ili PDF formatu.

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje
Ulica kneza Trpimira 15, 10 000 Zagreb
T: 01/5531-755, E: centar@tim4pin.hr, www.tim4pin.hr
OIB: 83718300522, IBAN HR3323400091110546815

Poseban postupak i podnošenje Obrasca ZPP-DOH građana za 2021. godinu

Mirjana Mahović Komljenović*

Poseban postupak oporezivanja provodi Porezna uprava za sve ostvarene dohotke građana tijekom 2021. godine koji se prema odredbama Zakona o porezu na dohodak smatraju godišnjim dohotkom, a kojima se u godišnjem obračunu priznaje osobni odbitak. Međutim, ako građani na koje se primjenjuje poseban postupak oporezivanja žele iskoristiti svoje pravo na povećanje osobnog odbitka, mogu do 28. veljače 2022. nadležnoj ispostavi Porezne uprave podnijeti Obrazac ZPP-DOH. To je moguće učiniti i korištenjem elektroničkih usluga Porezne uprave ePorezna, za što je dovoljno posjedovati token Internet bankarstva ili bilo koju vjerodajnicu sustava NIAS minimalne razine 3, što uključuje i korištenje eOsobne iskaznice.

1. Uvod

Obveza podnošenja godišnje porezne prijave i primjene posebnog postupka utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak za 2021. godinu, utvrđena je odredbama Zakona o porezu na dohodak (NN, br. 115/16. – 138/20., dalje u tekstu: Zakon) te Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 10/17. – 1/21., dalje u tekstu: Pravilnik), a ovisi o tome jesu li fizičke osobe u 2021. godini ostvarile godišnji dohodak ili konačni dohodak.

Porezni obveznici su dužni podnijeti godišnju poreznu prijavu ako su tijekom 2021. godine ostvarili određenu vrstu godišnjeg dohotka, te istu mogu podnijeti na propisanom **Obrascu DOH** nadležnoj ispostavi Porezne uprave (dalje u tekstu: PU), odmah nakon isteka kalendarske godine, a najkasnije do kraja veljače 2022. za 2021. godinu.

Do navedenog roka, odnosno do 28.2.2022. godine, poreznu prijavu na **Obrascu ZPP-DOH**, mogu podnijeti i građani na koje se primjenjuje poseban postupak oporezivanja, ako žele iskoristiti neko pravo propisano Zakonom za koje PU ne raspolaže podacima.

Pri utvrđivanju godišnjeg poreza na dohodak za 2021. godinu, u odnosu na godišnji obračun za prošlu godinu, primjenjuju se **nove zakonske odredbe** i to:

- nove stope poreza na dohodak od 20% i 30%, ovisno od ostvarene visine porezne osnovice,
- u godišnjem obračunu se godišnja porezna osnovica od 360.000,00 kn više ne uvećava za ostvareni iznos drugog dohotka koji ne prelazi peterostruki iznos osnovice osobnog odbitka.

Nadalje, pri utvrđivanju prava na osobni odbitak za uzdržavane članove, u iznos od 15.000,00 kn na godišnjoj razini ne uključuju se:

- primitci koje fizičke osobe ostvaruju po osnovi darovanja od pravnih i fizičkih osoba za podmirivanje potre-

- ba prikupljenih u humanitarnim akcijama i javno oglašanim akcijama koje imaju općekorisanu svrhu u korist osjetljivih skupina (čl. 8.st.1.t.5.Zakona),
- primitci koje radi ublažavanja posljedica uzrokovanih nastupom posebnih okolnosti fizičkim osobama – umirovljenicima isplaćuju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica, te
- jednokratni novčani dodaci koji se isplaćuju uz mirovine na temelju Odluke Vlade Republike Hrvatske ili na temelju posebnog propisa. (čl. 71.zd Pravilnika o provedbi Općeg poreznog zakona (NN, br. 45/19. – 144/21.).

Za primitke isplaćene radi ublažavanja posljedica uzrokovanih nastupom posebnih okolnosti, a iznimno od posebnog propisa o oporezivanju dohotka, ne postoji ni obveza podnošenja Obrasca JOPPD.

2. Podjela ostvarenog dohotka kojeg ostvaruju fizičke osobe

Od 1. siječnja 2017. godine sustav utvrđivanja godišnjeg dohotka kojeg ostvaruju fizičke osobe, podijeljen je na godišnji dohodak i konačni dohodak (čl. 12. st. 2. Zakona).

Radi navedene podjele dohotka, građani više nemaju obvezu podnošenja godišnje porezne prijave na Obrascu DOH ako su tijekom 2021. godine ostvarili dohodak koji se smatra konačnim, a tako ostvareni dohodak nisu na vlastiti zahtjev utvrđivali na način propisan za samostalnu djelatnost odnosno na temelju poslovnih knjiga.

Budući da sve podatke o oporezivim i neoporezivim primicima koje su građani ostvarili tijekom 2021. godine, PU preuzima iz Obrasca JOPPD, a podatke o osobnom odbitku iz Obrasca PK, na temelju službenih evidencija obavlja se i godišnji obračun poreza u posebnom postupku.

Prema čl. 13. Zakona, u izračun **godišnjeg poreza na dohodak** za 2021. godinu koji se obračunava na temelju godišnje porezne prijave prema Obrascu DOH ili u posebnom postupku kojeg po službenoj dužnosti provodi PU na temelju podataka kojima raspolaže odnosno prema poda-

* mr. sc. Mirjana Mahović Komljenović, Ministarstvo financija – Porezna uprava, Zagreb

cima koje fizičke osobe same dostave na Obrascu ZPP-DOH, uključuju se samo tri vrste dohotka i to od:

- nesamostalnog rada (svi primici koje poslodavac u novcu ili u naravi isplaćuje radniku po osnovi radnog odnosa i prema propisima koji uređuju radni odnos),
- samostalne djelatnosti obrta i slobodnih zanimanja za koju fizičke osobe vode propisane poslovne knjige i evidencije, te
- drugi dohodak koji se ne smatra konačnim.

Međutim, svi ostali dohoci koje fizičke osobe mogu ostvariti tijekom poreznog razdoblja po osnovi:

- imovine i imovinskih prava (davanjem u najam ili zakup nekretnina i pokretnina, iznajmljivanje stanova, soba i postelja putnicima i turistima, vremenski ograničenog ustupa autorskih prava i drugih imovinskih prava u skladu s posebnim propisima),
- kapitala (primici po osnovi kamata, izuzimanja imovine, kapitalnih dobitaka, udjela u dobiti na temelju udjela u kapitalu), te
- drugog dohotka koji se smatra konačnim,

smatraju se **konačnim dohotkom** i ne ulaze u izračun godišnje obveze poreza.

3. Porezni obveznici na koje se primjenjuje poseban postupak

Posebnim postupkom smatra se postupak utvrđivanja ukupnog godišnjeg dohotka i ukupnog godišnjeg poreza na dohodak i prireza kojeg provodi PU po službenoj dužnosti, a prema čl. 51. st. 1. Zakona. To znači da PU na temelju prikupljenih podataka o obračunanom porezu na dohodak i prirezu, obavlja godišnji obračun poreza za 2021. godinu te poreznim obveznicima dostavlja privremeno porezno rješenje, s razlikom za uplatu ili povrat poreza, najkasnije do 30. lipnja tekuće za prethodnu godinu.

Poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak primjenjuje se na:

- Porezne obveznike koji su ostvarili dohodak od nesamostalnog rada (plaću ili mirovinu) **kod dva ili više poslodavaca istodobno** u tijeku istog mjeseca poreznog razdoblja (što znači da su u jednom mjesecu primili plaću ili mirovinu od dva različita poslodavca),
- Porezne obveznike čiji su **uzdržavani članovi** uže obitelji i djeca tijekom 2021. godine ostvarili oporezive i neporezive **primitke iznad 15.000,00 kn**, a uzdržavatelj je koristio osobni odbitak za uzdržavanog člana u tijeku poreznog razdoblja, čime mu se smanjivala osnovica za oporezivanje,
- Uzdržavane članove kod kojih se temeljem ukupno ostvarenog dohotka u poreznom razdoblju, godišnjim obračunom ostvaruje razlika poreza za povrat.

3.1. Inozemni dohodak i dostavljanje Obrasca INO-DOH

Prema opsegu porezne obveze, rezidenti plaćaju porez na dohodak u RH iz ukupnog dohotka kojeg su ostvarili u RH i u inozemstvu po **načelu svjetskog dohotka**, dok nere-

zidenti plaćaju porez na dohodak u RH samo iz dohotka kojeg su ostvarili u RH po načelu tuzemnog dohotka, osim ako međunarodnim ugovorima i sporazumima nije propisano drugačije.

Prema čl. 12. st. 7. Zakona, **inozemni dohodak** je dohodak od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti, imovine i imovinskih prava, kapitala i drugi dohodak koji rezident ostvari u inozemstvu ili iz inozemstva. Dohodak ostvaren u stranoj valuti preračunava se u kunsku protuvrijednost primjenom srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke na dan isplate.

Međutim, prema čl. 80. Zakona, pri utvrđivanju oporezivog dohotka iz inozemstva, odredbe međunarodnih ugovora koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom RH, a koji su na snazi, imaju prednost pred odredbama tuzemnog Zakona, budući da je naša zemlja obvezna poštivati međunarodne ugovore. Ugovorom o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja čija primjena ima prednost pred odredbama tuzemnog Zakona propisana je obveza plaćanja poreza u zemlji izvora gdje je dohodak ostvaren ili u zemlji rezidentnosti. Kako bi se izbjeglo dvostruko oporezivanje, u slučaju plaćanja poreza rezidenta u inozemstvu temeljem inozemnog dohotka, isti će se uračunati u tuzemni porez na dohodak.

Prema čl. 53. st. 4. Zakona, na porezne obveznike koji su ostvarili dohodak u ili iz inozemstva, u posebnom postupku, uzet će se u obzir podaci iz izvješća propisanog čl. 81. st. 4. Zakona – **Obrazac INO-DOH**. Ako porezni obveznici do roka propisanog za dostavu izvješća (do 31. siječnja tekuće za prethodnu godinu) ili do roka za podnošenje obrasca ZPP-DOH za priznavanjem prava u posebnom postupku (do kraja veljače tekuće za prethodnu godinu) iz opravdanih razloga ne raspoložu dokazima o uplaćenom porezu u inozemstvu, a žele da im se uplaćeni porez u inozemstvu uračuna u tuzemnu obvezu poreza na dohodak, dužni su o tome izvijestiti PU u podnesenom Obrascu ZPP-DOH za priznavanjem prava u posebnom postupku. U tom slučaju porezni obveznik je dužan dostaviti potvrdu inozemnog poreznog tijela ili za to ovlaštene osobe o uplaćenom porezu u inozemstvu, a najkasnije do 30. studenog tekuće godine za prethodnu godinu.

Prema čl. 53. st. 6. Zakona, navedene odredbe o dostavi potvrde inozemnog poreznog tijela o uplaćenom porezu u inozemstvu, primjenjuju se i na porezne obveznike koji nisu bili obvezni plaćati predujam poreza na dohodak u tuzemstvu tijekom poreznog razdoblja budući da su po osnovi primitka ostvarenog u ili iz inozemstva u tijeku poreznog razdoblja predujam poreza na dohodak iz tog primitka plaćali u inozemstvu.

Prema čl. 80. st. 2. i 3. Zakona, porez koji je rezident platio u inozemstvu temeljem inozemnog dohotka, uračunat će se u tuzemni porez na dohodak za svaki pojedinačni inozemni dohodak zasebno, osim ako je Zakonom drukčije uređeno. Porez plaćen u inozemstvu može se uračunati u tuzemni porez samo na temelju potvrde inozemnog poreznog tijela ili za to ovlaštene osobe o uplaćenom porezu u inozemstvu.

Iznimno, porez koji je rezident platio u inozemstvu temeljem inozemnog dohotka neće se uračunati u tuzemni porez na dohodak ako isti nije plaćen u inozemstvu u skladu s odredbama međunarodnog ugovora, ako je međunarodni ugovor u primjeni.

Uračunavanje inozemnog poreza u tuzemni porez na dohodak, obavlja se u godišnjem obračunu poreza putem godišnje porezne prijave, odnosno u posebnom postupku utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak.

3.2. Novi Obrazac – Dobrovoljna prijava inozemnih primitaka

Prema **Obavijesti od 21. prosinca 2021. godine** koju je PU objavila na svojim mrežnim stranicama, pozivaju se građani rezidenti RH koji su ostvarili inozemne primitke (primjere plaće, mirovine, drugi dohodak, kamate na štednju, dividende i dr.) u ovoj ili ranijim godinama, a do sada ih nisu prijavili PU, da to učine prije zaprimanja službenog poziva od strane PU.

Dobrovoljno prijavljivanje proizlazi iz odredbe čl. 12. b st. 1. OPZ-a, kojom je propisano da iznimno od posebnih propisa kojima se regulira porez na dohodak i doprinosi, poreznom obvezniku koji dobrovoljno prijavi inozemni primitak radi plaćanja dužnih poreza i doprinosa, porezna obveza nastaje danom prijave inozemnog primitka, bez obzira na to kada su primici iz inozemstva ostvareni.

Naime, prema razmjeni podataka između PU i poreznih tijela drugih država¹, o ostvarenim primicima hrvatskih rezidenata, uočeno je da određeni broj građana nije ispunio svoju obvezu i prijavio inozemne primitke. Budući da su građani kao rezidenti RH obveznici plaćanja poreza na dohodak u RH po načelu svjetskog dohotka, obvezni su i prijaviti inozemni primitak, neovisno o činjenici je li u inozemstvu porez već plaćen te neovisno o činjenici hoće li u RH postojati obveza plaćanja poreza. Za dobrovoljno prijavljeni inozemni primitak u slučaju utvrđivanja porezne obveze, provodit će se postupak prema propisima važećim na dan dobrovoljnog prijavljivanja, bez obračuna kamata i bez izricanja novčane kazne za prekršaj radi nepravodobne prijave inozemnih primitaka.

Iznimno, obveza prijave inozemnih primitaka ne odnosi se na mirovine koje primaju građani rezidenti RH iz sljedećih država: Kanada, Kina, Luksemburg, Sjeverna Makedonija, Maroko, Mauricijus, Njemačka, Oman, Poljska i San Marino.

Inozemne primitke ostvarene u ranijim razdobljima, građani koji su rezidenti RH, mogu prijaviti na **Obrascu Dobrovoljna prijava inozemnih primitaka** putem sustava ePorezna, putem pošte ili osobnim dolaskom u nadležnu Ispostavu PU prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu. Za dodatne upute građanima, dostupan je Pozivni centar PU.

U Obrascu Dobrovoljna prijava inozemnih primitaka, potrebno je iskazati primitke pojedinačno po godini, država izvora prema šifrniku država i različitim vrstama primitaka prema šifrniku INO-DOH. Podaci vezani uz inozemne primitke iskazuju se u kunama prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke važećem na dan 31. prosinca godine u kojoj su isti ostvareni. Uz navedenu prijavu građani trebaju priložiti dokumentaciju o isplaćenom primitku i potvrdu inozemnog poreznog tijela o uplaćenom porezu. Međutim, ako ne raspolažu dokumentacijom, a podaci koje dostave su istovjetni podacima kojima raspolaže PU, od građana se neće tražiti dodatna dokumentacija.

Građani koji dobrovoljno prijave inozemne primitke bit će oslobođeni od kamata i prekršaja na nepravodobno plaćanje poreza i doprinosa te će se pri njihovom oporezivanju, bez obzira na razdoblje u kojem su primici ostvareni, primijeniti trenutno važeći propisi, a koji su znatno povoljniji:

- uvećani osobni odbitci uz niže stope poreza na dohodak (10%, 20%, 30%) te prošireni porezni razred za primjenu stope od 20% (do 360.000,00 kn),
- umanjenje porezne obveze za 50% za umirovljenike po osnovi mirovine,
- umanjenje porezne obveze za 50% za potpomognuta područja I. skupine i Grad Vukovar,
- umanjenje porezne obveze za mlade po osnovi dohotka od nesamostalnog rada na dio porezne osnovice na koju se plaća porez po stopi od 20% (do 25 godina života za 100%, od 26 do 30 godina života za 50%) te
- uz ukinuto oporezivanje dohotka od osiguranja.

Međutim, navedeno se ne primjenjuje kada porezno tijelo pokreće postupak oporezivanja inozemnih primitaka po službenoj dužnosti. Postupak utvrđivanja i oporezivanja primitaka po službenoj dužnosti, obavljat će se na temelju informacija koje je PU zaprimila putem međunarodne razmjene podataka te će se poreznom obvezniku uputiti poziv radi utvrđivanja poreznih obveza, u kojem slučaju se više ne može koristiti institut dobrovoljnog prijavljivanja inozemnih primitaka.

Primjer 1. Dobrovoljna prijava iz inozemstva za ostvareni dohodak od nesamostalnog rada

Građanin koji je rezident RH i koji se smatra mladom osobom (od 26. do 30. godina starosti), prijavio je 31.12.2021. godine putem novog Obrasca Dobrovoljna prijava ino primitaka, ostvareni dohodak od nesamostalnog rada za razdoblje od 1.1.2018. do 31.12.2021. godine, kojeg je ostvario u državi članici EU, te kao prilog priložio potvrdu o plaćenom porezu u inozemstvu. Prema odredbama Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, pravo oporezivanja ostvarenog dohotka od nesamostalnog rada imaju obje države (rezidentnosti i izvora gdje je dohodak ostvaren).

Osim nesamostalnog rada ostvarenog u inozemstvu, građanin je u RH u 2021. godini ostvario i drugi dohodak – autorsku naknadu, koji se ne smatra končanim dohotkom.

Za tako ostvareni dohodak, porezni obveznik nema obvezu podnošenja obrasca DOH niti obrasca ZPP-DOH Stoga će temeljem dobrovoljne prijave ino primitaka – dohodak

¹ Prema Zakonu o administrativnoj suradnji u području poreza (NN, br. 115/16 – 121/19) te Pravilniku o automatskoj razmjeni informacija u području poreza (NN, br. 18/17. – 1/20).

od nesamostalnog rada i drugog dohotka ostvarenog u RH, PU provesti poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak za 2021. godinu.

Budući da porezna obveza nastaje danom prijave inozemnog primitka, bez obzira na to kada su primici iz inozemstva ostvareni, u godišnjem obračunu koji uključuje ostvareni dohodak u tuzemstvu te ostvareni dohodak iz inozemstva, na utvrđenu godišnju poreznu osnovicu, primijenit će se stope poreza na dohodak od 20% i 30%. Porezni obveznik ostvaruje i pravo na umanjjenje od 50% razmjernog dijela porezne obveze obračunane na dio porezne osnovice na koju se plaća porez po stopi od 20%, a koja se odnosi na ostvareni dohodak od nesamostalnog rada.

4. Podnošenje Obrasca ZPP-DOH za 2021. godinu

Ako su porezni obveznici tijekom 2021. godine ostvarili godišnje dohotke na koje se primjenjuje poseban postupak, i žele iskoristiti prava koja su propisana Zakonom a za koja PU ne raspolaže podacima, mogu nadležnoj ispostavi PU prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu, podnijeti obrazac ZPP-DOH. Iznimno, nerezidenti koji u RH nemaju prebivalište odnosno uobičajeno boravište, obrazac ZPP-DOH podnose ispostavi koja je nadležna prema sjedištu isplatelja primitaka.

Prema čl. 65. st. 1. Pravilnika, porezni obveznici za koje PU ne raspolaže podacima bitnim za utvrđivanje prava na umanjjenje dohotka, jer na poreznoj kartici nemaju upisane podatke o:

- svim uzdržanim članovima uže obitelji i/ili djeci, (npr.: dijete je rođeno 15.3.2021. a upisano je u Obrascu PK s 13.4.2021. godine, u kojem slučaju porezni obveznik ima pravo na uvećanje osobnog odbitka i za ožujak 2021. godine),
- stupnju i vrsti utvrđene invalidnosti,
- prebivalištu na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u potpomognuta područja I. skupne prema posebnom propisu i području Grada Vukovara,
- uvećanju osobnog odbitka za plaćene doprinose za zdravstveno osiguranje u tuzemstvu, te
- danim darovanjima,

mogu podnijeti obrazac ZPP-DOH, radi umanjenja dohotka u posebnom postupku.

Navedeni porezni obveznici uz **obrazac ZPP-DOH** za priznavanjem prava u posebnom postupku, trebaju priložiti i **vjerodostojne isprave kojima se dokazuje korištenje olakšica**.

Osim navedenog, obrazac ZPP-DOH podnose i:

- porezni obveznici koji prema čl. 17. st. 5. Zakona, žele dio osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i/ili djecu preraspodijeliti,
- nasljednici koji podnose godišnju poreznu prijavu u ime umrle osobe,
- porezni obveznici koji su ostvarili dohodak u inozemstvu a za koji je porez plaćen u inozemstvu, a propustili su predati obrazac INO-DOH do 31. siječnja 2022. godine.

Prema podacima koje su građani naveli u Obrascu ZPP-DOH te prema priloženim vjerodostojnim ispravama, PU primjenjuje poseban postupak u kojem se utvrđuje godišnji obračun poreza na dohodak i prireza te za 2021. godinu te donosi privremeno porezno rješenje do 30. lipnja 2022. godine.

4.1. Rok za dostavu privremenog poreznog rješenja

Primjenjujući poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak, a prema čl. 54. st. 1. Zakona, PU će donijeti **privremeno porezno rješenje, najkasnije do 30. lipnja 2022. godine**. Privremeno se rješenje dostavlja poreznom obvezniku prema adresi njegova poreznog prebivališta, temeljem službenih evidencija s kojima PU raspolaže. Dostavom privremenog poreznog rješenja na navedenu adresu, smatra se da je izvršena osobna dostava pismena poreznom obvezniku.

Fizičkim osobama kojima se za 2021. godinu dostavljaju privremena porezna rješenja u posebnom postupku, više plaćeni porez na dohodak **isplaćuje se tijekom lipnja 2022. godine**, odnosno zajedno s dostavom privremenih poreznih rješenja čiji je rok do 30. lipnja 2022. godine.

5. Osobni odbitak i uzdržavani članovi

Osnovni osobni odbitak iznosi 4.000,00 kn mjesečno, a izračunan je množenjem koeficijenta 1,6 na osnovicu osobnog odbitka koja iznosi 2.500,00 kn ($1,6 \times 2.500,00 = 4.000,00$). **Za 2021. godinu porezni obveznici ostvaruju pravo na osnovni osobni odbitak u iznosu od 48.000,00 kn.**

Osnovni osobni odbitak predstavlja neoporezivi dio dohotka, odnosno dio dohotka koji se izuzima od oporezivanja, i jednak je za sve porezne obveznike – građane, obrtnike, umirovljenike ili obveznike koji imaju prebivalište na potpomognutim područjima I. skupine i na području Grada Vukovara.

Osnovni osobni odbitak uvijek se priznaje za 12 mjeseci u godini a isti se uvećava za uzdržavane članove uže obitelji, djecu i invalidnost ako postoji, i to primjenom propisanih koeficijenata na osnovicu osobnog odbitka (svotu od 2.500,00 kn

Prema čl. 14. st. 5., 6. i 7. Zakona, **uzdržanim članovima uže obitelji** smatraju se:

Djeca	– koju roditelji, maćeha odnosno očuci, posvojitelji, udomitelji i skrbnici uzdržavaju, kao i djeca nakon završetka redovnog školovanja do prvog zapošljavanja.
Uzdržavani članovi uže obitelji	– bračni drug (s kojim su prema čl. 15. OPZ-a izjednačeni izvanbračni drug, životni partner i neformalni životni partner), – roditelji poreznog obveznika, – maćeha odnosno očuci koje punoljetno pastorče uzdržava, – djeca nakon prvog zaposlenja, – punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu.
Osobama s invaliditetom	– fizičke osobe – porezni obveznik i/ili uzdržavani članovi njegove uže obitelji i uzdržavana djeca kojima je rješenjem donesenim prema propisima o mirovinskom osiguranju, zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, socijalnoj skrbi, odgoju i obrazovanju te prema drugim posebnim propisima utvrđena invalidnost ili tjelesno oštećenje.

Prvim zapošljavanjem smatra se rad u radnom odnosu na određeno ili neodređeno vrijeme prema posebnim propisima. Ako radni odnos prestane, dijete se dalje smatra uzdržavanim članom uže obitelji za kojeg porezni obveznik ima pravo na osobni odbitak. Porezni obveznik može koristiti dio osobnog odbitka za dijete ako je dijete nakon prestanka radnog odnosa nastavilo školovanje ili ako je dijete u tijeku redovnog školovanja u poreznom razdoblju obavljalo sezonske poslove, ali pod uvjetom da nije ostvarilo oporezive ili neoporezive primitke veće od 15.000,00 kn.

5.1. Prag za uzdržavanu djecu i ostale članove uže obitelji

Kako bi se fizička osoba mogla smatrati uzdržavanim članom, jedan od uvjeta koji treba biti zadovoljen, je da primici ne smiju prelaziti propisani prag od 15.000,00 kn.

Naime, čl. 17. st. 1. Zakona propisano je da se uzdržanim članovima uže obitelji i uzdržavanom djecom smatraju fizičke osobe čiji oporezivi primici, primici na koje se ne plaća porez na dohodak (primjerice – primici studenata, naknada za nezaposlene i dr.) i drugi primici koji se u smislu Zakona ne smatraju dohotkom, ne prelaze **svotu od 15.000,00 kn** na godišnjoj razini izračunan kao šestorostruki iznos osnovice osobnog odbitka. (2.500,00 kn x 6).

Iznimno, pri utvrđivanju prava na osobni odbitak za uzdržavane članove uže obitelji i djecu, **u svotu od 15.000,00 kn ne uzimaju se u obzir primici**, prikazani u tablici 2.

Primici koji ne ulaze u prag od 15.000,00 kn

Red. br.	Naziv primitka (čl. 17. Zakona)
1.	– primici prema posebnim propisima po osnovi socijalnih potpora
2.	– doplatak za djecu
3.	– novčane potpore utvrđene u svoti koja je zakonom kojim se uređuju roditeljske potpore propisan kao svota ispod kojeg se ne može isplatiti novčana potpora
4.	– potpore za novorođenče, odnosno primitak za opremu novorođenog djeteta
5.	– obiteljske mirovine djece nakon smrti roditelja
6.	– primici koji po svojoj prirodi predstavljaju samo uzdržavanje od roditelja ili članova uže obitelji
7.	– darovanja od pravnih i fizičkih osoba za zdravstvene potrebe do visine stvarno nastalih izdataka za tu namjenu, prema članku 8. stavku 1. točki 4. Zakona
8.	– naknada troškova prijevoza na posao i s posla mjesnim i međumjesnim javnim prijevozom i naknada troškova službenog putovanja do propisanih iznosa na koje se sukladno odredbama Zakona o porezu na dohodak ne plaća porez na dohodak.
9.	– odštete od osiguranja isplaćene zbog teške ozljede i priznate invalidnosti
10.	– stipendije , nagrade za izvrsnost učenika i studenata isplaćene iz proračuna i bespovratna sredstva koja se isplaćuju iz proračuna, fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih fondova i programa uređenih posebnim propisima i međunarodnim sporazumima, u svrhu obrazovanja i stručnog usavršavanja
11.	– potpore djetetu za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja, koje poslodavac isplaćuje djetetu umrlog radnika ili djetetu bivšeg radnika kod kojeg je nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti, uz uvjet da bivši radnik ne ostvaruje primitke iz članka 21. Zakona.
12.	– nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja i naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja.
13.	– nacionalna naknada za starije osobe u iznosu od 800,00 kn (primjena od 1.1.2021.)

Ako u 2021. godini uzdržavani član za kojeg je porezni obveznik u istom poreznom razdoblju koristio dio osobnog odbitka, ostvari primitke veće od 15.000,00 kn godišnje, tada treba uzdržavanog člana odjaviti sa svoje porezne kartice, kako bi temeljem podnesene godišnje porezne prijave ili u posebnom postupku, bila utvrđena što manja razlika za uplatu poreza radi smanjenja faktora osobnog odbitka.

Međutim, u tom slučaju i uzdržavani član uže obitelji koji je ostvario oporezive primitke od kojih se utvrđuje dohodak, može u posebnom postupku godišnjeg obračuna poreza na dohodak, iskoristiti pravo na osnovni osobni odbitak za cijelo porezno razdoblje te tako ostvariti povrat više plaćenog poreza.

Poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak, primjenjuje se na uzdržavatelje kao i na uzdržavane članove te će PU po službenoj dužnosti primjenjujući poseban postupak, napraviti godišnji obračun porezne obveze za uplatu ili povrat poreza, a temeljem podataka s kojima raspolaže, osim ako porezni obveznici nisu obvezni po nekoj drugoj osnovi podnijeti godišnju poreznu prijavu na Obrascu DOH.

5.2. Status uzdržavanog člana prema Pravilniku o provedbi OPZ-a

Primici koji utječu na status uzdržavanog člana, osim u odredbama Zakona o porezu na dohodak, propisani su i Pravilniku o provedbi OPZ-a.

Tako je čl. 71.b st. 5. Pravilnika o provedbi OPZ-a (NN, br. 26/21) koji se primjenjuje od 13. ožujka 2021. godine, propisano je da se iznimno od posebnog propisa o oporezivanju dohotka, pri utvrđivanju prava na osobni odbitak za uzdržavane članove ne uzimaju u obzir primici koje fizičke osobe ostvaruju po osnovi donacija odnosno darovanja od pravnih i fizičkih osoba za podmirivanje potreba prikupljenih u humanitarnim akcijama i javno oglašenim akcijama prema čl. 8. st. 1. t. 5. Zakona. Navedene odredbe Pravilnika o OPZ-u primjenjuje se pri utvrđivanju godišnjeg poreza na dohodak za 2020. i 2021. godinu.

Nadalje, prema dopunama čl. 71. zd Pravilnika o provedbi OPZ-a (NN, br. 43/21) koji se primjenjuje od 24. travnja 2021. godine, propisano je da se iznimno od posebnog propisa o oporezivanju dohotka:

- primici koje radi ublažavanja posljedica uzrokovanih nastupom posebnih okolnosti iz čl. 107.a OPZ-a, fizičkim osobama – umirovljenicima isplaćuju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica, te
- jednokratni novčani dodaci koji se isplaćuju uz mirovine na temelju Odluke Vlade Republike Hrvatske ili na temelju posebnog propisa, ne uzimaju u obzir pri utvrđivanju prava na osobni odbitak za uzdržavane članove.

Jednako tako, za primitke isplaćene radi ublažavanja posljedica uzrokovanih nastupom posebnih okolnosti, a iznimno od posebnog propisa o oporezivanju dohotka, ne postoji ni obveza podnošenja Obrasca JOPPD.

Prema navedenim odredbama proizlazi da se pri utvrđivanju iznosa od 15.000,00 kn do kojeg se netko može smatrati uzdržavanim članom ne uključuju primici prema propisima o porezu na dohodak, kao i primici koji su u ovoj godini propisani dopunama Pravilnika o OPZ-u.

5.3. Primici učenika i studenata na školovanju

Prema čl. 52. st. 5. Pravilnika, propisano je da se primici učenika i studenata na redovnom školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga prema posebnim propisima a iznad propisanog iznosa od 15.000,00 kn, uvećani za iznos godišnjeg osnovnog osobnog odbitka u iznosu od 48.000,00 (4.000,00 x 12 mj.), što znači ukupno 63.000,00 kn, smatraju primitkom od kojeg se utvrđuje drugi dohodak, u dijelu razlike više isplaćenog iznosa.

Navedeno znači da, ako učenik ili student na redovnom školovanju u tijeku poreznog razdoblja (kalendarske godine) po osnovi ukupnih isplata za rad preko učeničkih i studentskih udruga po posebnim propisima, ostvari pojedinačni ili ukupni primitak umanjen za naknadu za posredovanje, **veći od 63.000,00 kn, na razliku primitka iznad toga iznosa utvrđuje se drugi dohodak.**

U slučaju kada je učenik ili student na redovnom školovanju, ostvario primitke po osnovi rada preko dvije ili više učeničkih i studentskih udruga, obavezan je isplatitelju prije isplate dostaviti vjerodostojne isprave (preslike) o ostvarenim primicima po toj osnovi kod drugih isplatitelja odnosno pisanu izjavu o ostvarenim primicima u poreznom razdoblju po toj osnovi, a radi pravilnog utvrđivanja primitka većeg od propisanog iznosa na koji se plaća predujam poreza na dohodak.

Međutim, neovisno što godišnji neoporezivi iznos primitaka kojeg studenti i učenici mogu ostvariti svojim studentskim i učeničkim radom u 2021. godini iznosi 63.000,00 kn, ako je dijete roditelja ostvarilo naknadu za rad preko studentskog servisa tijekom 2021. godine u većem iznosu od 15.000,00 kn, za njegovo uzdržavanje roditelj ne može koristiti osobni odbitak. U tom slučaju će roditelj biti obuhvaćen posebnim postupkom utvrđivanja godišnjeg poreza, u kojem neće moći koristiti osobni odbitak za dijete za cijelu godinu.

5.4. Uvećanje osobnog odbitka za darovanja, doprinosa za zdravstveno osiguranje i donacija

Prema čl.15. st. 2. Zakona, porezni obveznici mogu uvećati osobni odbitak i za darovanja dana u tuzemstvu u naravi i u novcu doznačenim na žiroračun, za točno određene svrhe kao što su: kulturne, odgojno-obrazovne, znanstvene, zdravstvene, humanitarne, sportske, vjerske i dr., a koja su dana udrugama i drugim osobama koje te djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima i to **do visine 2% od ostvarenih ukupnih primitaka** za koje je u **tekućoj godini podnesena godišnja porezna prijava** i utvrđen godišnji porez na dohodak ili je proveden poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak.

Iznimno, osobni odbitak se uvećava za darovanja u visini većoj od 2%, ali pod uvjetom da su dana prema odlukama nadležnih ministarstava za financiranje posebnih programa i akcija, ali ne i za redovnu djelatnost primatelja dara.

Nadalje, **prema čl. 8. st. 1. toč. 4. Zakona**, porezni obveznici imaju mogućnost smanjivanja dohotka i temeljem izravnog darivanja fizičkih osoba za zdravstvene potrebe kao što su primjerice operativni zahvati, liječenja, nabava lijekova i ortopedskih pomagala, troškove prijevoza i smještaja u zdravstvenim ustanovama, pod uvjetom da je darovanje, odnosno plaćanje nastalih izdataka za tu namjenu obavljeno na žiro račun primatelja dara ili zdravstvene ustanove te da postoje vjerodostojne isprave.

Prema čl. 4. st. 2. Pravilnika, od tih primitaka ne utvrđuje se dohodak pod uvjetom da:

- zdravstvene potrebe koje se financiraju danim darovanjima nisu plaćene iz osnovnog, dopunskog, dodatnog ili privatnog zdravstvenog osiguranja niti na teret sredstava fizičke osobe,
- da su novčana sredstva darovatelja isplaćena na žiro račun fizičke osobe primatelja darovanja ili zdravstven ustanove u tuzemstvu ili u inozemstvu za te potrebe, te
- davatelja i primatelj darovanja o navedenim darovanjima i njihovu korištenju posjeduju vjerodostojne isprave (potvrde o primitku dara, isprave o izvršenoj doznaci na žiroračun primatelja, račune za izvršene zdravstvene usluge, račune za troškove prijevoza i smještaja u zdravstvene ustanove i drugo).

Davatelj darovanja obavezan je voditi evidenciju o danim darovanjima, neovisno u kojem obliku, koja osobito sadrži sljedeće podatke: nadnevak isplate odnosno davanja, ime i prezime primatelja darovanja te njegov OIB, način isplate (na žiroračun primatelja dara ili zdravstvene ustanove ili u dobrima) i iznos koji se daruje.

Prema tome, za uvećanje osobnog odbitka za dana darovanja, porezni obveznik je obavezan priložiti preslike naloga o doznaci u novcu i ugovore o danim darovanjima u drugim dobrima i uslugama.

Poreznom se obveznik osobni odbitak može povećati i za svotu plaćenog obveznog zdravstvenog osiguranja, ako porezni obveznik nije drukčije osiguran, i to do visine propisanog obveznog doprinosa za zdravstveno osiguranje.

Vezano za donacije koje se daju radi otklanjanja **katastrofe uzrokovane potresom**, dopunama Pravilnika o provedbi OPZ-a (NN, br. 2/21) s primjenom od 9.1.2021. godine, propisane su iznimke vezane za dana darovanja osobama s područja za koja je proglašena katastrofa Odlukom o proglašenju katastrofe na području pogođenom potresom. Naime, prema čl. 71. tb Pravilnika o provedbi OPZ-a, iznimno od posebnih propisa o oporezivanju dohotka i dobiti, sva dana darovanja izravno pravnim ili fizičkim osobama neovisno o visini ostvarenih prihoda ili primitaka u prethodnom poreznom razdoblju smatraju se:

- porezno priznatim rashodima svim pravnim i fizičkim osobama obveznicima poreza na dobit,

- porezno priznatim izdacima svim fizičkim osobama obveznicima poreza na dohodak koji obavljaju samostalne djelatnosti u kojem slučaju ne uvećavaju osobni odbitak.

Porezni obveznik treba u svom knjigovodstvu osigurati potrebne podatke i raspolagati vjerodostojnom dokumentacijom o učinjenim isporukama koja će biti propisana na temelju akata koje donosi nadležni stožer ili ostale dokumentacije koja se može pribaviti. Navedeno se primjenjuje prilikom podnošenja godišnjih prijava poreza na dobit i dohodak za 2020. i 2021. godinu za donacije dane do kraja 2021. godine.

Ističemo da je izmjenama Pravilnika o provedbi OPZ-a (NN, br. 144/21), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2022. godine, produženo razdoblje u kojem se mogu dati neoporezive donacije za pomoć osobama s područja u kojim je proglašena katastrofa uzrokovana potresom (Sisačko-moslavačka, Zagrebačka i Karlovačka županija), do 31. prosinca 2022. godine.

Primjer 2. Dana darovanja za zdravstvene potrebe

Fizičkoj osobi kao davatelju dara za zdravstvene potrebe, može se po osnovi danih darovanja za nabavu ortopedskog pomagala darovatelju, uvećati osobni odbitak za 5.500,00 kn, a koji je iznos uplaćen na žiro-račun zdravstvene ustanove – ljekarne za primatelja darovanja na temelju računa br. 121/1/1 od 10.6.2021. godine.

III.4. Plaćenih doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje i danih darovanja

PLAĆENI DOPRINOSI ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE U TUŽEMSTVU	
DANA DAROVANJA	5.500,00
UKUPNO	

5.5. Raspodjela osobnog odbitka za zajednički uzdržavanu djecu

Fizičke osobe koje ostvaruju dohodak a zajednički uzdržavaju djecu i članove uže obitelji, mogu dio osobnog odbitka za 2021. godinu preraspodijeliti:

- u godišnjoj poreznoj prijavi na Obrascu DOH, ili
- u posebnom postupku utvrđivanja godišnjeg dohotka na Obrascu ZPP-DOH.

Obrazac ZPP (isječak) – za majku:

III.3. Uzdržanih članova uže obitelji i/ili djece i njihove invalidnosti/tjelesnog oštećenja

R. br.	IME I PREZIME/ SRODSTVO	OIB	POTPOMOGNUTA PODRUČJA I GRAD VUKOVAR (P1 ILI P2)	INVALID (I ili I*)	RAZDOBLJE KORIŠTENJA OD/DO	OSOBNI ODBITAK DIJELI SE S OSOBOM	
						OIB	POSTOTAK OSOBNOG ODBITKA
1.	Sara Perić D1	77777777778			1.1.-31.12.21.	77777777778	50%
2.	Ivan Perić D2	88888888889			1.1.-31.12.21.	77777777778	50%
3.							

Obrazac ZPP (isječak) – za oca:

III.3. Uzdržanih članova uže obitelji i/ili djece i njihove invalidnosti/tjelesnog oštećenja

R. br.	IME I PREZIME/ SRODSTVO	OIB	POTPOMOGNUTA PODRUČJA I GRAD VUKOVAR (P1 ILI P2)	INVALID (I ili I*)	RAZDOBLJE KORIŠTENJA OD/DO	OSOBNI ODBITAK DIJELI SE S OSOBOM	
						OIB	POSTOTAK OSOBNOG ODBITKA
1.	Sara Perić D1	77777777778			1.1.-31.12.21.	55555555556	50%
2.	Ivan Perić D2	88888888889			1.1.-31.12.21.	55555555556	50%

Prema čl. 17. st. 5. Zakona, ako više osoba uzdržava člana ili članove uže obitelji, osobni odbitak za uzdržavane članove uže obitelji, u načelu se dijeli na jednake dijelove, ali se može utvrditi i drugačija raspodjela. Za korištenje prava na raspodjelu osobnog odbitka, oba bračna druga moraju podnijeti Obrazac ZPP-DOH ili Obrazac DOH i priložiti izjavu o omjeru (postotku) raspodjele osobnog odbitka te ime i prezime i OIB osobe za koju se dijeli osobni odbitak.

Iznimno, a prema čl. 16. st. 2. Pravilnika, ako se osobe ne mogu dogovoriti o raspodjeli dijela osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i uzdržavanu djecu, a jedan od uzdržavatelja traži preraspodjelu osobnog odbitka, tada se osobni odbitak dijeli na jednake dijelove, tako da se svakom poreznom obvezniku priznaje jednaki dio osobnog odbitka.

U ZPP-DOH obrascu, raspodjela osobnog odbitka za djecu između roditelja, iskazuju se pod oznakom: III.3. *Osobni odbitak dijeli se s osobom*. Pod navedenom oznakom upisuju se i podaci o uzdržanim članovima uže obitelji te njihove invalidnosti/tjelesna oštećenja ako postoje.

Primjer 3. Raspodjela osobnog odbitka između roditelja

Tijekom 2021. godine majka Petra Perić (OIB:5555555556) je pri obračunu plaće koristila olakšicu za dvoje djece (D1 OIB:1111111112, koeficijent 0,7 i D2 OIB:2222222223, koeficijent 1,0), koja su bila upisana na njejoj poreznoj kartici. Međutim, na kraju godine dogovorila se sa suprugom Stjepanom Perić (OIB:7777777778) da će oboje koristiti pola (50%) osobnog odbitka za prvo dijete i drugo dijete.

Radi raspodjele osobnog odbitka za djecu, oba roditelja (i otac i majka), dužni su podnijeti Obrazac ZPP-DOH, u kojem se iskazuje raspodjela osobnog odbitka za dvoje djece. Radi smanjenog osobnog odbitka za oba djeteta, majka će po godišnjem obračunu imati obvezu uplate poreza i prireza, dok će suprug radi povećanja osobnog odbitka ostvariti povrat poreza. U raspodjeli osobnog odbitka između roditelja, ostvarit će se „ušteda poreza“ u razlici za uplatu, ako je iznos poreza za uplatu kod majke manji od iznosa povrata poreza kojeg će ostvariti suprug.

6. Godišnja porezna osnovica i godišnje porezne stope

Prema čl. 18. Zakona, godišnju osnovicu poreza na dohodak čini ukupan iznos dohotka od nesamostalnog rada (plaće i mirovine), samostalne djelatnosti (obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti, slobodnog zanimanja, poljoprivrede i šumarstva te imovine ako se dohodak utvrđuje prema poslovnim knjigama propisanim za samostalnu djelatnost) i drugog dohotka koji se ne smatra konačnim (radi čega ulazi u godišnji obračuna), a umanjen za osobni odbitak iz čl. 14.-16. Zakona, osim ako je Zakonom drukčije uređeno.

Godišnji obračunu poreza na dohodak za 2021. godinu utvrđuje se primjenom dviju stopa poreza na dohodak na godišnju poreznu osnovicu i to:

Porezne stope	Mjesečna porezna osnovica	Godišnja porezna osnovica
20%	do 30.000,00 kn	do 360.000,00 kn
30%	iznad 30.000,00 kn	iznad 360.000,00 kn

Od 1. siječnja 2021. godine, godišnja osnovica od 360.000,00 kn više se ne uvećava za iznos ostvarenog drugog dohotka koji ne prelazi peterostruki iznos osnovice osobnog odbitka odnosno iznos od 12.500,00 kn (5 x 25.000,00 kn), jer je navedena odredba brisana iz Zakona, a posljednji put se primjenjivala pri utvrđivanju godišnjeg dohotka za 2020. godinu.

Utvrđenu godišnju svotu poreza na dohodak, potrebno je povećati i za svotu prireza, ako je odlukom grada ili općine prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu poreznog obveznika, propisano plaćanje prireza poreza na dohodak.

6.1. Propisana umanjenja godišnjeg poreza

Prema čl. 46. st. 1. i 2. Zakona, utvrđeni iznos godišnjeg poreza umanjuje se:

- za 50% razmjernog dijela porezne obveze koja se odnosi na mirovinu ili za 50% razmjernog dijela porezne obveze koja se odnosi na ostali dohodak od nesamostalnog rada ako porezni obveznik ima prebivalište i boravi na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i/ili na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara, te za **olakšice za mlade osobe po osnovi godina života**²;
- za 100% razmjernog dijela porezne obveze fizičkim osobama do 25 godina života koje ostvare dohodak od nesamostalnog rada (plaću), obračunane na dio porezne osnovice na koju se plaća godišnji porez po stopi od 20% (do 360.000,00 kn), a koja se odnosi na dohodak od nesamostalnog rada (plaću), te
- za 50% razmjernog dijela porezne obveze fizičkim osobama od 26 do 30 godina života koje ostvare dohodak od nesamostalnog rada (plaću) obračunane na dio porezne osnovice na koju se plaća godišnji porez po stopi od 20% (do 360.000,00 kn), a koja se odnosi na dohodak od nesamostalnog rada (plaću).

² Umanjenje obveze poreza na dohodak u godišnjem obračunu fizičkim osobama do 25 godina života te fizičkim osobama od 26 do 30 godina života, prvi puta se primjenjivalo u godišnjem obračunu poreza na dohodak za 2020. godinu.

Od utvrđenog i umanjenog godišnjeg poreza na dohodak, odbijaju se iznosi plaćenog predujma poreza koji su plaćeni u tijeku poreznog razdoblja po svim iskazanim dohocima, te se utvrđuje razlika za uplatu ili povrat poreza. Porez na dohodak po godišnjoj poreznoj prijavi plaća se u roku od 15 dana od dana dostave rješenja poreznom obvezniku, osim fizičkih osoba koje obavljaju samostalnu djelatnost i koje su obvezne porez na dohodak po godišnjoj poreznoj prijavi, uplatiti s danom podnošenja porezne prijave.

Ako je porezni obveznik tijekom poreznog razdoblja uplatio veći predujam od poreza na dohodak utvrđenog rješenjem, više plaćeni porez vraća se poreznom obvezniku. Međutim, prema čl. 127.st.6. OPZ-a, PU neće izvršiti povrat preplaćenog poreza ako je utvrdila da porezni obveznik ima dospjelih a neplaćenih poreza na knjigovodstvenim karticama koje analitički prati.

6.2. Mlade osobe koje imaju pravo na umanjenje godišnjeg poreza na dohodak

Novo propisana olakšica za mlade osobe može se primijeniti samo na ostvarene primitke od nesamostalnog rada odnosno plaću prema čl. 21. st.1 .t. 1.Zakona, a koju poslodavac u naravi ili novcu isplaćuje radniku s kojim je sklopio ugovor o radu prema propisima koji uređuju radni odnos. Međutim, olakšica se može iskoristiti samo do 360.000,00 kn porezne osnovice. Na poreznu osnovicu koji prelazi iznos od 360.000,00 kn, porezna se olakšica ne može ostvariti.

Prema čl. 58. st. 6. Pravilnika, pravo na umanjenje godišnjeg poreza na dohodak iz čl. 46. st. 2. Zakona, za 2021. godinu kao porezno razdoblje, imaju fizičke osobe do 30 godina života kojima su godine rođenja utvrđene u Tablici »Godine rođenja mladih fizičkih osoba koje imaju pravo na umanjenje iz čl. 46. st. 2. Zakona u pojedinom poreznom razdoblju. Umanjenje po osnovi godina života koristi se za cijelo razdoblje u kojem porezni obveznik navršava određenu godinu života.

Godine rođenja mladih fizičkih osoba koje ostvaruju umanjenje godišnjeg poreza na dohodak za 2021. godinu

POREZNO RAZDOBLJE	Godine rođenja mladih fizičkih osoba koje imaju pravo na umanjenje iz članka 46. stavka 2. Zakona u pojedinom poreznom razdoblju	
	OD 26 DO 30 GODINA – 50% UMANJENJE POREZA I PRIREZA	DO 25 GODINA – 100% UMANJENJE POREZA I PRIREZA
2021.	1991., 1992., 1993., 1994. i 1995.	1996., 1997., 1998. ...

Mlada osoba do 30 godina života koja ima pravo na umanjenje godišnjeg poreza na dohodak, navedenu olakšicu može ostvariti na dva načina:

- podnošenjem godišnje porezne prijave na Obrascu DOH, ako ima obvezu podnošenja godišnje porezne prijave. Podaci o olakšici se iskazuju u Obrascu DOH popunjavanjem podataka pod točkom 6., u stupcima 7 i 8
- primjenom posebnog postupka kojim se utvrđuje godišnji porez na dohodak.

7. Utvrđivanje godišnje obveze poreza na dohodak u posebnom postupku

Primjer 4. Primjena posebnog postupka ako je uzdržavani član u 2021. godini ostvario primitke iznad 15.000,00 kn

Profesor koji ima prebivalište u Zagrebu (stope prireza porez na dohodak 18%) je prema ugovoru o radu zaposlen na fakultetu gdje ostvaruje dohodak od nesamostalnog rada. Tijekom 2021. godine a prema iskazanim podacima na poreznoj kartici, koristio je osobni odbitak za uzdržavanog sina (D1), koji je u 2021. godini prema sklopljenom ugovoru o autorskom honoraru ostvario neto honorar u iznosu od 16.200,00 kn, na koji je 11.5.2021. godine uplaćen, porez i prirez iznosu od 3.082,75 kn, a za koji autorski honorar je isplatio JOPPD obrazac.

Obračun autorskog honorara:

Bruto iznos autorskog honorara	30% izdataka	Osnovica za doprinose	Iznos uplaćenog doprinosa za MO (I II stup) 10%	Porezna osnovica	Iznos poreza (20%) i prireza (18%)	Neto isplata autoru
20.734,14	6.220,24	14.513,90	1.451,39	13.062,51	3.082,75	16.200,00

Profesor kao porezni obveznik koji uzdržava sina, a koji se za 2021. godinu više ne može smatrati uzdržanim članom uže obitelji, radi ostvarenih primitaka većih od 15.000,00 kn ne treba za 2021. godinu podnijeti Obrazac DOH niti Obrazac ZPP-DOH, već će PU na temelju podataka iz Obrasca PK i Obrasca JOPPD za profesora i uzdržavanog sina, utvrditi godišnji obračun poreza na dohodak primjenom posebnog postupka oporezivanja te izdati privremeno porezno rješenje, s razlikom za uplatu poreza. Međutim, pod pretpostavkom da je uzdržanom sinu ostvareni autorski honorar bio jedini oporezivi ostvareni primitak u 2021. godini po osnovi koje je uplaćen porez u iznosu od 3.082,75 kn, radi korištenja svog osobnog odbitka u iznosu od 48.000,00 kn (4.000,00 x 12 mj.) u posebnom postupku kojeg provodi PU po službenoj dužnosti, sin će ostvariti povrat cijelog iznosa uplaćenog poreza.

Primjer 5. Umanjenje godišnjeg poreza za mladu osobu od 26 do 30 godina života koja je ostvarila dohodak od nesamostalnog rada i drugi dohodak (čl. 46.st.2.Zakona)

Porezna obveznica od 26 do 30 godina života s prebivalištem u Gradu Zagrebu, ostvarila je tijekom 2021. godine:

- dohodak od nesamostalnog rada u iznosu od 200.000,00 kn po osnovi kojeg je plaćen predujam poreza i prireza porezu na dohodak u ukupnom iznosu od 40.238,00 kn,
- drugi dohodak prema ugovoru o autorskom honoraru koji se ne smatra konačnim u iznosu od 50.000,00 kn po osnovi kojeg je uplaćen porez i prirez u ukupnom iznosu od 7.434,00 kn.

Porezna obveznica ostvaruje pravo na osnovni osobni odbitak bez uvećanja za uzdržavane članove, koji je za 2021. godine utvrđen u iznosu od 48.000,00 kn (12 x 4.000,00).

Za ostvarene dohotke porezne obveznice, primijenit će se poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak.

Kako bi se izračunalo umanjeno poreza po osnovi godina života, potrebno je izračunati postotni udio dohotka od nesamostalnog rada u ukupnom dohotku (200.000,00 : 250.000,00 = 80%).

Izračunani postotak od 80% množi se s ukupnim godišnjim porezom koji je utvrđen u iznosu od 57.206,40 kn, a tako dobiveni izračun poreza se umanjuje za 50%.

$$47.672,00 \times 80\% = 38.137,60;$$

$$38.137,60 \times 50\% = 19.068,80 \text{ kn}$$

Primjenom posebnog postupka, poreznoj obveznici se za 2021. godinu vraća 19.068,80 kn poreza na dohodak i prirez odnosno 50% razmjernog dijela porezne obveze, a kako je to prikazano u izračunu:

Umanjenje godišnje obveze poreza i prireza za mlade

R.b.	Opis	Iznos
1.	Ukupni godišnji dohodak (200.000,00 + 50.000,00)	250.000,00
2.	Godišnji osobni odbitak (4.000,00 x 12 mj)	48.000,00
3.	Godišnja porezna osnovica	202.000,00
4.	Dio porezne osnovice do 360.000,00 kn za primjenu porezne stope od 20%	202.000,00
5.	Dio porezne osnovice za primjenu stope od 30%	-
6.	Iznos poreza po stopi od 20%	40.400,00
7.	Godišnji prirez 18%	7.272,00
8.	Ukupno godišnji porez i prirez za 2021.	47.672,00
9.	Umanjenje za mlade od 26 do 30 godina (čl. 46. st. 2. Zakona) 50% razmjernog dijela porezne obveze koja se odnosi na dohodak od nesamostalnog rada prema udjelu nesamostalnog rada u ukupnom dohotku	19.068,80
10.	Godišnja obveza poreza nakon umanjenja	28.603,20
11.	Ukupno uplaćeni predujma poreza i prireza tijekom 2021. godine (40.238,00 + 7.434,00)	47.672,00
12.	Razlika poreza za uplatu	-
13.	Razlika poreza za povrat	19.068,80

8. Zaključak

Posebni postupkom smatra se postupak utvrđivanja ukupnog godišnjeg dohotka i ukupnog godišnjeg poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak koji provodi Porezna uprava po službenoj dužnosti.

Ako žele iskoristiti prava propisana Zakonom, fizičke osobe na koje se primjenjuje poseban postupak, mogu do 28.veljače 2022. godine podnijeti Obrazac ZPP-DOH za priznavanjem prava u posebnom postupku.

Obrazac ZPP-DOH može se dostaviti Poreznoj upravi elektroničkim putem, korištenje vjerodajnice sustava NIAS minimalne sigurnosne razine 3 → korištenjem mTokena za e-Građane, Fina Soft certifikata, token/m-token uređaja banaka koje su povezane sa sustavom e-Građani. Primjenjujući poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak, Porezna uprava će utvrditi poreznom obvezniku godišnji dohodak koji je ostvaren u 2021. godini, kao i razliku poreza na dohodak i prireza za uplatu ili povrat te donijeti privremeno porezno rješenje, najkasnije do 30. lipnja 2022. godine.

Obračun plaće po sudskoj presudi za prethodna porezna razdoblja

Mirjana Mahović Komljenović*

Pri isplati plaće za prethodna porezna razdoblja temeljem sudske presude, poslodavac treba napraviti obračun poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak za svaki mjesec poreznog razdoblja za koji se obračun obavlja, a prema tada važećim poreznim propisima. To znači da treba primijeniti porezne stope koje su bile propisane u vrijeme kada je plaća radnika trebala biti isplaćena. Međutim, poslodavac treba primijeniti godišnji obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada i prireza porezu na dohodak primjenom poreznih stopa na godišnjoj razini te korištenjem podataka dostavljenih od Porezne uprave o iskorištenoj svoti osobnog odbitka na godišnjoj razini. To znači da se utvrđuje kumulativni obračun plaće na godišnjoj razini odnosno ukupan dohodak od nesamostalnog rada, zbrajanjem plaće koja je već isplaćena za navedeno porezno razdoblje i plaće koju je prema sudskoj presudi dužan isplatiti poslodavac, uz primjenu godišnje svote osobnog odbitka te godišnjih poreznih stopa koje su bile propisane u tom poreznom razdoblju.

O isplati zaostalih plaća po sudskoj presudi pisali smo i u našem časopisu br. 10/2021¹, dok se u ovom članku daje primjer obračuna javnih davanja temeljem pravomoćne sudske presude, a prema dostavljenoj potvrdi o obračunu javnih davanja od strane Porezne uprave.

1. Uvod

Odredbama Zakona o porezu na dohodak (NN, br. 115/16 – 138/20; dalje u tekstu: Zakon) propisano je da se dohodak od nesamostalnog rada ili plaća koju ostvaruju fizičke osobe po osnovi radnog odnosa, smatra oporezivim primitkom kojeg u novcu ili naravi, na temelju ugovora o radu, kolektivnog ugovora, pravilnika o radu ili drugog propisa isplaćuje poslodavac za obavljeni rad.

Prema čl. 24. Zakona, kod dohotka od nesamostalnog rada, predujam poreza obračunava, obustavlja i uplaćuje poslodavac i isplatelj primitka ili plaće, odnosno mirovine ili sam porezni obveznik, prilikom svake isplate plaće prema propisima koji važe na dan isplate. Od 1. siječnja 2021. godine, na mjesečnu osnovicu do visine od 30.000,00 kn plaća se predujam poreza na dohodak po stopi od 20%, dok se porez po stopi od 30% obračunava na poreznu osnovicu iznad 30.000,00 kn. Obračunani porez na dohodak uvećava se za propisanu stopu prireza porezu na dohodak ako je uveden odlukom grada ili općine prema prebivalištu fizičke osobe.

2. Isplata utuženog iznosa bruto plaće za prethodna porezna razdoblja

Ako na dan dospelosti primitka, poslodavac nije isplatio radniku plaću u cijelosti ili djelomično, radnik može svoje pravo na isplatu plaće utužiti u sudskom postupku temeljem sudske presude.

Isplatu utuženog iznosa bruto plaće za prethodna porezna razdoblja temeljem sudske presude, radnik može ostvariti na jedan od dva načina:

- 1) Prema pravomoćnoj sudskoj presudi, isplatu obavlja poslodavac, koji ima obvezu iz utuženog bruto iznosa obračunati, obustaviti i uplatiti propisana javna davanja – porez na dohodak i prirez te doprinose iz i na plaću i to po stopi i vrsti doprinosa koji su se primjenjivali u razdoblju na koje se obveza odnosila. O navedenom obračunu poslodavac sastavlja propisano izvješće na Obrascu JOPPD koji se dostavlja Poreznoj upravi (dalje u tekstu: PU), na dan isplate plaće ili najkasnije slijedeći radni dan.
- 2) Isplata se obavlja u ovršnom postupku kojeg pokreće radnik putem FINA-e, ako poslodavac ne postupi po pravomoćnoj sudskoj presudi. U tom slučaju obvezu obračuna propisanih javnih davanja (poreza na dohodak, doprinosa za obvezna osiguranja iz osnovice) obavlja PU koja je nadležna prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu radnika. Po primitku zahtjeva za izravnu naplatu FINA će naložiti prijenos iznosa iz ovršne isprave prema podacima iz potvrde o obračunu poreza, prireza i doprinosa, a koju izdaje PU temeljem čl. 217.st.2. Ovršnog zakona (NN, br. 112/12 - 131/20). Potvrda sadrži podatak o iskorištenom osobnom odbitku u prethodnim poreznim razdobljima te iskorištenoj poreznoj tarifi na koju se primjenjuju propisane porezne stope.

3. Obračun plaće temeljem sudske presude koju obavlja poslodavac

Ostvarene plaće u prethodnim poreznim razdobljima, koje su utužene u bruto iznosu temeljem pravomoćne

* Mr. sc. Mirjana Mahović Komljenović, dipl.oec., Ministarstvo financija – Porezna uprava, Zagreb

¹ Na zahtjev čitatelja članak iz broja 10/2021 ćemo dostaviti e-mailom

sudske presude, a koje radniku isplaćuje poslodavac, podliježu obračunu svih javnih davanja prema propisima koji su se primjenjivali na dan kada je plaća radnika trebala biti isplaćena.

To znači da je poslodavac dužan s danom pravomoćnosti sudske odluke obračunati, obustaviti i uplatiti doprinose iz plaće za MO I i II stup, doprinose za ZO na plaću, te porez na dohodak i prirez porezu na dohodak.

Naime, neovisno od toga što je čl. 24. Zakona propisano da se predjama poreza na dohodak od nesamostalnog rada i prirez porezu na dohodak, obračunava i obustavlja prilikom svake isplate plaće u skladu s propisima koji važe na dan isplate, postoje i iznimke odnosno slučajevi za isplatu plaće ostvarene u proteklim razdobljima, a koja se isplaćuje po sudskoj presudi, nagodbi u tijeku sudskog postupka ili u postupcima za mirno rješavanje spora.

Tako je odredbama čl. 25. st. 6. Zakona propisano da predjama poreza na dohodak od nesamostalnog rada po osnovi primitaka (plaće) iz čl. 21. Zakona, ostvarenog u proteklim poreznim razdobljima, a koji se isplaćuje:

- po sudskoj presudi prema čl. 433.a Zakona o parničnom postupku (NN, br. 53/91 – 89/14),
- nagodbi u tijeku sudskog postupka,
- nagodbi sklopljenoj s nadležnim državnim odvjetništvom u postupcima za mirno rješavanje spora ili nagodbi sklopljenoj u postupku mirenja u individualnim radnim sporovima prema zakonu kojim je uređen postupak mirenja te
- postupcima pred nadležnim službeničkim sudovima,

obračunava, obustavlja i uplaćuje - isplatitelj primitaka **prema propisima koji su važili na dan kada je isplata trebala biti obavljena**, uz primjenu godišnjeg obračuna poreza na dohodak od nesamostalnog rada i prireza porezu na dohodak i uz korištenje podataka dostavljenih od PU o iskorištenom iznosu osobnog odbitka i primijenjenim poreznim stopama na godišnjoj razini, pod uvjetima da utuženi iznos primitka (plaće) odnosno iznos primitka utvrđen nagodbom, sadržava iznos doprinosa za obvezna osiguranja iz primitaka prema posebnim propisima, poreza na dohodak i prirez porezu na dohodak. Ako se isplata provede u ovršnom postupku na način da je poreznom obvezniku isplaćen ukupan primitak, porezni je obveznik obavezan uplatiti porez na dohodak i prirez porezu na dohodak.

Prema tome, u sudskim tužbama, radnik tuži za svotu primitaka odnosno plaću u bruto iznosu, na koji se primjenjuju stope i vrste doprinosa koji su bili na snazi i u primjeni u vrijeme kada je ta plaća trebala biti isplaćena. To znači da utužena plaća sadrži iznos doprinosa za obvezna osiguranja iz primitka (plaće) prema propisima o obveznim doprinosima (mirovinsko osiguranje I i II stup), porez na dohodak i prirez porezu na dohodak te svotu neto plaće.

Međutim, iako radnik ne tuži za iznos doprinosa koji se obračunava na plaću, jer isti nije obveza radnika već po-

slodavca, pri isplati plaće temeljem sudske presude koja se odnosi na prethodna porezna razdoblja, poslodavac je dužan na plaću koju isplaćuje po presudi, obračunati i doprinose na plaću po stopi i vrsti doprinosa koja se primjenjivala u razdoblju na koje se obveza odnosila.

Pri isplati plaća za prethodna porezna razdoblja temeljem sudske presude, poslodavac treba napraviti obračun poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak za svaki mjesec poreznog razdoblja za koji se obračun obavlja prema tada važećim poreznim propisima, što znači da treba primijeniti porezne stope koje su bile propisane u vrijeme kada je plaća radnika trebala biti isplaćena.

Prema čl. 25. st.6. Zakona, poslodavac treba primijeniti godišnji obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada i prireza porezu na dohodak primijenom poreznih stopa na godišnjoj razini te korištenjem podataka dostavljenih od PU o iskorištenoj svoti osobnog odbitka na godišnjoj razini.

To znači da se utvrđuje kumulativni obračun plaće na godišnjoj razini odnosno ukupan dohodak od nesamostalnog rada, i to zbrajanjem plaće koja je već isplaćena za navedeno porezno razdoblje i plaće koju je prema sudskoj presudi dužan isplatiti poslodavac, uz primjenu godišnje svote osobnog odbitka te godišnjih poreznih stopa koje su bile propisane u tom poreznom razdoblju.

4. Ovršni postupak kojeg pokreće radnik

Radi naplate plaće ostvarene u prethodnim poreznim razdobljima, a koja je utvrđena u bruto iznosu u tijeku sudskog postupka, radnik može pokrenuti ovršni postupak ako poslodavac nije postupio kako je navedeno u pravomoćnoj sudskoj presudi. Izravnu naplatu novčanih tražbi na radnik može zatražiti putem FINA-e.

Odredbama čl. 217. Ovršnog zakona propisano je: *kada se predlaže provedbu ovrhe radi naplate novčane tražbine po osnovi radnog odnosa koja je utvrđena u bruto iznosu, ovrhovoditelj (radnik) je ovlašten na temelju izvješća obračuna dospjele, a neisplaćene plaće kao ovršne isprave, tražiti ovrhu radi naplate ukupno utvrđenog iznosa.*

Kako bi se ostvarilo pravo na izravnu naplatu novčane tražbine, prilikom pokretanja ovršnog postupka ovrhovoditelj treba od PU zatražiti izdavanje potvrde o obračunu javnih davanja.

4.1. Izdavanje potvrde o obračunu javnih davanja

Već je naglašeno da sukladno čl. 25. st.6. Zakona, pri isplati plaće koja je ostvarena u prethodnim poreznim razdobljima, a koja se isplaćuje po sudskoj presudi, sva javna davanja obračunava, obustavlja i uplaćuje poslodavac prema propisima koji su važili na dan kada je isplata trebala biti obavljena uz primjenu godišnjeg obračuna poreza na dohodak od nesamostalnog rada i uz korištenje podataka dostavljenih od PU o iskorištenom iznosu osobnog odbitka i primijenjenim poreznim stopama na godišnjoj razini.

Sukladno čl. 217. st. 2. Ovršnog zakona, PU će na zahtjev

ovrhovoditelja, izdati potvrdu o obračunu poreza, prireza i doprinosa, uključujući i doprinos za individualnu kapitaliziranu štednju iz ukupno utvrđenog iznosa, u skladu s važećim propisima koji uređuju obračunavanje i plaćanje doprinosa iz plaće i poreza na dohodak, uz naznaku propisanih računa na koje će se uplatiti porez, prirez i doprinosi, uključujući i doprinos za individualnu kapitaliziranu štednju.

Pri izradi potvrde o obračunu javnih davanja, PU koristi službene podatke iz obrasca PK (porezne kartice) poreznog obveznika te podatke iz podnijetih godišnjih prijava poreza na dohodak na Obrascu DOH ili na temelju podataka iz godišnjeg obračuna poreza koji se obavlja u posebnom postupku.

Prema tome, poslodavac pri obračunu javnih davanja na isplaćenu plaću po sudskoj presudi, treba primijeniti podatak o iskorištenom osobnom odbitku radnika - osnovnom osobnom odbitku, uvećanom osobnom odbitku za uzdržavane članove njegove obitelji te vlastitu invalidnost i invalidnost uzdržavanih članova, ako postoji, a radi kumulativnog obračuna plaće na godišnjoj razini. Naime, pri isplati plaće temeljem sudske presude, poslodavac utvrđuje ukupan dohodak od nesamostalnog rada, i to zbrajanjem plaće koja je već isplaćena za navedeno porezno razdoblje i plaće koju je prema sudskoj presudi dužan isplatiti poslodavac, uz primjenu godišnje svote osobnog odbitka te godišnjih poreznih stopa koje su bile propisane u tom poreznom razdoblju.

Stoga, ako je primjerice temeljem podataka iz potvrde, radniku već u posebnom postupku priznat cjelokupni iznos osobnog odbitka na temelju podataka iz porezne kartice, tada radnik više ne može u godišnjem obračunu plaće temeljem sudske presude, ponovo koristiti pravo na osobni odbitak.

U vezi priznavanja prava na osobni odbitak kod izrade potvrde o javnim davanjima prilikom obračuna bruto plaće temeljem sudske presude, a za razdoblje od travnja do studenog 2018. godine, MF je 1. listopada 2020. godine izdalo mišljenje, koje se može pronaći na mrežnim stranicama, KLASA: 410-01/19-01/2683, iz kojeg se navodi dio:

Prilikom obračuna bruto plaće po sudskoj presudi poreznom obvezniku za kojeg se radi obračun priznaje se pravo na korištenje neiskorištenog osobnog odbitka temeljem porezne kartice (obrasca PK) na kojeg bi imao pravo da mu se bruto plaća u tom razdoblju redovito obračunavala. Ukoliko je za prethodno razdoblje iskoristio cjelokupni osobni odbitak na kojeg je imao pravo temeljem porezne kartice isti ne može ponovno iskoristiti.

S obzirom da je poslodavac bio u obvezi obračunati doprinose za obvezna osiguranja, porez na dohodak radniku u slučaju neisplate plaće za razdoblje 2018. godine, pri obračunu poreza na dohodak bio je obavezan uvažiti pravo na korištenje ukupnog osobnog odbitka temeljem podataka na poreznoj kartici radnika pod uvjetom da je ista u posjedu kod poslodavca prilikom obračuna plaće što je i na pravilo.

Temeljem navedenog, budući da je proveden poseban postupak i obvezniku je priznat cjelokupni osobni odbitak, u potvrdi o obračunu javnih davanja isti se nije mogao priznati jer je obveznik već iskoristio pravo na cjelokupni osobni odbitak.

4.2. Uplatni računi i brojčane oznake vrste prihoda za uplatu javnih davanja po sudskoj presudi

Za isplatu novčane tražbine po osnovi radnog odnosa koja je utužena u bruto iznosu prema pravomoćnoj sudskoj presudi, poslodavac je obavezan izvijestiti PU na propisanom obrascu JOPPD. Obrazac JOPPD podnosi se nadležnoj ispostavi PU za sve pravomoćne sudske presude koje su u tijeku sudskog postupka utužene u razdoblju od 1. siječnja 2014. godine odnosno nakon uvođenja Obrasca JOPPD. Prilikom izrade potvrde o obračunu javnih davanja, PU u prilogu obračuna dostavlja i pregled računa i brojčanih oznaka vrste prihoda za uplatu poreza i doprinosa naplaćenih po sudskoj presudi. Poslodavac je obavezan izvijestiti PU o obračunanim javnim davanjima za isplatu novčane tražbine po osnovi radnog odnosa s danom pravomoćnosti sudske odluke.

Tablica 1. Pregled uplatnih računa za izvješćivanje na Obrascu JOPPD temeljem pravomoćne sudske presude

Naziv računa	Brojčana oznaka vrste prihoda	Broj uplatnog računa	Model uplate
Doprinos za MO na temelju generacijske solidarnosti temeljem radnog odnosa	8168	HR 1210010051863000160	HR68 8168-OIB poslodavca – oznaka JOPPD
Doprinos za MO na temelju individualne kapitalizirane štednje	2283	HR7610010051700036001	HR68 2283-OIB poslodavca- oznaka JOPPD
Doprinos za ZO temeljem radnog odnosa	8486	HR651001005155010001	HR68 8486-OIB poslodavca- oznaka JOPPD
Doprinos za zaštitu zdravlja na radu temeljem radnog odnosa	8630	HR651001005155010001	HR68 8630-OIB poslodavca- oznaka JOPPD
Doprinos za zapošljavanje	8753	HR1210010051863000160	HR68 8753-OIB poslodavca -oznaka JOPPD
Predujam poreza na dohodak i prireza po osnovi nesamostalnog rada	1880	Broj računa grada/općine prema prebivalištu posloprimca	HR68 1880-OIB poslodavca- oznaka JOPPD

4.3. Primjer obračuna javnih davanja na isplatu plaće temeljem sudske presude

Radnik Petar Perić iz Zagreba, OIB:11111111111, dobio je rješenje o prestanku državne službe u Općinskom sudu u Zagrebu, OIB:22222222222, s danom 14.12.2020. godine. Međutim, prema rješenju Odbora za državnu službu od 4.11.2021. godine, radnik Petar Perić vraćen je na posao te je ostvario i pravo na isplatu zaostale plaće za razdoblje od 14.12.2020. do 31.10.2021. godine u bruto iznosu od 57.758,27 kn iskazano po mjesecima.

Mjesec/godina	Plaća po presudi
12/2020	3.191,55
1/2021	5.455,11
2/2021	5.455,11
3/2021	5.455,11
4/2021	5.455,11
5/2021	5.455,11
6/2021	5.455,11
7/2021	5.455,11
8/2021	5.455,11
9/2021	5.455,11
10/2021	5.470,73
Ukupno	57.758,27

Općinski sud kao poslodavac je u obvezi na dosuđenu plaću u bruto iznosu, obračunati javna davanja - doprinose za MO iz plaće, porez na dohodak i prirez od 18% za svaki mjesec od 14.12.2020. do 31.10.2021. godine. Budući se radnik Petar Perić smatra mlađom osobom (jer ima manje od 30 godina života), ne postoji obveza obračuna doprinosa za zdravstveno osiguranje na bruto iznos plaće.

Od nadležne ispostave PU, poslodavac je dobio potvrdu prema kojoj za navedeno razdoblje, radnik Petar Perić nije koristio osobni odbitak (u navedenom razdoblju smatrao se nezaposlenom osobom), te nije iskorištena niti jedna porezna tarifa. Koristeći navedenu potvrdu, neto iznos plaće u iznosu od 45.344,30 kn je radniku obračunan i isplaćen s danom donošenja rješenja Odbora za državnu službu, kada je i PU dostavljen JOPPD obrazac s oznakom izvješća 21308.

Potvrda PU o iskorištenom osobnom odbitku, sadrži slijedeće podatke:

Ministarstvo financija - Porezna uprava
Područni ured Zagreb
Ispostava Centar

KLASA:410-01/21-06/111
URBROJ:513-07-01-06-21-5
Zagreb, 4.11.2021.

Općinski sud u Zagrebu
10 000 Zagreb

Predmet: Petar Perić, OIB:11111111111

- Potvrda o iskorištenosti osobne olakšice, dostavlja se
Zaprimljen je vaš zahtjev za izdavanjem potvrde o iskorištenosti osobne olakšice za gore navedenog poreznog obveznika za razdoblje od 1.1.2021. do 31.10.2021. godine, kao i primijenjenim poreznim stopama.

Za 2021. godinu porezni obveznik ostvaruje pravo na osobni odbitak od 4.000,00 kn mjesečno. Uvidom u informacijski sustav Porezne uprave utvrđeno je da porezni obveznik tijekom 2021. godine nije koristio osobni odbitak iz čega proizlazi da nije iskorišten niti jedan razred oporezivanja.

Potvrda se izdaje u svrhu obračuna plaće po sudskoj presudi.

Službena osoba

Tablica 2. Obračun obveza iz plaće za razdoblje od 12 mj. 2020. godine do 10. mj 2021. godine

OPIS	12mj/2020	1mj/2021 do 9 mj/2021	10mj/2021
Plaća po presudi	3.191,55	5.455,11	5.470,73
MO I stopa 15%	478,73	818,27	820,61
MO II 5%	159,58	272,76	273,54
Ukupno doprinosi iz plaće	638,31	1.091,03	1.094,15
Dohodak	2.553,24	4.364,08	4.376,58
Osobni odbitak	2.553,24	4.000,00	4.000,00
Porezna osnovica	-	364,08	376,58
Porez 20%	-	72,82	75,32
Porez 30%	-	-	-
Prirez 18%	-	13,11	13,56
Ukupno porez i prirez	-	85,93	88,88
Neto isplata	2.553,24	4.278,15	4.287,70

CENTAR@TIM4PIN.HR
PITAJCENTAR@TIM4PIN.
HR

01/5531-755
099/3037-677

MINISTARSTVO FINANCIJA, POREZNA UPRAVA
SREDIŠNJI REGISTAR OSIGURANIKA

OBRACAZ JOPPD
- stranica A -

IZVJEŠĆE

o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja
na dan 4.11.2021.

I. OZNAKA IZVJEŠĆA	21308	II. VRSTA IZVJEŠĆA	1
III. PODACI O:			
1. Naziv(i) i prezime	Općinski sud u Zagrebu		
2. Adresa	Srima ulica 5, 10 000 Zagreb		
3. Adresa elektroničke pošte	računovodstvo@opcinskisud.hr		
4. OIB	22222222222		
5. Oznaka podnositelja	1		
IV.1. BROJ OSOBA ZA KOJE SE PODNOSI IZVJEŠĆE			
I			11
IV.2. BROJ REDAKA NA POPISU POJEDINACNIH OBRACUNA SA STRANICE B OBRACUNA SA STRANICE B			
I Z N O S			
V. PODACI O UKUPNOM IZNOSU OBRACUNANOG POREZA NA DOHODAK I PRIREZA POREZU NA DOHODAK			
1. Ukupan iznos predjuma poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po osnovi nesamostalnog rada (I.1.+I.2.)	862,25		
1.1. Ukupan zbroj stupaca 14.1. i 14.2. sa stranice B pod oznakom stjecatelja primnika osiguranika (plaću)	862,25		
1.2. Ukupan zbroj stupaca 14.1. i 14.2. sa stranice B pod oznakom stjecatelja primnika osiguranika (mirovina)			
2. Ukupan iznos predjuma poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po osnovi dohotka od kapitala			
3. Ukupan iznos predjuma poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po osnovi dohotka od imovinskih prava			
4. Ukupan iznos predjuma poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po osnovi dohotka od osiguranja			
5. Ukupan iznos predjuma poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po osnovi primatika od kojeg se utvrđuje drugi dohodak			
VI. PODACI O UKUPNOM IZNOSU OBRACUNANOG DOPRINOSA			
VII. DOPRINOS ZA MIROVINSKO OSIGURANJE NA TEMELJU GENERACIJSKE SOLIDARNOSTI			
1. Ukupan iznos doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti po osnovi radnog odnosa	8.663,77		
2. Ukupan iznos doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti po osnovi drugog dohotka			
3. Ukupan iznos doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti po osnovi poduzetničke plaće			
4. Ukupan iznos doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti za osiguranike za koje se doprinos uplaćuje prema posebnim propisima			
5. Ukupan iznos posebnog doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti za osobe osigurane u određenim okolnostima			
6. Ukupan iznos dodatnog doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem			
VI.2. DOPRINOS ZA MIROVINSKO OSIGURANJE NA TEMELJU INDIVIDUALNE KAPITALIZIRANE ŠTEDNJE			
1. Ukupan iznos doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje po osnovi radnog odnosa	2.887,96		
2. Ukupan iznos doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje po osnovi drugog dohotka			
3. Ukupan iznos doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje po osnovi poduzetničke plaće			
4. Ukupan iznos doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje za osiguranike za koje se doprinos uplaćuje prema posebnim propisima			

5.	Ukupan iznos dodatnog doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem	
VI.3. DOPRINOS ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE		
1.	Ukupan iznos doprinosa za zdravstveno osiguranje po osnovi radnog odnosa	
2.	Ukupan iznos doprinosa za zaštitu zdravlja na radu po osnovi radnog odnosa	
3.	Ukupan iznos doprinosa za zdravstveno osiguranje po osnovi poduzetničke plaće	
4.	Ukupan iznos doprinosa za zaštitu zdravlja na radu po osnovi poduzetničke plaće	
5.	Ukupan iznos doprinosa za zdravstveno osiguranje po osnovi drugog dohotka	
6.	Ukupan iznos posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu	
7.	Ukupan iznos dodatnog doprinosa za zdravstveno osiguranje – za obveznike po osnovi korisnika mirovina	
8.	Ukupan iznos doprinosa za zdravstveno osiguranje – za osiguranike za koje se doprinos uplaćuje prema posebnim propisima	
9.	Ukupan iznos doprinosa za zaštitu zdravlja na radu – za osiguranike za koje se doprinos uplaćuje prema posebnim propisima	
10.	Ukupan iznos posebnog doprinosa za zaštitu zdravlja na radu – za osobe osigurane u određenim okolnostima	
VI.4. DOPRINOS ZA ZAPOSŁAVANJE		
1.	Ukupan iznos doprinosa za zapošljavanje	
2.	Ukupan iznos posebnog doprinosa za zapošljavanje osoba s invaliditetom	
VII. ISPLACENI NEOPOREZIVI PRIMICI		
VIII. NAPLAĆENA KAMATA ZA DOPRINOSE ZA MIROVINSKO OSIGURANJE NA TEMELJU INDIVIDUALNE KAPITALIZIRANE ŠTEDNJE		

IZVJEŠĆE SASTAVIO
(IME, PREZIME I POTPIS)

Mari Marić

POTPIS I PEČAT
OSIGURANIK
OBVEZNIKA, PODNOŠENJA

POTPIS SLUŽBENIKA PU

DATUM PRIMITKA

I. OIB podnositelja izvješća 2222222222 II. Oznaka izvješća 21308 III. Vrsta izvješća 1 IV. Redni broj stranice 1/1 stranica B

1. Redni broj	2. Sifra osnivača/govornika/izdavača	3. Sifra osnivača/izdavača	4. OIB prijavitelja/osiguravatelja	5. Ime i prezime prijavitelja/osiguravatelja	6.2. Oznaka osnivača/izdavača	7.1. Oznaka države/izdavača	8. Oznaka zemlje/osnivača/izdavača	9. Oznaka osnivača/izdavača	10. Iste osoba	11. Broj obračuna (osnovnik)	12.1. Datum za razdoblje obračuna	12.2. Datum za razdoblje obračuna	12.3. Datum za razdoblje obračuna	12.4. Datum za razdoblje obračuna	12.5. Datum za razdoblje obračuna	12.6. Datum za razdoblje obračuna	12.7. Datum za razdoblje obračuna	12.8. Datum za razdoblje obračuna	12.9. Datum za razdoblje obračuna	13.1. Datum za razdoblje obračuna	13.2. Datum za razdoblje obračuna	13.3. Datum za razdoblje obračuna	13.4. Datum za razdoblje obračuna	13.5. Datum za razdoblje obračuna	14.1. Datum za razdoblje obračuna	14.2. Datum za razdoblje obračuna	14.3. Datum za razdoblje obračuna	14.4. Datum za razdoblje obračuna	14.5. Datum za razdoblje obračuna	15.1. Datum za razdoblje obračuna	15.2. Datum za razdoblje obračuna	16.1. Datum za razdoblje obračuna	16.2. Datum za razdoblje obračuna	17. Datum za razdoblje obračuna						
1	01333	11111111111		Pežar Peirić	0201	0	1	0	0	3.191,55	478,73	0,00	0,00	0,00	0,00	638,31	2.553,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
2	01333	11111111111		Pežar Peirić	0201	0	1	0	0	5.455,11	818,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
3	01333	11111111111		Pežar Peirić	0201	0	1	0	0	5.455,11	818,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
4	01333	11111111111		Pežar Peirić	0201	0	1	0	0	5.455,11	818,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
5	01333	11111111111		Pežar Peirić	0201	0	1	0	0	5.455,11	818,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
6	01333	11111111111		Pežar Peirić	0201	0	1	0	0	5.455,11	818,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
7	01333	11111111111		Pežar Peirić	0201	0	1	0	0	5.455,11	818,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
8	01333	11111111111		Pežar Peirić	0201	0	1	0	0	5.455,11	818,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
9	01333	11111111111		Pežar Peirić	0201	0	1	0	0	5.455,11	818,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
10	01333	11111111111		Pežar Peirić	0201	0	1	0	0	5.455,11	818,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
11	01333	11111111111		Pežar Peirić	0201	0	1	0	0	5.470,73	820,61	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
										57.750,27	8.663,77	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11.551,73	42.533,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
										57.750,27	2.887,96	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	46.206,54	3.653,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
										UKUPNO: 11																														

Na strani B JOPPD obrasca, poslodavac iskazuje podatke o mjesečnom iznosu plaće u zasebnom retku po mjesecima, koristeći se oznakama prema Prilogima iz Pravilnika o porezu na dohodak

JOPPD obrazac oznaka

6.1 0010 – radnik osiguranik po osnovi radnog odnosa – mlada osoba prema odredbama Zakon o doprinosima iz Priloga 2

6.2. 0201 – primici po osnovi isplate plaće prema sudskoj presudi ili nagodbi za prethodna porezna razdoblja po osnovi koje nije izvršen obračun i nisu zaduženi doprinosi iz Priloga 3

U nastavku se daje pregled računa i brojčanih oznaka vrste prihoda, na koje poslodavac obavlja uplatu poreza i doprinosa po sudskoj presudi, a kako je to prikazano u JOPPD obrascu. Isplata neto plaće radniku obavljena je na njegov tekući račun koji je otvoren u Zagrebačkoj banci.

Tablica 3. Pregled računa po sudskoj presudi za uplatu javnih davanja

NAZIV RAČUNA	BROJ UPLATNOG RAČUNA	IZNOS / MODEL UPLATE
Doprinos za MO na temelju generacijske solidarnosti temeljem radnog odnosa	HR 210010051863000160	8.663,77 kn HR68 8168-2222222222-21308
Doprinos za MO na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR7610010051700036001	2.887,96 kn HR68 2283-2222222222-21308
Predujam poreza na dohodak i prireza po osnovi nesamostalnog rada Grad Zagreb	HR1110010051713312009	862,25 kn HR68 1880-2222222222-21308
Zagrebačka banka Petar Perić - naknadna isplata plaće po presudi - neto za isplatu	HR 823600003240043766	45.344,30 kn HR67 2222222222-21308-4 40002-88297015659-699

5. Obračun plaće po sudskoj presudi i postupak provođenja ovrhe na plaći u 2022. godini

Odredbama čl. 173. st.1. i 2. Ovršnog zakona (NN, br. 112/12 – 131/20), propisano je sljedeće:

(1) *Ako se ovrha provodi na plaći ovršenika, od ovrhe je izuzet iznos u visini dvije trećine prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj, a ako se ovrha provodi radi naplate tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušavanja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja, iznos u visini od jedne polovine prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj, osim u slučaju ovrhe radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje djeteta u kojem slučaju je od ovrhe izuzet iznos koji odgovara iznosu od jedne četvrtine prosječne mjesečne isplaćene netoplaće po zaposlenom u pravnim osobama Republike Hrvatske za proteklu godinu.*

(2) *Ako ovršenik prima plaću koja je manja od prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj, od ovrhe je izuzet iznos u visini dvije trećine plaće ovršenika, a ako se ovrha provodi radi naplate tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušavanja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja, iznos u visini jedne polovine netoplaće ovršenika.*

U Narodnim novinama br. 118/21 objavljena je nova prosječna neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama u RH za razdoblje siječanj – kolovoz 2021., koju je utvrdio Državni zavod za statistiku u iznosu od **7.086,00 kn**, a koja se primjenjuje u cijeloj 2022. godini.

Stoga, kada poslodavac provodi ovrhu na plaći, primjenjuju se pravila postupanja propisana čl. 173. Ovršnog zakona pri čemu treba voditi računa o dva elementa, i to:

- Ostvaruje li radnik neto plaću koja je jednaka ili veća od prosječne neto plaće u RH, odnosno veća od 7.086,00 kn,
- Koje se tražbine trebaju namiriti iz neto plaće ovršenika.

Uvažavajući odredbe o ograničenju od ovrhe propisane Ovršnim zakonom proizlazi sljedeće:

I. Ako je neto plaća radnika jednaka ili veća od 7.086,00 kn, od ovrhe su izuzeti sljedeće iznosi:

- 1.771,50 kn ako se ovrha provodi radi uzdržavanja djeteta (1/4 od 7.086,00 kn)
- 3.543,00 kn ako se ovrha provodi radi zakonskog uzdržavanja ili naknade štete nastale zbog narušavanja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti ili naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja (1/2 od 7.086,00 kn)
- 4.724,00 kn ako se ovrha provodi radi naplate ostalih tražbina (2/3 od 7.086,00 kn).

Primjer 1.: ako radnik ostvaruje neto plaću u iznosu od 10.000,00 kn, u slučaju provođenja ovrhe radi naplate ostalih tražbina, 2/3 od 7.086,00 je izuzeto od ovrhe - što znači da se iznos od 4.724,00 kn isplaćuje na račun. Preostala neto plaće odnosno iznos od 5.276,00 kn se mora ovršiti (10.000,00 kn – 4.724,00 kn = 5.276,00 kn).

II. Ako je neto plaća radnika manja od 7.086,00 kn, od ovrhe su izuzeti sljedeći iznosi koji se isplaćuju radniku kao ovršeniku

- 1/4 neto plaće radnika ako se ovrha provodi radi uzdržavanja djeteta
- 1/2 neto plaće radnika ako se ovrha provodi radi zakonskog uzdržavanja ili naknade štete nastale zbog narušavanja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti ili naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja
- 3/4 neto plaće ovršenika, ali ne više od 4.724,00 kn ako se ovrha provodi radi naplate ostalih tražbina.

Primjer 2.: ako radnik ostvaruje neto plaću u iznosu od 4.000,00 kn (koja je manja od prosječne neto plaće u RH), u slučaju provođenja ovrhe zbog uzdržavanja djeteta ¼ je izuzeta od ovrhe - što znači 1.000,00 kn, koji iznos se uplaćuje na njegov tekući račun. Preostali iznos neto plaće ¾ odnosno 3.000,00 kn se mora ovršiti.

U slučaju da radnik kao ovršenik nema otvoren zaštićeni račun u FINA-i, iznos plaće koji je izuzet od ovrhe prema čl. 173. st.1. i 2. Ovršnog zakona, isplaćuje se na njegov tekući račun. Međutim, ako radnik kao ovršenik ima otvoren zaštićeni račun, iznos koji je izuzet od ovrhe treba isplatiti na taj zaštićeni račun.

O navedenim zakonskim odredbama potrebno je voditi računa i pri isplati plaće po sudskoj presudi za prethodna porezna razdoblja.

Pravo na godišnji odmor u 2022. godini

Sanja Rotim*

Premda je ljeto ustaljeno vrijeme najintenzivnijeg korištenja godišnjih odmora, zimu i prvi dio godine učestalo se koristi za iskorištavanje „ostataka“ godišnjeg odmora iz prethodne godine. Stoga u ovom članku objavljujemo sustavni pregled prava na godišnji odmor u različitim poslovnim situacijama. Pritom se navode i posebnosti utvrđivanja ovoga prava za državne i javne službenike i namještenike.

1. Uvod

U skladu s odredbom članka 76. Zakona o radu (NN, br. 93/14, 127/17, 98/19 – dalje u tekstu: ZOR) radnik ima pravo na plaćeni godišnji odmor za svaku kalendarsku godinu. Međutim, iako je propisano pravo radnika na godišnji odmor za svaku kalendarsku godinu, postoji određena kategorija radnika koji u određenim situacijama ipak ne mogu ostvariti pravo na godišnji odmor, kao i situacije u kojima se umjesto na godišnji odmor u cijelosti, ostvaruje pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora. U nastavku opširnije o pravnim pretpostavkama ostvarivanja prava na godišnji odmor, ograničenjima ostvarivanja, načinu utvrđivanja godišnjeg odmora, njegovu trajanju, korištenju, pravnim posljedicama njegova korištenja, prenošenju kao i prekršajnim odredbama u slučaju kršenja odredbi ZOR-a koje ga reguliraju.

2. Trajanje godišnjeg odmora

Podatak o trajanju plaćenoga godišnjeg odmora na koji radnik ima pravo jedan je od **obveznih sastojaka ugovora o radu**, odnosno pisane potvrde o sklopljenom ugovoru o radu, jer je člankom 15. stavkom 1. točkom 6. ZOR-a propisano, da ugovor o radu sklopljen u pisanom obliku, odnosno potvrda o sklopljenom ugovoru o radu (ako ugovor o radu nije sklopljen u pisanom obliku, poslodavac je dužan prije početka rada, radniku izdati pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru o radu), mora sadržavati između ostalog i podatke o trajanju plaćenoga godišnjeg odmora na koji radnik ima pravo, a u slučaju kada se takav podatak ne može dati u vrijeme sklapanja ugovora, odnosno izdavanja potvrde, o načinu određivanja trajanja toga odmora. Podatak o godišnjem odmoru moraju sadržavati i svi **posebni ugovori o radu**, pa tako i ugovor o radu na izdvojenom mjestu rada („od kuće“), ugovor o radu u slučaju upućivanja radnika na rad u inozemstvo, ugovor o radu za obavljanje privremenih poslova te ugovor o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove. Također, pravo na godišnji odmor ostvaruje i onaj radnik s kojim poslodavac nije sklopio ugovor o radu ili je sklopio neki drugi ugovor, ako se u oba slučaja radi o takvom ugovornom odnosu koji s obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca ima obilježja posla za koji se zasniva radni odnos, osim ako poslodavac ne dokaže suprotno. Naime, u

takvim slučajevima presumira se da je radnik stranka sklopljenoga ugovora o radu. Isto tako, u slučaju osoba koje se nalaze kod poslodavca na **stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa**, budući da se na njih primjenjuju odredbe o radnom odnosu, osim odredbi o sklapanju ugovora o radu, plaći i naknadi plaće te prestanku ugovora o radu, navedene osobe ostvaruju pravo na godišnji odmor, ali ne i pravo na naknadu za njegovo korištenje. U svakom slučaju, s obzirom na to da godišnji odmor mora biti određen ili odrediv, jer radnik mora znati u kojem opsegu može ostvariti pravo na godišnji odmor, **umjesto podatka o godišnjem odmoru, ZOR dopušta da ugovor o radu upućuje na odgovarajući zakon, drugi propis, kolektivni ugovor ili pravilnik o radu koji uređuju ta pitanja**. Odredbom članka 9. stavka 3. ZOR-a, propisano je da se, ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ugovorom o radu, pravilnikom o radu, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, kolektivnim ugovorom ili zakonom, **primjenjuje za radnika najpovoljnije pravo**, ako ZOR-om ili drugim zakonom nije drugačije uređeno. Tako će, temeljem primjene povoljnijeg prava za radnika, ako je trajanje godišnjeg odmora određeno ugovorom o radu radnik imati pravo na onoliko godišnjeg odmora koliko je ugovoreno ugovorom o radu, osim ako kolektivnim ugovorom ili pravilnikom o radu nije određeno dulje trajanje godišnjeg odmora. U praksi je godišnji odmor rijetko određen u ugovorima o radu, nego se u pravilu poziva na ZOR ili upućuje na primjenu kolektivnog ugovora ili pravilnika o radu, pa tako određivanje dužeg trajanja godišnjeg odmora postoji u gotovo svim kolektivnim ugovorima, a također je određeno i u velikom broju pravilnika o radu.

Odredbom članka 77. ZOR-a propisano je **najkraće trajanje** godišnjeg odmora, zakonski minimum koji mora biti osiguran svakom radniku, pa tako radnik ima za svaku **kalendarsku godinu** pravo na godišnji odmor od **najmanje četiri tjedna**. Propisane su dvije kategorije radnika kojima je minimalno trajanje godišnjeg odmora utvrđeno povoljnije: **maloljetnik** (osoba mlađa od 18 godina) i **radnik koji radi na „štetnim“ poslovima s posebnim uvjetima rada** na kojima, uz primjenu mjera zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, nije moguće zaštititi radnika od štetnih utjecaja, odnosno koji imaju za svaku kalendarsku godinu pravo na godišnji odmor od u trajanju od **najmanje pet tjedna**. Pri donošenju ocjene koji su to poslovi na kojima, uz

* Sanja Rotim, dipl.iur., HEP, Sektor za ljudske potencijale, Zagreb

primjenu mjera zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, nije moguće zaštititi radnika od štetnih utjecaja, uzimaju se u obzir poslovi koji se ubrajaju u poslove s posebnim uvjetima rada, na kojima se ujedno radno vrijeme s te osnove skraćuje razmjerno štetnom utjecaju uvjeta rada na zdravlje i radne sposobnosti radnika, a takvi poslovi se utvrđuju se posebnim propisom (primjerice poslovi razminiranja primjenom Zakona o protuminskom djelovanju – NN, br. 110/15, 118/18 i 98/19). Trajanje godišnjeg odmora duže od najkraće propisanoga može se utvrditi kolektivnim ugovorom, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu. Pitanja koja se odnose na ostvarivanje prava radnika na godišnji odmor, prvenstveno pitanje određivanje kriterija temeljem kojih se ostvaruje pravo na dodatne dane godišnjeg odmora u odnosu na zakonsko određenje minimalno propisanog trajanja godišnjeg odmora, često su predmet kolektivnih ugovora i pravilnika o radu, kojima se pravo radnika na godišnji odmor predviđa **u dužem trajanju od zakonom propisanoga minimuma**. Pri tome se pravo na godišnji odmor u slučaju ispunjavanja propisanih uvjeta ostvaruje **jednako neovisno da li je ugovor o radu sklopljen na određeno ili neodređeno vrijeme te bez obzira radi li radnik u punom ili nepunom radnom vremenu**. Tako se kolektivnim ugovorom može odrediti da se godišnji odmor radnika uvećava ovisno o složenosti poslova radnog mjesta, rezultatima rada radnika, uvjetima rada (posebnim uvjetima rada), zdravstvenom stanju i socijalnim uvjetima radnika (invalidima rada, invalidima Domovinskog rata, roditeljima djeteta s utvrđenim invaliditetom itd.) i dr.

Primjerice, člankom 13. **Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike** (NN, br. 112/17, 12/18) propisano je da službenik i namještenik ima za svaku kalendarsku godinu pravo na plaćeni godišnji odmor u najkraćem trajanju propisanom općim propisom o radu (ZOR-om), a osnovica za izračun godišnjeg odmora uvećava se prema pojedinačno određenim mjerilima propisanim odredbom članka 19. stavka 1. i 2.:

1. s obzirom na uvjete rada:

- rad na poslovima s otežanim ili posebnim uvjetima rada - 2 dana
- rad u smjenama, turnusu, ili redovni rad subotom, nedjeljom, blagdanima i neradnim danima određenim zakonom - 1 dan

2. s obzirom na složenosti poslova i stupanj stručne spreme:

- rukovodećim državnim službenicima - 4 dana
- višim državnim službenicima - 4 dana
- nižim državnim službenicima - 3 dana
- namještenicima sa SSS - 3 dana
- namještenicima s NSS - 2 dana

3. s obzirom na dužinu radnog staža:

- od navršениh 5 do navršениh 9 godina radnog staža - 2 dana
- od navršениh 10 do navršениh 14 godina radnog staža - 3 dana

- od navršениh 15 do navršениh 19 godina radnog staža - 4 dana
- od navršениh 20 do navršениh 24 godina radnog staža - 5 dana
- od navršениh 25 do navršениh 29 godina radnog staža - 6 dana
- od navršениh 30 do navršениh 34 godina radnog staža - 7 dana
- od navršениh 35 i više godina radnog staža - 8 dana

4. s obzirom na posebne socijalne uvjete:

- roditelju, posvojitelju ili skrbniku s jednim malodobnim djetetom - 2 dana
- roditelju, posvojitelju ili skrbniku za svako daljnje malodobno dijete još po - 1 dan
- Samohranom roditelju, posvojitelju ili skrbniku s jednim malodobnim djetetom - 3 dana
- roditelju, posvojitelju ili skrbniku djeteta s invaliditetom, bez obzira na ostalu djecu - 3 dana
- osobi s invaliditetom - 3 dana
- osobi s tjelesnim oštećenjem najmanje 50% - 2 dana

5. s obzirom na ostvarene rezultate rada:

- službeniku ocijenjenom ocjenom »izuzetan« - 3 dana
- službeniku i namješteniku ocijenjenom ocjenom »primjeran« - 2 dana
- službeniku i namješteniku ocijenjenom ocjenom »uspješan« - 1 dan.

Stavkom 2. istoga članka određeno je da se ukupno trajanje godišnjeg odmora određuje tako da se osnovica za izračun godišnjeg odmora uvećava za zbroj svih dodatnih dana utvrđenih točkama 1. – 5. stavka 1. istoga članka, s time da ukupno trajanje godišnjeg odmora ne može iznositi manje od 20 radnih dana niti više od 30 radnih dana u godini, osim u slučaju slijepog službenika i namještenika, donatora organa kao i službenika i namještenika koji radi na poslovima na kojima ni uz primjenu mjera zaštite na radu nije moguće otkloniti štetne utjecaje i na poslovima s posebnim ili otežanim uvjetima rada ima pravo na najmanje 30 dana godišnjeg odmora (čl. 20.).

Isto tako **Temeljnim kolektivnim ugovorom za službenike i namještenike u javnim službama** (NN, br. 128/17, 47/18) odredbom članka 37. propisano je da zaposlenik za svaku kalendarsku godinu ima pravo na plaćeni godišnji odmor u najkraćem trajanju propisanim općim propisom o radu, a najkraće trajanje godišnjeg odmora uvećava se prema pojedinačno određenim mjerilima koji se uređuju granskim kolektivnim ugovorom. Tako da ukupno trajanje godišnjeg odmora ne može iznositi manje od najkraćeg trajanja odmora utvrđenog ZOR-om, niti više od 6 tjedana, odnosno 30 radnih dana za rad u petodnevnom radnom tjednu, dok slijepom zaposleniku i zaposleniku koji radi na poslovima gdje ni uz primjenu mjera zaštite na radu nije moguće zaštititi zaposlenika od štetnih utjecaja, pripada pravo na godišnji odmor za svaku kalendarsku godinu u trajanju od minimalno 6 tjedana, u kojem slučaju se trajanje godišnjeg odmora utvrđuje granskim kolektivnim ugovorom.

Stavkom 3. članka 77. ZOR-a propisano je **ograničenje** prema kojem radnik koji se **prvi put zaposli ili koji ima prekid između dva radna odnosa duži od osam dana, stječe**

pravo na godišnji odmor na navedeni način tek nakon šest mjeseci neprekidnog radnog odnosa kod istog poslodavca. Dakle, ako navedeni uvjet neprekidnog radnog odnosa u trajanju od šest mjeseci, bez obzira da li je radni odnos ostvaren temeljem jednog ugovora o radu ili više njih nije ispunjen, radnik ne može steći pravo na puni godišnji odmor, već može ostvariti pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora. Tako primjerice, ako radnik započne radni odnos 15. ožujka 2020. godine, protekom šest mjeseci dana 15. rujna 2020. stječe pravo na „puni“ godišnji odmor. Međutim, ako je radnik sklopio ugovor o radu na određeno vrijeme od 15. studenog 2019. do 25. svibnja 2020. godine, dana 15. svibnja 2020. ne stječe pravo na godišnji odmor u cijelosti, jer se radi o **dvije kalendarske godine**, a budući da u drugoj kalendarskoj godini radniku prestaje radni odnos, ostvarit će **pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora za 2019. i razmjerni dio za 2020. godinu.** Također, budući da se mirovanje radnog odnosa ne smatra prekidom radnog odnosa (prava i obveze iz radnog odnosa miruju), odnosno ne utječe na pravo stjecanja godišnjeg odmora, **radnik kojem prestane mirovanje radnog odnosa, imat će za tu tekuću godinu pravo na godišnji odmor kao da je radio.** U svakom slučaju, ako tijekom kalendarske godine dođe do prestanka ugovora o radu i promjene poslodavca, radnik će kod svakog poslodavca ostvariti pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora. **Radnik koji kod jednog poslodavca ostvari pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora, pa ima prekid duži od 8 dana, kod drugog poslodavca ostvaruje pravo na „puni“ godišnji odmor pod uvjetom da kod njega odradi šest mjeseci u toj kalendarskoj godini.** Primjerice, ako je radnik bio zaposlen kod jednog poslodavca u razdoblju od 1. siječnja do 20. ožujka 2020. godine, a kod drugog poslodavca se zapošljava počevši od 28. travnja 2020. godine na neodređeno vrijeme (prekid duži od osam dana), budući da je kod prvog poslodavca radni odnos prestao kod njega će radnik ostvariti pravo na 3/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora, a kod drugog poslodavca pravo na „puni“ godišnji odmor, jer ima nakon prekida dužeg od osam dana više od šest mjeseci rada. Isto tako, budući da ZOR korištenje godišnjeg odmora ne uvjetuje efektivnim radom, u tekućoj kalendarskoj godini za koju radnik ostvaruje prvo na godišnji odmor, ako je radnik veći dio te kalendarske godine **privremeno spriječen za rad**, neovisno o bolovanju, navedeni radnik ostvaruje pravo na svoj pripadajući godišnji odmor za tu kalendarsku godinu. U kontekstu razmatranja korištenja „staroga“ godišnjeg odmora, radnici koji nisu uspjeli iskoristiti cijeli ili dio godišnjeg odmora iz godine u kojoj su izbivali s posla, pripadajući godišnji odmor mogu po povratku na rad iskoristiti pod uvjetima propisanim u sljedećem poglavlju.

3. Prenošenje godišnjeg odmora u sljedeću kalendarsku godinu

Ako radnik koristi godišnji odmor u dijelovima, mora tijekom kalendarske godine za koju ostvaruje pravo na godišnji odmor iskoristiti najmanje dva tjedna u neprekidnom trajanju, osim ako se radnik i poslodavac drukčije ne dogo-

vore, pod uvjetom da je ostvario pravo na godišnji odmor u trajanju duljem od dva tjedna (čl. 83. ZOR-a). Dakle, **moguć je dogovor radnika i poslodavca da taj minimalni dio godišnjeg odmora, koji radnik mora iskoristiti u tekućoj godini, ne bude dva tjedna, već više ili manje od toga.** Neiskorišteni dio godišnjeg odmora u trajanju dužem od dijela godišnjeg odmora iz članka 83. ZOR-a radnik može prenijeti i iskoristiti najkasnije do 30. lipnja sljedeće kalendarske godine (dakle, **prijenos je moguć samo iz prethodne u sljedeću kalendarsku godinu**), a isto se odnosi i na radnika koji je ostvario pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora. Međutim, radnik ne može prenijeti u sljedeću kalendarsku godinu navedeni dio godišnjeg odmora ako mu je bilo omogućeno korištenje toga odmora.

Godišnji odmor, odnosno dio godišnjeg odmora koji je prekinut ili nije korišten u kalendarskoj godini u kojoj je stečen, zbog bolesti te korištenja prava na roditeljni, roditeljski i posvojiteljski dopust te dopust radi skrbi i njege djeteta s težim smetnjama u razvoju, radnik ima pravo iskoristiti po povratku na rad, a najkasnije do 30. lipnja sljedeće kalendarske godine. **Iznimno**, godišnji odmor, odnosno dio godišnjeg odmora koji radnik zbog korištenja prava na **roditeljni, roditeljski i posvojiteljski dopust te dopust radi skrbi i njege djeteta s težim smetnjama u razvoju** nije mogao iskoristiti ili njegovo korištenje poslodavac nije omogućio do 30. lipnja sljedeće kalendarske godine, radnik ima pravo iskoristiti do kraja kalendarske godine u kojoj se vratio na rad. Dakle, navedena iznimka se ne odnosi na bolest, odnosno na privremenu spriječenost za rad, pa će tako primjerice radnik koji se nalazi na dugotrajnom bolovanju izgubiti pravo na korištenje „starog“ godišnjeg odmora, ako ga ne iskoristi od kraja lipnja naredne godine.

Primjer 1.

Radnik zbog dugotrajnog bolovanja nije radio cijelu 2019. godinu i u razdoblju do 20. rujna 2020. godine. Po povratku na rad, radnik nema pravo iskoristiti godišnji odmor iz 2019. godine, jer se on morao iskoristiti do 30. lipnja 2020. godine.

Primjer 2.

Radnik je bio na bolovanju od 1. veljače 2019. do 30. travnja 2020., pa zbog bolesti nije koristio godišnji odmor iz 2019. godine. Po povratku na rad ima pravo iskoristiti cijeli godišnji odmor iz 2019. do 30. lipnja 2020. godine.

Primjer 3.

Radnica je koristila roditeljni i roditeljski dopust od 1. lipnja 2019. do 30. svibnja 2020. Po povratku na rad radnica ima pravo godišnji odmor iz 2019. iskoristiti do 30. lipnja 2020., ali ako joj poslodavac to do tada ne omogući, onda taj godišnji odmor može iskoristiti do 31. prosinca 2020. godine.

Primjer 4.

Radnica koristi roditeljni i roditeljski dopust od 1. kolovoza 2019. do 31. srpnja 2020. Vraća se na rad 1. kolovoza 2020. Ona nije u mogućnosti iskoristiti godišnji odmor iz

2019. do 30. lipnja 2020. pa ima pravo taj godišnji odmor iskoristiti do kraja kalendarske godine u kojoj se vratila na rad, do 31. prosinca 2020. godine.

4. Razmjerni dio godišnjeg odmora

Pitanje razmjernog dijela godišnjeg odmora regulirano je odredbom članka 78. ZOR-a tako da se navode **kategorije radnika koje imaju pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora** koji se utvrđuje u trajanju od **jedne dvanaestine godišnjeg odmora** iz članka 77. stavaka 1. i 2. ZOR-a, od ukupnog broja dana godišnjeg odmora koji bi radnik ostvario, **za svaki mjesec trajanja radnog odnosa**, a to su sljedeće kategorije radnika:

- radnik koji **nije ispunio uvjet za stjecanje prava** na godišnji odmor na način propisan člankom 77. stavkom 3. ovoga ZOR-a,
- Iznimno od članka 77. ZOR-a, **radnik kojem prestaje radni odnos (bez obzira na osnovu prestanka radnog odnosa)**, za tu kalendarsku godinu ostvaruje pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora. Tako primjerice, ako je radnik kod poslodavca započeo raditi 1. listopada 2019. godine te nastavio raditi do 15. srpnja 2020. imat će za svaku kalendarsku godinu pravo na godišnji odmor, u obje godine ostvaruje pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora. **U slučaju da je poslodavac radniku koji je po prestanku radnog odnosa ostvario pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora, prije prestanka radnog odnosa omogućio korištenje godišnjeg odmora u trajanju dužem od onog koji bi mu pripadao, nema pravo od radnika tražiti vraćanje naknade plaće isplaćene za korištenje godišnjeg odmora** (čl. 78. st. 3. ZOR-a).

Dakle, razmjerni dio godišnjeg odmora ostvaruje onaj radnik koji ne ispunjava uvjet za stjecanje prava na godišnji odmor u cijelosti, pri čemu se pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora utvrđuje u trajanju od jedne dvanaestine od ukupnoga broja dana godišnjeg odmora koji bi radnik ostvario, za svaki mjesec trajanja radnog odnosa. Prema tome, **radnik koji je u radnom odnosu kod poslodavca bio manje od jednog mjeseca, odnosno koji nije radio najmanje od 1. do 15. u jednom kalendarskom mjesecu, uopće ne ostvaruje pravo na godišnji odmor**. Budući da prema ZOR-u radnik kojem prestaje radni odnos, za tu kalendarsku godinu ostvaruje pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora (**i to bez obzira na datum i osnovu prestanka radnog odnosa**), u kontekstu korištenja „starog“ godišnjeg odmora, to znači da radnik prije prestanka radnog odnosa treba iskoristiti sav preostali godišnji odmor iz prošle godine i tekuće godine, u razmjernome dijelu. Tek ako ne uspije iskoristiti pripadajući godišnji odmor, radnik ima pravo na naknadu za neiskorišteni godišnji odmor, prema članku 82. ZOR-a.

Važno je naglasiti da je **Kolektivnim ugovorom za državne službenike i namještenike i Temeljnim kolektivnim ugovorom za službenike i namještenike u javnim službama propisan izuzetak od prava na razmjerni dio godišnjeg odmora**, tako da službenik i namještenik koji nije ispunio uvjet za stjecanje godišnjeg odmora ili mu tijekom godi-

ne prestaje radni odnos, ostvaruje pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora, u skladu s općim propisom o radu, uz **iznimku službenika i namještenika kojem radni odnos prestaje zbog odlaska u mirovinu** koji ima pravo na godišnji odmor za kalendarsku godinu u kojoj odlazi u mirovinu (čl. 18. st. 2. KU), kao i zaposlenik u javnim službama koji odlazi u **mirovinu**, a koji također ima pravo na **puni godišnji odmor za tu godinu** (čl. 42. TKU).

4.1. Primjeri razmjernog dijela godišnjeg odmora:

1. **Prestanak radnog odnosa kod jednog poslodavca**
 - a) Radnik radi kod poslodavca A kontinuirano, a u tekućoj godini u razdoblju **od 1. siječnja do 19. travnja 2020. godine** - ostvaruje pravo na **4/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora** u 2019. godini.
 - b) Radnik radi kod poslodavca A kontinuirano, a u tekućoj godini u razdoblju **od 1. siječnja do 1. studenoga 2020. godine** - ostvaruje pravo na **10/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora** u 2020. godini.
 - c) Radnik radi kod poslodavca A na određeno vrijeme u razdoblju **od 10. veljače do 25. rujna 2020. godine** - ostvaruje pravo na **8/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora** u 2020. godini.
2. **Rad kod dva poslodavca s prekidom dužim od 8 dana**
 - a) **Kod oba poslodavca radni odnos prestaje u tekućoj godini:**
Radnik radi kod poslodavca A u razdoblju **od 1. siječnja do 28. svibnja 2020. godine**, kada mu radni odnos prestaje – ostvaruje pravo na **5/12 godišnjeg odmora**, te kod poslodavca B u razdoblju **od 25. lipnja do 30. rujna** kada mu radni odnos prestaje – ostvaruje pravo na **3/12 godišnjeg odmora**.
 - b) **Radni odnos prestaje u tekućoj godini kod jednog poslodavca**
Radnik radi kod poslodavca A u razdoblju **od 1. siječnja do 31. kolovoza 2020. godine** kada mu radni odnos prestaje – ostvaruje pravo na **8/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora**, te se kod poslodavca B u zapošljava počevši **od 20. rujna** – ostvaruje pravo na **3/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora, budući da kod poslodavca B ne radi u toj kalendarskoj godini 6 mjeseci** .
 - c) **Radni odnos prestaje u tekućoj godini kod jednog poslodavca**
Radnik radi kod poslodavca A u razdoblju **od 1. siječnja do 20. ožujka 2020. godine** kada mu radni odnos prestaje – ostvaruje pravo na **3/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora**, te se kod poslodavca B zapošljava na neodređeno vrijeme počevši **od 27. travnja** – ostvaruje pravo na **puni godišnji odmor, budući da kod poslodavca B kod kojeg se zaposlio nakon prekida dužeg od 8 dana, u toj kalendarskoj godini ima više od 6 mjeseci rada**.
3. **Rad kod dva poslodavca bez prekida**
 - a) **Zapošljavanje na određeno kod drugog poslodavca**
Radnik radi kod poslodavca A u razdoblju **od 1. siječnja do 31. svibnja 2020. godine** kada mu radni odnos prestaje – ostvaruje pravo na **5/12 razmjernog dijela**

godišnjeg odmora, te se kod poslodavca B zapošljava na određeno počevši od **1. lipnja do 30. rujna 2020.** godine – ostvaruje pravo na **4/12 razmjernog dijela** godišnjeg odmora.

b) **Zapošljavanje na neodređeno kod drugog poslodavca** Radnik radi kod poslodavca A u razdoblju od **1. siječnja do 16. ožujka 2020.** godine kada mu radni odnos prestaje – ostvaruje pravo na **3/12 razmjernog dijela** godišnjeg odmora, te se kod poslodavca B zapošljava na neodređeno počevši **od 17. ožujka 2020.** godine – ostvaruje pravo na **9/12 razmjernog dijela** godišnjeg odmora.

4. Rad kod jednog poslodavca duže od 6 mjeseci kroz dvije kalendarske godine

Radnik radi kod poslodavca A u razdoblju od **17. listopada do 31. svibnja 2019.** do 20. travnja 2020. godine kada mu radni odnos prestaje – ostvaruje pravo na **3/12 razmjernog** dijela godišnjeg odmora u 2019. godini, te **4/12 razmjernog dijela** godišnjeg odmora u 2020. godini.

5. Rad kod dva poslodavca s prekidom, duže od 6 mjeseci, ali kod drugog tijekom dvije kalendarske godine

Radnik radi kod poslodavca A u razdoblju od **1. siječnja do 17. listopada 2019.** godine, a kod poslodavca B **od 30. listopada 2019. do 20. travnja 2020.** godine kada mu radni odnos prestaje – kod poslodavca A ostvaruje pravo na **10/12 razmjernog** dijela godišnjeg odmora u 2019. godini, te kod poslodavca B **2/12 razmjernog** dijela godišnjeg odmora u 2019. godini i **4/12 razmjernog** dijela godišnjeg odmora u 2020. godini.

6. Rad kod dva poslodavca bez prekida, duže od 6 mjeseci, ali kod drugog tijekom dvije kalendarske godine

Radnik radi kod poslodavca A u razdoblju od **1. siječnja do 17. listopada 2019.** godine, a kod poslodavca B **od 18. listopada 2019. do 20. travnja 2020.** godine kada mu radni odnos prestaje – kod poslodavca A ostvaruje pravo na **10/12 razmjernog** dijela godišnjeg odmora u 2019. godini, te kod poslodavca B **2/12 razmjernog** dijela godišnjeg odmora u 2019. godini i **4/12 razmjernog** dijela godišnjeg odmora u 2020. godini.

4.2. Izračun razmjernog dijela godišnjeg odmora

Pravilo izračuna razmjernog dijela godišnjeg odmora je da se pri izračunu trajanja razmjernog dijela **najmanje polovica dana godišnjeg odmora zaokružuje se na cijeli dan** godišnjeg odmora, a **najmanje polovica mjeseca** rada zaokružuje se na cijeli mjesec.

Primjer 1.

Radniku je priznato pravo na 25 dana godišnjeg odmora, a radio je 5 mjeseci u razdoblju od 1. siječnja 2020. do 30. svibnja 2020. godine kada mu radni odnos prestaje – priznaje mu se pravo na 10 dana razmjernog dijela godišnjeg odmora ($25:12 = 2,08 \times 5 \text{ mj.} = 10,42$ – dakle manje od pola, pa se zaokružuje na manji broj dana).

Primjer 2.

Radniku je priznato pravo na 29 dana godišnjeg odmora, a radio je 6 mjeseci u razdoblju od 15. siječnja 2020. do 15.

srpnja 2020. godine kada mu radni odnos prestaje – priznaje mu se pravo na 15 dana razmjernog dijela godišnjeg odmora ($29:12 = 2,42 \times 6 \text{ mj.} = 14,50$ dakle točno pola dana preko punog broja, pa se zaokružuje na veći broj, tj. cijeli dan godišnjeg odmora).

Primjer 3.

Radniku je priznato pravo na 26 dana godišnjeg odmora, a radio je 5 mjeseci u razdoblju od 16. siječnja 2020. do 15. lipnja 2020. godine kada mu radni odnos prestaje – priznaje mu se pravo na 11 dana razmjernog dijela godišnjeg odmora ($26:12 = 2,17 \times 5 \text{ mj.} = 10,83$ dakle više od pola, pa se zaokružuje na veći broj dana).

Ako radniku radni odnos prestaje **točno u polovici mjeseca koji ima parni broj dana, pravo na 1/12 godišnjeg odmora za taj mjesec ostvaruje kod poslodavca kod kojeg mu prestaje radni odnos.**

Primjer 1.

Radniku prestaje radni odnos u mjesecu lipnju (koji ima 30 dana), točnije **15. lipnja**, pa će mu se kod tog poslodavca kod kojeg mu radni odnos prestaje (točno na polovici mjeseca), za mjesec lipanj **priznati** pravo na 1/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora.

Primjer 2.

Radniku prestaje radni odnos u mjesecu srpnju (koji ima 31 dan), točnije **15. srpnja**, pa će mu se kod tog poslodavca kod kojeg mu radni odnos prestaje (na manje od polovice mjeseca), za mjesec srpanj **neće priznati** pravo na 1/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora.

Primjer 3.

Radniku prestaje radni odnos u mjesecu srpnju, točnije **16. srpnja**, pa će mu se kod tog poslodavca kod kojeg mu radni odnos prestaje (na više od polovice mjeseca), za mjesec srpanj **priznati** pravo na 1/12 razmjernog dijela godišnjeg odmora.

5. Utvrđivanje godišnjeg odmora

Način utvrđivanja godišnjeg odmora propisan je člankom 79. ZOR-a tako da se godišnji odmor iz članaka 77. i 78. ZOR-a radniku utvrđuje brojem radnih dana ovisno o radnikovom tjednom rasporedu radnog vremena, a blagdani i neradni dani određeni zakonom, razdoblje privremene nesposobnosti za rad koje je utvrdio ovlašteni liječnik te dani plaćenog dopusta, ne uračunavaju se u trajanje godišnjeg odmora. Iznimno, ako bi po rasporedu radnog vremena radnik na dan blagdana ili neradnog dana određenog zakonom trebao raditi, a toga dana na svoj zahtjev koristi godišnji odmor, u trajanje godišnjeg odmora uračunava se i taj dan. Pri izračunavanju trajanja godišnjeg odmora na način iz članka 78. stavaka 1. i 2. ZOR-a, **najmanje polovica dana godišnjeg odmora zaokružuje se na cijeli dan godišnjeg odmora, a najmanje polovica mjeseca rada zaokružuje se na cijeli mjesec. Ako radniku radni odnos prestaje točno u polovici mjeseca koji ima parni broj dana, pravo na jednu dvanaestinu godišnjeg odmo-**

ra za taj mjesec ostvaruje kod poslodavca kod kojeg mu prestaje radni odnos.

6. Ništetnost odricanja od prava na godišnji odmor

Sukladno odredbi članka 80. ZOR-a, sporazum o odricanju od prava na godišnji odmor, odnosno o isplati naknade umjesto korištenja godišnjeg odmora je ništetan. Ako poslodavac pravna osoba s radnikom sklopi sporazum o odricanju od prava na godišnji odmor, odnosno o isplati naknade umjesto korištenja godišnjeg odmora (članak 80. ZOR-a), u skladu s odredbom članka 229. stavka 1. točke 33. smatra se prekršajem iz kategorije najtežih prekršaja poslodavca, koji se u tom slučaju kažnjava za prekršaj novčanom kaznom od 61.000,00 do 100.000,00 kuna. Nadalje, istim je člankom propisano da će se novčanom kaznom od 7.000,00 do 10.000,00 kuna za navedeni prekršaj kazniti poslodavac fizička osoba i odgovorna osoba pravne osobe. Ako je navedeni prekršaj počinjen u odnosu na maloljetnika, iznos novčane kazne uvećava se dvostruko.

7. Naknada plaće za vrijeme godišnjeg odmora

Za vrijeme korištenja godišnjeg odmora, u skladu s odredbom članka 81. ZOR-a, radnik ima pravo na naknadu plaće u visini određenoj kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, a **najmanje u visini njegove prosječne mjesečne plaće u prethodna tri mjeseca** (uračunavajući sva primanja u novcu i naravi koja predstavljaju naknadu za rad). Ako radniku u prethodna tri mjeseca prije korištenja godišnjeg odmora nije isplaćena plaća nego naknada plaće, kao osnovica za utvrđivanje naknade plaće za vrijeme godišnjeg odmora trebala bi se uzeti ona plaća koju bi radnik primio da je radio. Također je i Kolektivnim ugovorom za državne službenike i namještenike člankom 14. propisano da se za vrijeme korištenja godišnjeg odmora službeniku i namješteniku isplaćuje naknada plaće u visini kao da je radio u redovnom radnom vremenu, a najmanje u visini njegove prosječne mjesečne plaće u prethodna tri mjeseca (uračunavajući sva primanja u novcu i naravi koja predstavljaju naknadu za rad). Tako je i Temeljnim kolektivnim ugovorom za službenike i namještenike u javnim službama u članku 37. stavku 5. propisano da se za vrijeme korištenja godišnjeg odmora zaposleniku isplaćuje naknada plaće u visini kao da je radio u redovnom radnom vremenu odnosno u visini njegove prosječne mjesečne plaće u prethodna tri mjeseca (uračunavajući sva primanja u novcu i naravi koja predstavljaju naknadu za rad), ako je to povoljnije za zaposlenika.

8. Naknada za neiskorišteni godišnji odmor

U skladu s odredbom članka 82. ZOR-a, u slučaju prestanka ugovora o radu poslodavac je dužan radniku koji nije

iskoristio godišnji odmor isplatiti naknadu umjesto korištenja godišnjeg odmora, a naknada se određuje razmjerno broju dana neiskorištenoga godišnjeg odmora.

9. Korištenje godišnjeg odmora u dijelovima

Ako radnik koristi godišnji odmor u dijelovima, mora tijekom kalendarske godine za koju ostvaruje pravo na godišnji odmor iskoristiti najmanje dva tjedna u neprekidnom trajanju, osim ako se radnik i poslodavac drukčije ne dogovore, pod uvjetom da je ostvario pravo na godišnji odmor u trajanju dužem od dva tjedna (čl. 83. ZOR-a).

10. Raspored korištenja godišnjeg odmora

Raspored korištenja godišnjeg odmora utvrđuje poslodavac, u skladu s kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu, ugovorom o radu i ovim Zakonom, najkasnije do 30. lipnja tekuće godine. Radniku koji radi u nepunom radnom vremenu kod dva ili kod više poslodavaca, a poslodavci ne postignu sporazum o istodobnom korištenju godišnjeg odmora, dužni su mu omogućiti korištenje godišnjeg odmora prema njegovu zahtjevu. Pri utvrđivanju rasporeda korištenja godišnjeg odmora moraju se uzeti u obzir potrebe organizacije rada te mogućnosti za odmor raspoložive radnicima. **Poslodavac mora radnika najmanje petnaest dana prije korištenja godišnjeg odmora obavijestiti o trajanju godišnjeg odmora i razdoblju njegova korištenja.** Jedan dan godišnjeg odmora radnik ima pravo, uz obvezu da o tome obavijesti poslodavca najmanje tri dana prije njegova korištenja, koristiti kada on to želi, osim ako posebno opravdani razlozi na strani poslodavca to onemogućuju.

11. Upravne mjere

Prema članku 226. ZOR-a inspektor će u provedbi inspekcijskog nadzora u području rada usmenim rješenjem u zapisniku poslodavcu narediti da u ostavljenom roku utvrdi raspored korištenja godišnjeg odmora u skladu sa ZOR-om ili radnika obavijesti o trajanju i razdoblju korištenja godišnjeg odmora (članak 85.).

12. Prekršajne odredbe

Težim prekršajem poslodavca u smislu odredbe članka 227. stavka 1. točke 15. poslodavac pravna osoba kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 31.000,00 do 60.000,00 kuna ako radniku ne omogući korištenje godišnjeg odmora na način i pod uvjetima propisanim ZOR-om, osim u slučaju prestanka ugovora o radu (članci 77., 78., 83., 84. i članak 85. stavak 2.). Ako je navedeni prekršaj počinjen u odnosu na maloljetnika, iznos novčane kazne uvećava se dvostruko.

CENTAR@TIM4PIN.HR
PITAJCENTAR@TIM4PIN.
HR

01/5531-755
099/3037-677

Novi Zakon o sprječavanju sukoba interesa

Bernard Iljazović*

Sumnje na sukob interesa, njegovo preispitivanje i konstatiranje kontinuirano su prisutne u medijskom prostoru. Kako se radi o pojavama i praksi koji narušavaju povjerenje u moralno i zakonito funkcioniranje vlasti na svim razinama, u zakonodavnoj sferi učinjeni su pomaci ka unaprjeđenju njegova sprječavanja. Shodno tome, u nastavku teksta bit će više riječi o najznačajnijim promjenama koje proizlaze iz novog zakonodavnog okvira o sprječavanju sukoba interesa.

1. Uvod

U javnoj sferi evidentno je postojanje sukoba interesa u koji su involvirani brojni dužnosnici od visoko rangiranih do nisko rangiranih, a što za posljedicu ima različite negativne učinke, od potencijalnih koruptivnih radnji, nepotizma, netransparentnosti i nepovjerenja građana u funkcioniranje tijela javne vlasti. Za prevenciju takvih postupanja nužne su efikasnije mjere za čiju provedbu je unaprijediti zakonski okvir. Također, u dosadašnjoj praksi pokazalo se da i nakon utvrđenog sukoba interesa i aktera koji su sudjelovali u njemu, isti nisu snosili odgovarajuće sankcije, čime se otvara prostor za daljnja neetična ponašanja. Stoga je bilo neophodno ojačati položaj i ovlasti nadležnog tijela za odlučivanje o sukobu interesa te uvesti učinkovitije preventivne mehanizme koji će se dosljednije primjenjivati u praksi. U tu svrhu, zakonodavac je pristupio izradi novog zakonskog rješenja u području sukoba interesa te je donesen novi Zakon o sprječavanju sukoba interesa (NN, br. 143/21), koji je stupio na snagu 25. prosinca 2021. godine (dalje u tekstu: Zakon). Naime, prvotni Zakon o sprječavanju sukoba interesa donesen je 2011. godine te je od tada doživio nekoliko zakonskih izmjena i dopuna, s time da je mijenjan i odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske 2012. godine.

2. Općenito o sukobu interesa

Svrha Zakona je sprječavanje sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti, sprječavanje privatnih utjecaja na donošenje odluka u obnašanju javnih dužnosti, jačanje integriteta, objektivnosti, nepristranosti i transparentnosti u obnašanju javnih dužnosti te jačanje povjerenja građana u tijela javne vlasti. Temeljno je pravilo da u obnašanju javne dužnosti obveznici ne smiju svoj privatni interes stavljati ispred javnog interesa. Sukob interesa postoji kada su privatni interesi obveznika u suprotnosti s javnim interesom, a posebice kada:

- privatni interes obveznika može utjecati na njegovu nepristranost u obavljanju javne dužnosti (potencijalni sukob interesa)

- privatni interes obveznika je utjecao ili se osnovano može smatrati da je utjecao na njegovu nepristranost u obavljanju javne dužnosti (stvarni sukob interesa).

3. Obveznici primjene Zakona

Krug obveznika primjene kao i nadležnosti Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa (dalje: u tekstu: Povjerenstvo) su prošireni.

Obveznici primjene Zakona su sljedeće kategorije osoba:

- predsjednici i članovi uprava trgovačkih društava u kojima Republika Hrvatska ima većinski udio, predsjednici i članovi uprava trgovačkih društava kojima su većinski vlasnici trgovačka društva u kojima većinski udio ima RH, predsjednici i članovi uprava trgovačkih društava u kojima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju većinski udio, te predsjednici i članovi uprava trgovačkih društava koji su u većinskom vlasništvu trgovačkih društava u kojima većinski udio imaju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- predsjednici i članovi uprave FINA-e, HBOR-a, HAMAG-BICRO, ravnatelj Fonda za obnovu Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije i Zagrebačke županije, izvanredni povjerenici imenovani sukladno Zakonu o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za RH, a sve uzimajući u obzir njihovu nadležnost i sredstva kojima upravljaju,
- ravnatelj Hrvatskog audio-vizualnog centra, glavni ravnatelj Hrvatske radiotelevizije, te Povjerenik za informiranje,
- ravnatelji i zamjenici ravnatelja agencija kojima je osnivač RH, predsjednik i članovi Vijeća Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti, predsjednici i članovi Upravnih vijeća Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga i Hrvatske energetske regulatorne agencije,
- ravnatelj i zamjenik ravnatelja Agencije za zaštitu osobnih podataka, predsjednik i članovi uprave Jadrolinije, direktor Hrvatske agencije za osiguranje depozita, generalni direktor Hrvatskih voda i njegovi zamjenici, direktor Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, ravnatelj i zamjenik ravnatelja Središnje agencije za financiranje i ugovaranje, programa i projekata

* Bernard Iljazović, dipl.iur., Zagreb

Europske unije, ravnatelj Centra za restrukturiranje i prodaju i ravnatelj Središnjeg registra osiguranika,

- upravitelji zaklada koje osniva RH ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ravnatelji lučkih uprava, ravnatelji javnih ustanova za upravljanje nacionalnim parkovima, parkovima prirode i/ili drugih zaštićenih dijelova prirode, ravnatelji županijskih uprava za ceste, ravnatelji, odnosno predsjednici uprava regionalnih i lokalnih razvojnih agencija, ravnatelji županijskih zavoda za prostorno uređenje, odnosno Zavoda grada Zagreba, te ravnatelji ustanova u zdravstvu kojima je osnivač RH ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Uzimajući u obzir koruptivni potencijal obveznika javne dužnosti pri obavljanju dužnosti, nastoji se prevenirati mogući rizik od sukoba interesa, pri čemu se nadležnost Povjerenstva proširuje i na te skupine obveznika. Nadležna tijela koja odlučuju o imenovanju i/ili razrješenju svih obveznika primjene Zakona, a čije odluke se ne objavljuju u službenom glasilu RH, dostavit će bez odgode obavijest o tim odlukama Povjerenstvu.

Novina u Zakonu jest da su predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dužna donijeti kodeks ponašanja koji će se odnositi na članove predstavničkih tijela i sadržavati odredbe o sprječavanju sukoba interesa, načinu praćenja primjene kodeksa, kao i o tijelu koje odlučuje u drugom stupnju o odlukama predstavničkoga tijela o povredama kodeksa koji su u njegovoj nadležnosti. Za ispunjenje te obveze bit će zaduženo tijelo državne uprave nadležno za koordinaciju mjera za sprječavanje korupcije.

4. Sprječavanje sukoba interesa

Zakonom se uvode nove dužnosti za obveznike primjene Zakona, odnosno isti su, nakon stupanja na dužnost, dužni urediti svoje privatne poslove kako bi se spriječio predvidljivi sukob interesa. To je potrebno učiniti, u pravilu, u roku od šezdeset dana od izbora ili imenovanja na javnu dužnost. U slučaju dvojbe o postojanju sukoba interesa obveznik je dužan učiniti sve što je potrebno da odijeli privatni interes od javnoga interesa.

Također, s ciljem sprečavanja potencijalnog sukoba interesa obveznik je dužan u slučaju pojave okolnosti koje se mogu definirati kao potencijalni sukob interesa, deklarirati ga na odgovarajući način te ga razriješiti tako da zaštititi javni interes (npr. suzdržavanjem od glasovanja). Uz to, obveznik ne smije donositi odluke, odnosno sudjelovati u donošenju odluka i sklapanju ugovora koje utječu na njegov vlastiti poslovni interes ili poslovni interes s njim povezanih osoba, odnosno poslodavca kod kojih je bio u radnom odnosu u posljednje dvije godine prije stupanja na dužnost. Za nepridržavanje tih pravila predviđene su i odgovarajuće sankcije, odnosno može im se izreći opomena ili novčana sankcija.

5. Izvještavanje o imovinskom stanju obveznika

U pogledu imovinskih kartica propisuje se obveza podnošenja imovinske kartice Povjerenstvu i to do 31. siječnja

tekuće godine za prethodnu godinu. Također, obveznici su dužni Povjerenstvu podnijeti imovinsku karticu u roku od 15 dana po proteku 12 mjeseci od prestanka obnašanja dužnosti. Sadržaj imovinske kartice je proširen te ona obuhvaća i podatke:

- o djelatnostima koje je obveznik obavljao neposredno prije stupanja na dužnost unatrag dvije godine i u razdoblju od 12 mjeseci nakon prestanka obnašanja dužnosti,
- o članstvima i funkcijama u drugim pravnim osobama, udruženjima i organizacijama,
- podatke o udjelima u društvima osoba,
- o subjektima samostalne djelatnosti,
- podatke o potraživanjima prema trećim osobama te
- podatke o posjedovanju kriptovaluta čiji je iznos veći ili jednak jednogodišnjem iznosu neto primitka obveznika.

Obveznik koji ne podnese imovinsku karticu na vrijeme dužan je istu podnijeti sa stanjem koje je vrijedilo na zadnji dan roka za podnošenje imovinske kartice, a s ciljem izbjegavanja situacije u kojoj bi netko htio zatajiti imovinu koju ima ili je imao u određenom trenutku. Povjerenstvo pokreće postupak protiv obveznika koje ne ispune obvezu podnošenja imovinske kartice. Izuzetak su obveznici koji su po prvi puta postali obveznici podnošenja imovinske kartice, a koje će Povjerenstvo prije pokretanja postupka, pozvati da ispune svoju obvezu.

Ako Povjerenstvo tijekom redovitog postupka utvrdi znatan nesklad ili nerazmjer između prijavljenih primitaka i imovine stečene za vrijeme trajanja mandata informacije o tome prosljeđuje Ministarstvu financija – Poreznoj upravi.

U dijelu Zakona koji se odnosi na **ograničenja nakon prestanka dužnosti**, obveznici primjene Zakona ne smiju prihvatiti imenovanje na upravljačke funkcije u pravnoj osobi s kojom je tijelo javne vlasti u kojem je obveznik obnašao dužnost za vrijeme obnašanja dužnosti bila u poslovnom odnosu ili su nad njom obavljali nadzorne funkcije. Navedeno ograničenje primjenjuje se 18 mjeseci nakon prestanka obavljanja dužnosti. Predmetne zabrane usmjerene su i na pravnu osobu u koju bi obveznik nakon obnašanja javne dužnosti bio angažiran, a ako se utvrdi kršenje zabrana, Povjerenstvo bez odgađanja obavještava nadležno državno odvjetništvo.

Ovo ograničenje ne odnosi se na predsjednike i članove uprava trgovačkih društava koja su u većinskom državnom vlasništvu, ako se radi o njihovom imenovanju za članove upravnih tijela i nadzornih odbora drugih trgovačkih društava u većinskom državnom vlasništvu, pri čemu ne mogu obnašati dužnost u više od jednog trgovačkog društva. To se na odgovarajući način primjenjuje i na predsjednike i članove uprava trgovačkih društava koja su u većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ako se radi o njihovom imenovanju za članove uprava ili upravnih odbora i nadzornih odbora drugih trgovačkih društava u većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Obveznici koji prema posebnim zakonima uživaju pravo na naknadu plaće nakon prestanka dužnosti ne mogu stupiti

u radni odnos u pravnoj osobi ako je ista bila u poslovnom odnosu s tijelom javne vlasti u kojem je obveznik obnašao dužnost. Iznimno, ako prema posebnom zakonu, temeljem prethodno sklopljenog sporazuma, odnosno ugovora s bivšim poslodavcem, navedeni imaju pravo povratka na isto ili odgovarajuće radno mjesto, ovo ograničenje se ne primjenjuje. To se ograničenje primjenjuje i za vrijeme trajanja prava na naknadu plaće nakon prestanka dužnosti propisane posebnim zakonima.

6. Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa

Novim zakonskim rješenjem uvode se i određene promjene vezano za rad Povjerenstva. Naime, kod postupka izbora članova Povjerenstva, umjesto provođenja sigurnosne provjere za sve kandidate s liste, provodi se temeljna sigurnosna provjera samo za kandidate s jedinstvene završne liste. Predsjednik i članovi Povjerenstva smatraju se dužnosnicima u smislu Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika čime se konačno određuje opseg prava i obveza Povjerenstva u pogledu statusnih i ostalih prava koja proizlaze iz njihova mandata. Na taj način se na članove Povjerenstva u cijelosti primjenjuje Zakon o sprječavanju sukoba interesa.

Ako do isteka mandata Hrvatski Sabor ne izabere predsjednika i članove Povjerenstva, predsjednik i članovi Povjerenstva ostaju na svojoj funkciji do odluke o izboru novog Predsjednika, odnosno članova Povjerenstva, ali ne duže od **šest mjeseci**.

Zakonom se detaljnije uređuje i pitanje izuzeća predsjednika i članova Povjerenstva na način da se na razloge izuzeća primjenjuju razlozi propisani zakonom kojim se uređuje opći upravni postupak (Zakon o općem upravnom postupku). Prijedlog za izuzeće predsjednika i članova Povjerenstva može podnijeti svaki član Povjerenstva i predsjednik Povjerenstva (neovisno tko vodi sami predmet) te obveznik koji je stranka postupka. O prijedlogu za izuzeće predsjednika i članova Povjerenstva odlučuje Visoki upravni sud RH rješenjem u vijeću od 3 suca i to na nejavnoj sjednici. Također, detaljnije se uređuju i rokovi za pokretanje i dovršavanje postupka u odnosu na obveznike kojima je prestala javna dužnost. Naime, Povjerenstvo nije ovlašteno pokrenuti postupak protiv obveznika nakon proteka 18 mjeseci od prestanka obavljanja dužnosti, osim ako obveznik nastavi obavljati drugu javnu dužnost. U slučaju pokretanja postupka protiv obveznika koji je prestao obavljati dužnost unutar navedenog roka, postupak mora biti dovršen najkasnije do proteka 24 mjeseca od dana prestanka obavljanja dužnosti, dok će u suprotnom Povjerenstvo donijeti odluku o obustavi postupka.

Također, Povjerenstvo je dužno o postojanju prijave ili saznanjima o mogućem sukobu interesa obavijestiti obveznika i zatražiti njegovo očitovanje u roku od 15 dana od ispunjenja uvjeta za pokretanje postupka. Obveznik je dužan dostaviti svoje očitovanje Povjerenstvu u roku od 15 dana od dana dostave obavijesti. Međutim, ako obveznik ne dostavi očitovanje, Povjerenstvo će nastaviti

postupak posebno cijeneći tu okolnost. Povjerenstvo je ovlašteno na temelju obrazloženoga zahtjeva zatražiti i pribaviti potrebne podatke nužne za utvrđivanje činjeničnog stanja od svih tijela javne vlasti u RH, s time da su nadležna tijela u RH dužna bez odgode, a najkasnije u roku od 15 dana, od dana zaprimanja zahtjeva Povjerenstva, dostaviti zatražene podatke kojima raspolažu. Za čelnike tijela koji ne postupe po traženju Povjerenstva i ne dostave tražene podatke, predviđene su i prekršajne sankcije, odnosno kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 2.000 do 10.000 kn.

Povjerenstvo je dužno dovršiti postupak u roku od šest mjeseci od dana dostave obavijesti obvezniku, uz izuzetak postupanja u odnosu na obveznike kojima je prestala javna dužnost, za što su propisani posebni rokovi kako je prethodno navedeno. Odluka Povjerenstva o utvrđivanju ili neutvrđivanju postojanja sukoba interesa mora biti obrazložena i sadržavati sve elemente rješenja sukladno odredbama Zakona o općem upravnom postupku. Sjednica na kojoj se donosi ta odluka je javna, osim kada to zahtijevaju razlozi zaštite privatnosti, javnog morala ili javne sigurnosti ili kad postoji ozbiljna i neposredna opasnost ometanja sjednice. Povjerenstvo je dužno obavijestiti obveznika o održavanju sjednice najkasnije osam dana prije njezina održavanja, s time da se odluka dostavlja obvezniku prema pravilima o osobnoj dostavi sukladno odredbama Zakona o općem upravnom postupku. Nakon uredne dostave obvezniku, odluka se objavljuje i na mrežnim stranicama Povjerenstva. Protiv odluke Povjerenstva kojom se utvrđuje postojanje sukoba interesa nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom RH koji odluku o tužbi mora donijeti u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

7. Sankcije

Zakon ostavlja mogućnost izricanja administrativnih i prekršajnih sankcija za povrede Zakona. Opomena i novčana sankcija mogu se izreći za sve povrede Zakona te se u tu svrhu povisuje obvezni minimum novčane sankcije s 2.000,00 kn na 4.000,00 kn što predstavlja 100postotno povećanje minimalno izrečene novčane sankcije, pri čemu maksimum ostaje isti i iznosi 40.000,00 kn.

8. Zaključno

Koliko god imali kvalitetan zakonski okvir o sprječavanju sukoba interesa, ključno je da se njegova pravna pravila u praksi i provode i to bez iznimaka. Jedino će se tako vratiti narušeno povjerenje građana u funkcioniranje tijela javne vlasti, a prekršitelji efikasno sankcionirati za povrede Zakona. Tako će se podići i prijeko potrebna razina transparentnosti i etičnosti te suziti manevarski prostor za koruptivne radnje u obnašanju javnih dužnosti.

Novine u usavršavanju i polaganju stručnog ispita iz zaštite na radu

Alan Vajda*

U članku autor prikazuje promjene koje donosi novi Pravilnik o osposobljavanju i usavršavanju iz zaštite na radu te polaganju stručnog ispita koji je objavljen u Narodnim novinama broj 142/21 koji se primjenjuje od 31. prosinca 2021. godine.

1. Uvod

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Republike Hrvatske kao nadležno tijelo državne uprave za područje zaštite na radu putem središnjeg internetskog portala za savjetovanje s javnošću Vlade Republike Hrvatske pod nazivom „e-savjetovanja“ u periodu od 21. listopada do zaključno 20. studenog 2021. godine provelo je javno savjetovanje u svezi prijedloga novoga Pravilnika o osposobljavanju i usavršavanju iz zaštite na radu te polaganju stručnog ispita.

S obzirom na to da je temeljem odredbi članka 20. stavka 9., a u vezi članka 22. stavka 3. te članka 78. Zakona o zaštiti na radu (NN, br. 71/14, 118/14, 94/18 i 96/18), Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Republike Hrvatske donijelo navedeni Pravilnik, istim se propisuje:

- 1) osposobljavanje radnika za rad na siguran način
- 2) osposobljavanje i usavršavanje poslodavca odnosno njegovog ovlaštenika te osposobljavanje i usavršavanje povjerenika radnika za zaštitu na radu
- 3) način, uvjeti i program polaganja stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu i koordinatora zaštite na radu, oblici stalnog osposobljavanja i stručnog usavršavanja, vođenje evidencije izdanih uvjerenja i uspostava Registra osposobljavanja i usavršavanja iz zaštite na radu te obavljanja poslova zaštite na radu.

Nadalje, osposobljavanje radnika za rad na siguran način, poslodavca odnosno njegovog ovlaštenika i povjerenika radnika za zaštitu na radu, mogu obavljati poslodavci za vlastite potrebe te fizičke i pravne osobe ovlaštene za osposobljavanja iz zaštite na radu.

2. Osposobljavanje za rad na siguran način

Osposobljavanje radnika za rad na siguran način provode stručnjaci zaštite na radu zaposleni kod poslodavca, odnosno stručnjaci zaštite na radu II. stupnja zaposleni kod osobe ovlaštene za osposobljavanje radnika u suradnji s poslodavcem odnosno neposrednim ovlaštenicima poslodavca kod kojeg se provodi osposobljavanje radnika. Međutim, što se tiče osposobljavanja stranih radnika, pisani

materijali i upute, kao i sadržaj zapisnika, moraju biti za radnika sastavljeni na onom jeziku koji je stranom radniku razumljiv.

Nadalje, odredbe koje se odnose na provedbu osposobljavanja za rad na siguran ne primjenjuju se na naučnike te učenike na praksi. Naime, njihovo je osposobljavanje što obuhvaća izvođenje praktične nastave i vježbi naukovanja tijekom stručnog srednjoškolskog obrazovanja osim Zakonom o zaštiti na radu (NN, br. 71/14, 118/14, 94/18 i 96/18), dodatno regulirano Zakonom o strukovnom obrazovanju (NN, br. 30/09, 24/10, 22/13 i 25/18), Zakonom o obrtu (NN, br. 143/13, 127/19, 41/20), Pravilnikom o postupku i načinu izdavanja dozvola (licencija) za izvođenje praktične nastave i vježbi naukovanja (NN, br. 37/15) i Pravilnikom o načinu organiziranja i izvođenja nastave u strukovnim školama (NN, br. 140/09), na temelju kojih se provode liječnički pregledi učenika i upoznavanje učenika s pravilima i mjerama zaštite na radu.

3. Provedba osposobljavanja radnika za rad na siguran način

Osposobljavanje radnika provodi se prema programu osposobljavanja koji se mora temeljiti na procjeni rizika i mora obuhvatiti sve opasnosti i štetnosti, odnosno napore utvrđene procjenom rizika te načine primjene načela prevencije i pravila zaštite na radu u odnosu na prisutne rizike.

Poslodavci mogu, ako imaju zaposlenog stručnjaka zaštite na radu, sami izrađivati programe osposobljavanja i provoditi osposobljavanje ili izradu programa osposobljavanja i osposobljavanje mogu povjeriti osobi ovlaštenoj za osposobljavanje radnika koji se sastoji od teorijskoga dijela te praćenja sigurnog načina rada radnika i ocjene praktične osposobljenosti na mjestu rada.

Program osposobljavanja u teorijskome dijelu obuhvaća upoznavanje radnika s općim načelima prevencije, zatim s pravilima zaštite na radu u odnosu na izvore opasnosti, štetnosti i napora na poslovima za koje se radnik osposobljava te s pravima i obvezama radnika na području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu.

Program osposobljavanja u teorijskome dijelu provodi stručnjak zaštite na radu, a program se može provoditi i na daljinu odgovarajućim on-line metodama, s time da se

s programom osposobljavanja može započeti tek nakon završetka teorijskoga dijela osposobljavanja.

Praćenje sigurnog načina rada i ocjenu praktične osposobljenosti na mjestu rada provodi i potvrđuje poslodavac, odnosno neposredni ovlaštenik radnika koji je u postupku osposobljavanja, pri čemu se neposrednim ovlaštenikom radnika smatra onaj ovlaštenik poslodavca u čiji djelokrug rada spadaju poslovi za koje se radnik osposobljava.

Postupke praćenja sigurnog načina rada i ocjene praktične osposobljenosti radnika provode poslodavac, odnosno neposredni ovlaštenik radnika, s time da stručnjak zaštite na radu kod poslodavca ili stručnjak zaštite na radu ovlaštene osobe potvrđuje cjelokupnu provedbu postupka osposobljavanja radnika.

Međutim, ona osoba koja ispunjava uvjete za stručnjaka zaštite na radu I. ili II. stupnja, oslobođena je obveze osposobljavanja za rad na siguran način.

Program osposobljavanja tijekom praćenja sigurnog načina rada i ocjene praktične osposobljenosti na mjestu rada uključuje i raspoloživost te korištenje pisanih uputa za rad na siguran način kao i upute proizvođača radne opreme i opasnih kemikalija koje radnik koristi tijekom rada, a koje osigurava poslodavac odnosno neposredni ovlaštenik.

4. Zapisnik o provedenom osposobljavanju radnika

Kako se o provedenom osposobljavanju radnika sastavlja zapisnik i to na obrascu ZOS koji je sastavni dio ovoga Pravilnika i kojeg je poslodavac obavezan čuvati, a isti sadrži:

- 1) ime, prezime, osobni identifikacijski broj – OIB radnika, odnosno internacionalni identifikator za stranog radnika, koji se osposobljava
- 2) opis poslova i aktivnosti koje će radnik obavljati te mjesto rada
- 3) naziv, sjedište i OIB poslodavca
- 4) ime, prezime i OIB osoba koje sudjeluju u postupku osposobljavanja i njihove potpise
- 5) oznaku zapisnika
- 6) mjesto, razdoblje i način provođenja teorijskog dijela osposobljavanja radnika
- 7) ocjena poslodavca odnosno neposrednog ovlaštenika poslodavca o sigurnom načinu rada radnika i njegovom postupanju tijekom osposobljavanja
- 8) mjesto i razdoblje praćenja sigurnog načina rada i ocjene praktične osposobljenosti radnika
- 9) naziv i podaci ovlaštene osobe (za slučaj kada je u osposobljavanju sudjelovao stručnjak zaštite na radu ovlaštene osobe)

5. Osposobljavanje i usavršavanje poslodavca za zaštitu na radu

Osposobljavanje i usavršavanje poslodavca, odnosno njegovog ovlaštenika i povjerenika radnika za zaštitu na radu u području zaštite na radu, provode stručnjaci zaštite na radu I. ili II. stupnja zaposleni kod poslodavca, odnosno stručnjaci zaštite na radu II. stupnja zaposleni u ovlaštenoj osobi za poslove zaštite na radu.

Program osposobljavanja poslodavca, odnosno njegovog ovlaštenika i povjerenika radnika za zaštitu na radu sastavni je dio ovoga Pravilnika (Prilog 1.) s time da isti obuhvaća obnovu znanja prema navedenom Programu, s posebnim naglaskom na obveze i prava te upoznavanje s promjenama u propisima zaštite na radu u ovisnosti o djelatnosti poslodavca.

Međutim, što se tiče samoga trajanja osposobljavanja i usavršavanja, isto iznosi najmanje 7 školskih sati, dok se stručno usavršavanje provodi periodički, najmanje jednom u 5 godina, s time da se navedeno osposobljavanje i usavršavanje provodi teorijski, a zapisnik o tome sastavlja se na obrascu ZOOP koji je sastavni dio ovoga Pravilnika.

6. Stručni ispit

Stručni ispit za stručnjaka zaštite na radu sastoji se od općeg i posebnog dijela stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu koji kandidati polažu prema Programu iz Priloga 2. ovoga Pravilnika.

Opći dio stručnog ispita može polagati osoba koja ima najmanje srednju školsku ili stručnu spremu, dok posebni dio stručnog ispita može polagati osoba koja ima položen opći dio stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu i završen najmanje preddiplomski studij sa stečenim nazivom prvostupnik (*baccalaureus*).

Nadalje, status stručnjaka zaštite na radu (opći i posebni dio) ima osoba koja je:

- 1) završila najmanje preddiplomski studij sa stečenim nazivom prvostupnik (*baccalaureus*) i položila državni ispit iz područja zaštite na radu u tijelima državne uprave nadležnim za zaštitu na radu, ili
- 2) završila najmanje preddiplomski studij sa stečenim nazivom prvostupnik (*baccalaureus*) i položila stručni ispit za inspektora rada u području zaštite na radu.

Navedeni ispit kandidat prijavljuje Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Republike Hrvatske elektronički, putem Registra osposobljavanja i usavršavanja iz zaštite na radu, pri čemu navedeno tijelo rješenjem odobrava polaganje stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu uz napomenu da troškove za polaganje stručnog ispita snosi kandidat ili njegov poslodavac.

Kandidat koji je prijavio opći dio stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu i posebni dio stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu, ispite polaže isti dan.

Nadalje, kandidat je prije polaganja stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu, u obvezi dostaviti dokaz o izvr-

šenoj uplati za naknadu troškova polaganja ispita. Naime, sredstva uplaćena na ime naknade troškova polaganja ispita koriste se namjenski za isplatu naknada članovima i tajnicima povjerenstava za provođenje stručnog ispita, za isplatu naknada ispitivačima i tajnicima stalnog stručnog usavršavanja, za isplatu naknada predavačima za stalno stručno usavršavanje, za uspostavu i razvoj Registra te za njegovo daljnje održavanje.

Ministar rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Republike Hrvatske odlukom utvrđuje listu ispitivača koji mogu biti članovi Ispitne komisije te tajnika Ispitne.

Komisiju i njezinog predsjednika za svaki ispitni rok imenuje rukovodeći službenik ustrojstvene jedinice za zaštitu na radu Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike s liste ispitivača, kao i tajnika Ispitne komisije. Komisiju za opći i posebni dio ispita čine tri ispitivača, od kojih je jedan predsjednik.

Stručni ispit za stručnjaka zaštite na radu kandidat polaže usmeno, pred Komisijom, s time da se o istom vodi zapisnik i to za opći dio stručnog ispita na obrascu ZSIS-1, a za posebni dio stručnog ispita na obrascu ZSIS-2 koji su sastavni dio ovoga Pravilnika.

Kandidat mora biti obaviješten o mjestu i danu polaganja stručnog ispita 30 dana prije održavanja ispitnoga roka, s time da isti može pisanim podneskom najkasnije 3 dana prije ispitnog roka uz odgovarajući dokaz opravdane spriječenosti, odgoditi polaganje stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu.

Međutim ako kandidat bez opravdanog razloga dva puta ne pristupi polaganju stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu, postupak polaganja će se obustaviti, pri čemu u navedenom slučaju kandidat ne može ponovno zatražiti polaganje ispita prije isteka 1 godine od dana donošenja rješenja o obustavi postupka.

Kandidat je položio opći i posebni dio stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu, ako ga svi članovi komisije ocjene s ocjenom "položio".

Međutim, onaj kandidat koji nije položio opći ili posebni dio stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu, može podnijeti zahtjev za ponovno polaganje ispita, a ispit može polagati najviše tri puta. Nadalje, ako kandidat stručni ispit ne položi u roku od 1 godine od dana podnošenja zahtjeva, postupak polaganja će se obustaviti.

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike uspostavlja i vodi elektroničku evidenciju izdanih uvjerenja stručnjacima zaštite na radu.

7. Priznavanje statusa i stručni ispit za koordinatora zaštite na radu

Pravo polaganja stručnog ispita za koordinatora zaštite na radu tijekom izrade projekta (koordinator I) i koordinatora zaštite na radu tijekom građenja (koordinator II) ima osoba koja ima završen najmanje preddiplomski studij arhitekture, građevinarstva, elektrotehnike ili strojarstva sa stečenim nazivom prvostupnik (*baccalaureus*) i položen

stručni ispit po posebnom propisu o stručnom ispitu osoba koje obavljaju poslove graditeljstva i prostornoga uređenja, najmanje prema ispitnom programu za prvostupnika (*baccalaureus*).

Iznimno od navedenoga, osoba koja ima najmanje završen preddiplomski studij arhitekture, građevinarstva, elektrotehnike ili strojarstva ili stručni studij sigurnosti sa stečenim nazivom prvostupnik (*baccalaureus*) i položen stručni ispit za stručnjaka zaštite na radu (posebni dio) ima pravo polaganja stručnog ispita samo za koordinatora II.

Status koordinatora I i II ima osoba koja ima završen najmanje preddiplomski studij arhitekture, građevinarstva, elektrotehnike ili strojarstva sa stečenim stručnim nazivom prvostupnik (*baccalaureus*) i koja je položila stručni ispit po posebnom propisu o stručnom ispitu osoba koje obavljaju poslove graditeljstva i prostornoga uređenja, najmanje prema ispitnom programu za prvostupnika (*baccalaureus*) i koja je stručnjak zaštite na radu (opći i posebni dio), s time da o navedenom statusu rješenjem odlučuje Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Republike Hrvatske.

Međutim, za obavljanje poslova koordinatora zaštite na radu mogu se na ograničeno vrijeme, do dvije godine, priznati strane stručne kvalifikacije te dokazi o osposobljenosti, o čemu Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike za svaki pojedini slučaj može dati mišljenje.

Program stručnog ispita za koordinatora zaštite na radu obuhvaća sljedeće cjeline a to su:

- 1) Propisi u području zaštite na radu i u području gradnje građevina
- 2) Dužnosti koordinatora zaštite na radu
- 3) Otklanjanje i smanjivanje rizika na radu
- 4) Primjena pravila zaštite na radu u fazi pripreme projekta
- 5) Primjena pravila zaštite na radu u fazi izvođenja projekta.
- 6) Inspekcijski nadzor i mjere

Nadalje, osobi koja ispunjava prethodno navedene uvjete, a stručni ispit za koordinatora zaštite na radu je položila temeljem Pravilnika o uvjetima i stručnim znanjima za imenovanje koordinatora za zaštitu na radu te polaganju stručnog ispita (NN, br. 101/09 i 40/10), na njen će se pisani zahtjev izdati potvrda o položenom stručnom ispitu za koordinatora zaštite na radu tijekom izrade projekta (koordinator I) i koordinatora zaštite na radu tijekom građenja (koordinator II).

Ministarstvo uspostavlja i vodi elektroničku evidenciju izdanih uvjerenja koordinadorima zaštite na radu.

8. Stalno stručno usavršavanje

Stručnjaci zaštite na radu i koordinatori zaštite na radu obvezni su se stalno stručno usavršavati, time da se usavršavanje stručnjaka zaštite na radu zaposlenih kod poslodavaca i koordinatora zaštite na radu provodi putem interaktivnih internetskih alata na mrežnim stranicama ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijal-

ne politike, najmanje jednom u 5 godina uz napomenu da se o tome vodi evidencija o tome u Registru, odnosno da troškove stalnog stručnog usavršavanja snosi Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike.

Navedeno usavršavanje se prijavljuje Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike elektronički putem Registra gdje se upisuju i dokazi o provedbi usavršavanja.

Usavršavanje stručnjaka zaštite na radu zaposlenih kod ovlaštenih osoba za obavljanje poslova zaštite na radu obavlja se prema odredbama propisa zaštite na radu koji se odnosi na ovlaštene osobe za poslove zaštite na radu.

Napominjemo da se navedene odredbe odnose na inspektore rada u području zaštite na radu koji su službenici Državnog inspektorata, na službenike Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike koji obavljaju poslove u ustrojstvenoj jedinici nadležnoj za zaštitu na radu te na službenike Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo na poslovima sigurnosti i zaštite zdravlja na radu.

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike može jednom u 5 godina provesti usavršavanje stručnjaka zaštite na radu i ovlaštenika koji ujedno obavljaju poslove zaštite na radu kod poslodavca do uključivo 49 radnika, u vezi primjene pravila, mjera postupaka i aktivnosti zaštite na radu kod poslodavca, a na temelju podataka prikupljenim unutarnjim nadzorom zaštite na radu kod poslodavca koje stručnjak zaštite na radu i ovlaštenik dostavljaju navedenom ministarstvu elektroničkim putem.

Stručnjaci zaštite na radu, koordinatori zaštite na radu te ovlaštenici poslodavca koji ujedno obavljaju poslove zaštite na radu kod poslodavca s do uključivo 49 radnika, mogu se usavršavati u suradnji s visokoškolskim i znanstvenim ustanovama, ustanovama za obrazovanje odraslih, javnim ustanovama na području sigurnosti, zaštite zdravlja

i mjeriteljstva, udrugama na području sigurnosti, zaštite zdravlja i tehničkih ispitivanja, stručnjacima iz pojedinih područja i sl.

Stručnjacima zaštite na radu zaposlenim kod poslodavca, koordinatorima zaštite na radu te ovlaštenicima poslodavca koji ujedno obavljaju poslove zaštite na radu kod poslodavca s do uključivo 49 radnika, koji u petogodišnjem razdoblju najmanje jednom godišnje provedu usavršavanje, priznati će se navedeno usavršavanje na temelju dostavljenih zapisa.

9. Prijelazne i završne odredbe

Postupci osposobljavanja radnika koji su započeti prije stupanja na snagu ovoga Pravilnika, dovršit će se po odredbama ovoga Pravilnika, što predstavlja značajnu novost, jer su se u pravilu svi postupci započeti po odredbama dosadašnjeg propisa po njenu i dovršavali a ne po odredbama novog propisa. Naime, na taj se način sprječavala mogućnost nastanka kolizije između dosadašnjeg propisa koji je bio na snazi i novoga koji je nakon njega stupio na snagu.

Nadalje, postupci osposobljavanja radnika provedeni temeljem Pravilnika o osposobljavanju iz zaštite na radu i polaganju stručnog ispita (NN, br. 112/14) prestaju važiti kada nastupe propisane okolnosti temeljem Zakona o zaštiti na radu (NN, br. 71/14, 118/14, 94/18 i 96/18) koje zahtijevaju ponovno osposobljavanje radnika.

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestao je važiti Pravilnik o osposobljavanju iz zaštite na radu i polaganju stručnog ispita (NN, br. 112/14), osim odredbi članka 12. stavka 2. i 3., članka 22., članka 25. stavka 2. i 3. te članka 34. istog Pravilnika koje se primjenjuju do uspostave Registra i elektroničke evidencije prema novom Pravilniku o osposobljavanju i usavršavanju iz zaštite na radu te polaganju stručnog ispita.

PRETPLATE NA
tim4pinmagazin
 SU U TIJEKU NA
www.tim4pin.hr

e-mail
 centar@tim4pin.hr
 pitajcentar@tim4pin.hr

telefoni
 01/5531-755
 099/3037-677

Nove vrijednosti EU pragova od 1. siječnja 2022. godine

Ante Loboja*

Delegiranim uredbama od 10. studenoga 2021. godine Europska komisija je utvrdila nove financijske vrijednosti europskih pragova koji će se od 1. siječnja 2022. godine primjenjivati u postupcima javne nabave koje provode naručitelji koji su obveznici primjene propisa o javnoj nabavi. Autor u članku donosi detaljan prikaz novih financijskih vrijednosti europskih pragova.

1. Nove vrijednosti EU pragova

Uredbama (br. 2021/1952¹; 2021/1953² i 2021/1950³), od 10. studenoga 2021. godine Europska komisija je propisala nove financijske vrijednosti europskih pragova u EUR-ima koje primjenjuju obveznici primjene propisa o javnoj nabavi kada provode postupke javne nabave radi sklapanja ugovora i okvirnih sporazuma te je iste objavila u Službenom listu EU. Dana 11. studenoga 2021. godine Europska komisija je također u Službenom listu EU objavila Komunikaciju⁴ u kojoj su objavljene odgovarajuće vrijednosti europskih pragova preračunate u nacionalne valute. Uredbe Europske komisije kojima se propisuju nove vrijednosti europskih pragova stupaju na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu EU, a primjenjuju se od 1. siječnja 2022. godine, što znači da su naručitelji koji su obveznici primjene Zakona o javnoj nabavi (NN br. 120/16, dalje u tekstu: ZJN 2016) obvezni primjenjivati propisane vrijednosti europskih pragova od istoga datuma.

2. Uredbe Komisije o izmjeni vrijednosti europskih pragova

Ugovorom o funkcioniranju Europske unije, člankom 288., koji uređuje pravne akte EU, propisano je da „Radi izvršavanja nadležnosti Unije, institucije donose uredbe, direktive, odluke, preporuke i mišljenja. Uredba ima opću primjenu. Obvezujuća je u cijelosti i izravno se primjenjuje u svim državama članicama. Direktiva je obvezujuća, u pogledu

rezultata koji je potrebno postići, za svaku državu članicu kojoj je upućena, a odabir oblika i metoda postizanja tog rezultata prepušten je nacionalnim tijelima. Odluka je u cijelosti obvezujuća. Odluka u kojoj je određeno kome je upućena, obvezujuća je samo za njih. Preporuke i mišljenja nemaju obvezujuću snagu“.

Delegirane uredbe Europske komisije kojima se propisuju nove vrijednosti europskih pragova primjenjuju se od 1. siječnja 2022. godine, obvezujuće su za sve države članice EU i izravno se primjenjuju u svim državama članicama pa tako i u Republici Hrvatskoj, što znači da su naručitelji, javni i sektorski, koji su obveznici primjene ZJN 2016 obvezni primjenjivati propisane vrijednosti europskih pragova od istoga datuma. Navedene uredbe Komisije i Komunikacija Komisije, kojom su vrijednosti Europskih pragova preračunate u nacionalne valute država članica EU, objavljene su na web adresama donositelja.

3. Delegirana uredba Komisije u vezi s pragovima za ugovore o javnoj nabavi

U skladu s člankom 6. stavkom 1. Direktive 2014/24/EU, Europska komisija svake dvije godine provjerava odgovaraju li pragovi za ugovore o javnoj nabavi i projektne natječaje utvrđeni u članku 4. točkama (a), (b) i (c) te direktive pragovima utvrđenima u Sporazumu o javnoj nabavi (GPA) Svjetske trgovinske organizacije (WTO). U skladu s metodom izračuna utvrđenom u GPA-u Komisija računa vrijednosti tih pragova na osnovi prosječne dnevne vrijednosti eura u smislu posebnih prava vučenja (PPV) tijekom razdoblja od 24 mjeseca koje završava 31. kolovoza koji prethodi reviziji s učinkom od 1. siječnja. Vrijednost tako revidiranih pragova zaokružuje se prema potrebi na najbližu nižu vrijednost u tisućama eura kako bi se osiguralo da se poštuju važeći pragovi predviđeni GPA-om.

S obzirom na to da se vrijednost pragova izračunatih u skladu s člankom 6. stavkom 1. Direktive 2014/24/EU razlikuje od vrijednosti pragova iz članka 4. točaka (a), (b) i (c) te direktive, potrebno je revidirati te pragove. U skladu s člankom 6. stavkom 2. Direktive 2014/24/EU pragovi utvrđeni u članku 13. te direktive trebaju se uskladiti s pragovima utvrđenima u članku 4. točkama (a) i (c) te direktive.

* Ante Loboja, dipl. iur., voditelj je Službe za stručnu pomoć i nadzor u Upravi za trgovinu i politiku javne nabave Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja. Stajališta navedena u ovom članku osobna su stajališta autora i ne predstavljaju mišljenje institucije u kojoj je zaposlen.

¹ Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/1952 od 10. studenoga 2021. o izmjeni Direktive 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s pragovima za ugovore o javnoj nabavi robe, radova i usluga te projektne natječaje

² Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/1953 od 10. studenoga 2021. o izmjeni Direktive 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s pragovima za ugovore o javnoj nabavi robe, radova i usluga te projektne natječaje

³ Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/1950 od 10. studenoga 2021. o izmjeni Direktive 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu pragova za ugovore o javnoj nabavi robe, radova i usluga

⁴ Komunikacija Komisije – Odgovarajuće vrijednosti pragova iz direktiva 2014/23/EU, 2014/24/EU, 2014/25/EU i 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća

Svake dvije godine, počevši od 1. siječnja 2014., Komisija određuje vrijednosti, u nacionalnim valutama država članica čija valuta nije euro, pragova navedenih u članku 4. točkama (a), (b) i (c), revidiranih u skladu sa člankom 6. stavkom 1. Direktive 2014/24/EU. Istodobno Komisija određuje vrijednost, u nacionalnim valutama država članica čija valuta nije euro. Komisija objavljuje revidirane pragove navedene u stavku 1. i njihove odgovarajuće vrijednosti u nacionalnim valutama navedenima u stavku 3. prvom podstavku te vrijednost utvrđenu u skladu sa stavkom 3. drugim podstavkom u *Službenom listu Europske unije* početkom mjeseca studenog koji slijedi nakon revizije.

Rečenom Uredbom Komisije, člankom 1., propisano je sljedeće:

Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća, mijenja se kako slijedi:

(1) članak 4. mijenja se kako slijedi:

- (a) u točki (a) „5 350 000 EUR” zamjenjuje se sa „5 382 000 EUR”;
- (b) u točki (b) „139 000 EUR” zamjenjuje se sa „140 000 EUR”;
- (c) u točki (c) „214 000 EUR” zamjenjuje se sa „215 000 EUR”;

(2) prvi stavak članka 13. mijenja se kako slijedi:

- (a) u točki (a) „5 350 000 EUR” zamjenjuje se sa „5 382 000 EUR”;
- (b) u točki (b) „214 000 EUR” zamjenjuje se sa „215 000 EUR”;

Člankom 2. iste Uredbe određuje se da ista Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*. Primjenjuje se od 1. siječnja 2022.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Na isti način, delegiranim uredbama Europske komisije, promijenjene su odgovarajuće vrijednosti europskih pragova u javnoj nabavi, koji su propisani Direktivom Europskog parlamenta i Vijeća br. 2014/25/EU („*sektorska direktiva*“) i Direktivom br. 2009/81/EZ („*direktiva o javnoj nabavi za potrebe obrane i sigurnosti*“).

4. Procijenjena vrijednost nabave

Zakon o javnoj nabavi u članku 16. stavku 1. propisuje da procijenjena vrijednost nabave mora biti valjano određena u trenutku početka postupka javne nabave. Naručitelj je obavezan u obavijesti javne nabave navesti procijenjenu vrijednost nabave. Način izračunavanja procijenjene vrijednosti nabave ne smije se koristiti s namjerom izbjegavanja primjene ZJN 2016 ili odredaba istoga Zakona koje se primjenjuju na nabavu male, odnosno velike vrijednosti. Također, nabava se ne smije dijeliti s namjerom izbjegavanja primjene ZJN 2016 ili odredaba istoga Zakona koje se primjenjuju na nabavu male, odnosno velike vrijednosti. Isto je sankcionirano kao prekršaj člankom 443. stavkom 1. točke 2. ZJN 2016.

Ovisno o iznosu procijenjene vrijednosti predmeta nabave, naručitelj primjenjuje odgovarajuća pravila postupka.

Dakle, iznos procijenjene vrijednosti nabave će u svakom konkretnom slučaju provedbe postupka javne nabave odrediti:

- hoće li naručitelj biti obavezan primijeniti odredbe ZJN 2016, ili će, ako se radi o vrijednostima nabave koje su manje od vrijednosti (nacionalnih) pragova iz članka 12. stavka 1. ZJN 2016 (200.000,00 kuna za robu/usluge, odnosno 500.000,00 kuna za radove), primijeniti **pravila za jednostavnu nabavu**, temeljem općeg akta naručitelja,
- hoće li primijeniti pravila koja Zakon propisuje za nabavu velike vrijednosti ili,
- pravila koja se odnose na nabavu male vrijednosti.

Izračun procijenjene vrijednosti nabave temelji se na ukupnom iznosu, bez poreza na dodanu vrijednost (PDV-a). Pri izračunu procijenjene vrijednosti nabave naručitelj mora uzeti u obzir ukupnu vrijednost nabave, koja uključuje sve opcije i moguća obnavljanja ugovora.

Dakle, naručitelj će najprije sukladno odredbi članka 203. ZJN 2016, primjenjujući objektivne kriterije, odrediti predmet nabave („...na način da predstavlja njegovu tehničku, tehnološku, oblikovnu, funkcionalnu i/ili drugu objektivno odredivu cjelinu“). Ako je predmet nabave podijeljen na više grupa, kao procijenjena vrijednost nabave uzima se ukupna procijenjena vrijednost svih tih grupa predmeta nabave. Na odvojenu nabavu pojedine grupe predmeta nabave primjenjuju se ona pravila koja vrijede za ukupnu procijenjenu vrijednost predmeta nabave.

Iznimno, *ako je predmet nabave velike vrijednosti podijeljen na više grupa, na odvojenu nabavu pojedine grupe ili grupa predmeta nabave*, ako zbrojena procijenjena vrijednost tih grupa ne prelazi 20 % ukupne procijenjene vrijednosti svih grupa predmeta nabave, mogu se primijeniti pravila koja vrijede za:

1. **nabavu male vrijednosti**, ako je procijenjena vrijednost pojedine grupe ili grupa za robu ili usluge manja od 80.000,00 eura, odnosno za radove manja od 1 milijun eura, izraženih u odgovarajuće vrijednosti u kunama sukladno važećoj Komunikaciji Europske komisije objavljenoj u *Službenom listu Europske unije*, ili
2. **jednostavnu nabavu**, ako je procijenjena vrijednost pojedine grupe ili grupa predmeta nabave manja od pragova za primjenu Zakona o javnoj nabavi.

Također, **ako je predmet nabave male vrijednosti podijeljen na više grupa, na odvojenu nabavu pojedine grupe ili grupa predmeta nabave** mogu se primijeniti pravila koja vrijede za jednostavnu nabavu:

1. **ako je procijenjena vrijednost pojedine grupe ili grupa predmeta nabave manja od pragova za primjenu ovoga Zakona i**
2. **ako zbrojena procijenjena vrijednost tih grupa ne prelazi 20% ukupne procijenjene vrijednosti svih grupa predmeta nabave.**

5. Vrijednosti nabave na koje se zakon ne primjenjuje

ZJN 2016 „*utvrđuje pravila o postupku javne nabave koji provodi javni ili sektorski naručitelj, ili drugi subjekt u slu-*

čajevima određenim ovim Zakonom, radi sklapanja ugovora o javnoj nabavi robe, radova ili usluga, okvirnog sporazuma te provedbe projektnog natječaja“. Važeći Zakon kao postupke javne nabave propisuje otvoreni postupak, ograničeni postupak, natjecateljski postupak uz pregovore (za javne naručitelje), pregovarački postupak s prethodnom objavom (za sektorske naručitelje), partnerstvo za inovacije i pregovarački postupak bez prethodne objave poziva na nadmetanje, natjecateljski dijalog, te posebne režime nabave (pravila o javnoj nabavi za društvene i druge posebne usluge i projektni natječaj).

Sukladno članku 12. stavku 1. ZJN 2016, isti Zakon ne primjenjuje se na nabavu ispod nacionalnog praga tj. na **jednostavnu nabavu**:

1. na nabavu robe i usluga te provedbu projektnih natječaja procijenjene vrijednosti manje od 200.000,00 kuna, i radova procijenjene vrijednosti manje od 500.000,00 kuna, 2. na nabavu u diplomatskim misijama i konzularnim uredima RH u inozemstvu, a) robe i usluga te provedbu projektnih natječaja procijenjene vrijednosti manje od 950.000,00 kuna, b) radova procijenjene vrijednosti manje od 4.000.000,00 kuna.

Jednostavna nabava je nabava do vrijednosti pragova iz članka 12. stavka 1. ZJN 2016. Pravila, uvjete i postupke jednostavne nabave utvrđuje naručitelj općim aktom, uzimajući u obzir načela javne nabave te mogućnost primjene elektroničkih sredstava komunikacije.

Naručitelj je obvezan opći akt o jednostavnoj nabavi te sve njegove kasnije promjene objaviti na internetskim stranicama. Shodno tome, svaki je subjekt kao naručitelj, ovisno o svojim poslovima i potrebama te uvažavajući i druge specifičnosti, ovlašten samostalno svojim općim aktom uređivati pitanja tih nabava. Tim aktom se u osnovi definira procedura nabave i postupanje naručitelja u izvršenju nabava na koje se ZJN 2016 ne primjenjuje. Državna komisija, kao žalbeno tijelo koje rješava u postupcima javne nabave, nije nadležna za rješavanje o žalbama na postupke jednostavne nabave koje naručitelj provodi sukladno općem aktu o jednostavnoj nabavi te se po eventualno izjavljenim žalbama redovito oglašava nenadležnom i odbacuje takve žalbe.

Treba napomenuti da izmjena europskih pragova nabave, o kojoj je riječ u ovom tekstu, ne utječe na financijske pragove za nabavu robe i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kuna, odnosno za nabavu radova do 500.000,00 kuna („nacionalni prag“). Pragovi jednostavne nabave se ne mijenjaju, odnosno ostaju isti, jer se radi o nacionalnoj odredbi koja obuhvaća određene vrijednosti nabave koje nisu obuhvaćene europskim pragovima.

6. Europski pragovi – nabava velike vrijednosti

Sukladno odredbi članka 13. stavka 1. ZJN 2016, nabava velike vrijednosti je nabava čija je procijenjena vrijednost jednaka ili veća od vrijednosti europskih pragova iz članka 4. Direktive 2014/24/EU i članka 15. Direktive 2014/25/EU, ovisno o vrsti naručitelja i vrsti ugovora, izraženih u

odgovarajućim vrijednostima u kunama, sukladno važećoj Komunikaciji Europske komisije objavljenoj u Službenom listu Europske unije („europski prag“). Ta vrijednost ne uključuje porez na dodanu vrijednost (PDV).

Europska komisija je sukladno članku 6. stavku 5. Direktive 2014/24/EU ovlaštena donositi delegirane akte, u skladu s člankom 87. iste Direktive, radi revidiranja europskih pragova. Isto ovlaštenje Komisija ima i u sektorskoj direktivi, broj 2014/25/EU. Također, svake dvije godine Komisija određuje vrijednosti u nacionalnim valutama država članica čija valuta nije euro, pa tako i za Republiku Hrvatsku. Obavijest o važećim vrijednostima europskih pragova Ministarstvo, središnje tijelo državne uprave nadležno za politiku javne nabave, objavljuje na Portalu javne nabave: (<http://www.javnanabava.hr/>).

U uvodnoj izjavi broj 1., *Direktive Europskog parlamenta i Vijeća 2014/24/EU, o javnoj nabavi ...*, koja regulira postupke javne nabave u „klasičnom“ sektoru, navodi se sljedeće obrazloženje za određivanje financijskih pragova za njenu primjenu, odnosno za primjenu pravila o javnoj nabavi:

„Dodjela javnih ugovora od strane ili u ime nadležnih tijela država članica mora biti u skladu s načelima Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), pogotovo s načelom slobodnog kretanja robe, slobode poslovnog nastana i slobode pružanja usluga, kao i s načelima koja iz toga proizlaze, poput načela jednakog postupanja, zabrane diskriminacije, međusobnog priznavanja, proporcionalnosti i transparentnosti. Međutim, u slučaju javnih ugovora iznad određene vrijednosti (tj. „europskih pragova“), trebalo bi sastaviti odredbe za koordinaciju postupaka nacionalne nabave, kako bi se osiguralo da ta načela ostvaruju praktični učinak te da se pri javnoj nabavi potiče tržišno natjecanje“.

U tom smislu države članice za vrijednosti nabave koje su jednake ili veće od europskih pragova propisuju pravila kojima se reguliraju postupci javne nabave koji imaju za cilj sklapanje ugovora ili okvirnog sporazuma. Kada je u pitanju hrvatski Zakon o javnoj nabavi, ista pravila, uz neke iznimke, vrijede i za postupke javne nabave velike i male vrijednosti.

Iznimke se odnose na rokove za dostavu ponuda i zahtjeva za sudjelovanje; zatim na rokove za podnošenje zahtjeva za dodatne informacije, objašnjenje ili izmjene u vezi s dokumentacijom o nabavi, kojeg gospodarski subjekti mogu postaviti tijekom roka za dostavu ponuda/zahtjeva za sudjelovanje; kod rokova za odgovor, dodatne informacije i objašnjenja, koji naručitelj stavlja na raspolaganje gospodarskim subjektima, kod obveze objavljivanja obavijesti o javnoj nabavi u Službenom listu EU. Iznimka također postoji u pogledu obveze naručitelja da zahtijeva ažurirane popratne dokumente od ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu jer je obveza traženja dokumenata propisana samo za postupke javne nabave velike vrijednosti, dok je isto opcija za naručitelja u postupcima javne nabave male vrijednosti, i sl.)

U postupcima javne nabave velike i male vrijednosti obavijesti javne nabave objavljuju se na standardnim obras-

cima koje utvrđuje Europska komisija provedbenim aktom – Provedbenom uredbom Komisije (EU) o utvrđivanju standardnih obrazaca za objavljivanje obavijesti u području javne nabave, broj 2015/1986. Javni naručitelj obavezan je poslati na objavu obavijesti javne nabave za sve nabave čija je procijenjena vrijednost jednaka ili veća od iznosa iz članka 12. ZJN 2016.

U postupcima javne nabave velike vrijednosti obavijesti javne nabave obvezno se objavljuju u Službenom listu Europske unije i Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske (EOJN RH).

7. Vrijednosti europskih pragova prema vrsti naručitelja

Odredbom članka 6. ZJN 2016 određeni su javni naručitelji, a to su:

1. Republika Hrvatska, odnosno državna tijela Republike Hrvatske, te **decentralizirani javni naručitelji**;
2. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, 3. tijela javnog prava i 4. udruženja koje je osnovalo jedno ili više tijela, odnosno naprijed navedenih naručitelja.

Tijela javnog prava su subjekti koji ispunjavaju sve sljedeće uvjete:

1. imaju pravnu osobnost, 2. osnovani su posebno u svrhu zadovoljavanja potreba u općem interesu, koje nemaju industrijski ili trgovački značaj, i 3. u iznosu većem od 50 % financira ih javni naručitelj ili su podložna upravljачkom nadzoru od strane javnog naručitelja ili je više od polovine članova njihovih upravnih, upravljачkih ili nadzornih tijela imenovao javni naručitelj.

U tom smislu, novi europski pragovi za **javne naručitelje**, koji se primjenjuju od 1. siječnja 2022., ovisno o vrsti naručitelja, su sljedeći:

1. Republika Hrvatska odnosno državna tijela Republike Hrvatske primjenjuju europski prag nabave od 140.000,00 EUR (odnosno 1.052.800,00 kuna) za ugovore o javnoj nabavi robe, usluga i projektne natječaje, a 5.382.000,00 EUR (40.472.640,00 kuna) za ugovore o javnim radovima;
2. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravne osobe primjenjuju europski prag nabave od 215.000,00 EUR (odnosno 1.616.800,00 kuna) za ugovore o javnoj nabavi robe, usluga i projektne natječaje, a 5.382.000,00 (40.472.640,00 kuna) za ugovore o javnim radovima;

Za ugovore koje sklapaju subjekti koji nisu naručitelji u smislu ZJN 2016, a koje javni naručitelji subvencioniraju ili sufinanciraju, europski prag nabave je 215.000,00 EUR (odnosno 1.616.800,00 kuna) za ugovore o uslugama, a 5.382.000,00 (40.472.640,00 kuna) za ugovore o javnim radovima.

Europski pragovi za **sektorske naručitelje**, koji se primjenjuju od 1. siječnja 2022. su sljedeći:

1. 431.000,00 EUR odnosno 3.241.120,00 kuna za ugovore o javnoj nabavi robe i usluga;

2. 5.382.000,00 EUR odnosno 40.472.640,00 kuna za ugovore o javnim radovima.

8. Nabava male vrijednosti

Nabava male vrijednosti je nabava čija je procijenjena vrijednost manja od europskih pragova. Dakle, nabava male vrijednosti je nabava koja je veća od iznosa pragova za **jednostavnu nabavu** iz članka 12. ZJN 2016, a manja od vrijednosti europskih pragova. Ta vrijednost ne uključuje porez na dodanu vrijednost (PDV). Za ove vrijednosti nabave naručitelji su obvezni objaviti obavijesti javne nabave u EOJN RH, te mogu, ali nisu obvezni objavljivati objave javne nabave u Službenom listu EU (TED).

Člankom 298. stavkom 1. ZJN 2016 propisani su razlozi za poništenje postupka javne nabave, a to su između ostalog: 1. ako postanu poznate okolnosti zbog kojih ne bi došlo do pokretanja postupka javne nabave, da su bile poznate prije, 2. ako postanu poznate okolnosti zbog kojih bi došlo do sadržajno bitno drukčije obavijesti o nadmetanju ili dokumentacije o nabavi, da su bile poznate prije, 3. ako nije dostavljen nijedan zahtjev za sudjelovanje, 4. ako nema niti jednog sposobnog natjecatelja, 5. ako nije pristigla nijedna ponuda, 8. ako nakon isključenja ponuditelja ili odbijanja ponuda ne preostane nijedna valjana ponuda, 6. ako je cijena najpovoljnije ponude veća od procijenjene vrijednosti nabave, osim ako javni naručitelj ima ili će imati osigurana sredstva, i sl.

Jedan od razloga za poništenje postupka javne nabave vezan je za iznose europskih pragova, pa u tom smislu **ako je cijena svih ponuda u postupku javne nabave male vrijednosti jednaka ili veća od pragova za nabavu velike vrijednosti** (osim ako su u postupku javne nabave primijenjena pravila koja vrijede za nabavu velike vrijednosti), naručitelj je obavezan poništiti postupak javne nabave. Dakle, radit će se primjerice o situaciji kada je naručitelj, nakon istraživanja, odnosno prethodne analize tržišta, procijenio vrijednost predmeta nabave kao nabavu male vrijednosti te je objavio obavijest javne nabave samo u EOJN RH, a ne i u Službenom listu EU.

No, ako je naručitelj u opisanom primjeru objavio obavijest javne nabave u EOJN RH i u Službenom listu EU te je primijenio i ostala pravila koja vrijede za nabavu velike vrijednosti, neće morati poništiti postupak javne nabave.

9. Ugovori o javnim uslugama za Društvene i druge posebne usluge

ZJN 2016 pristupa uređenju ugovora o javnim uslugama na tri različita načina. Naime, tri su različita režima prema kojima naručitelji postupaju kod nabave usluga. To su: **1.** usluge izuzete od primjene Zakona, **2.** usluge u redovnom režimu nabave te **3.** društvene i druge posebne usluge.

Za usluge koje su izuzete od primjene Zakona (*npr. usluge istraživanja i razvoja – članak 30. stavak 1. točka 17; usluge koje javni naručitelj ili udruženje javnih naručitelja pružaju na osnovi isključivog prava utemeljenog na zakonu, podzakonskom propisu ili drugom objavljenom aktu uprave koji su u skladu s Ugovorom o funkcioniranju EU*

– članak 30. stavak 1. točka 15.; usluge arbitraže i mirenja – članak 30. stavak 1. točka 4.; i sl.) naručitelji nisu obvezni prije sklapanja ugovora o nabavi tih usluga provoditi postupke nabave propisane ZJN 2016.

Za nabavu usluga u redovnom režimu nabave primjenjuju se sve odredbe ZJN 2016. Postupak javne nabave ovih usluga ni po čemu se ne razlikuje od postupka nabave robe ili radova. Dakle, ovisno o procijenjenoj vrijednosti usluga naručitelji su obvezni primjenjivati odgovarajuće odredbe ZJN 2016, za velike ili male vrijednosti nabave.

ZJN 2016 društvene i druge posebne usluga stavlja pod poseban režim nabave (članci 323. – 325. ZJN 2016). Detaljan popis ovih usluga (sukladno Prilogu IV Direktive 2014/24/EU odnosno Prilogu XVII Direktive 2014/25/EU) nalazi se u **Prilogu X**. ZJN 2016, a to su:

- zdravstvene, društvene i povezane usluge,
- administrativne, društvene, obrazovne, zdravstvene usluge i usluge vezane uz kulturu,
- usluge obveznog socijalnog osiguranja, osim ako se radi o negospodarskim uslugama od općeg interesa, s obzirom na to da su države članice slobodne organizirati pružanje obveznih društvenih usluga ili drugih usluga, kao usluge od općeg interesa ili kao negospodarske usluge od općeg interesa,
- usluge vezane uz naknade,
- poštanske usluge,
- hotelijerske i ugostiteljske usluge,
- pravne usluge, u mjeri u kojoj nisu izuzete na temelju čl. 29. st. 1. t. 5.–9. Zakona,

– istražiteljske usluge i usluge u području sigurnosti, i sl.

Europski pragovi za nabavu društvenih i drugih posebnih usluga su: 750.000,00 EUR-a (5.640.000,00 kuna) za javne naručitelje te 1.000.000,00 EUR (7.520.000,00 kuna) za sektorske naručitelje. Za nabavu društvenih i drugih posebnih usluga također vrijedi nacionalni prag od 200.000,00 kuna, kao vrijednosni prag od kojeg je naručitelj obvezan primijeniti ZJN 2016. Od tog iznosa do iznosa europskog praga je nabava male vrijednosti za koju su naručitelji obvezni objaviti obavijesti javne nabave u EOJN RH (te fakultativno i u Službenom listu EU), a za vrijednosti koje su jednake ili veće od europskog praga u Službenom listu EU i u EOJN RH.

10. Zaključno

Nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji obveznici primjene Zakona o javnoj nabavi primjenjuju vrijednosti europskih pragova preračunate u odgovarajuće vrijednosti u kunama koje Europska komisija na temelju delegiranih ovlasti iz direktiva propisuje svojim uredbama i objavljuje u Službenom listu EU. Nove financijske vrijednosti europskih pragova preračunate u odgovarajuće vrijednosti u nacionalnim valutama primjenjuju se izravno u svim državama članicama EU u postupcima javne nabave koje provode naručitelji koji su obveznici primjene propisa o javnoj nabavi. Navedene uredbe, pa tako i propisane nove vrijednosti europskih pragova, ostaju na snazi dvije godine, dakle, zaključno do 1. siječnja 2024. godine.

Tablica 1. Nove vrijednosti europskih pragova prema vrstama naručitelja i vrstama ugovora

		Vrsta predmeta nabave	Prag (€)	Prag (HRK)
Odvojena nabava grupe/grupa predmeta nabave		Roba i usluge	80.000,00 €	601.600,00 kn
		Radovi	1.000.000,00 €	7.520.000,00 kn
Javni naručitelji:	RH odnosno državna tijela RH	Roba/usluge/projektne natječajni	140.000,00 €	1.052.800,00 kn
	JLP(R)S i tijela državnog prava iz čl. 6. st. 1. toč 3. ZJN 2016 i njihova udruženja	Roba/usluge/projektne natječajni	215.000,00 €	1.616.800,00 kn
		Radovi	5.382.000,00 €	40.472.640,00 kn
Sektorski naručitelji:		Roba/usluge/projektne natječajni	431.000,00 €	3.241.120,00 kn
		Radovi	5.382.000,00 €	40.472.640,00 kn
Društvene i druge posebne usluge	Javni naručitelji		750.000,00 €	5.640.000,00 kn
	Sektorski naručitelji		1.000.000,00 €	7.520.000,00 kn
Nabava za potrebe obrane i sigurnosti		Roba/usluge	431.000,00 €	3.241.120,00 kn
		Radovi	5.382.000,00 €	40.472.640,00 kn
Ugovori koje subvencioniraju (ili sufinanciraju) javni naručitelji – čl. 39 ZJN 2016		Usluge	215.000,00 €	1.616.800,00 kn
		Radovi	5.382.000,00 €	40.472.640,00 kn

Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave*

Dionici u sustavu javne nabave, osim poznavanja zakonodavnog okvira, moraju biti upoznati s praksom Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave (dalje u tekstu: Državna komisija) kao tijela nadležnog za rješavanje o žalbama u vezi s postupcima sklapanja ugovora o javnoj nabavi, okvirnih sporazuma i projektnih natječaja na koje se primjenjuje Zakon o javnoj nabavi. Upravo praksom Državne komisije često se dolazi do odgovora na pitanja kako postupiti u pojedinoj situaciji pa se u ovoj rubrici obrađuju aktualne odluke Državne komisije¹ te se daje prikaz najvažnijih stavova.

Odnos instituta podugovaranja i instituta oslanjanja na sposobnost drugih subjekata

Podugovaranje i oslanjanje na sposobnost drugih subjekata su dva različita instituta.¹

... u žalbi na Odluku o odabiru žalitelj navodi da je naručitelj pogrešno ocijenio **Izjavu o ustupanju resursa** kojom se odabrani ponuditelj, radi ispunjavanja kriterija tehničke i stručne sposobnosti, u potpunosti oslonio na stručno iskustvo društva R.D. Žalitelj dalje navodi da u konkretnom slučaju odabrani ponuditelj nije naveo društvo R.D. kao podugovaratelja.

U odgovoru na žalbu naručitelj navodi da ZJN 2016 ne propisuje da subjekt na čiju se sposobnost ponuditelj oslanja mora biti podugovaratelj, jer su institut oslanjanja i institut podugovaranja dva različita instituta.

Državna komisija je utvrdila da je naručitelj propisao da se gospodarski subjekt može, sukladno članku 273. ZJN 2016, osloniti na sposobnost drugih gospodarskih subjekata. U tom slučaju gospodarski subjekt mora dokazati da će imati na raspolaganju resurse nužne za izvršenje ugovora, primjerice, prihvaćanjem obveze drugih gospodarskih subjekata, da će te resurse staviti na raspolaganje gospodarskom subjektu (u obliku ugovora, sporazuma i dr.). Nadalje, naručitelj je propisao da gospodarski subjekt treba dokazati da ima minimalno iskustvo: jednu izvršenu uslugu s provedenim upravnim postupkom. Izvršena usluga izrada projekta rekonstrukcije/izgradnje za jednu dionicu DC/AC min. duljine 5,0 km za koju je ponuditelj ishodio lokacijsku i građevinsku dozvolu.

Vezano za žalbeni navod da subjekt na čiju se sposobnost odabrani ponuditelj oslanja u konkretnom slučaju nije naveden kao podugovaratelj, Državna komisija ističe da su podugovaranje i oslanjanje na sposobnost dru-

gih subjekata dva različita instituta te se u konkretnom slučaju radi o oslanjanju radi dokazivanja ispunjavanja kriterija tehničke i stručne sposobnosti, koji je vezan za relevantno stručno iskustvo. Dakle, nije u pravu žalitelj kada navodi da je gospodarski subjekt R.D. trebao biti naveden kao podugovaratelj. Žalbeni navod je neosnovan.

Postupanje naručitelja kod isteka roka valjanosti jamstva za ozbiljnost ponude²

Naručitelj je prije odabira zatražio produženje jamstva za ozbiljnost ponude od ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu pa je postupio sukladno članku 216. stavku 2. ZJN 2016

... u žalbi na Odluku o odabiru žalitelj navodi da iz Zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda proizlazi da jamstvo za ozbiljnost ponude odabranog ponuditelja vrijedi do 31. 08. 2021. Bez obzira na navedeno naručitelj je odabranu ponudu ocijenio valjanom te naknadno, 27. listopada 2021. tražio produženje jamstva za ozbiljnost ponude.

Toč. 39.1. Knjige 1 propisano je da rok valjanosti bankarske garancije mora biti najmanje do isteka roka valjanosti ponude. Ako istekne rok valjanosti ponude, naručitelj će tražiti od ponuditelja produženje roka valjanosti ponude i jamstva za ozbiljnost ponude sukladno tom produženom roku. U ponudbenom listu odabranog ponuditelja se navodi da ponuda vrijedi 90 dana od isteka roka za dostavu. U dostavljenom jamstvu za ozbiljnost ponude (garancija banke) se navodi da važi do 30. svibnja 2021.

Naručitelj je 21. svibnja 2021. odabranog ponuditelja tražio izjavu o produljenju roka valjanosti ponude i produljenje roka valjanosti jamstva ili novo jamstvo za ozbiljnost ponude za 90 dana od dana dostave predmetnog zahtjeva. Odabrani ponuditelj je 28. svibnja 2021.

* Pripremio: Ante Loboja, dipl. iur., Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja.

¹ Sve odluke Državne komisije dostupne su na www.dkom.hr.

¹ Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/19-01/179, od 29. travnja 2019.

² Rješenje Državne komisije, Klasa: UP/II-406-01/21-01/1052, od 20. prosinca 2021.

dostavio izjavu prema kojoj je novi rok valjanosti ponude 90 dana od dana dostave zahtjeva (23. kolovoza 2021.) i dodatak prvoj garanciji koja važi od 31. svibnja 2021. do 31. kolovoza 2021. Naručitelj je 27. listopada 2021. odabranom ponuditelju poslao zahtjev za dostavom izjave o produljenju roka valjanosti ponude i produljenju roka valjanosti jamstva za ozbiljnost ponude. Odabrani ponuditelj je dostavio izjavu o produljenju roka valjanosti ponude i garanciju koja važi do 14. veljače 2022.

Člankom 216. stavkom 2. ZJN 2016 propisano je da ako tijekom postupka istekne rok valjanosti ponude i jamstva za ozbiljnost ponude, javni naručitelj obavezan je prije odabira zatražiti produženje roka valjanosti ponude i jamstva od ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu, u primjerenom roku ne kraćem od pet dana. Budući da je naručitelj prije odabira zatražio produženje roka valjanosti ponude i jamstva od ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu, postupio je sukladno navedenoj odredbi ZJN 2016. Žalbeni navod je neosnovan

Kriteriji za ocjenu jednakovrijednosti predmeta nabave³

Odabrani ponuditelj nije u Troškovniku naveo podatke o proizvođaču i tipu odgovarajućeg jednakovrijednog proizvoda kojeg nudi.

... u žalbi na Odluku o odabiru žalitelj navodi da je toč. 2.7. dokumentacije propisan kriterij za ocjenu jednakovrijednosti predmeta nabave te je propisano da ako ponuditelj nudi jednakovrijedan proizvod, mora na za to predviđenim mjestima troškovnika ili tehničke

specifikacije navesti podatke o **proizvođaču i tipu** odgovarajućeg proizvoda koji nudi. Navodi da je uvidom u odabranu ponudu utvrdio da odabrani ponuditelj u Troškovniku nije naveo podatke o proizvođaču i tipu odgovarajućeg proizvoda za jednakovrijedne proizvode koje nudi, niti je za njih dostavio podatke na zasebnom dokumentu.

Toč. 2.7. dokumentacije propisano je: „Kriterij za ocjenu jednakovrijednosti predmeta nabave - ako u troškovniku postoji dodatak „ili jednakovrijedno” i ako ponuditelj nudi jednakovrijedan proizvod, mora na za to predviđenim mjestima troškovnika ili tehničke specifikacije, prema odgovarajućim stavkama, navesti podatke o proizvođaču i tipu odgovarajućeg proizvoda koji nudi te ako se to traži, i ostale podatke koji se odnose na taj proizvod. Ako u troškovniku nema dovoljno mjesta za upis jednakovrijednog proizvoda potrebno je dostaviti podatke na zasebnom dokumentu, s poveznicom na stavku Troškovnika, kako bi se moglo utvrditi na koju se stavku jednakovrijedan proizvod odnosi. Kao dokaz jednakovrijednosti ponuditelj dostavlja dokazno sredstvo o sukladnosti ponuđenog proizvoda sa zahtjevima iz troškovnika (izvješće o testiranju od tijela za ocjenu sukladnosti ili potvrdu koju izdaje takvo tijelo, odnosno, tehničku dokumentaciju proizvođača ili dr. prikladno sredstvo).

Državna komisija je utvrdila da u stavkama Troškovnika u kojima je naveden jednakovrijedan proizvod, odabrani ponuditelj nije naveo podatke o **proizvođaču i tipu** odgovarajućeg proizvoda kojeg nudi. U tom smislu odabrani ponuditelj se nije pri izradi ponude pridržavao zahtjeva i uvjeta iz dokumentacije o nabavi, te je nejasno na koji je način naručitelj u konačnici utvrdio jednakovrijednost proizvoda ponuđenih od strane odabranog ponuditelja. Žalbeni navod je osnovan.

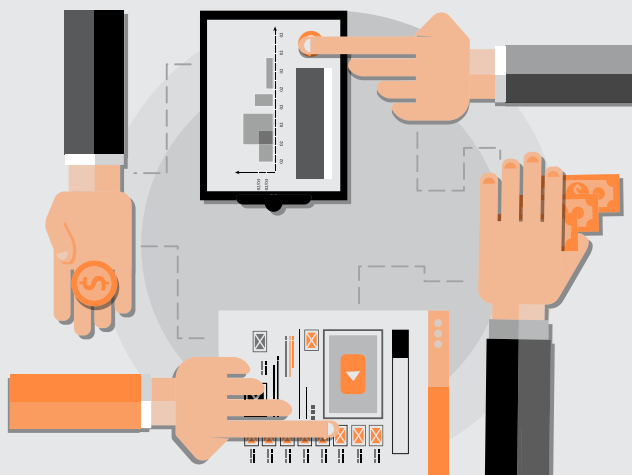
³ Rješenje Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/21-01/1094, od 22. prosinca 2021.

DJELOVANJE CENTRA

tim4pin

MOŽETE PRATITI NA

WWW.TIM4PIN.HR

U nastavku donosimo pregled otvorenih natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava iz područja poljoprivrede, poduzetništva, obrazovanja i ostalog na koji se zainteresirani prijavitelji mogu javiti te iz europskih fondova ostvariti financijske potpore za provedbu svojih aktivnosti.

Pregled otvorenih natječaja za sufinanciranje iz EU fondova *

PODRUČJE	NATJEČAJ	RAZDOBLJE	PRIJAVITELJI
Ruralni razvoj	Natječaj za provedbu Podmjere 4.3. „Potpora za ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju i prilagodbu poljoprivrede i šumarstva“, tip operacije 4.3.1.1. „Investicije u osnovnu infrastrukturu javnog navodnjavanja“	18.01.2022.- 28.02.2022.	Jedinice regionalne (područne) samouprave
Promet	Poziv za dodjelu bespovratnih financijskih sredstava Vraćanje u ispravno radno stanje infrastrukture i pogona u području prijevoza oštećenih u potresu na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije, Karlovačke županije, Varaždinske županije, Međimurske županije, Brodsko-posavske županije, Bjelovarsko-bilogorske županije i Koprivničko-križevačke županije	05.01.2022.- 16.05.2022.	Jedinice lokalne samouprave Jedinice regionalne (područne) samouprave Poduzeća/trgovačko društvo i organizacije u većinskom javnom vlasništvu lokalne/regionalne javne institucije
Obrazovanje	Obnova infrastrukture u području obrazovanja oštećene potresom FSEU.2022.MZO.	05.01.2022.- 06.03.2022.	Javna visoka učilišta Javna znanstvena organizacija
Upravljanje	Čišćenje područja pogođenih katastrofom, uključujući prirodna područja, u skladu s, kad je to primjereno, pristupima utemeljenim na ekosustavima	05.01.2022.- 30.05.2022.	Javna tijela (ministarstva i agencije) Jedinice lokalne samouprave Jedinice regionalne (područne) samouprave Tijela javne vlasti
Ostalo	Pružanje privremenog smještaja potrebitog stanovništva na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije, Karlovačke županije, Varaždinske županije, Međimurske županije, Brodsko-posavske županije, Koprivničko-križevačke županije i Bjelovarsko-bilogorske županije nastalih kao posljedica serije potresa s epicentrom na području Sisačko-moslavačke županije počevši od 28. prosinca 2020. godine	05.01.2022.- 30.06.2022.	Javna tijela (ministarstva i agencije) Jedinice lokalne samouprave Jedinice regionalne (područne) samouprave
Ostalo	POZIV na dodjelu bespovratnih financijskih sredstava FINANCIRANJE SLUŽBI SPAŠAVANJA za potrebe stanovništva nastalih kao posljedica serije potresa počevši od 28. prosinca 2020. godine na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije, Karlovačke županije, Varaždinske županije, Međimurske županije, Brodsko-posavske županije, Koprivničko-križevačke županije i Bjelovarsko-bilogorske županije (referentna oznaka: FSEU.2022.MUP.)	05.01.2022.- 30.04.2022.	Organizacije civilnog društva Javna tijela (ministarstva i agencije) Jedinice lokalne samouprave Jedinice regionalne (područne) samouprave Poduzeća/trgovačko društvo i organizacije u većinskom javnom vlasništvu Gospodarski subjekti Tijela javne vlasti
Zdravlje	Vraćanje u uporabljivo stanje infrastrukture u području zdravstva na području Sisačko-moslavačke županije, Zagrebačke županije, Grada Zagreba, Karlovačke županije, Krapinsko-zagorske županije, Varaždinske županije, Međimurske županije, Brodsko-posavske županije, Koprivničko-križevačke županije i Bjelovarsko-bilogorske županije	05.01.2022.- 01.05.2022.	Državni zdravstveni zavodi, klinike kao samostalne ustanove, kliničke bolnice i klinički bolnički centri čiji je osnivač Republika Hrvatska Opća bolnica čiji je osnivač jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb Specijalna bolnica čiji je osnivač jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, jedinica lokalne samouprave Dom zdravlja, zavod za hitnu medicinu i zavod za javno zdravstvo čiji je osnivač jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, Dom zdravlja čiji je osnivač Republika Hrvatska Poliklinika, lječilište, ustanova za zdravstvenu njegu, ustanova za palijativnu skrb i ljekarnička ustanova čiji je osnivač jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb te druga pravna osoba kojoj je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, odnosno ona kojoj je osnivač pravna osoba čiji je jedini osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave prema Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi kao osnivači ustanove koja obavlja zdravstvenu djelatnost.

* Pripremio: Tomislav Čakanić, struč.spec.ormo., TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje, Zagreb.

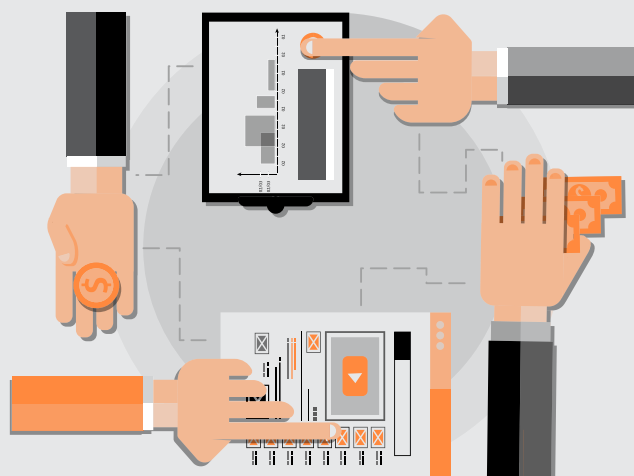
PODRUČJE	NATJEČAJ	RAZDOBLJE	PRIJAVITELJI
Ostalo	Poziv za dodjelu bespovratnih financijskih sredstava iz Fonda solidarnosti Europske unije za operaciju Osiguravanje preventivne infrastrukture – Sanacija šteta nastalih potresom od 28. i 29. prosinca 2020. godine na regulacijskim i zaštitnim vodnim građevinama na području Sisačko-moslavačke županije (Izravna dodjela)	05.01.2022.- 30.05.2022.	
Ostalo	Otvoreni Poziv – Hitno obnavljanje pogođenih prirodnih područja kako bi se izbjegli neposredni učinci erozije tla na području grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije, Karlovačke županije, Varaždinske županije, Međimurske županije, Brodsko-posavske županije, Koprivničko-križevačke županije i Bjelovarsko-bilogorske županije	05.01.2022.- 30.05.2022.	Jedinice lokalne samouprave Poduzeća/trgovačko društvo i organizacije u većinskom javnom vlasništvu
Promet	Vraćanje u ispravno radno stanje infrastrukture i pogona u području pošte i telekomunikacija oštećenih u potresu na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije, Karlovačke županije, Varaždinske županije, Međimurske županije, Brodsko-posavske županije, Bjelovarsko-bilogorske županije i Koprivničko-križevačke županije	05.01.2022.- 16.05.2022.	Jedinice lokalne samouprave Jedinice regionalne (područne) samouprave Poduzeća/trgovačko društvo i organizacije u većinskom javnom vlasništvu lokalne/regionalne javne institucije
Energija	Javni poziv "Vraćanje u ispravno radno stanje infrastrukture i pogona u energetskom sektoru" oštećenih u seriji potresa počevši od 28. prosinca 2020. godine	05.01.2022.- 29.04.2022.	Gospodarski subjekti
Ostalo	Javni poziv Vraćanje u ispravno radno stanje infrastrukture i pogona u području vodoopskrbe i upravljanja otpadnim vodama (ograničeni postupak)	05.01.2022.- 30.05.2022.	Poduzeća/trgovačko društvo i organizacije u većinskom javnom vlasništvu
Ostalo	„Ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći – faza IV“	03.12.2021.- 30.06.2022.	Neprofitne pravne osobe kojima je nadležno upravno tijelo izdalo rješenje kojim se odobrava stalno prikupljanje i pružanje humanitarne pomoći
Ruralni razvoj	Natječaj za tip operacije 1.1.2 „Strukovno osposobljavanje za poljoprivrednike“	22.10.2021.- 15.02.2022.	Pravne osobe registrirane za djelatnosti pružanja usluga obrazovanja i savjetovanja izvan sustava redovite naobrazbe
Poljoprivreda	Natječaj za provedbu podmjere 19.1. "Pripremna pomoć" – provedba tipa operacije 19.1.1. "Pripremna pomoć"	21.09.2021.- 31.01.2023.	Lokalna akcijska grupa (LAG)

DJELOVANJE CENTRA

tim4pin

MOŽETE PRATITI NA

WWW.TIM4PIN.HR

Mogućnosti financiranja javnog sektora iz poljoprivrednih fondova u programskom razdoblju 2021-2027

Davorka Žagar*

Ministarstvo poljoprivrede RH Hrvatskoj javnosti prezentiralo je glavne smjernice i odradilo javne konzultacije te krajem 2021. godine poslalo Europskoj komisiji Strateški plan Zajedničke poljoprivredne politike (skraćeno ZPP), krovni dokument koji definira smjer razvoja hrvatske poljoprivrede do 2027. godine. Strateški plan ZPP najvažniji je dokument u kojem će biti definirane mjere i intervencije te raspoloživa financijska sredstva za poljoprivredu. Iako tek treba biti odobren od strane Europske komisije, Strateški plan nudi jasniju sliku o mogućnostima financiranja iz poljoprivrednih fondova u programskom razdoblju 2021-2027.

1. Uvod

Hrvatska kroz pet godina, od 2023. do 2027. godine, na raspolaganju ima 3,42 milijarde eura, od čega je oko 1,5 milijardi eura namijenjeno za ruralni razvoj, a preostali iznos za izravna plaćanja, Vinski program i pčelarstvo. Za 2021. i 2022. godinu Hrvatskoj je ukupno dostupno 1,75 milijardi eura koje će se dodjeljivati po istim pravilima kao i u programskom razdoblju 2014-2020. Uz to je i kroz Nacionalni program oporavka i otpornosti poljoprivredi namijenjeno 131 milijun eura. U programskom razdoblju 2014-2020 Hrvatska je na raspolaganju imala 2,2 milijarde eura za izravna plaćanja te 2,38 milijardi eura iz Programa ruralnog razvoja, uz dodatna sredstva za programe potpora (253 mil. eura) te sektorske programe (39,3 mil.eura).

Iako su sredstva ZPP-a prvenstveno namijenjena poljoprivrednicima, dio sredstava će, kao i dosad, biti usmjeren u ulaganja u osnovnu infrastrukturu i usluge u ruralnim krajevima. Takve intervencije imaju za cilj zadržati stanovništvo i podići kvalitetu života u ruralnim područjima.

2. Intervencije predviđene strateškim planom

Strateški plan ZPP razlikuje 3 tipa intervencija: izravne potpore (izravna plaćanja), koje se dodjeljuju se za proizvodnju, uzgoj ili sadnju poljoprivrednih proizvoda, za uzgoj ili držanje stoke, i za održavanje poljoprivredne površine u stanju pogodnom za pašu ili uzgoj; sektorske programe, koji predstavljaju intervencije namijenjene pojedinim sektorima te ruralne mjere, mjere namijenjene razvoju ruralnih područja.

Prikaz 1. Tri tipa intervencija

IZRAVNA PLAĆANJA	SEKTORSKI PROGRAMI	RURALNI RAZVOJ
<ul style="list-style-type: none"> •osnovna potpora dohotku •dodatna preraspodijeljena potpora •dodatna potpora za mlade poljoprivrednike •dobrovoljni programi za klimu i okoliš (eko-scheme) •proizvodno vezana potpora •potpora za male poljoprivrednike 	<ul style="list-style-type: none"> •vino •pčelarstvo •voće i povrće, hmelj, maslinovo ulje i stolne masline, ostali sektori 	<ul style="list-style-type: none"> •klima, okoliš i ostale obveze upravljanja •područja s prirodnim ograničenjima •specifična ograničenja zbog obveznih zahtjeva •ulaganja •uvođenje mladih poljoprivrednika •upravljanje rizicima •suradnja •razmjena znanja i iskustava

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, obrada autorice

* Davorka Žagar, mag. oec. univ. spec. oec., Zagreb.

Kao i u prethodnom programskom razdoblju, ruralne mjere podijeljene su u dvije skupine, IAKS¹ i NE-IAKS mjere.

Prikaz 2. Mjere ruralnog razvoja

IAKS MJERE	NE-IAKS MJERE
<ul style="list-style-type: none"> • klima, okoliš i ostale obveze upravljanja • područja s prirodnim ograničenjima • specifična ograničenja zbog obveznih zahtjeva 	<ul style="list-style-type: none"> • ulaganja • uvođenje mladih poljoprivrednika • upravljanje rizicima • suradnja • razmjena znanja i iskustava

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, obrada autorice

Strateškim planom ZPP-a predložene su intervencije kojima se nastoji povećati konkurentnost poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije u RH, ali i unaprijediti životni i radni uvjeti u ruralnim područjima.

3. Mogućnosti financiranja javnog sektora predviđene u strateškom planu

Unatoč značajnim financijskim sredstvima iskorištenima u razdoblju 2014-2020, ruralna područja još uvijek su suočena s infrastrukturom koja zaostaje u odnosu na urbana područja. Zadovoljavajuća i funkcionalna komunalna i društvena infrastruktura su važan element kvalitete života ruralnih područja i zadržavanja stanovništva u ruralnim područjima. Projektima javne infrastrukture u ruralnim područjima nastoji se doprinijeti zadržavanju postojećih i otvaranju novih radnih mjesta odnosno održivom gospodarskom rastu ruralnog područja.

Ministarstvo poljoprivrede je kroz Strateški plan novog ZPP-a predvidjelo intervencije za sektore poljoprivrede i šumarstva u kojima korisnici mogu biti javne ustanove, jedinice lokalne i regionalne samouprave, javni isporučitelji vodnih usluga, itd.

Prikaz 3: Prijedlog mjera ulaganja u Strateškom planu ZPP-a

Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš
Potpore za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju
Potpore za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda
Potpore malim poljoprivrednim gospodarstvima
Potpore javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima
Razvoj poslovanja u ruralnim područjima
Obnova poljoprivrednog potencijala
Preventivne aktivnosti
Izgradnja šumske infrastrukture
Promocija drvnih i nedravnih šumskih proizvoda i usluga
Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma
Izgradnja i uređenje poučnih staza i prateće infrastrukture
Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji šumskog reproduktivnog materijala
Modernizacija tehnologija u predindustrijskoj preradi drva

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, obrada autorice

Novost u odnosu na Program ruralnog razvoja 2014-2020 su ulaganja u Preventivne aktivnosti kojima je svrha prilagodba poljoprivredne proizvodnje ekstremnim klimatskim pojavama (tuča, mraz i sl.).

¹ IAKS mjere ruralnog razvoja jesu mjere ruralnog razvoja kod kojih se plaćanja obavljaju po površini ili grlu stoke i za čiju provedbu se koristi integrirani administrativni i kontrolni sustav (skraćeno: IAKS)

Prikaz 4: Pregled mogućnosti financiranja javnog sektora prema Strateškom planu ZPP-a

<p>Predložena intervencija: Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cilj intervencije: potpora ulaganjima koja vode brigu o prirodnim resursima i doprinose bioraznolikosti • Prihvatljiva ulaganja: građenje terasastih parcela i vanjskih suhozida, sadnja živice, uklanjanje invazivnih stranih vrsta s poljoprivrednog zemljišta, kupnja električnog pastira i pastirskog psa u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka, izgradnja jednostavnih nastambi za stoku u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri te obnova zapuštenih lokvi za napajanje stoke • Prihvatljivi korisnici: poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednika, javne ustanove i tijela za upravljanje zaštićenim područjima i/ili drugim zaštićenim dijelovima prirode • Indikativni iznos EU sredstava: 17.000.000,00 EUR
<p>Predložena intervencija: Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cilj intervencije: omogućiti uvjete za društveni i održivi gospodarski razvoj ruralnih područja • Prihvatljiva ulaganja: izgradnja vodovodne i kanalizacijske mreže, izgradnja pristupnih cesta, izgradnja objekata za predškolski odgoj itd. • Prihvatljivi korisnici: jedinice lokalne samouprave, javni isporučitelji vodnih usluga, trgovačka društva osnovana i u većinskom vlasništvu jedinica lokalne samouprave i javne ustanove neprofitnog karaktera osnovane i u većinskom vlasništvu jedinica lokalne samouprave • Indikativni iznos EU sredstava: 70.000.000,00 EUR
<p>Predložena intervencija: Izgradnja šumske infrastrukture</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cilj intervencije: omogućiti bolji pristup i otvorenost šuma u RH kao preduvjet za provedbu zaštite šuma te održavanje ravnoteže održivog gospodarenja šumama i stalno rastuće potražnje za drvom i šumskom biomasom • Prihvatljiva ulaganja: izgradnja nove i rekonstrukcija postojeće primarne i sekundarne šumske prometne infrastrukture (šumske ceste, traktorski putovi) • Prihvatljivi korisnici: šumoposjednici, udruge šumoposjednika te jedinice lokalne samouprave • Indikativni iznos EU sredstava: 10.000.000,00 EUR
<p>Predložena intervencija: Promocija drvnih i nedravnih šumskih proizvoda i usluga</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cilj intervencije: unaprjeđenje razvoja ruralnih područja, proporcionalno ulaganjima u razvoj i iskorištavanje ovog resursa • Prihvatljiva ulaganja: projekti marketinga drvnih i nedravnih šumskih proizvoda te informiranja javnosti o mogućnostima, prednostima i pozitivnim učincima korištenja ovih proizvoda • Prihvatljivi korisnici: šumoposjednici, udruge šumoposjednika, lovoovlaštenici, JLS i njihova udruženja, obrti, mikro, mala i srednja poduzeća • Indikativni iznos EU sredstava: 1.000.000,00 EUR
<p>Predložena intervencija: Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cilj intervencije: poboljšati sastojinsku strukturu, otpornost, ekološku i dugoročnu gospodarsku vrijednost šuma te sastojine vratiti u prvotno stanje, odnosno zamijeniti s prirodnim mješovitim sastojinama glavnih vrsta drveća • Prihvatljiva ulaganja: projekti koji obuhvaćaju šumskouzgojne postupke koji se provode u sastojini radi promjene i poboljšanja njezine strukture (promjene sastojinskog oblika, uzgojnog oblika, degradacijskih oblika šume u uzgojne oblike šuma te promjene načina gospodarenja šumama)

<ul style="list-style-type: none"> • Prihvatljivi korisnici: šumoposjednici i udruge šumoposjednika • Indikativni iznos EU sredstava: 10.000.000,00 EUR
<p>Predložena intervencija: Izgradnja i uređenje poučnih staza i prateće infrastrukture</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cilj intervencije: omogućiti dostupnost rekreacijske, turističke i zdravstvene funkcije šuma u javne svrhe i podizanje svijesti o važnosti očuvanja šuma i biološke raznolikosti • Prihvatljiva ulaganja: npr. izgradnja poučnih staza, malih rekreacijskih objekata, postavljanje informativnih ploča, skloništa, vidikovaca • Prihvatljivi korisnici: šumoposjednici, udruge privatnih šumoposjednika, udruge civilnog društva čije je područje djelovanja usmjereno na zaštitu okoliša i prirode, pravne osobe koje na temelju zakona imaju javne ovlasti, a čije je područje djelovanja usmjereno na zaštitu okoliša i prirode • Indikativni iznos EU sredstava: 1.000.000,00 EUR
<p>Predložena intervencija: Modernizacija šumarskih tehnologija u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i proizvodnji ŠRM-a (šumskog reprodukcijaskog materijala)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cilj intervencije: povećati gospodarsku vrijednost šuma, učinkovitost sustava pridobivanja drva što će doprinijeti povećanju zaposlenosti u šumarskom sektoru • Prihvatljiva ulaganja: npr. ulaganja u tehnologiju, strojeve, alate i opremu • Prihvatljivi korisnici: šumoposjednici, udruge privatnih šumoposjednika, udruge civilnog društva čije je područje djelovanja usmjereno na zaštitu okoliša i prirode, pravne osobe koje na temelju zakona imaju javne ovlasti, a čije je područje djelovanja usmjereno na zaštitu okoliša i prirode • Prihvatljivi korisnici: šumoposjednici, obrti, mikro, mala i srednja poduzeća • Indikativni iznos EU sredstava: 17.000.000,00 EUR
<p>Predložena intervencija: Potpora za sustave javnog navodnjavanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cilj intervencije: povećanjem poljoprivrednih površina pod navodnjavanjem i broja krajnjih korisnika pridonijeti povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje • Prihvatljiva ulaganja: ulaganja u javne sustave navodnjavanja • Prihvatljivi korisnici: jedinice regionalne (područne) samouprave • Indikativni iznos EU sredstava: 76.540.300,00 EUR
<p>Predložena intervencija: Potpora za sudjelovanje u sustavima kvalitete za poljoprivredne, prehrambene i šumske proizvode</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cilj intervencije: potaknuti proizvođače na sudjelovanje u sustavima kvalitete što doprinosi povećanju vrijednosti proizvoda te se na taj način proizvod s oznakom kvalitete štiti od zlouporabe i imitacije • Prihvatljiva ulaganja (za sektor šumarstva): sudjelovanje u sustavu kvalitete temeljenom na održivom/potrajnom gospodarenju šumama za zaštićene oznake izvornosti i zaštićene oznake zemljopisnog porijekla, sustavu za zajamčeno tradicionalne šumske proizvode i usluge te sustavu neobveznih izraza kvalitete u skladu s EU i nacionalnim zakonodavstvom, nacionalnom sustavu kvalitete ili sustavu održivog gospodarenja šumama • Prihvatljivi korisnici (za sektor šumarstva): šumoposjednici, udruge šumoposjednika, pravne i fizičke osobe registrirane za djelatnost šumarstva • Indikativni iznos EU sredstava: (ukupno poljoprivreda i šumarstvo): 4.000.000,00 EUR

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, obrada autorice

NAPOMENA: Predložene intervencije i raspored financijskih sredstava zasad su samo indikativni budući da Strateški plan tek treba biti odobren od strane EK, međutim mogu biti indikator potencijalnim korisnicima da započnu s pripremama svojih planiranih projekata.

1. Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnicu i otpremnina

Tablica 1. Pregled neoporezivih iznosa naknada, potpora, nagrada, dnevnicu i otpremnina¹

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
I. Naknade		
1.	Prijevozni troškovi na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.27. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova
2.	Troškovi noćenja na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.28. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova bez ograničenja kategorije hotela
3.	Troškovi prijevoza na posao i s posla (mjesni i međumjesni) (čl.7.st.2.t.30. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte javnog prijevoza odnosno do visine cijene mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte
4.	Uporaba privatnog automobila u poslovne svrhe (čl.7.st.2.t.31. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2,00 kn po prijeđenom kilometru
II. Dnevnicu, terenski dodatak i naknada za odvojeni život		
1.	Dnevnicu za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevnicu za rad na terenu u tuzemstvu (čl.7.st.2.t.19. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 200,00 kn ² (do 140,00 kn ako je osiguran jedan obrok do 80,00 kn ako su osigurana dva obroka)
2.	Dnevnicu za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.20. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 100,00 kn (do 70,00 kn ako je osiguran jedan obrok do 40,00 kn ako su osigurana dva obroka)
3.	Dnevnicu za službeno putovanje u inozemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevnicu za rad na terenu u inozemstvu (čl.7.st.2.t.21. Pravilnika o porezu na dohodak)	do iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službeno putovanje za korisnike državnog proračuna (Odluka Vlade RH, NN, br. 8/06)
4.	Dnevnicu za službeno putovanje u inozemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.22. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 50% iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službeno putovanje za korisnike državnog proračuna

¹ Čl. 7., st. 2. Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20 i 1/21).

² Čl. 7., st. 13. Pravilnika o porezu na dohodak: Ako je na službenom putovanju odnosno radu na terenu, na teret poslodavca, osiguran jedan obrok (ručak ili večera) neoporezivi iznos dnevnice koji se isplaćuje u novcu umanjuje se za 30% odnosno za 60% ako su osigurana dva obroka (ručak i večera). Doručak koji je uračunat u cijenu noćenja smatra se troškom noćenja i ne smatra se osiguranom prehranom. Smatrat će se da je osobi prehrana osigurana i ako je osiguran obrok (ručak i/ili večera):

- u cijeni kotizacije za prisustvovanja seminarima, stručnim savjetovanjima i slično
- u cijeni karte za putovanje brodom
- u cijeni zrakoplovne putničke karte, zbog prekida putovanja ili
- iz sredstava reprezentacije poslodavca.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
5.	Dnevnicu za službeno putovanje <i>per diem</i> koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca (čl.7.st.2.t.26. Pravilnika o porezu na dohodak)	do propisanog iznosa (objavljeno na www.tim4pin.hr)
6.	Pomorski dodatak (čl.7.st.2.t.23. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 250,00 kn
7.	Pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe (čl.7.st.2.t.24. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 400,00 kn
8.	Naknada za odvojeni život (čl.7.st.2.t.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.750,00 kn mjesečno
III. Otpremnina i darovi		
1.	Otpremnina (pri odlasku u mirovinu) (čl.7.st.2.t.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 8.000,00 kn
2.	Otpremnina zbog poslovno i osobno uvjetovanih otkaza ugovora o radu prema Zakonu o radu (čl.7.st.2.t.15. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 6.500,00 kn (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
3.	Otpremnina zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti (čl.7.st.2.t.16. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 8.000,00 kn (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
4.	Dar djetetu do 15 godina starosti (koje je do 31. prosinca tekuće godine navršilo 15 godina starosti) (čl.7.st.2.t.18. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 600,00 kn godišnje
5.	Dar u naravi (čl.22.st.3.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 600,00 kn godišnje
6.	Godišnja prigodna nagrada (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.) (čl.7.st.2.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 3.000,00 kn godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
7.	Nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.) (čl.7.st.2.t.32. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 5.000,00 kn godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
8.	Naknade za podmirivanje troškova ugostiteljskih, turističkih i drugih usluga namijenjenih odmoru radnika prema propisima ministarstva nadležnog za turizam (čl.7.st.2.t.33. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.500,00 kn godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
9.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika (čl.7.st.2.t.34. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 5.000,00 kn godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
10.	Troškovi prehrane radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.35. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 12.000,00 kn godišnje pod uvjetom da račun i obavljene usluge prehrane glase na poslodavca i da su podmireni bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga prehrane obavljena
11.	Troškovi smještaja radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.36. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka podmirenih bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga smještaja obavljena, a ako se isplaćuje radniku, priznaje se u mjesecu isplate

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
12.	Naknade za troškove redovne skrbi djece radnika isplaćene na račun radnika temeljem vjerodostojne dokumentacije ustanova predškolskog odgoja te drugih pravnih ili fizičkih osoba koje temeljem posebnih propisa i odluka nadležnog tijela skrbe o djetetu predškolske dobi (čl.7.st.2.t.37. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka
IV. Potpore		
1.	Zbog invalidnosti zaposlenika (čl.7.st.2.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.500,00 kn godišnje
2.	U slučaju smrti zaposlenika (osim potpora koje poslodavci isplaćuju djeci radnika – one su neoporezive u ukupnom iznosu) (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 7.500,00 kn
3.	Jednokratne potpore koje djeci u slučaju smrti roditelja isplaćuju ili daju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju svojih općih akata te pravne i fizičke osobe (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
4.	Jednokratne potpore u slučaju smrti člana uže obitelji radnika (bračnog druga, roditelja, roditelja bračnog druga, djece, drugih predaka i potomaka u izravnoj liniji, posvojene i udomljene djece i djece na skrbi te punoljetne osobe kojoj je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu) (čl.7.st.2.t.3. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 3.000,00 kn
5.	Potpore zbog neprekidnog bolovanja radnika dužeg od 90 dana. Razdoblje bolovanja duže od 90 dana ne mora se odnositi na jednu kalendarsku godinu (čl.7.st.2.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.500,00 kn godišnje
6.	Potpore za novorođenčce (čl.7.st.2.t.25. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 10.000,00 kn
7.	Darovanje za zdravstvene potrebe (operativne zahvate, liječenja, nabavu lijekova i ortopedskih pomagala te troškove prijevoza i smještaja u zdravstvene ustanove), rješavanje kojih nije plaćeno obveznim, dopunskim, dodatnim i privatnim zdravstvenim osiguranjem niti na teret sredstava fizičke osobe, pod uvjetom da je darovanje, odnosno plaćanje nastalih izdataka za tu namjenu obavljeno na žiroračun primatelja dara ili zdravstvene ustanove te na temelju vjerodostojnih isprava. (čl.4.st.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
8.	Udžbenici, radne bilježnice i bilježnice koje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave daju učenicima osnovnih i srednjih škola na redovitom školovanju odnosno novčane naknade koje isplaćuju za te svrhe na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica (čl.8.st.2.t.10. Zakona o porezu na dohodak ³)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
9.	Formalni i neformalni programi obrazovanja nezaposlenih osoba i drugih socijalno ugroženih skupina koje bez naplate organiziraju pravne i/ili fizičke osobe, a koji se financiraju iz državnog proračuna i/ili proračuna lokalne i područne (regionalne) samouprave i/ili iz fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih fondova (čl.8.st.2.t.11. Zakona o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
10.	Premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja koje poslodavac uplaćuje u korist svojeg radnika, uz njegov pristanak, tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu, koji je registriran u skladu s propisima koji uređuju dobrovoljno mirovinsko osiguranje (čl.9.st.1.t.18. Zakona o porezu na dohodak)	500,00 kn mjesečno, odnosno 6.000,00 kn godišnje
11.	Premije dodatnog i dopunskog zdravstvenog osiguranja na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.38. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.500,00 kn godišnje podmirene bezgotovinskim putem (ukupno kod svih poslodavaca)
12.	Potpore djetetu umrlog ili bivšeg radnika, kod kojeg je nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti, za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja (čl.7.st.2.t.17. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno
13.	Sredstva koja se fizičkim osobama dodjeljuju iz fondova i programa EU po tijelima akreditiranim ⁴ u skladu s pravilima EU, za provedbu aktivnosti mobilnosti u okviru programa i fondova Europske unije, a u svrhe obrazovanja i stručnog usavršavanja za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane i smještaja te za realizaciju projektnih aktivnosti koje prijavljuju fizičke osobe (izdaci za najam prostora, osiguranje, opremu i materijale i drugo), a u skladu s financijskom uredbom Europske komisije (čl.5.st.12. Pravilnika o porezu na dohodak)	ukupan iznos primitaka
14.	Sredstva za pokriće troškova školovanja, usavršavanja i znanstvenih istraživanja, neovisno isplaćuje li navedene primitke poslodavac ili drugi isplatiatelj, ako se ti primici ne ostvaruju u okvirima provedbe aktivnosti mobilnosti te pod uvjetom da se ne smatraju izvorom dohotka, na temelju vjerodostojnih isprava (ugovor, izvješće, račun i drugo) (čl.5.st.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanih u skladu s posebnim propisima prema kojima se programi provode
15.	Naknade za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane, smještaja i drugih prihvatljivih troškova propisanih pravilima i propisima tijela Europske unije, koje se isplaćuju dugoročnim i kratkoročnim stručnjacima u skladu s međunarodnim ugovorom za vrijeme rada na projektu financiranom od strane Europske unije za provedbu programa tehničke pomoći Europske unije pod uvjetom da su osigurane vjerodostojne isprave (ugovor, izvješće, obračun i dr.) (čl.5.st.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanoj pravilima i propisima tijela Europske unije prema kojima se projekti provode

³ Zakon o porezu na dohodak (NN, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 38/20).

⁴ Agencija za mobilnost i programe EU.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
V. Nagrade zaposlenicima		
1.	Za navršenih: <ul style="list-style-type: none"> • 10 godina radnog staža • 15 godina radnog staža • 20 godina radnog staža • 25 godina radnog staža • 30 godina radnog staža • 35 godina radnog staža • 40 godina radnog staža i svakih narednih 5 godina (čl.7.st.2.t.6.-12. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.500,00 kn do 2.000,00 kn do 2.500,00 kn do 3.000,00 kn do 3.500,00 kn do 4.000,00 kn do 5.000,00 kn
VI. Stipendije		
1.	Stipendije (učenicima srednjih škola i redovnim studentima) (čl.6.st.1.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno
2.	Stipendija koja se dodjeljuje studentima za izvrsna postignuća, a koje se dodjeljuju temeljem javnih natječaja kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima (čl.6.st.1.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	4.000,00 kn mjesečno
3.	Stipendije studentima izabranima na javnim natječajima kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima, za redovito školovanje na visokim učilištima koje isplaćuju, odnosno dodjeljuju zaklade, fondacije, ustanove i druge institucije, registrirane u Republici Hrvatskoj za odgojno-obrazovne ili znanstvenoistraživačke svrhe, koje djeluju u skladu s posebnim propisima i osnovane su s namjenom stipendiranja (čl.9.st.1.t.19. Zakona o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
VII. Stipendije, nagrade i naknade športašima		
1.	Športske stipendije, koje se prema posebnim propisima isplaćuju športašima za njihovo športsko usavršavanje (čl.6.st.1.t.6. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno
2.	Naknade športašima amaterima, prema posebnim propisima (čl.6.st.1.t.8. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno
3.	Nagrade za športska ostvarenja ⁵ (čl.6.st.1.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	20.000,00 kn godišnje
VIII. Primici učenika i studenata		
1.	Primici po posebnim propisima učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga (čl.6.st.1.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	15.000,00 kn godišnje
2.	Nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja i naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja (čl.6.st.1.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno

1.1. Isplate zaposlenicima

Iznose naknada, potpora i nagrada iz tablice 1. poslodavac može isplatiti neoporezivo samo zaposlenicima, bez obveze obračuna poreza i doprinosa. Ako isplatitelj isplaćuje na ime naknada, potpora i nagrada veće iznose zaposlenicima, razlika se pribraja plaći u tom mjesecu, obračunavaju

se doprinosi te porez na dohodak i prizrež (čl. 21. Zakona o porezu na dohodak).

Oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada ne smatraju se voda te topli i hladni napitci (osim napitaka koji u sebi sadrže alkohol), a koje poslodavac na svoj teret omogućuje radnicima za vrijeme radnog vremena.⁶

1.2. Isplate osobama koje nisu u radnom odnosu

Ako se prethodno navedeni iznosi isplaćuju osobama koje nisu u radnom odnosu, ukupno isplaćeni iznos smatra se drugim dohotkom.

Iznimka su neprofitne organizacije i proračunski korisnici. Osobama koje nisu u radnom odnosu neprofitne organizacije i proračunski korisnici mogu neoporezivo isplaćivati:

- Naknade troškova službenog putovanja (troškovi prijevoza, noćenja i dnevnica) i troškove korištenja osobnog automobila u službene svrhe, ako obavljaju poslove za potrebe tih organizacija i ako do trenutka isplate navedenih primitaka u istom poreznom razdoblju nisu ostvarile dohodak po osnovi nesamostalnog rada ili drugi dohodak u neprofitnim organizacijama uz naknadu, a do propisanog iznosa, prema članku 9., stavku 1., točki 11. Zakona o porezu na dohodak i članku 6., stavcima 7. i 8. Pravilnika o porezu na dohodak.
- Troškove noćenja i prijevoza na službenom putovanju osobama koje **primaju naknadu**, ali pod uvjetom da račun za noćenje i prijevoz glase na neprofitnu organizaciju ili proračunskog korisnika, prema članku 9., stavku 1., točki 12. Zakona o porezu na dohodak.
- Naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe do 2,00 kune po prijeđenom kilometru koje se isplaćuju osobama s invaliditetom koje, u skladu s propisom kojim je uređen znak pristupačnosti u trenutku odlaska na službeni put, imaju pravo na znak pristupačnosti.

2. Naknade korisnika državnog proračuna

2.1. Osnovica za obračun naknada, potpora i otpremnina za mirovinu za korisnike državnog proračuna

Temeljem članka 37. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu (NN, br. 140/21), osnovica za obračun naknada i drugih primanja na temelju posebnih propisa (tzv. **proračunska osnovica**) u 2022. godini iznosi **3.326,00 kn**.

⁵ Pravilnik o mjerilima za dodjelu nagrada sportašima za sportska ostvarenja (NN, br. 46/14 i 9/17).

⁶ Članak 7. stavak 41. Pravilnika o porezu na dohodak.

2.2. Materijalna prava prema kolektivnim ugovorima za državne i javne službenike i namještenike

Tablica 2. Pregled materijalnih prava u 2022. godini

Materijalno pravo	Državni službenici i namještenici*	Službenici i namještenici u javnim službama**
Dnevnica za službeni put u zemlji	200,00 kn	200,00 kn
Dodatak za rad na terenu	200,00 kn	200,00 kn
Osnovica za isplatu jubilarne nagrade	1.800,00 kn	1.800,00 kn
Regres za korištenje godišnjeg odmora	1.500,00 kn	1.500,00 kn
Godišnja nagrada za božićne blagdane (božićnica)	1.500,00 kn	1.500,00 kn
Dar djetetu u prigodi Dana sv. Nikole	600,00 kn	600,00 kn
Naknada za odvojeni život od obitelji***	1.000,00 kn	
Otpremnina prilikom odlaska u mirovinu	dvije osnovice za izračun plaće koje će biti važeće na zadnji dan rada u državnoj službi prije odlaska službenika i namještenika u mirovinu	dvije osnovice za izračun plaće koje će biti važeće na zadnji dan rada u javnoj službi prije odlaska službenika i namještenika u mirovinu

* Članak 109. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (NN, br. 112/17, 12/18, 2/19 i 119/19 i 66/20): Ugovorne strane su suglasne, ako Vlada sa sindikatima javnih službi, ugovori materijalna prava povoljnije od ugovorenih za državne službenike i namještenike, jednako će se primijeniti i na državne službenike i namještenike.

** Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br. 128/17, 47/18, 2/19, 123/19 i 66/20).

*** Naknada za odvojeni život za službenike i namještenike u javnim službama uredit će se granskim kolektivnim ugovorima (članak 65.).

2.3. Jubilarna nagrada

Tablica 3. Iznosi jubilarnih nagrada u 2022. godini prema kolektivnim ugovorima

Godine neprekidne službe/rada u državnim tijelima i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave	Osnovica u državnim i javnim službama: 1.800,00 kn*	Neoporezivi iznosi jubilarnih nagrada
1	2	3
5	1.800	Oporezivo u cijelosti
10	2.250	1.500
15	2.700	2.000
20	3.150	2.500
25	3.600	3.000
30	4.500	3.500
35	5.400	4.000
40	7.200	5.000
45	9.000	5.000

* Za državne službenike i namještenike sukladno članku 56. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike, a za službenike i namještenike u javnim službama sukladno članku 68. Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama.

2.4. Dnevnice u zemlji

Prema **Odluci o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima** (NN, br. 117/12), proračunskim korisnicima i izvanproračunskim fondovima, isplaćuju se iznosi naknada prikazani u tablici 4. Prema članku 8. stavku 3. Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (NN, br. 10/99 – 16/19) suci i pravosudni dužnosnici imaju pravo na dnevnicu u visini određenoj za službenike u pravosudnom tijelu (200,00 kn dnevno).

Tablica 4. Visina naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima⁷

Vrsta naknade	Iznos
Dnevnice za službeni put u zemlji	150,00 kn dnevno
Troškovi noćenja	prema priloženom računu
Naknada troškova za korištenje privatnog automobila u službene svrhe	2,00 kn po prijednom kilometru
Terenski dodatak	150,00 kn dnevno
Naknada za odvojeni život od obitelji	1.000,00 mjesečno
Naknada za odvojeni život kada je osiguran smještaj na teret proračuna	500,00 kn mjesečno

2.5. Dnevnice za inozemstvo

Odlukom o visini dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava dr-

⁷ Odluka o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknade za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike, te ostale zaposlene koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima (NN, br. 117/12).

žavnog proračuna (NN, br. 8/06), a u skladu s člankom 7., stavkom 2., točkama 21. i 22. Pravilnika o porezu na dohodak propisan je neoporezivi iznos **dnevnica za službeni put u inozemstvo** (visina dnevnica po državama objavljena je na www.tim4pin.hr).

Sukladno članku 7. stavcima 18. i 19. Pravilnika o porezu na dohodak⁸, ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi zračni prijevoz, inozemna dnevnicna se obračunava dva sata prije vremena predviđenog polijetanja zrakoplova iz posljednje zračne luke u Republici Hrvatskoj do vremena dolaska zrakoplova u prvu zračnu luku u Republici Hrvatskoj. Ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi brod, dnevnicna se obračunava od sata polaska broda iz posljednjeg pristaništa u Republici Hrvatskoj do sata povratka broda u prvo pristanište u Republici Hrvatskoj. Za svako zadržavanje, odnosno proputovanje kroz stranu državu koje traje duže od 12 sati obračunava se dnevnicna za tu stranu državu, a svako zadržavanje u stranoj državi kraće od 12 sati, obračunava se u vrijeme provedeno u idućoj državi u kojoj se provelo više od 12 sati. Ako je ukupno na putovanju osoba provela više od osam, odnosno više od 12 sati, a u inozemstvu manje od osam sati, tada se isplaćuje pripadajuća tuzemna dnevnicna, uzevši u obzir ukupan broj sati provedenih na putovanju u tuzemstvu i inozemstvu.

3. Plaće

3.1. Osobni odbitak ili neoporezivi dio dohotka⁹

Osnovni osobni odbitak i dijelovi osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje izračunavaju se primjenom propisanih koeficijenata na osnovicu osobnog odbitka koja iznosi 2.500,00 kuna. Osnovni osobni odbitak iznosi 4.000,00 kuna (koeficijent 1,6 osnovice osobnog odbitka).

Tablica 5. Uvećanje osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos
1.	Uzdržavani članovi uže obitelji ¹⁰	0,7	1.750,00
2.	Prvo uzdržavano dijete	0,7	1.750,00
3.	Drugo uzdržavano dijete	1,0	2.500,00
4.	Treće uzdržavano dijete	1,4	3.500,00
5.	Četvrto uzdržavano dijete	1,9	4.750,00
6.	Peto uzdržavano dijete	2,5	6.250,00
7.	Šesto uzdržavano dijete	3,2	8.000,00

⁸ Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 128/17).

⁹ Članak 14. Zakona o porezu na dohodak.

¹⁰ Sukladno članku 14. od 1. siječnja 2019. uzdržanim članovima uže obitelji smatraju se bračni drug, roditelji poreznog obveznika, maćeha odnosno očuci koje punoljetno pastorče uzdržava, djeca nakon prvog zaposlenja te punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu, dok se djecom smatraju djeca koju roditelji, maćeha odnosno očuci, posvojitelji, udomitelji i skrbnici uzdržavaju. Djecom se smatraju i djeca nakon završetka redovnog školovanja do prvog zapošljavanja.

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos
8.	Sedmo uzdržavano dijete	4,0	10.000,00
9.	Osmo uzdržavano dijete	4,9	12.250,00
10.	Deveto uzdržavano dijete	5,9	14.750,00
11.	Za svako daljnje uzdržavano dijete koeficijent osnovnoga osobnog odbitka progresivno se uvećava se za 1,1 ... više u odnosu prema koeficijentu za prethodno dijete		
12.	Invalidnost poreznog obveznika, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta	0,4	1.000,00
13.	Invalidnost utvrđena po jednoj osnovi 100% i/ili korištenje, na temelju posebnih propisa, prava na doplatak za pomoć i njegu poreznog obveznika odnosno prava na osobnu invalidninu, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta. Korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka po ovoj osnovi isključuje korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka iz r. br. 12.	1,5	3.750,00

3.2. Utvrđivanje predujma poreza na dohodak od nesamostalnog rada¹¹

Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se od porezne osnovice koju čini iznos svih primitaka od nesamostalnog rada ostvarenih tijekom jednog mjeseca, umanjen za uplaćene doprinose za obvezna osiguranja iz primitka ili doprinose za mirovinska osiguranja i za iznos mjesečnog osobnog odbitka, a na temelju porezne kartice.

Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se po stopi od 20% od mjesečne porezne osnovice do visine 30.000,00 kuna te po stopi od 30% na poreznu osnovicu iznad 30.000,00 kuna¹².

3.3. Doprinosi

3.3.1. Osnovice za obračun doprinosa u 2022. godini

Doprinosi se obračunavaju prema stvarno isplaćenoj plaći, koja ne može biti manja od minimalne plaće. **Prema Uredbi o visini minimalne plaće (NN, br. 119/20), minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2021. godine iznosi 4.250,00 kn bruto. U 2022. ova Uredba primjenjuje se na plaću za prosinac 2021. koja se uobičajeno isplaćuje u siječnju 2022. godine. Uredba se primjenjuje počevši od plaće za siječanj 2022. koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2022. godine.**

Najniža mjesečna osnovica¹³

Ako je iznos isplaćene plaće (ili naknade bolovanja) manji od najniže osnovice za obračun doprinosa, tada doprinose treba obračunati na iznos **najniže mjesečne osnovice, koja za 2021. godinu iznosi 3.624,06 kn¹⁴.**

¹¹ Članak 24. Zakona o porezu na dohodak.

¹² Čl. 19. Zakona o porezu na dohodak.

¹³ Prosječni iznos mjesečne plaće (bruto) isplaćene po jednom zaposlenom kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj u razdoblju siječanj – kolovoz prethodne godine, koju objavljuje Državni zavod za statistiku, pomnožen s koeficijentom 0,38.

¹⁴ Sukladno Naredbi o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2022. godinu (NN, br. 127/21).

Najviša mjesečna osnovica

Najviša mjesečna osnovica iznosi **57.222,00 kn**. Na iznos plaće koja je veća od najviše mjesečne osnovice ne obračunava se doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup), ali samo kod obračunavanja mjesečne plaće za određeni mjesec. Kod isplate bonusa, naknada, nagrada i otpremnina, doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup) obračunava se na ukupan bruto iznos isplate.

Najviša godišnja osnovica

Najviša godišnja osnovica iznosi **686.664,00 kn** i primjenjuje se samo za doprinos za mirovinsko osiguranje za I. stup.

3.3.2. Stope doprinosa iz plaće i na plaću

Sukladno članku 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima¹⁵ (NN, br. 106/18), obveznim osiguranjima smatraju se:

1. obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti,
2. obvezno mirovinsko osiguranje za starost na temelju individualne kapitalizirane štednje,
3. obvezno zdravstveno osiguranje i obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Tablica 6. Doprinosi iz plaće i na plaću

Doprinosi iz plaće	Stope za redovnu plaću 2022.	Stope za minimalnu plaću 2022.
• Za mirovinsko osiguranje	20 %	20 %
• I. stup	15 %	15 %
• II. stup	5 %	5 %
Doprinosi na plaću	Stope za redovnu plaću 2022.	Stope za minimalnu plaću 2022.
• Za zdravstveno osiguranje	16,5 %	12,375 %

Od 1. siječnja 2015. poslodavci koji zapošljavaju 20 i više radnika, ako nemaju 2% zaposlenih osoba koje se prema posebnim propisima smatraju osobama s invaliditetom¹⁶, plaćaju posebnu novčanu naknadu čija se osnovica utvrđuje kao umnožak broja osoba s invaliditetom, koje je obveznik bio dužan zaposliti i iznosa minimalne plaće za razdoblje za koje se obveza odnosi, a visina naknade obračunavala se po stopi od 30% zaključno s 29. veljače 2020., a od 1. ožujka 2020. po stopi od 20%¹⁷. Za 2021. mjesečna naknada iznosi 850,00 kn (4.250,00 x 20%), a za 2022. godinu 937,50 kn.

¹⁵ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima primjenjuje se počevši od obračuna plaće za siječanj 2019.

¹⁶ Sukladno članku 4.a Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN, 75/18, 120/18, 37/20 i 145/20) obveza kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom ne odnosi se na: predstavništva stranih osoba, strana diplomatska i konzularna predstavništva, integrativne radionice i zaštitne radionice, poslodavce u sektoru proizvodnje tekstila, odjeće, kože, drva i namještaja te novoosnovane poslodavce u razdoblju od 24 mjeseca od dana upisa u odgovarajući registar odnosno dana ustrojavanja prema posebnom propisu.

¹⁷ Članak 10. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN, br. 157/13, 152/14, 39/18 i 32/20).

Sukladno točki III: Odluke o namjeni korištenja sredstava i odgodi plaćanja novčane naknade zbog neispunjenja obveze kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom (NN 36/20) odgođena je obveza plaćanja novčane naknade poslodavcima obveznicima kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom koja je nastala za mjesece ožujak, travanj i svibanj 2020. godine, uz mogućnost odgode plaćanja obveza koje su nastale u naredna 3 mjeseca. Odgođene obveze mogu se podmiriti obročnom otplatom u roku od 24 mjeseca od dana dospelosti obveze. Za vrijeme trajanja odgode plaćanja i obročne otplate ne obračunavaju se kamate i ne teče zastara.

Poslodavac je obavezan **na plaće radnika, kojima se staž računa s povećanim trajanjem**, uplatiti i povećani doprinos za mirovinsko osiguranje na bruto plaću radnika, prema stopama prikazanim u tablici 7.

Tablica 7. Staž osiguranja s povećanim trajanjem¹⁸

Za 12 mj. staža priznaje se	Ukupna stopa doprinosa	Stope doprinosa za radnike u I. stupu	Stope doprinosa za radnike u II. stupu
14 mjeseci	4,86 %	3,61 %	1,25 %
15 mjeseci	7,84 %	5,83 %	2,01 %
16 mjeseci	11,28 %	8,39 %	2,89 %
18 mjeseci	17,58 %	13,07 %	4,51 %

3.3.3. Posebni doprinos za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

Posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu plaćaju poslodavci i isplatalitelji drugog dohotka (čl. 188. Zakona o doprinosima, NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18) za vrijeme izaslanja, službenog boravka ili službenog puta u inozemstvu. Doprinos se ne plaća za službena putovanja, boravak ili izaslanje u:

Države članice Europske unije (od 1.7.2013.)

- **Države s kojima je međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu** (Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija, Srbija, Turska - od 19.12.2013.)
- **Države članice Europskog gospodarskog prostora** (Norveška, Island i Lihtenštajn – od 12.04.2014.)
- **Švicarsku konfederaciju** (od 01.01.2017.)

¹⁸ Sukladno čl. 13., st. 1., t. 3., te čl. 17, st. 1., t. 2. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18).

Tablica 8. Osnovica i stopa za obračun posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu za cijeli mjesec¹⁹

Osnovica za obračun doprinosa u 2022. godini ²⁰	3.624,06
Stopa	20 %
Iznos doprinosa	724,81

Tablica 9. Dnevne osnovice i obveze za različit broj kalendarskih dana u mjesecu za uplatu posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

	Broj dana u mjesecu		
	28	30	31
Dnevna osnovica u kn	129,43	120,80	116,91
Dnevna obveza u kn	25,89	24,16	23,38

Obveza uplate ovog doprinosa je do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec, na račun

Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje

HR6510010051550100001

poziv na broj: HR68 8508 – OIB isplatitelja doprinosa – oznaka izvješća JOPPD (GGXXX)

Ako radnik **boravi u inozemstvu dulje od 30 dana neprekidno** (radi obrazovanja, stručnog usavršavanja i sl.), tada se poseban doprinos za zdravstveno osiguranje plaća po stopi od 10 % na ugovorenu plaću u zemlji za jednake ili slične poslove u zemlji.

3.3.4. Oslobođenje od plaćanja doprinosa na plaću

Prema **Zakonu o doprinosima** (NN, br. 84/08 do 106/18):

- Poslodavci koji zaposle radnika kojemu je to prvo zaposlenje, uz uvjet da radnik u trenutku zaposlenja nema evidentiran mirovinski staž, oslobođeni su 1 godinu plaćanja doprinosa na plaću** (čl. 20., st. 2. i 3. Zakona).
- Poslodavci su oslobođeni do 5 godina plaćanja doprinosa na osnovicu, ako su 1. siječnja 2015. ili kasnije sklopili ugovor o radu na neodređeno vrijeme s osobom koja u trenutku sklapanja tog ugovora ima manje od 30 godina života** uz uvjet da radnik nije prethodno bio zaposlen kod tog poslodavca na neodređeno vrijeme (čl. 20., st. 4. i 5. i čl. 7. t. 54. Zakona).

Prema članku 106. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN, br. 121/17 i 98/19) poslodavac koji zaposli na neodređeno vrijeme dijete smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ili dijete nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata starije od 29 godina, oslobađa se plaćanja doprinosa na plaću tih radnika u razdoblju do pet

¹⁹ Sukladno čl. 14., st. 3. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 26/14, 30/14, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18): Iznimno od odredbe stavka 1. točke 2. ovoga članka, za osiguranu osobu koja boravi u inozemstvu na službenom putu, posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu obračunava se po stopi od 20 %.

²⁰ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2022. godinu (NN, br. 127/21).

godina od zaključivanja ugovora o radu na neodređeno vrijeme, uz uvjet da s tim osobama nije prethodno već imao zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme.

3.4. Osnovice za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2022. godinu

Tablica 10. Pregled osnovica za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2022. godinu

	Bruto osnovica	Propis
Državni službenici i namještenici	Od 1. siječnja 2021. 6.044,51kn	Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN 112/17, 12/18, 2/19 i 119/19) Dodatak III. Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike (NN, br. 66/20)
Javne službe	Od 1. siječnja 2021. 6.044,51kn	Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br. 128/17, 47/18, 2/19, 123/19) Dodatak II. Temeljnog kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br. 66/20)
Državni dužnosnici	3.890,00 kn	Odluka o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika (NN, br. 151/14), primjenjuje se počevši s plaćom za prosinac 2014., koja je isplaćena u siječnju 2015. godine.
Suci i drugi nositelji pravosudnih dužnosti	4.710,595 kn od 1. ožujka 2019.	Zakon o izmjeni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (NN 16/19)

3.5. Minimalna plaća

Minimalna plaća je najniža plaća za rad radnika u punom radnom vremenu. **Uredbom o visini minimalne plaće** (NN, br. 117/21) utvrđena je minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2022. u bruto iznosu od **4.687,50** kuna. Primjenjuje se od 1. siječnja 2022. za plaću za siječanj koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2022.

Tablica 11. Iznos minimalne plaće

Razdoblje	Bruto iznos minimalne plaće za puno radno vrijeme	Objavljeno u NN, br.
od 1.6.2011. do 31.5.2012.	2.814,00	58/11 i 60/11 – ispr.
od 1.6.2012. do 31.5.2013.	2.814,00	60/12
od 1.6.2013. do 31.12.2013.	2.984,78	51/13
od 1.1.2014. do 31.12.2014.	3.017,61	156/13
od 1.1.2015. do 31.12.2015.	3.029,55	151/14
od 1.1.2016. do 31.12.2016.	3.120,00	140/15
od 1.1.2017. do 31.12.2017.	3.276,00	115/16
od 1.1.2018. do 31.12.2018.	3.439,80	122/17
od 1.1.2019. do 31.12.2019.	3.750,00	109/18
od 1.1.2020. do 31.12.2020.	4.062,51	106/19
od 1.1.2021. do 31.12.2021.	4.250,00	119/20
od 1.1.2022. do 31.12.2022.	4.687,50 (neto 3.750,00)	117/21

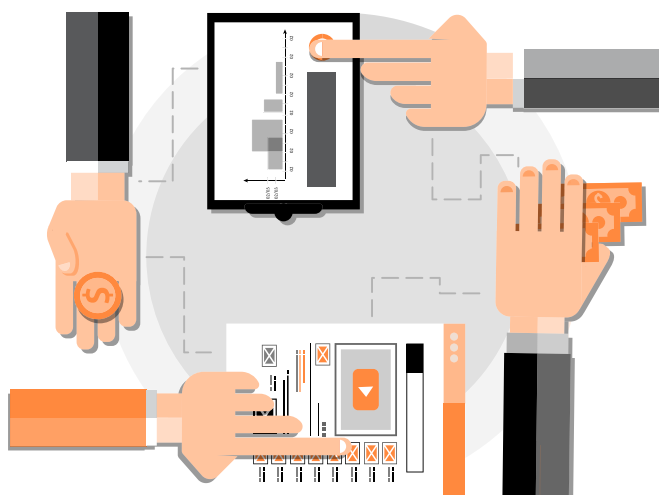
3.6. Koeficijenti za preračunavanje neto plaće u bruto plaću bez utjecaja osobnog odbitka

Tablica 12. Pregled koeficijenata za preračunavanje neto plaće u bruto plaću bez utjecaja osobnog odbitka

Stopa prireza	Doprinosi za mirovinsko osiguranje = 20 %	
	Stopa poreza	
	20 %	30 %
0,00	1,562500	1,785714
1,00	1,566416	1,793400
2,00	1,570352	1,801153
3,00	1,574307	1,808973
4,00	1,578283	1,816860
5,00	1,582278	1,824818
6,00	1,586294	1,832845
6,25	1,587302	1,834862
6,50	1,588310	1,836885
7,00	1,590331	1,840943
7,50	1,592357	1,845018
8,00	1,594388	1,849112
9,00	1,598465	1,857355
10,00	1,602564	1,865672
12,00	1,610825	1,882530
13,00	1,614987	1,891074
14,00	1,619171	1,899696
15,00	1,623377	1,908397
18,00	1,636126	1,934985

4. Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

Za prva 42 kalendarska dana bolovanja, odnosno sedam dana za invalida rada, naknadu isplaćuje poslodavac na svoj teret u visini utvrđenoj kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, uz obvezu obračunavanja i plaćanja doprinosa iz plaće i na plaću, te poreza na dohodak i prireza. Sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13 i 98/19), Zakonu o roditeljskim i roditeljskim potporama (NN, br.85/08, 110/08, 34/11, 54/13, 152/14, 59/17 i 37/20) u tablici 13., dan je pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja i isplatiateljima, kada su zadovoljeni uvjeti prethodnog osiguranja, a isplaćuju se na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna.

Tablica 13. Pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplata prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća (kn)	
1	2	3	4	5	6
1.	Privremena nesposobnost za rad zbog bolesti – od 43. dana , odnosno od 8. dana za invalide rada	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	70 % / 80 % / od osnovice, ne više od 4.257,28
2.	Njega oboljelog supružnika ili djeteta starijeg od tri godine – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	70 % / 80 % / od osnovice, ne više od 4.257,28
3.	Za njegu oboljelog djeteta do tri godine života – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	100 % od osnovice, ne više od 4.257,28
4.	Privremena nesposobnost za rad zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	100 % od osnovice, bez ograničenja
5.	Kada je radnik određen za pratitelja bolesnika	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	70 % od osnovice, ne više od 4.257,28
6.	Izoliran kao kliconoša ili zbog pojave zaraze, nesposoban za rad zbog transplantacije organa u korist druge osobe – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	100 % od osnovice, ne više od 4.257,28
7.	Komplikacije u vezi s trudnoćom i porođajem – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	100 % od osnovice, ne više od 4.257,28
8.	Rodiljni dopust* , do 6 mjeseci djetetova života – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 2.328,20	100 % od osnovice, bez ograničenja

* Prema čl. 24., st. 7. Zakona o roditeljskim i roditeljskim potporama (NN, br. 85/08, 110/08, 34/11, 54/13, 152/14, 59/17 i 37/20), zaposleni ili samozaposleni roditelj, koji ne ispunjava uvjet staža osiguranja u trajanju od najmanje 9 mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine, za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta ima pravo na naknadu, koja od 1. srpnja 2017. iznosi 2.328,20 kn (70% proračunske osnovice).

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/ na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplate prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća (kn)	
1	2	3	4	5	6
9.	Roditeljski dopust: od 6 mjeseci do 1 godine	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 2.328,20	100 % osnovice, ali ne više od 170 % proračunske osnovice = 5.654,20
10.	Roditeljski dopust: Od 12 mjeseci do 30 mjeseci za blizance, treće i svako sljedeće dijete Od 1. godine do iskorištenosti (30 mjeseci)	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 2.328,20	Ne više od 70% proračunske osnovice = 2.328,20
11.	Stanka za dojenje djeteta	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	-	-	Od osnovice 3.326,00 kn ovisno o broju sati korištenja stanke
12.	Prenatalni pregled (slobodan dan)	Poslodavac na svoj teret	Redovna plaća		100 %

Naknada na teret HZZO-a isplaćuje se u visini od:

70 % – za prvih šest mjeseci neprekidnog bolovanja.

80 % – od prvog dana nakon isteka šest mjeseci do 18 mjeseci.

50 % zadnje isplaćene naknade plaće – nakon isteka 18 mjeseci neprekidnog bolovanja do tri godine.

Zaposlenicima koji su na neprekidnom bolovanju duljem od 18 mjeseci zbog liječenja zloćudnih bolesti i u drugim slučajevima iz članka 52., stavka 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13 i 98/19), naknada plaće neće se umanjivati na 50 %.

Uvjet za isplatu naknade: Prethodno osiguranje – najmanje devet mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine (čl. 56. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju). **Ako nije ispunjen uvjet:** 25 % proračunske osnovice (831,50 kn) za sve vrijeme trajanja bolovanja.

5. Drugi dohodak

Drugi dohodak je razlika između svakog pojedinačnog primitka, što se ne smatra primitkom od nesamostalnog rada (plaća i mirovina), od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, od osiguranja i propisanih izdataka.

Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak isplatitelji drugog dohotka su obvezni obračunati i platiti doprinose na sve primitke koje isplaćuju nakon 1. siječnja 2017., bez obzira na koje se razdoblje ti primici odnose.

5.1. Izdaci koji se priznaju pri utvrđivanju predujma poreza na dohodak od drugog dohotka

- Svota što je iz primitka uplaćena za obvezne doprinose.
- Paušalni izdatak u visini od 30 % primitka od:
 - a) Autorske naknade što je isplaćena prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima (NN, br. 111/21).
 - b) Primitka za profesionalnu djelatnost novinara, umjetnika i sportaša, koji su osigurani po toj osnovi i doprinose za obvezna osiguranja plaćaju prema rješenju Porezne uprave.
 - c) Primitka nerezidenta za obavljanje umjetničke, artistske, zabavne, sportske, književne i likovne djelatnosti, djelatnosti u svezi s tiskom, radiom, televizijom i zabavnim priredbama.
- Dodatni paušalni izdatak u visini od 25% primitka za umjetničke naknade.

Kod isplate drugog dohotka ne priznaje se osobni odbitak.

Obveznici koji ostvaruju drugi dohodak ne moraju voditi poslovne knjige i evidencije, osim kad se prijave u Registar poreznih obveznika s namjerom da dohodak utvrđuju kako je propisano za samostalne djelatnosti, kao razliku između poslovnih primitaka i izdataka na temelju podataka iz propisanih poslovnih knjiga i evidencija.

5.2. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak

Tablica 14. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak, porez i prirez

R. br.	Opis	Ugovor o djelu	Ugovor o djelu – umirovljenik	Autorska naknada	Naknada umjetnicima
1.	Primitak				
2.	Paušalni izdatak	0%	0%	30%	55%
3.	Osnovica za doprinos (1 – 2)				
4.	Doprinos za MO (3 x stopa)	10%	10%	10%	10%
4.a	MO I. stup	7,5%	10%	7,5%	7,5%
4.b	MO II. Stup	2,5%	0%	2,5%	2,5%
5.	Dohodak /porezna osnovica (1 – 2 – 4)				
6.	Porez i prirez (6.a + 6.b)				
6.a	(5 x stopa)	20%	20%	20%	20%
6.b	prirez prema odluci (6.a x stopa)				
7.	Neto primitak (1 – 4 – 6)				
8.	Doprinos za ZO (3 x stopa)	7,5%	7,5%	7,5%	7,5%
9.	Trošak isplatitelja (1+8)				

Od 2017. godine obračun poreza i prireza na drugi dohodak nije konačan. Primici od drugog dohotka u posebnom postupku pribrajaju se ostvarenom dohotku od nesamostalnog rada (plaći/mirovini) i dohotku od samostalne djelatnosti te se, temeljem tih vrsta primitaka, utvrđuje godišnja porezna osnovica. Od 2021. porezna stopa od 20% primjenjuje se na godišnju poreznu osnovicu do visine od 360.000,00 kuna, a porezna stopa od 30% na godišnju poreznu osnovicu iznad 360.000,00 kuna²¹.

Sukladno članku 24. stavku 5. Zakona o porezu na dohodak, predijam poreza na dohodak od nesamostalnog rada i mirovine umanjuje se za 50% umirovljenicima po osnovi ostvarenog dohotka od mirovine, kao i poreznim obveznicima koji imaju prebivalište i borave na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara.

Sukladno članku 40. stavku 3. Zakona o porezu na dohodak, predijam poreza na dohodak od drugog dohotka prema po osnovi primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga plaća se po odbitku, po stopi od 20% od osnovice koju čini iznos primitka iznad propisanog neoporezivog iznosa primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga i iznosa godišnjeg osnovnog osobnog odbitka.

Tablica 15. Pregled koeficijenta za preračunavanje neto iznosa u bruto iznos drugog dohotka

Stopa prireza	Ugovor o djelu	Autorske naknade izdatak 30%	Umjetničke naknade izdatak 55%
0%	1,388889	1,243781095	1,14416476
1%	1,39237	1,245733363	1,145226125
2%	1,395868	1,24769177	1,146289461
3%	1,399384	1,249656345	1,147354774
4%	1,402918	1,251627115	1,148422068
5%	1,40647	1,253604112	1,14949135
6%	1,410039	1,255587364	1,150562625
7%	1,413627	1,257576901	1,151635899
7,5%	1,415428	1,258574036	1,152173287
8%	1,417234	1,259572753	1,152711177
9%	1,420858	1,26157495	1,153788464
10%	1,424501	1,263583523	1,154867768
12%	1,431844	1,267619917	1,157032443
13%	1,435544	1,2696478	1,158117827
14%	1,439263	1,271682181	1,159205249
15%	1,443001	1,273723093	1,160294715
18%	1,454334	1,279885322	1,163575435

Tablica 16. Pregled uplatnih računa i poziva na broj za doprinose, porez i prirez na drugi dohodak

Doprinosi	Broj i naziv uplatnog računa/ IBAN konstrukcija računa	Poziv na broj primatelja
Doprinos za zdravstveno osiguranje	HR6510010051550100001 Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	HR68 8540-OIB isplatelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti	HR1210010051863000160 Državni proračun RH	HR68 8176-OIB isplatelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR761001005170003601 Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR68 2291-OIB isplatelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Porez i prirez	Račun grada/općine prema prebivalištu primatelja dohotka	Poziv na broj primatelja
Za sve vrste isplate drugog dohotka	Prema Naputku o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2021. godini (NN, br. 11/21 i 49/21 i 73/21) ²²	HR 68 1945-OIB isplatelja poreza – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)

6. Primici izuzeti od ovrhe

Članak 172. Ovršnog zakona (NN, br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 – Odluka Ustavna suda RH 73/17 i 131/20) uređuje izuzimanja od ovrhe. Odredbama navedenog članka propisano je da su od ovrhe izuzeta:

1. primanja po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje, zbog smrti davatelja uzdržavanja,
2. primanja po osnovi naknade zbog tjelesnoga oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju,
3. primanja po osnovi socijalne skrbi,
4. primanja po osnovi privremene nezaposlenosti,
5. primanja po osnovi doplatka za djecu, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
6. primanja po osnovi stipendije i pomoći učenicima i studentima,
7. naknada za rad osuđenika, osim za tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, te za tražbine naknade štete prouzročene kaznenim djelom osuđenika,
8. primanja po osnovi odličja i priznanja,
9. roditeljne i roditeljske novčane potpore, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
10. utvrđeni iznosi za uzdržavanje djeteta uplaćeni na poseban račun kod banke,

²² Sukladno članku 36. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2021. godinu ministar financija je donio Naputak o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2021. godini. Do stupanja na snagu Naputka za 2022., primjenjuje se Naputak o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2021. godini.

²¹ Članak 19. Zakona o porezu na dohodak.

11. naknada troškova za službeno putovanje i naknada troškova prijevoza na posao i s posla do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
12. dar za djecu do 15. godine života i potpore za novorođenčce do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
13. naknada za saniranje posljedica štete od katastrofa i elementarnih nepogoda,
14. potpore zbog invalidnosti radnika i neprekidnog bolovanja radnika duljeg od 90 dana, potpore za slučaj smrti radnika i smrti člana uže obitelji radnika, do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
15. novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika, prigodne nagrade (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.), novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika, nagrade radnicima za navršene godine radnog staža do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
16. sredstva koja se uplaćuju namjenski, u svrhu provedbe projekata dodjelom bespovratnih sredstava odnosno potpore ili financijskih instrumenata, koji se financiraju iz nacionalnih sredstava i/ili proračuna Europske unije, osim u slučaju ovrhe od strane davatelja potpore,
17. novčane naknade žrtvama kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom,
18. dnevnice za službena putovanja u tuzemstvu i inozemstvu, dnevnice za rad na terenu u tuzemstvu i inozemstvu i dnevnice za službene putovanja per diem koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
19. pomorski dodatak i pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
20. naknada za pričuvnike pozvane na izvršavanje vojne obveze,
21. sindikalne socijalne potpore koje članovima sindikata na temelju važećih propisa isplaćuje sindikat,
22. sredstva predstavnika nacionalnih manjina koja se koriste za ostvarivanje manjinskih prava, sukladno odredbama ustavnog zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina, ako su isplaćena na poseban račun za tu namjenu, vode se odvojeno od sredstava te osobe i izuzeta su od ovrhe, osim ovrhe u svezi s obavljanjem djelatnosti vezane za ostvarivanje manjinskih prava,
23. nagrade učenicima i studentima te troškovi sufinanciranja kupnje udžbenika učenicima,
24. sportske stipendije za sportaše s invaliditetom,
25. ostala primanja izuzeta od ovrhe po posebnim propisima.

Izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN, br. 73/17) promijenjen je dio plaće koji je zaštićen od ovrhe u slučaju kad je neto plaća ovršenika manja od prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj i to u slučaju naplate tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta te po drugoj osnovi.

Tablica 17. Iznos plaće, koji je zaštićen u ovršnom postupku nad plaćom (članak 173. Ovršnog zakona)

	Naplata tražbine po osnovi: - zakonskog uzdržavanja, - naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i - naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja	Naplata tražbine po drugoj osnovi	Naplata tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika jednaka ili veća od 7.086,00 kn ²³ (st.1.)	$\frac{1}{2}$ prosječne neto plaće u RH = 3.543 kn	$\frac{2}{3}$ prosječne neto plaće u RH = 4.724,00 kn	$\frac{1}{4}$ prosječne neto plaće u RH = 1.771,50 kn
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika manja od 7.086,00 kn (st.2)	$\frac{1}{2}$ neto plaće ovršenika	$\frac{3}{4}$ plaće ovršenika, ali ne više od $\frac{2}{3}$ prosječne neto plaće u RH	$\frac{1}{4}$ neto plaće ovršenika

Člankom 21. stavkom 7. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN, br. 131/20) propisano je da Vlada Republike Hrvatske može u posebnim okolnostima uslijed proglašenja epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2 donijeti odluku da se zastaje s provođenjem ovršnih postupaka, najdulje na rok od šest mjeseci. Navedenom odlukom Vlada Republike Hrvatske propisat će na koje će se ovršne postupke, postupke provedbe ovrhe na novčanoj tražbini po računima koje provodi Financijska agencija i provedbe ovrhe na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima odluka primjenjivati.

7. Financijske obavijesti

Tablica 18. Stope zateznih kamata od 11. rujna 1996. do 29. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti	Godišnja stopa	Propis
11. 9. 1996. – 30. 6. 2002.	Svi subjekti	18 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 76/96)
1. 7. 2002. – 31. 12. 2007.		15 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 72/02. i 153/04)
1. 1. 2008. – 30. 6. 2011.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	17 % ²⁴	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05 i 41/08) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 1/08, 75/08, 1/09, 76/09, 82/10 i 1/11)
	Ostali odnosi	14 %	
1. 7. 2011. – 29. 6. 2013.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	15 % ²⁵	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05, 41/08 i 125/11.) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 74/11, 11/12, 1/13 i 83/13)
	Ostali odnosi	12 %	

²³ Prosječna neto plaća u pravnim osobama u RH za razdoblje siječanj – kolovoz 2021. (NN, br. 118/21).

²⁴ U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 21 % godišnje.

²⁵ U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 18 % godišnje.

Tablica 19. Stope zateznih kamata od 30. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti			Propis
	Ugovorni odnosi između trgovaca (poduzetnika) međusobno Ugovorni odnosi između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava (grad, općina, županija, RH i dr.) dužnik novčane obveze	Ugovorni odnosi između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava vjerovnik novčane obveze	Ostali odnosi Potrošački ugovori (dužnici su građani kao potrošači) Trgovci kada sklapaju ugovore izvan svoje gospodarske djelatnosti Građansko-pravni ugovori između građana međusobno Izvanugovorni odnosi	
30.6. – 31.12.2013.	12,40%	15%	12%	NN 83/13
1.1. – 30.6.2014.	12,35%	15%	12%	NN 1/14
1.7. – 31.12.2014.	12,29%	15%	12%	NN 80/14
1.1. – 30.6.2015.	12,14%	15%	12%	NN 1/15
1.7. – 31.7.2015.	12,13%	15%	12%	NN 73/15
1.8. – 31.12.2015.	10,14%	10,14%	8,14%	NN 85/15
1.1. – 30.6.2016.	10,05%	10,05%	8,05%	NN 140/15
1.7. – 31.12.2016.	9,88%	9,88%	7,88%	NN 60/16
1.1. – 30.6.2017.	9,68%	9,68%	7,68%	NN 1/17
1.7. – 31.12.2017.	9,41%	9,41%	7,41%	NN 64/17
1.1. – 30.6.2018.	9,09%	9,09%	7,09%	NN 1/18
1.7. – 31.12.2018.	8,82%	8,82%	6,82%	NN 59/18
1.1. – 30.6.2019.	8,54%	8,54%	6,54%	NN 1/19
1.7.-31.12.2019.	8,30%	8,30%	6,30%	NN 64/19.
1.1. – 30.6.2020.	8,11%	8,11%	6,11%	NN 1/20
1.7. – 31.12.2020.	7,89%	7,89%	5,89%	NN 75/20
1.1. – 30.6.2021.	7,75%	7,75%	5,75%	NN 1/21.
1.7. – 31.12.2021.	7,61%	7,61%	5,61%	NN 74/21
1.1.-30.6.2021.	7,49%	7,49%	5,49%	NN 1/22

Tablica 20. Prosječna plaća po zaposlenom u pravnim osobama RH

Tromjesečno razdoblje	Iznos u kunama		Mjesec	Iznos u kunama		Godina	Iznos u kunama	
	bruto	neto		bruto	neto		bruto	neto
XI/2020.-I/2021.	9.388	6.947	I/2021.	9.373	6.979	2017.	8.055	5.985
XII/2020.-II/2021.	9.415	7.005	II/2021.	9.467	7.038	2018.	8.448	6.242
I/2021.-III/2021.	9.480	7.052	III/2021.	9.601	7.138	2019.	8.766	6.457
II/2021.-IV/2021.	9.532	7.052	IV/2021.	9.529	7.082	2020.	9.216	6.763
III/2021.-V/2021.	9.561	7.108	V/2021.	9.553	7.104			
IV/2021.-VI/2021.	9.585	7.121	VI/2021.	9.671	7.175			
V/2021.-VII/2021.	9.570	7.108	VII/2021.	9.488	7.046			
VI/2021.-VIII/2021.	9.590	7.113	VIII/2021.	9.611	7.118			
VII/2021.-IX/2021.	9.549	7.091	IX/2021.	9.549	7.108			
VIII/2021.-X/2021.	9.586	7.122	X/2021.	9.597	7.140			
IX/2021.-XI/2021.	9.686	7.193	XI/2021.	9.915	7.333			

AKTUALNA IZDANJA

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i za navedena izdanja možete pronaći na našoj internet stranici

WWW.TIM4PIN.HR

8. Ostale informacije

Tablica 21. Otpremnine prema poreznim propisima i prema Zakonu o radu

RB	Prestanak ugovora o radu	Pravo na otpremninu	Pravo na otpremninu prema Zakonu o radu; NN, br. 93/14, 127/17 i 98/19 (čl. 126.) – nakon 2 godine neprekidnog rada	Mogućnost neoporezive isplate
1.	Poslovno uvjetovani otkaz	Pravo radnika na otpremninu određuje se kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu, pravilnikom o radu, internim aktima poslodavca te Zakonom o radu	Najmanje: Otpremnina za svaku navršenu godinu rada = 1/3 prosječne bruto plaće ostvarene u posljednja tri mjeseca prije prekida radnog odnosa. Najviše: Prosječna bruto plaća ostvarena u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa x 6.	Do visine 6.500,00 kn za svaku navršenu godinu neprekidnog rada kod istog poslodavca (čl. 7, st. 2., r.br.15. Pravilnika o porezu na dohodak)
2.	Osobno uvjetovani otkaz			
3.	Osobno uvjetovani otkaz zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti		Radnik koji je pretrpio ozljedu na radu ili je obolio od profesionalne bolesti, te nakon završenog liječenja ne bude vraćen na posao pravo na otpremninu ostvaruje u najmanje dvostrukoj svoti od svote koja bi mu inače pripadala (čl. 42. Zakona o radu; NN, br. 93/14,127/17 i 98/19)	Do visine 8.000,00 kn za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca (čl. 7, st. 2., r.br. 16. Pravilnika o porezu na dohodak)
4.	Odlazak u mirovinu		Najviše 8.000,00 kn (čl. 7, st. 2., r.br. 14. Pravilnika o porezu na dohodak)	
5.	Sporazumni prestanak ugovora o radu			

Tablica 22. Pregled radnih sati po mjesecima u 2022. godini

Siječanj	160	Srpanj	168
Veljača	160	Kolovoz	168
Ožujak	184	Rujan	176
Travanj	160	Listopad	168
Svibanj	168	Studeni	160
Lipanj	160	Prosinac	168

Ukupan broj radnih sati u 2022. godini iznosi **2000**. Ovaj pregled sati vrijedi za 40 satni radni tjedan, u kojem je radno vrijeme raspoređeno u pet radnih dana.

Tablica 23. Oznake izvješća na obrascu JOPPD za dane u veljači 2022.

Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD
1.	22032	12.	22043	23.	22054
2.	22033	13.	22044	24.	22055
3.	22034	14.	22045	25.	22056
4.	22035	15.	22046	26.	22057
5.	22036	16.	22047	27.	22058
6.	22037	17.	22048	28.	22059
7.	22038	18.	22049		
8.	22039	19.	22050		
9.	22040	20.	22051		
10.	22041	21.	22052		
11.	22042	22.	22053		

Tablica 24. Rokovi za podnošenje poreznih i financijskih izvještaja u veljači 2022. godine za proračune, proračunske korisnike, izvanproračunske korisnike i neprofitne organizacije

Obrasci	Rok predaje
Obrazac JOPPD	<ul style="list-style-type: none"> na dan isplate primitka ili sljedeći dan u roku od 8 dana od primitka dohotka iz inozemstva
PDV za mjesečne obveznike	do 21. veljače za siječanj
Prijave za stjecanje dobara i primljene usluge iz drugih država članica EU (PDV-S)	do 21. veljače za siječanj
Financijski izvještaji jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za proračunsku godinu 2021. (Bilanca, PR-RAS, RAS-funkcijski, P-Vrio, Obveze)	do 15. veljače
Financijski izvještaji izvanproračunskih korisnika državnog proračuna za proračunsku godinu 2021. (Bilanca, PR-RAS, RAS-funkcijski, P-Vrio, Obveze)	do 15. veljače
Financijski izvještaji izvanproračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za proračunsku godinu 2021. (Bilanca, PR-RAS, RAS-funkcijski, P-Vrio, Obveze)	do 15. veljače
Konsolidirani financijski izvještaji razdjela državnog proračuna za proračunsku godinu 2021. (Bilanca, PR-RAS, RAS-funkcijski, P-Vrio, Obveze)	do 28. veljače
Konsolidirani financijski izvještaji jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za proračunsku godinu 2021. (Bilanca, PR-RAS, RAS-funkcijski, P-Vrio, Obveze)	do 28. veljače
Objava financijskih izvještaja proračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za 2020. (Bilanca, PR-RAS, RAS-funkcijski, P-Vrio, Obveze, Bilješke)	do 8. veljače 2021.
Objava financijskih izvještaja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za 2020. (Bilanca, PR-RAS, RAS-funkcijski, P-Vrio, Obveze, Bilješke)	do 23. veljače
Objava financijskih izvještaja izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i izvanproračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za 2020. (Bilanca, PR-RAS, RAS-funkcijski, P-Vrio, Obveze, Bilješke)	do 23. veljače
Izjava o fiskalnoj odgovornosti	
Čelnici proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna – nadležnom ministarstvu	
Čelnici proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna JLP(R)S - načelniku općine, gradonačelniku, odnosno županu	do 28. veljače
Godišnji financijski izvještaji neprofitnih organizacija koje vode dvojno knjigovodstvo za 2020. (BIL-NPF, PR-RAS-NPF, Bilješke)	do 1. ožujka
Godišnji financijski izvještaji neprofitnih organizacija koje vode jednostavno knjigovodstvo (G-PR-IZ-NPF, Bilješke)	do 1. ožujka
Izjava o neaktivnosti - neprofitne organizacije koje u 2020. nisu imale poslovnih promjena	do 1. ožujka

Obrasci	Rok predaje
Obavijest o prelasku u 2021. na vođenje jednostavnog knjigovodstva - neprofitne organizacije koje su zadovoljile uvjete za vođenje jednostavnog knjigovodstva	do 1. ožujka
Izveštaj o potrošnji proračunskih sredstava (PROR-POT) - neprofitne organizacije koje su u 2021. godini primile sredstva iz javnih izvora – davatelju sredstava	do 1. ožujka

Tablica 25. Novi ekonomsko-financijski propisi

Naziv propisa	Narodne novine, br.:	Stupanje na snagu
Zakon o sprječavanju sukoba interesa	143/21	25.12.21.
Odluka o preraspodjeli sredstava planiranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2021. godinu	143/21	23.12.21.
Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o načinu raspodjele bespovratnih financijskih sredstava iz Fonda solidarnosti Europske unije za financiranje sanacije šteta od potresa na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije, Karlovačke županije, Varaždinske županije, Međimurske županije, Brodsko-posavske županije i Bjelovarsko-bilogorske županije, imenovanju i određivanju zaduženja nacionalnog koordinacijskog tijela, tijela odgovornih za provedbu financijskog doprinosa i neovisnog revizorskog tijela	143/21	23.12.21.
Zakon o proračunu	144/21	1.1.22.
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o cestama	144/21	4.1.22.
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama	144/21	1.1.22.
Pravilnik o izmjeni Pravilnika o provedbi Općeg poreznog zakona	144/21	1.1.22.
Pravilnik o izmjeni i dopunama Pravilnika o fiskalizaciji u prometu gotovinom	144/21	1.1.22.
Odluka o porezima Grada Varaždina	144/21	1.1.22.
Odluka o izmjeni Odluke o porezima Grada Šibenika	144/21	1.1.22.
Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o porezima Grada Crikvenice	144/21	1.1.22.
Odluka o općinskim porezima Općine Đurđenovac	144/21	1.1.22.
Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o porezima Općine Podstrana	144/21	1.1.22.
Odluka o udjelu sredstava fiskalnog izravnjanja za pojedinu općinu, grad i županiju u ukupnim sredstvima fiskalnog izravnjanja s iznosom sredstava fiskalnog izravnjanja za 2022. godinu	145/21	1.1.22.
Odluka o poništenju Odluke o izmjenama Odluke o porezima Grada Splita	145/21	sl.glasnik Splita
Odluka o lokalnim porezima Općine Podgora	145/21	1.1.22.
Odluka o općinskim porezima Općine Visoko	145/21	1.1.22.

Naziv propisa	Narodne novine, br.:	Stupanje na snagu
Uredba o načinu financiranja decentraliziranih funkcija te izračuna iznosa pomoći izravnanja za decentralizirane funkcije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za 2022. godinu	147/21	1.1.22.
Odluka o minimalnim financijskim standardima za decentralizirane funkcije za zdravstvene ustanove u 2022. godini	147/21	1.1.22.
Odluka o minimalnim financijskim standardima, kriterijima i mjerilima za financiranje rashoda javnih vatrogasnih postrojbi u 2022. godini	147/21	1.1.22.
Odluka o kriterijima i mjerilima za utvrđivanje bilančnih prava za financiranje minimalnog financijskog standarda javnih potreba osnovnog školstva u 2022. godini	147/21	1.1.22.
Odluka o kriterijima i mjerilima za utvrđivanje bilančnih prava za financiranje minimalnog financijskog standarda javnih potreba srednjih škola i učeničkih domova u 2022.	147/21	1.1.22.
Odluka o minimalnim financijskim standardima, kriterijima i mjerilima za financiranje materijalnih i financijskih rashoda centara za socijalnu skrb i troškova ogrjeva korisnicima koji se griju na drva u 2022. godini	147/21	1.1.22.
Odluka o minimalnim financijskim standardima, kriterijima i mjerilima za decentralizirano financiranje domova za starije i nemoćne osobe u 2022. godini	147/21	1.1.22.
Odluka o dopuni Odluke o isplati razlike iznosa uvećanja plaće za prekovremeni rad radnicima u djelatnosti zdravstva i zdravstvenog osiguranja	147/21	30.12.21.
Prosječna kamatna stopa na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima	1/22	

Naziv propisa	Narodne novine, br.:	Stupanje na snagu
Prosječne ponderirane kamatne stope na stanja stambenih i ostalih potrošačkih kredita	1/22	
Pravilnik o izmjenama Pravilnika o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti	2/22	13.1.22.
Pravilnik o imovinskoj kartici obveznika Zakona o sprječavanju sukoba interesa	8/22	20.1.22.
Uredba o izmjeni i dopunama Uredbe o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama	9/22	21.1.22.
Odluka o izmjenama i dopuni Odluke o uvođenju posebne sigurnosne mjere obveznog testiranja dužnosnika, državnih službenika i namještenika, službenika i namještenika u javnim službama, službenika i namještenika u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi te zaposlenika trgovačkih društava i ustanova	10/22	25.1.22.
Odluka o raspoređivanju sredstava za rad političkih stranaka i nezavisnih zastupnika	11/22	25.1.22.
Odluka o porezima Općine Mihovljan	11/22	1.2.22.

Tablica 26. Nove stope prireza u 2022. godini

Grad/općina	Dosadašnja stopa	Nova stopa	Datum primjene	Narodne novine, br.
Vidovec	10%	7%	1.1.22.	83/21
Kutjevo	0%	10%	1.1.22.	134/21
Piće	2%	0%	1.1.22.	136/21
Karlovac	12%	9%	1.1.22.	137/21
Otočac	9%	7%	1.1.22.	138/21
Rijeka	15%	14%	1.1.22.	138/21
Mihovljan	0%	8%	1.1.22.	139/21
Perušić	4%	2%	1.1.22.	140/21
Varaždin	10%	7,5%	1.1.22.	144/21
Crikvenica	10%	7%	1.1.22.	144/21

tim4pinmagazin

Jedini specijalizirani časopis u cijelosti usmjeren na aktualne financijske, ekonomske i pravne teme iz područja poslovanja javnog i neprofitnog sektora

- PRIMJENA RAČUNSKOG PLANA PRORAČUNA
- obrazloženja i primjeri knjiženja za 2022. godinu **350,00 kn**
- KOMUNIKACIJA OD A DO UPRAVA
- priručnik za komuniciranje u javnom i neprofitnom sektoru **84,00kn**
- MOJ EU PROJEKT - priručnik za pripremu i provedbu EU projekata **75,00 kn**
- Vodič za dobro upravljanje u javnom i neprofitnom sektoru **84,00 kn**
- Priprema, pozor, ERASMUS+ **84,00 kn**
- Prikaz novog Zakona o javnoj nabavi **210,00 kn**
- CBA - Analiza troškova i koristi **210,00 kn**
- Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija **168,00 kn**
- Računski plan proračuna 2021. **105,00 kn**
- Računski plan za neprofitne organizacije **21,00 kn**
- Vodič kroz programe i fondove EU-a 2021. - 2027.:
- mogućnosti financiranja projekata u Hrvatskoj **250,00 kn**

Za 3 ili 4 odabrane knjige odobravamo dodatnih 20% popusta,
a za 5 ili više odabranih knjiga dodatnih 30% popusta.

NAZIV INSTITUCIJE.....	NARUDŽBENICA BROJ.....
ADRESA.....	NAZIV IZDANJA.....
POŠTANSKI BROJ.....	KOLIČINA.....
IME I PREZIME NARUČITELJA.....	JEDINIČNA CIJENA.....
KONTAKT TELEFON.....	UKUPNO.....
OIB.....	NAPOMENA: Za naručenih 5 i više primjeraka istog izdanja ostvaruje se popust od 20%. Navedene cijene izdanja uključuju PDV.
E-POŠTA.....	Prilikom plaćanja: "poziv na broj" OIB PRAVNE OSOBE, "model" 00
DATUM.....	IBAN HR3323400091110546815
POTPIS.....	Svrha uplate Kupnja
	Naručene primjerke izdanja u vrijednosti od kn uplatit ćemo u roku od 5 dana po primitku.

4budget

SUSTAV ZA PROFESIONALNU PROCJENU
UTJECAJA JAVNIH INVESTICIJA NA PRORAČUN

FINANCIJSKO
MODELIRANJE U
JAVNOM SEKTORU

PROCJENA UČINAKA
JAVNIH INVESTICIJSKIH
PROJEKATA NA
PRORAČUN

PROCJENA
RIZIKA ULAGANJA
U JAVNE PROJEKTE

Što u današnjem kompleksnom poslovnom okruženju znači pripremiti javni investicijski projekt? Pametna priprema podrazumijeva sveobuhvatnu projekciju učinaka javnog projekta u njegovom ukupnom životnom vijeku.

Za to je potreban alat s kojim je na jednostavan način moguće odgovoriti na sljedeća pitanja:

- Koliko nas doista košta javni projekt u njegovom ukupnom životnom vijeku?
- Možemo li si priuštiti projekt s obzirom na fiskalni kapacitet?
- Koliko ćemo svake godine morati plaćati iz proračuna?
- Koliki nam je grant potreban i kakav je njegov utjecaj na operativno poslovanje?
- Uz koju vrijednost granta postizemo graničnu stopa povrata projekta FRR(C)?
- Isplati li nam se projekt nabaviti na tradicionalni ili na alternativan način?
- Kako ćemo odrediti redoslijed provedbe projekata s obzirom na fiskalni kapacitet?
- Kako primijeniti kriterij troškova životnog vijeka (LCC) iz čl. 287. ZJN?
- Kako odrediti optimalan odnos fiksne i varijabilne naknade kod koncesija i prava građenja?
- Kako uskladiti JPP i ESCO naknadu da se neutralizira rizik inflacije?

4budget je nezaobilazan alat za pripremu projekata u
novoj financijskoj perspektivi EU 2021.-2027.

Planirajte jednostavno, transparentno i sveobuhvatno.

Uz pomoć 4budgeta planiranje postaje pametno.

Pogledajte praktične primjere primjene
programa **4budget** na www.4budget.eu.

OKRENITE NA DIGITALNO! SPI UREDSKO POSLOVANJE

ZAŠTO DIGITALIZACIJA?

Digitalna transformacija ugrađena je danas u strateške i razvojne planove gotovo svih naših županija, gradova, općina, a oni koji se brže digitaliziraju i otvaraju prema građanima, brže i prednjače svojim rezultatima. To pridonosi efikasnosti, ekonomičnosti i transparentnosti poslovanja, a benefiti su brojni i poželjni.

Nova Uredba o uredskom poslovanju posve izvjesno donosi novine u način ustroja i rada pisarnice, što znači i nove obveze. Dočekajte obveze spremni i uspostavite:

- kontrolu i efikasnost – kontinuiran i ažuran uvid u digitalne predmete dostupne u svakom trenutku
- otvoreno i transparentno komuniciranje s građanima i automatizirani online servisi za zaprimanje zahtjeva i digitalnih obrazaca direktno u pisarnicu
- optimizaciju troškova – ured s manje papira, manji angažman službenika, ubrzanje protoka digitalnih dokumenata i internih radnih procesa

SPI UREDSKO POSLOVANJE AUTOMATIZIRA I UBRZAVA PROCESSE I PODIŽE UČINKOVITOST

- potpuna kontrola nad upravljanjem, kolanjem i obradom dokumenata
- sve informatičke potrebe pisarnice i pismohrane uz manje papira
- digitalizacija dokumenata u integriranom SPI sustavu
- ovjeravanje interne dokumentacije digitalnim potpisom
- sve uredske SPI aplikacije na jednom mjestu - veza na Salda konti, Kadrovsku evidenciju, KOMIS, Sustav praćenja pismohrane, Plan arhivskog gradiva, Auditor...
- SPI je usklađen sa svim važećim zakonskim aktima

*Vi samo radite svoj posao.
SPI Uredsko poslovanje sve ostalo radi za Vas.*

SPI Uredsko poslovanje - po mjeri budućnosti